ICEA 2026

19TH INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATIONAL ADMINISTRATION

ABSTRACTS BOOK

EDUCATION AND SCHOOL ADMINISTRATION IN THE AGE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

19TH INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATIONAL ADMINISTRATION

(ICEA 2026)

30 APRIL – 2 MAY 2026

Aydın Adnan Menderes University, Türkiye

EYEDDER
EĞİTİM YÖNETİCİLERİ VE EĞİTİM DENETÇİLERİ DERNEĞİ

AYDIN ADNAN MENDERES UNIVERSITY

19. ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTAPÇIĞI

19TH INTERNATIONAL CONGRESS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION

ABSTRACTS BOOK

EDİTÖRLER:

PROF. DR. CELAL TEYYAR UĞURLU

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ BARIŞ ÇAVUŞ

EYED-DER, 2026

AYDIN

Değerli 19. Eğitim Yönetimi Kongresi'nin değerli katılımcıları,

19.Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'ni (ICEA2026) başarıyla tamamlamış olmanın mutluluğunu ve gururunu yaşamaktayız.

Bu yıl kongremiz, "Yapay Zekâ Çağında Eğitim ve Okul Yönetimi" teması etrafında eğitim yöneticilerini, araştırmacıları, akademisyenleri, lisansüstü öğrencileri ve uygulayıcıları bir araya getirmiştir. Kongre boyunca yapay zekânın eğitim sistemleri, liderlik uygulamaları, karar verme süreçleri ve eğitim politikaları üzerindeki etkileri farklı bakış açılarıyla ele alınmış; alanın güncel sorunları ve geleceğine ilişkin önemli tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bilimsel toplantılar yalnızca araştırma sonuçlarının paylaşılmasına değil, aynı zamanda yeni iş birliklerinin kurulmasına, farklı deneyimlerin paylaşılmasına ve akademik topluluğun güçlenmesine de katkı sağlamaktadır. ICEA2026'nın bu amaçlara hizmet etmiş olmasını ve eğitim yönetimi alanındaki bilgi birikimine anlamlı katkılar sunmasını umut ediyoruz.

Bu kongrenin gerçekleşmesine katkı sağlayan tüm yazarlara, hakemlere, davetli konuşmacılara, oturum başkanlarına, katılımcılara, gönüllülere ve düzenleme kurulu üyelerine içten teşekkürlerimizi sunarız.

Bu kitapta yer alan çalışmaların eğitim yönetimi alanındaki araştırmalara ve uygulamalara katkı sağlamasını diliyor, tüm okuyucularımıza verimli okumalar temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Hasan Şimşek

EYED-DER Başkanı

Dear Participants of the 19th International Congress on Educational Administration,

We are delighted and proud to have successfully completed the 19th International Congress on Educational Administration (ICEA2026).

This year, our congress brought together educational administrators, researchers, academics, graduate students, and practitioners under the theme *"Education and School Administration in the Age of Artificial Intelligence."* Throughout the congress, the impact of artificial intelligence on educational systems, leadership practices, decision-making processes, and educational policies was examined from diverse perspectives, leading to important discussions on current issues and the future of the field.

Academic conferences not only provide opportunities to share research findings but also contribute to the establishment of new collaborations, the exchange of experiences, and the strengthening of the academic community. We hope that ICEA2026 has served these purposes and made a meaningful contribution to the body of knowledge in the field of educational administration.

We would like to express our sincere gratitude to all authors, reviewers, keynote speakers, session chairs, participants, volunteers, and members of the organizing committee whose contributions made this congress possible.

We hope that the studies included in this volume will contribute to both research and practice in educational administration, and we wish all readers an insightful and rewarding reading experience.

Prof. Dr. Hasan Şimşek
President of EARDA

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Hasan Şimşek

Prof. Dr. Pınar Yengin Sarpkaya

Prof. Dr. Bertan Akyol

19. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Hasan Şimşek	EYEDDER YK Başkanı
Prof. Dr. Celal Teyyar Uğurlu	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, EYEDDER Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Esen Altunay	Ege Üniversitesi, EYEDDER Saymanı
Prof. Dr. Bertan Akyol	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, EYEDDER Genel Sekreteri
Prof. Dr. Pınar Yengin Sarpkaya	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi Sarpkaya	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgen Kıral	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Kıral	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Evrim Erol	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, EYEDDER YK Üyesi
Doç. Dr. Mehmet Ulutaş	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış Çavuş	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tahir Yılmaz	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Nurdan Ödemiş Keleş	EYEDDER Gönüllüsü
Dr. Şefika Melike Çağatay	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Academic Advisory Board

Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Aypay, Nazarbayev Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Çağatay Kılınç, Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Aydın Balyer, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşen Bakioğlu, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç Göğüs, İstanbul Okan Üniversitesi
Prof. Dr. Bertan Akyol, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgen Kıral, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Burhanettin Dönmez, Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Celal Teyyar Uğurlu, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Didem Koşar, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Ebru Oğuz, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Emine Babaoğlan Çelik, Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Engin Karadağ, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Kıral, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Ergün Recepoğlu, Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Esen Altunay, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Esmehan Ağaoğlu, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Çobanoğlu, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ferudun Sezgin, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Halil Işık, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Demirtaş, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Hüseyin Aksoy, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Şimşek, Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Şimşek, Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Yolcu, Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Hakan Karataş, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. İdris Şahin, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. İlknur Çalışkan Maya, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. İlknur Şentürk, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. İmam Bakır Arabacı, Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. İnayet Aydın, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Aydoğan, Kırklareli Üniversitesi
Prof. Dr. Kasım Karakütük, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal Kayıkçı, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Sincar, Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Üstüner, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Şükrü Bellibaş, Adıyaman Üniversitesi

Prof. Dr. Melike Cömert, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Muhamed Cevat Yıldırım, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammed Turhan, Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver Çetin , Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Murat Özdemir, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Murat Taşdan, Kafkas Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Yavuz, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Necla Fırat, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi Özer, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri Baloğlu, Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Pınar Yengin Sarpkaya, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan Yirci, Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi Sarpkaya, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Rüyam Küçüksüleymanoğlu, Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun, Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Sait Akbaşlı, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Serkan Koşar, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Şenay Sezgin Nartgün, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Servet Özdemir, Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Sıdıka Gizir, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Şakir Çınkır, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Soner Polat, Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Türker Kurt, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Vicdan Altınok, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar Kondakçı, ODTÜ
Prof. Dr. Yasemin Kepenekci, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Yılmaz Tonbul, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf İnandı, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Zehra Keser Özmantar, Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Aydan Ordu, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Aynur Bozkurt Bostancı, Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Bünyamin Çetinkaya, Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Ceyhun Kavrayıcı, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem Apaydın, Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Deniz Örücü, University of Nottingham
Doç. Dr. Emre Er, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Evrim Erol, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Köybaşı Şemin, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan Arastaman, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Gül Kurum Tiryakioğlu, Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Halil Buyruk, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Yücel Ertem, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Hilal Kahraman, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Hülya Kasapoğlu Tankutay, Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Okutan, Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Ulutaş, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Özgenel, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Doç.Dr. Müyesser Ceylan, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nedim Özdemir, Ege Üniversitesi
Doç.Dr. Nihan Demirkasımoğlu, Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer Çalışkan , Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Öznur Tulunay Ateş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç. Dr. Pelin Taşkın, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. R. Şamil Tatık, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Sedat Gümüş, Hongkong Eğitim Üniversitesi
Doç. Dr. Serap Emil, ODTÜ
Doç. Dr. Servet Atik, İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Yücel Şimşek, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Yüksel Gündüz, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep Meral Tanrıöğen, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali Duran, Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aygül Oktay, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış Çavuş, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Behiye Dağdeviren Ertaş, Bozok Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Gülmez, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Elif Aydoğdu, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Emre Sönmez, Gazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Eren Kesim, Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Hakan Çetinkaya, Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın Başar, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Yazıcı, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Suzan Canlı, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şefika Melike Çağatay, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tahir Yılmaz, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Aydın Güngör, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yaser Arslan, Kocaeli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Dönmez, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Burcu Türkkaş Anasız, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Deniz Görgülü, MEB

Dr. Emine Yavuz, Erciyes Üniversitesi
Dr. Gülnur Ak Küçükçayır, MEB
Dr. İnci Öztürk Erkoçak, Ankara Üniversitesi
Dr. Köksal Banoğlu, MEB
Dr. Müslim Alanoğlu, Fırat Üniversitesi
Dr. Nidan Oyman Bozkurt, Uşak Üniversitesi
Dr. Nurdan Ödemiş Keleş, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Ramazan Ertürk, MEB

İçindekiler

Belirsizlik ve Zorlu Koşullar Altında Eğitim Yönetimi: Vuca-Banı Bağlamında Liderlerin Üzerine Düşen Roller 1

İlkokul Öğretmenleri ve Yöneticilerinin Görüşleri ile Öğretmen Entelektüelliğinin İncelenmesi 3

Öğretmen yaratıcılığını geliştirmede öğretmen kimliğinin rolünün incelenmesi 4

Okul yöneticiliğine geçiş: Yeni görevlendirilen okul yöneticilerinin kariyer yolculuğu 5

Eğitim yönetimi doktoralı öğretmenler: Neredeler, nasıllar, araştırmaya devam ediyorlar mı, niçin? 7

The Educator's compass: Reflective practice in education 10

Yapay zekâ destekli denetim sistemlerinin eğitim kurumlarında iç kontrol, kalite yönetimi ve hesap verebilirlik üzerindeki etkisi: Entegre bir değerlendirme 11

Eğitim Teknolojilerinde Güncel Yaklaşımlar: Dijital Araçların Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi 13

Okul Yöneticilerinin Yönetim Tarzları İle Öğretmenlerin Sessiz İstifası Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 15

Evrak yığınından nitelikli kanıta: öğretmen dosya değerlendirmesi 16

'Üniversiteyi Yeniden Kurmak' Eseri Üzerinden Yükseköğretimin Küresel Dönüşümünün Değerlendirilmesi 20

Büyük Dışarı ile Yüzleşmek: Yapay Zeka Çağında Öğretmen Otoritesinin Ontolojik Dönüşümü 22

Öğretmenlerin pedagojik yapay zekâ kullanımı ile öğretmen özyeterliği arasındaki ilişkilerin incelenmesi 24

Öğretmenlerin yapay zekaya yönelik inançlarının belirleyicileri: TALIS 2024 Türkiye verileriyle bir CHAID analizi 25

Kültüre Duyarlı Eğitim Politikaları İçin Etnopedagojik Bir Perspektif 26

Sosyal Destek Kaynaklarının Dönüşümü: İnsan ve AI Etkileşiminin Yalnızlık Üzerindeki Etkisinde Dijital Olgunluğun Aracı Rolü 27

Teacher withdrawal as a multidimensional process: An integrative conceptual systematic review of quiet quitting, teacher disengagement, and work withdrawal..... 29

Okul Yöneticilerinin Yapay Zekâ Destekli Yenilikçi Uygulamalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi..... 32

Eğitimde yapay zekâ yönetişimi: Okul düzeyinde kavramsal bir çerçeve ... 33

Micro-credential-based organizational learning: leadership, flexibility, and capacity development in higher education..... 35

Okul Müdürlerinin Örgütsel Güç Kaynakları ile Öğretmenlerin Örgütsel Özdeşleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki..... 37

Bilimsel devrim ışığında eğitimsel liderliğin dönüşümü: Bir doküman incelemesi 38

Yapay zekâ çağında eğitim yönetimi: Okul yöneticilerinin yapay zeka okuryazarlığı ve etik farkındalıkları üzerine fenomenolojik bir inceleme 40

Dünyada ve Türkiye'de üniversitelerin kısa tarihi..... 42

Okulların algılanan örgütsel sürdürülebilirlik ve örgütsel yönetişim performansları ile kurumsal sosyal sorumlulukları arasındaki ilişkilerin incelenmesi 45

Millî Eğitim Akademisi'ne ilişkin akademisyen görüşleri..... 47

Öğretmenlerde ve eğitim yöneticilerinde doktora sonrası bilimsel yayın performansını etkileyen etmenler..... 48

Okul yönetim sorunları: Yapay zekanın ve okul yöneticilerinin çözüm stratejilerinin karşılaştırılması..... 50

Okul yöneticilerinin eğitim inançları ile öğretmen görüşlerine göre okul şeffaflık düzeyleri arasındaki ilişki..... 52

Eğitim Örgütlerinde Sismik Liderliği Ölçmeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Kapsam Geçerliği ve AFA Öncesi Bulgular..... 54

Okul öncesi öğretmenlerine göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik rollerinin incelenmesi 56

Yükseköğretimde Kalite Kültürü: Kamu Üniversiteleri Bağlamında Paydaş Deneyimleri..... 57

Sürdürülebilir liderlik, ekolojik farkındalık ve örgütsel öğrenme arasındaki ilişkinin incelenmesi..... 59

Okul yöneticilerinin dijital liderlik becerilerinin okul ve öğretmenler üzerindeki yansımalarının incelenmesi 61

Ortaokul müdürlerinin yapay zekaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi 63

Eğitim yönetiminde yapay zekâ uygulamaları: 2020–2025 yılları arası literatürün sistematik incelemesi 64

Etik olmayan örgüt yararına davranış araştırmalarının özellikleri ve eğilimleri: bibliyometrik bir analiz 67

Özel okul yöneticilerinin öğretmen performans değerlendirme uygulamalarinin öğretmenlerin mesleki gelişim algilarina etkisi 69

Mapping the Emerging Field of Artificial Intelligence in Educational Leadership: A Systematic Review 71

Kırsal bölge okul müdürlerinin sorun çözme ve liderlik yaklaşımları: kritik olaylara dayalı çoklu durum çalışması 72

Resmî Kararların Gayriresmî Kaynakları: Eğitim Örgütlerinde Örgütsel Dedikodunun Karar Süreçlerine Etkisi 73

Sayılarla yönetim: Eğitimde verileştirmenin okul yönetimi bağlamındaki dönüştürücü etkisi 75

Eğitimde Sosyal Adalet Liderliği Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi 76

Yönetsel sendromların eğitim yönetimine yansımaları: Narlıdere okulları örneği 77

Yükseköğretimde sürdürülebilirlik ve yaşam boyu öğrenme..... 79

Liselerde okul güvenliği ve duygusal iyi oluş arasındaki ilişki* 80

Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin çok yönlü liderlik yönelimleri eleştirel düşünme eğilimleri ve yapay zekaya yönelik tutumları arasındaki ilişki 81

Üniversite Öğrencilerinin Çocuk Haklarına İlişkin Tutumu ile Etik Eğilimleri Arasındaki İlişki..... 83

Yükseköğretimdeki yöneticilerin yönetimsel girişimciliğe bakış açıları 85

Türkiye'de değişen öğretim programlarının eğitim fakültesi öğrencileri üzerindeki etkileri: Mesleki kaygılar ve beklentiler..... 87

Türkiye'de ebeveyni cezaevinde olan çocuklar için çocuk dostu görüş modeli önerisi: Eğitimsel çıktılar bağlamında kuramsal ve politika temelli bir çerçeve 89

Okul dışı dijital öğrenme deneyimleri ve hayat boyu öğrenme kültürü 90

Sosyal Adalet Liderliği Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi (2010–2025) .91

Sürdürülebilir Okul: Bütüncül Okul Yaklaşımı (BOY) Bağlamında Küresel Uygulamaların Sistematik Analizi..... 93

Sosyal Adalet Odaklı Liderlik, Öğretmen Güveni Aracılığıyla Öğretmenlerin Refahını Artırır 95

Responsible leadership and teacher identification: Exploring the mediating role of trust in the principal 99

Bireysel yenilikçiliğin öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordayıcı rolü 100

Okul özerkliğine ilişkin politikaların PISA 2022 sonuçları kapsamında incelenmesi 101

Öğretmenlerin Gözünden Hayat Boyu Öğrenmeyi Destekleyen Okul Yöneticisi Profili 103

Öğretmenlerin Yapay Zeka Kullanımı Ölçeği 104

Eğitim yönetiminde "Beyaz fil" sendromunun ölçülmesi: Bir ölçek geliştirme çalışması* 106

Dijital çağda liderlik: Bir okul müdürünü dijital lider yapan nedir? 107

Sosyal Adalet Temelli Yükseköğretim Kurumu Oluşturmak: Bir Durum Çalışması 109

Okul müdürlerinin güçlendirici liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri arasındaki ilişki: İşle bütünleşmenin aracı rolü ve psikolojik sermayenin düzenleyici rolü* 111

Özel Öğretim Kurumlarında Kurum Yöneticileri İle Kurucu Temsilcileri Arasında Yaşanan Sorunlar* 113

Uluslararası Araştırma İş Birliği Özyeterliği Ölçeğinin Geliştirilmesi* 115

Türkiye'nin ulusal eğitim politikasında yapay zekâ, veri yönetişimi ve etik: Eğitim ve bilim-teknoloji alanındaki resmî politika belgelerinin belge analizi 117

Yapay zekâ desteği ile yapay zekâ hazırbulunuşluğu arasındaki ilişkide paradoks zihniyetinin düzenleyici rolü 119

Öğretmen Görüşlerine Göre Okullarda Yapay Zekâya Yönelik Direnç ve Kabul Süreçlerinin İncelenmesi 120

Türkiye'de politika belgeleri çerçevesinde eğitimde yapay zekâ: Doküman analizi 122

Dijitalleşme sürecinde okul yöneticilerinin yönetim süreçlerini yeniden yapılandırma deneyimleri 124

Dijitalleşme mi, geleneksel araçlar mı? Eğitim politikalarında teknoloji kullanımının karşılaştırmalı analizi 125

Türkiye'de eğitim örgütlerinde sessiz istifa araştırmaları: Bir sistematik derleme.....126

Öğretmenlerin Cinsiyet Rolleri ve Kendini Susturma Davranışlarının İncelenmesi.....127

Eğitimde yapay zeka araştırmalarının evrimi: Bir bibliyometrik analiz.....128

NEET gençlik olgusuna ilişkin araştırma eğilimlerinin eğitim yönetimi perspektifinden incelenmesi 130

Klinik Denetimin Dijital Dönüşümü: Yapay Zeka Destekli Yansıtıcı Koçluk Modeli 131

Dağıtılmış liderlik ve öğretmen mesleki öğrenmesi arasındaki ilişkinin incelenmesi: Sosyal yapılandırmacı bir yaklaşım 133

Proaktif İş Biçimlendirme ve Öğrenme Liderliği: Okul Müdürleri Üzerine Bir Yapısal Model Çalışması 135

"Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindrella) Sendromu Ölçeği" Ölçek Geliştirme Çalışması.....136

Türkiye'de eğitim yönetimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi 137

Dijital Dönüşüm Sürecinde Okul Müdürlerinin Deneyimleri ve Liderlik Rolleri.....139

Milli eğitim şûralarında kapsayıcılık ve fırsat eşitliği söyleminin evrimi 141

Ortaokul Öğrencilerinin Okul İklimi Algısı 143

Finlandiya, Singapur ve Türkiye Yetişkin Eğitimi Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi 144

Okul öncesinde öğretmen ve yöneticilerin istenmedik davranışlara ve önlenmesine yönelik görüşleri 145

Depolitize edilmiş gelecekler? TEDx konuşmalarındaki eğitimsel tahayyüllerde kaçınılmazlık.....148

Suriyeli Öğrenciler Bağlamında İlkokullarda Görevli Yöneticilerin, Öğretmenlerin ve Psikolojik Danışmanların Kültüre Duyarlı Liderlik Yaklaşımlarının İncelenmesi.....150

Yapay Zekâ Çağında Okul Liderliğini Yeniden Düşünmek.....153

Öğretmenlerin örgütsel adalet ile iş yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişki 155

Akademik İtibardan Çevik Yönetişim Becerilerine: Çağdaş Yükseköğretimde Liderliği Yeniden Düşünmek.....157

Eğitim fakültesi öğrencilerinin gelecek kaygıları ile akademik motivasyonları arasındaki ilişki.....159

Türki Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinin incelenmesi: Eskişehir Örneği* 161

The Investigation of Artificial Intelligence on School Management in the Field of Education: A Bibliometric Analysis 163

Okul binalarının sağlığa uygunluğuna ilişkin yönetici görüşleri.....164

UNESCO'nun üretken yapay zekâ kılavuzu çerçevesinde uluslararası öğrenci kabul süreçleri.....166

Öğretmen Yetiştirme Programlarındaki Sınıf Yönetimi Dersine İlişkin Model Önerisi.....168

Milli Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatında görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin görüşleri.....170

Okul Müdürlerinin Deprem Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Çalışma..... 171

Deprem Sürecinde Okul Müdürlerinin Duyguları, Bilişleri ve Eylemleri ...172

Okul müdürlerinin mevzuatı uygulamada yaşadıkları ikilemler ve karar alma süreci.....173

P4C Temelli Kavramsal Sorgulamanın 3. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Sürecine Etkisi.....174

Okul kültürünün öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisi 176

Türkiye ve Filistin'de Öğretmen Liderliğine Yönetsel Destek: Karşılaştırmalı Bir Bakış.....178

Yükseköğretim Kurumlarında Mütevazı Liderlik ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 180

Milli Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatında görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin görüşleri.....182

Öğretmen eğitiminde dijital dönüşüm: Yapay zeka entegrasyonu ve yeni pedagojik paradigmalar.....184

Okullarda Hiyerarşik Mikroagresyonlar……185

Pedagojik Otorite Mi, Sosyal Baskı Mı? Okullarda Resmî Olmayan Güç Kullanımına Yönelik Toplumsal Algılar……..187

Eğitim örgütlerinde işten ayrılma niyeti: liderlik ve okul iklimi temelli

bibliyometrik analiz……189

Politikalar ilerlemeyi sağlar mı? Akademisyenlerin yükseköğretim politikaları ve araştırma süreçlerine bakışı……191

Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Sınıf Yönetimi: Bir Karma Yöntem Araştırması……193

Türkiye'de sosyal adalet liderliği……195

Kapsayıcı Sınıfların Fiziksel Özelliklerine Disiplinlerarası Bir Bakış……196

Pansiyonlu Liselerde Verilen Yemek Hizmetine İlişkin Yönetici Görüşleri.198

Belirsizlik ve Zorlu Koşullar Altında Eğitim Yönetimi: Vuca-Banı Bağlamında Liderlerin Üzerine Düşen Roller

Celal Teyyar UĞURLU[1], Hilal KAHRAMAN[2],

Öz

Eğitim yönetimi farklı koşullar altında birçok sorunla yüz yüze gelmektedir. Eğitim sisteminin toplumsallığı ve girdi işlem çıktı süreçlerinde toplumla iç içeliği onun yönetimsel ağda sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır. Bir yandan ön görülemezlik diğer yandan zorlu koşullar dünyanın her yerinde eğitim kurumlarının yönetilebilirliğini zorlaştırmaktadır. Günümüzde değişimin hızlılığı ve değişime ayak uydurmadaki yetersizlikler beraberinde gelen belirsizlik ve zorlu koşullarla birleştiğinde daha bir yönetilemez duruma neden olmaktadır.

Eğitimde sosyal adalet ve eşitliğin sağlanması okulun yönetişim ağının grup düşüne uygunluğu ile ilintisi kurulabilir. Okullarda yenilik ve değişimin temel etkenini iyi düzenlenmiş fiziksel koşulların, eğitim öğretim programlarının, liderlik rollerini yeterli şekilde sergileyebilen liyakatlı yöneticilerin varlığı ile ilişkilendirmek gerekir. Aksi halde öngörülemezlik ve zorluklarla başa çıkmak güçleşecektir.

Bu çalışmada belirsizlik ve öngörülemezlik olgusu VUCA-BANI bağlamında elealnırak okul liderlerinin liderlik tutum, davranış ve uygulamalrının nelr olabileceği ve hangi liderlik yaklaşımlarının nasıl bir etkisinin olabileceği üzerinde durulmuştur.

.

Anahtar Kelimeler: VUCA-BANI, Belirsizlik, Liderlik.

Education Management Under Uncertainty and Challenging Conditions: The Roles of Leaders in the Vuca-Bani Context

Abstract

Education management faces many problems under different conditions. The social nature of the education system and its intertwining with society in input, process, and output processes make its sustainability in the management network difficult. On the one hand, unpredictability, and on the other hand, challenging conditions, make the manageability of educational institutions difficult everywhere in the world. Today, the speed of change and the inability to adapt to change, combined with the accompanying uncertainty and challenging conditions, lead to an even more unmanageable situation.

[1] Prof.Dr. Uğurlu, C.T. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, celalteyyar@gmail.com, 0000-0002-5680-8362,

[2] Doç.Dr. H. Kahraman Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, hilalyucelkahraman@gmail.com, 0000-0002-8684-1235

Ensuring social justice and equality in education can be linked to the suitability of the school's governance network for group thinking. The fundamental factor in innovation and change in schools should be associated with well-organized physical conditions, educational programs, and the presence of competent administrators who can adequately demonstrate leadership roles. Otherwise, it will be difficult to cope with unpredictability and challenges.

This study examines the phenomenon of uncertainty and unpredictability within the context of VUCA-BANI, focusing on the potential leadership attitudes, behaviors, and practices of school leaders, and the impact of various leadership approaches.

Keywords: VUCA-BANI, Uncertainty, Leadership.

Kaynakça/Reference

Andersen, F., Vedøy, G., & Dehlin, E. (2024). Leadership in uncertainty: Improvisation and positioning in municipal adult education. *Journal of Adult and Continuing Education*, 31, 439 - 459. https://doi.org/10.1177/14779714241247006.

Brashers, D. E. (2001). Communication and uncertainty management. *Journal of communication*, *51*(3), 477-497.

Campos PA, & Reich MR. (2019). Political analysis for health policy ımplementation. *Health Syst Reform.* 5 (3), 224-235. doi: 10.1080/23288604.2019.1625251. Epub 2019 Aug 7. PMID: 31390295.

İlkokul Öğretmenleri ve Yöneticilerinin Görüşleri ile Öğretmen Entelektüelliğinin İncelenmesi

Esen Altunay[3], Seyhan Alpaslan[4]

Öz

Bilgi toplumunun gerektirdiği nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde öğretmenlerin entelektüel donanımı önemli bir role sahiptir. Bu çalışma, öğretmen entelektüelliğinin ilkokul öğretmenleri ve okul yöneticileri tarafından nasıl deneyimlendiğini, algılandığını ve anlamlandırıldığını ortaya koymayı amaçlayan fenomenolojik bir yaklaşımla ele alınmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemi kapsamında fenomenolojik desen kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu, İzmir ili Bayraklı ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmî ilkokullarda görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmen entelektüelliğinin temel göstergeleri arasında bilgiyi uygulamaya yansıtma ön plana çıkmaktadır. Öğretmen entelektüelliğinin yararları kapsamında sosyal yararlar öne çıkarken, gelişimini engelleyen faktörler arasında bireysel nedenlerin belirgin olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğretmen entelektüelliğinin geliştirilmesinde sosyal destek ve iş birliğine dayalı uygulamaların önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin entelektüelliğin bilişsel ve örgütsel yararları konusunda bilinçlendirilmesi ve bu yararların açığa çıkarılmasını destekleyecek eğitim programlarına erişimlerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen entelektüelliği, entelektüel gelişim, entelektüelliğin göstergeleri, entelektüelliğin yararları.

An Investigation of Teacher Intellectuality through the Views of Primary School Teachers and Principals

Abstract

Teachers' intellectual capacity plays a crucial role in educating qualified individuals required by the information society. This study adopts a phenomenological approach to explore how teacher intellectuality is experienced, perceived, and interpreted by primary school teachers and school administrators. . The study group consisted of teachers and school administrators working in public primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the Bayraklı district of İzmir. Data were collected through semi-structured interview forms and analysed using content analysis. The findings indicate that one of the primary indicators of teacher intellectuality is the ability to translate knowledge into practice. While social benefits were emphasized among the outcomes of teacher intellectuality, individual factors emerged as the most prominent barriers to its development. Furthermore, the results highlight the importance of social support and collaboration-based practices in fostering teacher intellectuality. Accordingly, this study recommends raising teachers' awareness of the cognitive and organizational benefits of intellectuality and increasing their access to educational programs that enable these benefits to be realized.

Keywords: Teacher intellectuality, intellectual development, indicators of intellectuality, benefits of intellectuality.

[3] *Sorumlu Yazar: Prof. Dr. Ege Üniversitesi, esenaltunay@yahoo.com, ID ORCID:* 0000-0001-8200-887

[2] *Müdür Yardımcısı, İzmir Bayraklı Ticaret Borsası İlkokulu seyhanpakaki@hotmail.com*

Öğretmen yaratıcılığını geliştirmede öğretmen kimliğinin rolünün incelenmesi

Esen ALTUNAY [5], Mahmut Utku GÜLÜMSER[6], Murat BAŞER[7]

Öz

Bu çalışma, öğretmen yaratıcılığının geliştirilmesinde öğretmen kimliğinin oynadığı rolü ele almak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yöntemi fenomenolojik araştırma desenidir. Araştırmanın çalışma gurubunu İzmir ilinde Kemalpaşa, Bornova, Çiğli ve Karabağlar ilçelerinde görev yapan 60 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen yaratıcılığının anlamına ilişkin öğretmen görüşlerinde en fazla hazırlık-keşif aşaması temasına vurgu yapılmıştır. Öğretmen yaratıcılığının geliştirilmesinin okula avantajlarına ilişkin eğitsel avantajlar teması öne çıkmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki kimliklerine ilişkin öğretmen görüşlerinin analizi sonucunda üyeliğe saygı-hoşnut olma teması belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Son olarak öğretmen yaratıcılığını geliştirme sürecinde öğretmen kimliğinin rolüne ilişkin bilişsel-gelişimsel katkı teması tanımlanmıştır. Bulgulara dayanarak, öğretmen yaratıcılığını desteklemek için, öğretmenler arasında etik ilkelerin teşvik edilmesi, öğretmenlerin mesleki etkileşimini güçlendiren mentorluk ve hizmet içi bilgi paylaşım platformlarının oluşturulması, özellikle öğretim materyallerine, teknoloji entegrasyonuna ve kişiselleştirilmiş öğrenmeye odaklanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, öğretmen kimliği, yaratıcılık, öğretmen yaratıcılığı

Examining the role of teacher identity in developing teacher creativity

Abstract

This study aims to examine the role of teacher identity in the development of teacher creativity. The study adopts a phenomenological research design. The study group consists of 60 teachers working in the districts of Kemalpaşa, Bornova, Çiğli, and Karabağlar in İzmir province. The findings indicate that teachers most frequently emphasized the *preparation–exploration* stage when defining the meaning of teacher creativity. Regarding the advantages of developing teacher creativity for schools, the theme of *educational benefits* emerged as the most prominent. In addition, the analysis of teachers' views on professional identity revealed the theme of *respect for membership and professional satisfaction*. Finally, the theme of *cognitive–developmental contribution* was identified in relation to the role of teacher identity in the process of enhancing teacher creativity. Based on the findings, to support teacher creativity, it is recommended to promote ethical principles among teachers, mentoring, and in-service knowledge-sharing platforms that strengthen teachers' professional interaction, with particular emphasis on focusing on instructional materials, technology integration, and personalized learning to support teacher creativity.

Keywords: Teacher, Teacher Identity, Creativity, Teacher Creativity

[5]* *Sorumlu Yazar: Prof. Dr. Ege Üniversitesi, esenaltunay@yahoo.com, ORCID:* 0000-0001-8200-887

[6] Öğretmen. Özel Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi Zülfü-Mevlüt Çelik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye, utkugulumser@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8408-2717

[7] Müdür/Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu, Milli Eğitim Bakanlığı, muratbaser@hotmail.com, ORCID: 009-0001-1506-8679

Okul yöneticiliğine geçiş: Yeni görevlendirilen okul yöneticilerinin kariyer yolculuğu

Sevgi ERNAS[8], Gül KURUM TİRYAKİOĞLU[9], Pelin TAŞKIN[10]

Öz

Bu çalışma, ilk kez atanan müdür ve müdür yardımcılarının mesleki sosyalleşmeyle ilgili algı ve deneyimlerini inceleyerek kariyer yolculuklarını araştırmayı amaçlamaktadır. Bu araştırma fenomenoloji deseniyle (Creswell ve Poth, 2018) yürütülmüştür. Çalışma grubu, altı müdür ve yedi müdür yardımcısı olmak üzere 13 katılımcıdan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılarak toplanan veriler, tümdengelimsel içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bulgulara göre, örgütsel ve kariyer sosyalleşme teorisi (Van Maanen ve Schein, 1979; Greenfield, 1985) çerçevesinde, yeni atanan müdür ve müdür yardımcılarının kariyer yolculuğu; kariyer hazırlığı, yöneticiliğe giriş, ilk yıl deneyimleri ve erken kariyeri şekillendiren destek biçimleri olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların yöneticiliğe geçişi, kasıtlı ve planlı bir kariyer yolculuğunu temsil etmekten ziyade, tesadüfi olarak belirlenmiştir. Genel olarak, bulgular, resmi atama prosedürleri ile etkili okul yöneticiliği için gerekli olan gerçek yetkinlikler arasında önemli bir boşluk olduğunu göstermekte ve yöneticilerin mesleki sosyalleşmesinin erken aşamalarında sosyal ve deneyimsel öğrenme süreçlerinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer yolculuğu, müdür, müdür yardımcısı, sosyalleşme, erken kariyer dönemi.

Transition to principalship: Career pathways of novice school administrators

Abstract

This study aims to explore the career trajectories of first-time appointed principals and vice principals by examining their perceptions and experiences related to rofessional socialization It is conducted with a phenomenological research design (Creswell & Poth, 2018). The study group is composed of 13 participants, including six principals and seven vice principals. Data collected employing semi-structured interviews are analyzed with deductive content analysis. According to the findings, within the framework of organizational and career socialization theory (Van Maanen & Schein, 1979; Greenfield, 1985), career pathways of recently appointed novice principals and vice principals are revealed as preparation for career, induction into the administratorship, early experiences, forms of support shaping the early career. Rather than representing a deliberate and planned career trajectory, participants' transition into administratorship was described as

[8] Dr. Öğrt. Üyesi, Ankara Üniversitesi, e-mail: ernas@ankara.edu.tr, ORCID https://orcid.org/0000-0003-1213-7285

[9] Sorumlu Yazar/ Doç. Dr.. Trakya Üniversitesi, e-mail: gulkurum@trakya.edu.tr, ORCID https://orcid.org/0000-0002-8686-7339

[10] Doç. Dr. Ankara Üniversitesi, e-mail: ptaskin@education.ankara.tr, ORCID https://orcid.org/0000-0001-8860-579X

incidental. Overall, the findings suggest a significant gap between formal appointment procedures and the actual competencies required for effective school leadership, underscoring the importance of social and experiential learning processes in the early stages of administrators' career socialisation.

Keywords: Career pathways, principal, vice principal, socialization, early career.

Kaynakça/Reference

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.

Greenfield, W. D. (1985). Being and becoming a principal: Responses to work contexts and socialization processes. *Educational Administration Quarterly*, *21*(3), 7–32. https://doi.org/10.1177/0013161X85021003002

Van Maanen, J., & Schein, E. H. (1979). Toward a theory of organizational socialization. https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/1934/?sequence=1 (01.02.2026)

Eğitim yönetimi doktoralı öğretmenler: Neredeler, nasıllar, araştırmaya devam ediyorlar mı, niçin?*

Yılmaz TONBUL[11], Dilek ERDOĞAN[12], Bedia KIRKULAKı[13]

Öz

Bu araştırmanın amacı, MEB'de çalışmayan devam eden doktoralı öğretmenlerin bu kurumlarda yaptıklarına, üretimlerine ve doktoralı öğretmen kavramını anlamlandırmaya ilişkin durum saptaması yaparak araştırmacı ve uygulayıcılara öneriler geliştirmektir. Araştırma, durum deseniyle tasarlanmıştır. Çalışma evrenini 2014–2024 yılları arasında eğitim yönetimi alanında doktora mezunu olup akademiye geçmeyen bireyler oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 132 doktora mezunundan çevrim içi anket aracılığıyla veri toplanmıştır. Nicel veriler betimsel istatistiklerle; açık uçlu sorulardan elde edilen nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre doktoralı öğretmenlerin birikimleriyle ilişkili görevlere atanmalarında sorunlar bulunmuştur. Bilimsel yayınların çoğu doktora sürecinde gerçekleştirilmiştir. Doktora sonrası yayın hızı gittikçe azalmakta ve sönümlenmektedir. Bu sonucun nedenlerine ilişkin doktora sürecindeki uygulamalar ve doktora sonrası faktörler başlıkları altında çok sayıda etmen saptanmıştır. Katılımcıların bilimsel yayınlar dışındaki okul ile ilgili üretimlerde daha etkin oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Doktoralı öğretmenleri tanımlamak amacıyla geliştirilen metaforlarda 'sınırlandırılmışlık, anlamsızlık, düş kırıklığı' kodları öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doktoralı öğretmenler, akademik yayın sürekliliği, eğitim yönetimi, beşerî sermaye

Abstract

The purpose of this study is to conduct a situational analysis regarding the activities, outputs, and conceptualizations of "PhD-holding teachers" who continue to work within the Ministry of National Education (MoNE), and to develop recommendations for researchers and practitioners.The research was designed using a case study pattern. The target population consists of individuals who graduated with a PhD in Educational Administration between 2014 and 2024 but did not transition to academia. Data were collected via an online survey from 132 PhD graduates selected through purposive criterion sampling. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data obtained from open-ended questions were analyzed through content analysis. According to the research findings, significant issues were identified regarding the appointment of PhD-holding teachers to positions relevant to their expertise. Most scientific publications were produced during the doctoral process. Post-doctoral publication rates tend to decline and gradually diminish. Numerous factors related to "practices during the doctoral process" and "post-doctoral factors" were identified as causes for this trend. It was concluded that participants are more active in school-related outputs rather than scientific publications. In metaphors developed to define PhD-holding teachers, codes such as "limitation," "meaninglessness," and "disappointment" came to the fore.

Keywords: PhD-holding teachers, academic publication continuity, educational administration, human capital.

[11] *(Prof. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ABD, yilmaz.tonbul@egee.edu.tr, 0000-0003-3674-619X

[12] Öğretmen (MEB) , Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, . dilekerdo@gmail.com , 0000-0002-4450-2753

[13] Öğretmen (MEB) , Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi bediakirkulak@gmail.com, 0000-0002-1795-8480

Kaynakça/Reference

Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 10(3), 596–607.

Becker, G. S. (1993). Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education (3. baskı). Chicago: The University of Chicago Press

Boman, J., Sanchez Barrioluengo, M., & van der Weijden, I. (2025). Determinants of the career pathways of doctorate holders: Evidence from eight European universities. https://doi.org/10.1007/s10734-025-01418-y

Boman, J. (2020). Doctoral graduates' transition to non-academic employment: A literature review. Studies in Graduate and Postdoctoral Education, 11(2), 144–164.

https://doi.org/10.1108/SGPE-02-2019-0011

Boman, J., & Younes, S. (2023). Academic identity outside academia: Career trajectories of PhD graduates. Higher Education Research & Development, 42(4), 889–903.

https://doi.org/10.1080/07294360.2022.2097489

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.), Handbook of theory and research for the sociology of education (pp. 241–258). New York: Greenwood.

Churchill, M. P., Lindsay, D., Mendez, D. H., Crowe, M., Emtage, N., & Jones, R. (2021). Does publishing during the doctorate influence completion time? A quantitative study of doctoral candidates in Australia. International Journal of Doctoral Studies, 16, 689-713. https://doi.org/10.28945/4875

Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. American Journal of Sociology, 94(Supplement), S95–S120.

Demirdelen-Alrawadieh, D., & Yazıt, H. (2021). Doktora deneyiminin öğrenciler ve akademisyenler açısından değerlendirilmesi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(46), 1229-1245. https://doi.org/10.31795/baunsobed.902795

Di Paolo, A., & Mañé, F. (2016). Misusing our talent? Overeducation, overskilling and skill underutilisation among Spanish PhD graduates. The Economic and Labour Relations Review, 27(4), 432–452. https://doi.org/10.1177/1035304616657479

Duan, Y., Memon, S. A., AlShebli, B., Guan, Q., Holme, P., & Rahwan, T. (2025). Postdoc publications and citations link to academic retention and faculty success. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 122(4), e2402053122. https://doi.org/10.1073/pnas.2402053122

Duan, Y., Liu, J., & Li, M. (2022). Career outcomes and research productivity of PhD graduates working outside academia. Scientometrics, 127, 4567–4589. https://doi.org/10.1007/s11192-022-04398-1

Duan, Y., & Chen, X. (2023). Research engagement of doctoral graduates beyond universities. Research Policy, 52(6), 104763. https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104763

Günbey, M. (2022). Akademi dışı istihdam edilen doktora mezunlarının mesleki doyum ve üretkenlik algıları. Eğitim ve Bilim, 47(211), 137–158.https://doi.org/10.15390/EB.2022.11021

Karadağ, E., & Özdemir, S. (2017). Eğitim örgütlerinde akademik üretkenlik ve performans tartışmaları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 23(2), 203–234.

Karadağ, E., & Özdemir, S. (2020). Türkiye'de doktora eğitimi ve akademik üretkenlik sorunları. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 10(3), 465–478.

Koşar, D., Er, E., & Kılınç, A. Ç. (2020). Öğretmenlerin lisansüstü öğrenim görme nedenleri: Nitel bir araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 53, 370–392.

Lawson, C., & Lopes-Bento, C. (2024). Miss or match? The impact of PhD training on job market satisfaction. Research Policy, 53(3), Article 104945. https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104945

OECD. (2019). Education at a glance 2019: OECD indicators. OECD Publishing.

https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en

OECD. (2021). Redefining innovation in education. OECD Publishing.

https://doi.org/10.1787/987e8b65-en

OECD. (2023). Higher education and the labour market: Doctoral graduates and skills mismatch. OECD Publishing.

Ölmez Ceylan, Ö., İdil, F. H., & Kalıpçı Söyler, S. (2024). Kuram ve uygulama arasında bir köprü: Doktoralı öğretmenler. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 485–506.

Skakni, I., Kereselidze, N., Parmentier, M., Delobbe, N., & Inouye, K. (2025). PhD graduates pursuing careers beyond academia: A scoping review. Higher Education Research & Development, 45(1), 235–254. https://doi.org/10.1080/07294360.2025.2515211

Tonbul, Y. (2016). Lisansüstü programlar aracılığıyla okul yöneticisi yetiştirme. A. Aypay (Ed.), Türkiye'de eğitim yöneticiliği ve maarif müfettişliği (ss. 217–246) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Tonbul, Y., & Çavdar, E. (2019). Perceptions of school administrators related to the contribution of their completed postgraduate education to school management duties. Vodenje v vzgoji in izobraževanju, 17(3), 93–111.

Toprak, E., & Taşğın, Ö. (2017). Investigation of the reasons why teachers do not make graduate education. OPUS International Journal of Society Researches, 7(13), 599–615.

Yükseköğretim Kanunu, 2547 sayılı. (1981, 6 Kasım). Resmî Gazete (Sayı: 17506).

Türkiye Cumhuriyeti. (1982). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Kanun No. 2709). Resmî Gazete, 9 Kasım 1982, Sayı 17863 (Mükerrer).

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2024a). 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu. Resmî Gazete (Sayı: 32696).

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliği. Resmî Gazete (Sayı: 32476).

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2025). Bilim ve sanat merkezlerine öğretmen seçme ve atama kılavuzu. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2025a). 2026 yılı öğretmenlik mesleği kariyer basamaklarında ilerlemeye ilişkin kılavuz. Personel Genel Müdürlüğü.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2025b). Millî Eğitim Akademisi Başkanlığı Yönetmeliği. Resmî Gazete (Sayı: 32846).

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2024b). Aday öğretmenlik ve öğretmenlik mesleği kariyer basamakları yönetmeliği. Resmî Gazete.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2010). 18. Millî Eğitim Şûrası kararları. Millî Eğitim Bakanlığı.

The Educator's compass: Reflective practice in education

Serkan Şen

Abstract

Reflective Practice (RP) is a systematic framework crucial for improving educational results and ongoing professional growth. By demonstrating a number of fundamental qualities, including dispositions and readiness, flexibility and adaptability, openness and collegiality, honesty and humility, self-awareness, ethical commitments, and professional agency, it enables educators to match teaching beliefs with classroom realities and promote strong forms of practice where practitioners take responsibility for their instructional actions (Kolajo, 2025). Beyond increasing effectiveness, RP is an essential psychological tool that helps aducators to recognize small accomplishments and recognize the scope of their own influence and to reduce emotions of "imposter syndrome" and "self-laceration". Implementation involves structured cycles of reflection-for-action, reflection-in-action, and reflection-on-action (Schön, 1983). While a variety of resources such as workshops, peer observations, video analysis, journals, learning communities, student feedback, and action research are beneficial, all these diverse tools' success depends on the personal traits of the educator as an effective practitioner.

Keywords: Education, reflective practice, reflection-for-action, reflection-in-action, reflection-on-action.

Eğitimcinin pusulası: Eğitimde yansıtıcı uygulama

Serkan Şen

Öz

Yansıtıcı Uygulama (YU), eğitim sonuçlarını iyileştirmek ve sürekli mesleki gelişimi sağlamak için hayati önem taşıyan sistematik bir çerçevedir. Bu çerçeve, hazırbulunuşluk, esneklik ve uyum, açıklık ve mesleki dayanışma, dürüstlük ve alçakgönüllülük, öz farkındalık, etik taahhütler ve mesleki özerklik gibi bir dizi temel niteliğe sahip olan eğitimcilerin öğretim inançlarını sınıf gerçekleriyle eşleştirmelerini ve onların öğretim eylemlerinden sorumluluk aldıkları uygulamaları kullanmalarını teşvik eder (Kolajo, 2025). YP, etkililiği artırmanın dışında, eğitimcilerin küçük başarılarını fark etmelerine, kendi etkilerinin kapsamını anlamalarına ve "imposter sendromu" ve "kendini yaralama" gibi duygularını azaltmalarına yardımcı olan önemli bir psikolojik araçtır. YU, eylem için yansıtma, eylemde yansıtma ve eylem üzerine yansıtma olmak üzere yapılandırılmış döngüleri içerir (Schön, 1983). Atölye çalışmaları, akran gözlemleri, video analizi, günlükler, öğrenme toplulukları, öğrenci geri bildirimi ve eylem araştırması gibi çeşitli araçlar faydalı olsa da, tüm bunların başarısı, etkili bir uygulayıcı olarak eğitimcinin kişisel özelliklerine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, yansıtıcı uygulama, eylem için yansıtma, eylemde yansıtma, eylem üzerine yansıtma.

Kaynakça/Reference

Godínez, M. J. (2022). Action research and collaborative reflective practice in English language teaching. *Reflective Practice*, *23*(1), 88–102. https://doi.org/10.1080/14623943.2021.1982688

Kolajo, Y. (2025). Advancing pedagogical excellence through reflective teaching practice and adaptation. *Reflective Practice*, *26*(6), 832–847. https://doi.org/10.1080/14623943.2025.2504143

Schön, D.A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books, NY.

Yapay zekâ destekli denetim sistemlerinin eğitim kurumlarında iç kontrol, kalite yönetimi ve hesap verebilirlik üzerindeki etkisi: Entegre bir değerlendirme

Hami AYDIN[14]

Öz

Eğitim yönetimi, dijital çağın gerekleri doğrultusunda bilgi temelli ve veri odaklı yönetişim anlayışına evrilmektedir (OECD, 2021). Yapay zekâ (YZ), yalnızca teknolojik bir araç değil, eğitim kurumlarının yönetimsel süreçlerini stratejik olarak dönüştüren bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Davenport & Kalakota, 2019). Bu dönüşüm, öğrenme yönetim sistemlerinden (LMS) kurumsal planlama ve denetim süreçlerine kadar geniş bir etkiye sahiptir ve yöneticilerin veri temelli karar alma yetkinliklerini artırmaktadır (Siemens & Long, 2011; Holmes vd., 2019).

Bu çalışma, yapay zekâ (YZ) destekli denetim sistemlerinin eğitim kurumlarında iç kontrol, kalite yönetimi ve hesap verebilirlik süreçlerini nasıl dönüştürdüğünü nicel, nitel ve kavramsal boyutlarıyla incelemektedir. Nicel veriler, hipotezlerin test edilmesini sağlarken; nitel veriler, uygulamadaki deneyimleri, etik ve yönetsel algıları açığa çıkarmaktadır. Kavramsal çerçeve, yöneticilerin YZ'yi stratejik ve bütüncül bir şekilde kullanmasına yönelik politika ve uygulama önerilerinin geliştirilmesini desteklemektedir.

Bulgular, eğitim kurumlarında YZ'nin kurumsal süreçleri dönüştürücü etkilerini göstermekte olup sonuç ve öneriler ise hem uygulamaya hem de politika geliştirmeye yönelik çıkarımları desteklemektedir. Çalışma bu yönüyle, eğitim yönetimi literatüründe hem teorik hem de uygulamalı katkılar sunmakta eğitim yönetiminde YZ'nin stratejik kullanımını güçlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, eğitim yönetimi, denetim, iç kontrol, kalite yönetimi

The impact of AI-supported audit systems on internal control, quality management, and accountability in educational institutions

Abstract

Educational management is evolving toward a knowledge-based and data-driven governance approach in line with the requirements of the digital age (OECD, 2021). Artificial intelligence (AI) stands out not merely as a technological tool, but as a factor that strategically transforms the managerial processes of educational institutions (Davenport & Kalakota, 2019). This transformation has a wide-ranging impact—from learning management systems (LMS) to institutional planning and auditing processes—and enhances administrators' data-driven decision-making capabilities (Siemens & Long, 2011; Holmes et al., 2019).

This study examines, through quantitative, qualitative, and conceptual dimensions, how AI-supported auditing systems transform internal control, quality management, and accountability processes in educational institutions. Quantitative data enable the testing of hypotheses, while qualitative data reveal practical experiences as well as ethical and managerial perceptions. The conceptual framework supports the development of policy and practice recommendations aimed at enabling administrators to use AI in a strategic and holistic manner.

The findings demonstrate the transformative effects of AI on institutional processes in educational settings, while the conclusions and recommendations provide implications for both practice and policy development. In this respect, the study contributes to the educational management literature both theoretically and practically, strengthening the strategic use of AI in educational management.

Keywords: Artificial intelligence, educational management, auditing, internal control, quality management.

[14] *(Dr. Öğr. Üyesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Beykoz Üniversitesi ORCID: 0000-0002-8806-9680, hamiaydin@beykoz.edu.tr

Kaynakça/Reference

Alles, M. (2015). ***Drivers of the adoption of continuous auditing: Insights from practice*****. Accounting Horizons, 29(3), 465–485.**

Alles, M., Brennan, G., Kogan, A., & Vasarhelyi, M. (2018). ***Continuous auditing and continuous monitoring*****. Journal of Information Systems, 32(2), 87–107.**

Batool, A., Zowghi, D., & Bano, M. (2023). ***Artificial intelligence in education: A systematic review*****. Computers & Education, 193, 104665.**

Burrell, J. (2016). ***How the machine 'thinks': Understanding opacity in machine learning algorithms*****. Big Data & Society, 3(1), 1–12.**

Cao, M., Chychyla, R., & Stewart, T. (2019). ***Big data analytics in financial statement audits*****. Accounting Horizons, 33(3), 11–27.**

Davenport, T., & Kalakota, R. (2019). ***The potential for artificial intelligence in healthcare*****. Future Healthcare Journal, 6(2), 94–98.**

Davenport, T., & Ronanki, R. (2018). ***Artificial intelligence for the real world*****. Harvard Business Review, 96(1), 108–116.**

Deming, W. E. (1986). ***Out of the crisis*****. MIT Press.**

Floridi, L., Cowls, J., Beltrametti, M., Chatila, R., Chazerand, P., Dignum, V., ... & Schafer, B. (2018). ***AI4People—An ethical framework for a good AI society*****. Minds and Machines, 28, 689–707.**

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). ***Artificial intelligence in education*****. Boston: Center for Curriculum Redesign.**

Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). ***The global landscape of AI ethics guidelines*****. Nature Machine Intelligence, 1(9), 389–399.**

Kokina, J., & Davenport, T. (2017). ***The emergence of artificial intelligence: How automation is changing auditing*****. Journal of Emerging Technologies in Accounting, 14(1), 115–122.**

Kroll, J. A., Barocas, S., Felten, E. W., Reidenberg, J. R., Robinson, D. G., & Yu, H. (2017). ***Accountable algorithms*****. University of Pennsylvania Law Review, 165(3), 633–705.**

Mittelstadt, B. D., Allo, P., Taddeo, M., Wachter, S., & Floridi, L. (2016). ***The ethics of algorithms: Mapping the debate*****. Big Data & Society, 3(2), 1–21.**

Mutlu, R. (2025). ***YZ destekli denetim sistemleri ve eğitim yönetimi*****. Ankara: Eğitim Yönetimi Yayınları.**

OECD. (2021). ***AI in society: Harnessing AI for public value*****. OECD Publishing.**

Siemens, G., & Long, P. (2011). ***Penetrating the fog: Analytics in learning and education*****. EDUCAUSE Review, 46(5), 30–40.**

Spalding, A. (2019). ***Internal audit in educational institutions: Principles and practices*****. Journal of Educational Administration, 57(4), 381–397.**

Terzi, H. (2025). ***Yapay zekâ ve eğitimde yönetişim*****. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.**

Wirtz, B. W., Weyerer, J. C., & Geyer, C. (2019). ***Artificial intelligence and the public sector—Applications and challenges*****. International Journal of Public Administration, 42(7), 596–615.**

Eğitim Teknolojilerinde Güncel Yaklaşımlar: Dijital Araçların Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

Celalettin KORKMAZ[15], Rebin Salih KHUDHUR[16], Bahaa Mohammed Abdulrahman ALRAWE[17]

Öz

Dijital eğitim, öğrencilerin öğrenme biçimini ve bilgiyle etkileşimlerini dönüştürerek dünya genelinde sınıf ortamlarını yeniden şekillendirmektedir. Ülkeler, öğrenme çıktılarını geliştirmek amacıyla kendi ihtiyaçları doğrultusunda dijital teknolojilerden yararlanmaktadır. Yapay zekâ destekli dijital araçlar, öğretmenler, okul yönetimleri ve öğrenciler için sunduğu olanaklarla modern eğitimde önemli bir yer edinmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, dünyada ve Türkiye'de kullanılan dijital araçları karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu doğrultuda Google Classroom ve Microsoft Teams gibi genel öğrenme platformları; Kahoot ve Edpuzzle gibi etkileşimli araçlar; Lexia, GeoGebra ve Gizmos Simulations gibi alan odaklı uygulamalar ile BİBA, Metodbox ve ManageBac gibi okul temelli dijital araçlar ele alınmıştır.

Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman analizi deseniyle yürütülmüş, veriler karşılaştırmalı betimsel analiz ve tematik sınıflandırma yoluyla çözümlenmiştir.

Bulgular: Küresel, ulusal, alan odaklı ve yönetsel amaçlı geliştirilen dijital araçların öğrenmeyi ve eğitimi desteklemede önemli fırsatlar sunduğu görülmektedir.

Öneriler: Türkiye'de dijital eğitim güçlü bir gelişim göstermektedir. Eğitim yönetimi bağlamında dijital kaynaklara adil erişim sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, yapay zekâ, eğitim uygulamaları

Current Approaches in Educational Technologies: A Comparative Evaluation of Digital Tools

Abstract

Digital education is reshaping classroom environments worldwide by transforming how students learn and interact with knowledge. Countries utilize digital technologies in accordance with their specific needs to enhance learning outcomes. Artificial intelligence-supported digital tools have gained a significant role in modern education through the opportunities they provide for teachers, school administrators, and students.

Aim: The aim of this study is to comparatively examine the digital tools used globally and in Türkiye. In this context, general learning platforms such as Google Classroom and Microsoft Teams; interactive tools such

[15] Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, EYD ABD, celalettinkorkmaz@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-7249-1070

[16] Doktora Öğrencisi/Fırat Üniversitesi, Eğt. Bil. Enst., Eğitim Yönetimi BD, 242402202@firat.edu.tr, https://orcid.org/0009-0002-9232-4389

[17] Yüksek Lisans Öğrencisi/Fırat Üniversitesi, Eğt. Bil. Enst., Eğitim Yönetimi BD, bahaa135alrawi@gmail.com, https://orcid.org/0009-0000-1288-3662

as Kahoot and Edpuzzle; subject-specific applications such as Lexia, GeoGebra, and Gizmos Simulations; and school-based digital tools such as BİBA, Metodbox, and ManageBac were analyzed.
Method: The study was conducted within the framework of a qualitative research approach using a document analysis design. The data were analyzed through comparative descriptive analysis and thematic classification.
Findings: The findings indicate that digital tools developed for global, national, subject-specific, and administrative purposes offer significant opportunities to support learning and education.
Recommendations: Digital education in Türkiye has demonstrated strong progress. Within the context of educational administration, equitable access to digital resources should be ensured.
Keywords: Digital transformation, artificial intelligence, educational applications

Okul Yöneticilerinin Yönetim Tarzları İle Öğretmenlerin Sessiz İstifası Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Aylin ASLAN
MEB

Prof. Dr. Hasan DEMİRTAŞ
İnönü Üniversitesi

Özet

Çalışma yaşamında iş–özel yaşam dengesi ve örgütsel yükümlülükler, çalışanların örgüte bağlılığını etkilemektedir. Sessiz istifa, çalışanların işten ayrılmadan yalnızca görev tanımlarıyla sınırlı kalmaları ve psikolojik olarak işten uzaklaşmalarıyla ortaya çıkan bir davranıştır. Eğitim kurumlarında bu durum, öğretmenlerin görevlerini sürdürmelerine rağmen mesleğe ve kuruma yönelik aidiyetlerinin zayıflaması şeklinde görülebilir.

Bu araştırma, öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin yönetim tarzları ile öğretmenlerin sessiz istifa düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel tarama modeli kullanılmış; demografik değişkenlere göre farklılıkları belirlemek için nedensel karşılaştırmalı ve ilişkisel desenlerden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2025–2026 eğitim öğretim yılında Malatya'nın Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerinde görev yapan kamu okulu öğretmenleri oluşturmaktadır.

Veriler Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Müdür Yönetim Tarzı Ölçeği ve Öğretmenlerde Sessiz İstifa Ölçeği ile toplanmıştır. Bulgular, işbirlikli yönetim tarzının sessiz istifa ile negatif; otoriter ve baskıcı tarzların ise pozitif ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca öğretmenlerde performans boyutunda düşük, duyarsızlaşma boyutunda daha yüksek sessiz istifa eğilimi saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sessiz istifa; Yönetim tarzları; Okul yöneticileri; Öğretmen.

KAYNAKÇA

Ergen, H., Giliç, F., Yücedağlar, A., & İnandi, Y. (2025). Leadership styles and quiet quitting in school context: Unveiling mobbing as a mediator. *Frontiers in Psychology, 16*, Article 1538444. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1538444

Sitorus, M. G., & Rachmawati, R. (2024). Analysis of the quiet quitting phenomenon with work engagement and job satisfaction as mediators: Study of employees in Indonesia banking industry. *Eduvest – Journal of Universal Studies, 4*(11), 10671–10793. https://doi.org/10.59188/eduvest.v4i11.44765

Yoğurtcu, B., Sezgin, F., & Koşar, S. (2024). Quiet quitting: A qualitative research based on the opinions of high school teachers. *TÜRKAV Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 83–108. https://doi.org/10.5281/zenodo.11576978

Evrak yığınından nitelikli kanıta: öğretmen dosya değerlendirmesi

Mervenur Aksoy[18] 0000-0003-1317-0677, Rabia Pehlivan Türkmen[19] 0000-0002-4234-0551

Öz

Türk eğitim sisteminde denetim süreci, geleneksel kontrol odaklı yaklaşımdan öğretmen gelişimini merkeze alan çağdaş bir yapıya evrilmektedir. Bu çalışmanın amacı, eğitim denetimi sürecinde öğretmen portfolyosunu çağdaş bir denetim ve gelişim aracı olarak incelemektir. Literatür taraması modelinde desenlenen çalışmada, portfolyoların uluslararası ve ulusal bağlamdaki kullanımı, hukuki dayanakları, oluşturulma süreci ile avantaj ve sınırlılıkları ele alınmıştır. Çalışma sonucunda, uluslararası alanda portfolyoların mesleki yetkinlik kanıtı ve gelişim aracı olarak kullanılırken, Türk eğitim sisteminde çoğunlukla mevzuata uygunluk denetimiyle sınırlı kaldığı görülmüştür. Ayrıca portfolyoların yansıtıcı düşünme ve çoklu veri kaynağı sunma avantajlarına rağmen, zaman maliyeti ve değerlendirme öznelliği gibi sınırlılıkları olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, etkili bir portfolyo değerlendirmesi için sürecin yapılandırılmış ölçütler ve rehberlik odaklı bir anlayışla yürütülmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen portfolyosu, eğitim denetimi, öğretmen değerlendirme, mesleki gelişim.

From paperwork stack to qualified evidence: teacher portfolio evaluation

Abstract

The supervision process in the Turkish education system is evolving from a traditional control-oriented approach to a contemporary structure centering on teacher development. The aim of this study is to examine the teacher portfolio as a contemporary supervision and development tool in educational supervision. Designed as a literature review, the study addresses the use of portfolios in international and national contexts, their legal bases, creation processes, and advantages and limitations. The results indicate that while portfolios are used internationally as proof of professional competence and development tools, in the Turkish education system, they are mostly limited to compliance audits. Additionally, despite advantages like reflective thinking and providing multiple data sources, limitations such as time costs and evaluation subjectivity were identified. Consequently, it is concluded that for effective portfolio evaluation, the process must be conducted with structured criteria and a guidance-oriented understanding.

Keywords: Teacher portfolio, educational supervision, teacher evaluation, professional development.

18

Sorumlu Yazar/ Öğretmen, Ankara Üniversitesi, mervecoban5@gmail.com, 0000-0003-1317-0677

19 Öğretmen, Ankara Üniversitesi, pehlivanrabia2@gmail.com, 0000-0002-4234-0551

Kaynakça/Reference

Airasian, P. W. & Gullickson, A. (1997). Teacher self-evaluation. J. H. Stronge (Ed.), *Evaluating teachers: A guide to current thinking and implications for practice* içinde (ss. 215-247). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Akın, M. A., Karadaş, H. ve Gövtaş Yaylacı, Y. (2023). Dezavantajlı Bölgelerdeki Aday Öğretmenlerin Adaylık Sürecine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(1), 124-147. doi: 10.17679/inuefd.1187594

Aksoy, M. (2024). *Implementation of clinical supervision model in English language teachers' professional development: A case study* (Unpublished master's thesis). Bursa Uludağ University, Bursa, Türkiye.

Akşit, F. (2016). Implementing portfolios in teacher training: Why we use them and why we should use them. *Eurasian Journal of Educational Research*, *62*, 97-114.

Akyol, B. ve Yavuzkurt, T. (2016). Türkiye'de Lisansüstü Tezlerde Eğitim Denetimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *5*(2), 969-994. doi: 10.7884/teke.616

Atay, D. (2003). Öğretmen Adaylarına Yansıtmayı Öğretmek: Portfolyo Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *36*(36), 508-527.

Attinello, J. R., Lare, D., & Waters, F. (2006). The value of teacher portfolios for evaluation and professional growth. *NASSP Bulletin*, *90*(2), 132-152.

Aydın, F. ve Kocalar, A. (2014). Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Portfolyo Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, *(30)*, 262-280.

Aydın, İ. (2014). *Eğitim denetiminde farklı modeller ve yeni paradigmalar* [Panel bildirisi]. Geçmişten Geleceğe Eğitim Denetimi ve Müfettişlik Paneli, Ankara, Türkiye. Erişim: https://www.researchgate.net/profile/Inayet-Aydin/publication/321747743_Egitim_Denetiminde_Farkli_Modeller_ve_Yeni_Paradigmalar/links/5a2f93714585155b617a4cdb/Egitim-Denetiminde-Farkli-Modeller-ve-Yeni-Paradigmalar.pdf

Aydın, İ. (2023). *Öğretimde Denetim: Durum Saptama, Değerlendirme ve Geliştirme* (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Bektaş, E. ve Acar Güvendir, M. (2024). Okul Öncesi Alanındaki Aday Öğretmenlerin Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *26*(3), 923-944. doi: 10.32709/akusosbil.1185533

Biçer, B. ve Tahtalıoğlu, H. (2023). Niğde İlinde Kamu Sektöründe Görev Yapan Öğretmenlerin Performans Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Algıları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *25*(1), 141-158. doi: 10.33707/akuiibfd.1278770

Bird, T. (1990). The schoolteacher's portfolio: An essay on possibilities. İçinde J. Millman ve L. Darling-Hammond (Ed.), *The new handbook of teacher evaluation: Assessing elementary and secondary school teachers* (ss. 241-256). Newbury Park, CA: Sage.

Birgin, O. (2008). Alternatif bir değerlendirme yöntemi olarak portfolyo değerlendirme uygulamasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 1-24.

Bulunuz, N. ve Gürsoy, E. (2018). *Klinik Danışmanlık Modeli: İyi Öğretmenlik Uygulamaları Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Chere-Masopha, J. ve Mothetsi-Mothiba, L. (2022). Teachers' experiences of using a portfolio for teaching, learning, and assessment in Lesotho primary schools. *Cogent Education*, *9*(1), 2023969. https://doi.org/10.1080/2331186X.2021.2023969

Cogan, M. (1973). *Clinical Supervision.* Boston: Houghton Mifflin.

Darling, L. F. (2001). Portfolio as practice: The narratives of emerging teachers. *Teaching and Teacher Education, 17*(2), 107-121.

Demir, S. (2012). Öğretmen eğitimi bağlamında bir öğrenme ve değerlendirme yöntemi olarak portfolyo. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(32), 237-259.

Demirkan, S. (2019). Eğitim yönetiminde alternatif denetim yaklaşımı: Öğretmen portfolyosu değerlendirme. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 49-62.

Demirören, M., Aytuğ Koşan, A. M. ve Palaoğlu, Ö. (2009). Bir Öğrenme ve Değerlendirme Yöntemi Olarak "Portfolyo". *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, *62*(1), 19-24. doi: 10.1501/Tipfak_0000000707

Deniz, Ü. (2017). *Öğretimsel Liderliğin Sınıf Denetimi Üzerine Yansıması: Öğretimsel Denetim* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Devlet Memurları Kanunu. (1965). *T.C. Resmî Gazete* (12056, 23 Temmuz 1965). Erişim adresi:

Doolittle, P. (1994). *Teacher portfolio assessment.* ERIC/AE Digest. Washington, DC: ERIC Clearinghouse on Assessment and Evaluation: The Catholic University of America, Department of Education.

Duke, D. L. (1995). *Teacher evaluation policy: From accountability to professional development.* Albany: State University of New York Press.

Durnalı, M. ve Limon, İ. (2018). Çağdaş Türk Eğitim Denetimi Sistemi (Değişimler ve Yasal Dayanakları). *Kastamonu Education Journal*, *26*(2), 413-425. doi: 10.24106/kefdergi.389801

Eren, A. ve Kanlı, N. (2024). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin performans değerlendirme sistemine yönelik algılarının incelenmesi. *Sosyal Gelişim Dergisi, 2*(1), Sayfa Aralığı. https://doi.org/10.5281/zenodo.13921793

Ersoy, A. F. (2006). Öğretmen adaylarının gelişim dosyasına dayalı değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, *5*(1), 85-95.

Eti, Ö. ve Göksoy, S. (2024). Öğretmen denetimlerinde alternatif olarak portfolyo kullanımına yönelik öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *15*(30), 225-250. https://doi.org/10.58689/eibd.1428214

Gearhart, M. ve Osmundson, E. (2009). Assessment portfolios as opportunities for teacher learning. *Educational Assessment*, *14*(1), 1–24.

Gelfer, J., O'Hara, K., Krasch, D., & Nguyen, N. (2015). Teacher portfolios: An effective way to assess teacher performance and enhance learning. *Early Child Development and Care*, *185*(9), 1495-1503.

Green, J., & Smyser, S. O. (1996). *The teacher portfolio: A strategy for professional development and evaluation.*London: Bloomsbury Publishing PLC.

Gülbahar, Y., ve Köse, F. (2006). Perceptions of preservice teachers about the use of electronic portfolios for evaluation. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, *39*(2), 75-93.

Gündüz, Y. , ve Göker, S. D. (2017) . Eğitim denetimi sürecinde hesap verebilirlik ve şeffaflık uygulamaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , *36*(1) , 83-93 . https://doi.org/10.7822/omuefd.327390

Hazar, R. G. ve Yılmaz, A. (2022). Erken Çocukluk Eğitiminde Mesleki Gelişim ve Dokümantasyonu: Öğretmen Portfolyosu. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *6*(1), 56-77. doi: 10.34056/aujef.939703

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

Hughes, J. (2009). E-portfolio-based learning: A practitioner perspective. *Learning, Media and Technology*, *34*(1), 15–30. doi: 10.1080/17439880802634526

Kalkan, İ. ve Atmaca, T. (2022). Öğretmen Denetimlerinin Öğretmen, Okul Müdürü ve Eğitim Müfettişi Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 35-59. doi: 10.53509/cybd.1086438

Kim, Y. ve Yazdian, L. S. (2014). Portfolio assessment and quality teaching. *Theory Into Practice*, *53*(3), 220-227.

Konoralp, E. (2025). Öğretmen Denetim Süreçlerinde Portfolyo Değerlendirmenin Öğretmen Performansı ve Mesleki Gelişim Üzerindeki Etkileri: Meta-Analitik Bir İnceleme. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Researches*, *11*(54), 13-56.

Lam, R. (2018). Teacher learning of portfolio assessment practices: Testimonies of two writing teachers. İçinde *Teacher learning with classroom assessment: Perspectives from Asia Pacific* (ss. 99-118). Singapore: Springer Singapore.

Memduhoğlu, H. B. ve Zengin, M. (2012). Çağdaş Eğitim Denetimi Modeli Olarak Öğretimsel Denetimin Türk Eğitim Sisteminde Uygulanabilirliği. *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, *5*(1), 43-61. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/keg/issue/9179/114777

Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (28760, 7 Eylül 2013). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18812&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (29072, 26 Temmuz 2014). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (30471, 7 Temmuz 2018). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). *Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (31213, 14 Ağustos 2020). Erişim adresi: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_DanYYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı. (2023). *Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (32200, 24 Mayıs 2023). Erişim adresi: https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=40142&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). *T.C. Resmî Gazete*, 15275, 24 Haziran 1973.

Öngören Özcan, S. (2025). Aday Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleğe Entegrasyonu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (65)*, 2749-2767. doi: 10.53444/deubefd.1544202

Özen, F., ve Hendekçi, E. A. (2016). Türkiye'de Eğitim Denetimi Alanında 2005–2015 Yılları Arasında Yayımlanan Makale Ve Tezlerin Betimsel Analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *6*(11), 619-650.

Öztürk, Ö. ve Aydın Güngör, T. (2023). Aday Öğretmenlerin Sözleşmeli Öğretmenlik Sürecine İlişkin Görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(2), 461-476. doi: 10.47525/ulasbid.1269747

Paulson, F. L. & Paulson, P. R. (1991). *The making of a portfolio.* Pre-publication draft, ERIC.

Sezgin, F., Kazancı Tinmaz, A. ve Tetik, S. (2017). Performans Kriterlerine Göre Öğretmenlerin Değerlendirilmesine İlişkin Okul Müdürü ve Öğretmen Görüşleri. *Journal of Human Sciences*, *14*(2), 1184-1203. doi: 10.14687/jhs.v14i2.4496

Sivrikaya, İ. (2014). *Çağdaş Denetime İlişkin Öğretmen Yönetici ve Maarif Müfettişlerinin Algıları* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Smith, T. W., Baker, W. K., Hattie, J., & Bond, L. (2008). Chapter 12: A validity study of the certification system of the National Board for Professional Teaching Standards. *Assessing teachers for professional certification: The first decade of the National Board for Professional Teaching Standards* içinde (ss. 345-378). Emerald Group Publishing Limited.

Spence, W. ve El-Ansari, W. (2004). Portfolio assessment: Practice teachers' early experience. *Nurse Education Today*, *24*(5), 388-401.

Tonbul, Y. ve Baysülen, E. (2017). Ders Denetimi ile İlgili Yönetmelik Değişikliğinin Maarif Müfettişlerinin, Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Elementary Education Online*, *16*(1), 299-311.

Toptaş, B. (2017). A contemporary approach to performance evaluation: Teacher portfolios. *International Journal of Human Sciences*, *14*(4), 4531-4545.

Tucker, P. D., Stronge, J. H., Gareis, C. R., & Beers, C. S. (2003). The efficacy of portfolios for teacher evaluation and professional development: Do they make a difference? *Educational Administration Quarterly*, *39*(5), 572-602. doi: 10.1177/0013161X03257304

University of Warwick, Centre for Teacher Education. (2022). *IE9M5-30 International PGCE (Secondary) professional practice 22/23.*

University of Worcester, Institute of Education. (t.y.). *School experience reflective portfolio: Primary PGCE.*

Van der Schaaf, M. F. ve Stokking, K. M. (2008). Developing and validating a design for teacher portfolio assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *33*(3), 245-262.

Yin, R. (2003). *Case study research: Design and methods.* SAGE.

Yurdakal, İ. H. (2020). *Öğretmen adaylarının KPSS, mülakat ve atanma sürecine ilişkin algılarının belirlenmesi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Zeichner, K. & Wray, S. (2001). The teaching portfolio in US teacher education programs: What we know and what we need to know. *Teaching and Teacher Education*, *17*(5), 613-621.

'Üniversiteyi Yeniden Kurmak' Eseri Üzerinden Yükseköğretimin Küresel Dönüşümünün Değerlendirilmesi

Rabia Yılmaz[20], Engin Karadağ[21]

Öz

Bu çalışma, David John Frank ve Jay Gabler'ın "Üniversiteyi Yeniden Kurmak" adlı eseri ekseninde yükseköğretimin 20. yüzyıldaki küresel dönüşümünü ve geleceğe dair öngörüleri incelemeyi amaçlamaktadır. 87 ülkeden alınan veriler ve ders katalogları üzerinde doküman incelemesi ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilen nitel bir araştırmadır.

Bulgular; bilgi kaynağı, müfredat, yapı ve küreselleşme temaları altında toplanmıştır. Çalışma, 20. yüzyılda sosyal bilimlerin güçlendiğini, temel bilimlerin ise göreli bir gerileme yaşadığını ortaya koymaktadır. Eserde bilgi kaynağının fiziksel üniversite odaklı olduğu vurgulanırken, günümüzde yapay zekânın yükselişi bu odağın dijitalleşme yönünde yeniden sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır. Araştırma sonucunda eserin, üniversitelerin kurumsal evrimini açıklamada güçlü, ancak ekonomik ve politik etkileri analiz etmede sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Çalışma, 21. yüzyılın ilk çeyreğiyle sunduğu karşılaştırmalı perspektif sayesinde akademik literatüre önemli bir katkı sunmaktadır. Son olarak, gelecek çalışmalarda politik ve ekonomik boyutlara odaklanılması konunun bütüncül bir biçimde anlaşılmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, modüler yapı, küreselleşme.

An Assessment of the Global Transformation of Higher Education Through the Lens of the Work "Restructuring the University"

Abstract

This study aims to examine the global transformation of higher education in the 20th century and its future prospects, focusing on the work of David John Frank and Jay Gabler, specifically their book Restructuring the University. It is a qualitative study conducted using document review and content analysis methods on data and course catalogs from 87 countries.

The findings are grouped under the themes of knowledge sources, curriculum, structure, and globalization. The study reveals that the social sciences gained prominence in the 20th century, while the natural sciences

[20] Doktora öğrencisi Rabia Yılmaz. Akdeniz Üniversitesi, rabiayilmaz0789@gmail.com, 0009-0009-3840-0641

[21] Prof. Dr. Engin Karadağ. Akdeniz Üniversitesi, enginkaradag@akdeniz.edu.tr, 0000-0002-9723-3833

experienced a relative decline. While the book emphasizes that the source of knowledge was centered on physical university, the rise of artificial intelligence today necessitates a re-examination of this focus toward digitalization. The research concludes that while the work is strong in explaining the institutional evolution of universities, it remains limited in analyzing economic and political impacts. By offering a comparative perspective on the first quarter of the 21st century, the study makes a significant contribution to academic literature. Finally, this work could be enriched by other studies focusing on economic and political impacts.

Keywords: Artificial intelligence, modular structure, globalization.

Kaynakça/Reference

Gabler, J. ve Frank, D. J (2019). *Üniversiteyi Yeniden Kurmak: 20.Yüzyılda Akademide Dünya Çapında Değişimler* (Çev. Saraçoğlu, E.). Küre Yayınları.

Lin, T. B., Chan, C. K. Y., Sharma, B., & Bista, K. (2024). AI in higher education: Reconsidering the source of knowledge. *Journal of Educational Computing Research, 61(2)*, 345-367. https://doi.org/10.32674/rh27qv16

Selwyn, N. (2024). Critical perspectives on AI in education. Routledge.

Büyük Dışarı ile Yüzleşmek: Yapay Zeka Çağında Öğretmen Otoritesinin Ontolojik Dönüşümü

Burcu Türkkaş Anasız[22]

Öz

Bu çalışma, yapay zekanın (YZ) eğitim alanına radikal girişiyle birlikte öğretmen otoritesinin, profesyonel habitusunun ve kurumsal özerkliğinin geçirdiği dönüşümü incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Geleneksel eğitim sosyolojisi yaklaşımları YZ'yi genellikle pedagojik bir araç olarak ele alırken, bu çalışma spekülatif materyalist (Meillassoux, 2008, 2012) bir perspektifle YZ'yi öğretmenin ontolojik güvenliğini tehdit eden bir aktör olarak konumlandırmaktadır.

Çalışma, Bourdieu'nun (1977, 1990, 1992) habitus, alan, sermaye ve doxa gibi klasik sosyolojik kavramlarını, Meillassoux'nun (2008, 2012) Büyük Dışarı (Great Outdoors) kavramı ve spekülatif materyalizm ile bir araya getirerek özgün bir kuramsal sentez sunmaktadır. Literatürde genellikle teknik bir verimlilik sorunu olarak ele alınan YZ, bu çalışmada öğretmenin mesleki ontolojik güvenliğini sarsan felsefi bir kriz olarak tanımlanmaktadır.

Araştırmanın verileri, Muğla ili Menteşe ilçesinde 2025-2026 öğretim yılında görev yapmakta olan lise düzeyindeki ve sosyal bilimler alanından (sosyal bilgiler, tarih, coğrafya vb.) branş öğretmenlerinden toplamda 20 öğretmen ile, dört farklı spekülatif senaryoyu içeren derinlemesine görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Bu senaryolar; bilginin mutlaklığının çöküşü (Doxa'nın dönüşümü), emek ve algoritma arasındaki sınırın bulanıklaşması (Protez sermaye), belirsizliğin kucaklanması (Post-Habitus) ve dijital gözetim altında özerklik kaybı (Algoritmik sınıf kapısı) temalarına odaklanmaktadır.

Elde edilen bulguların, öğretmenlerin YZ karşısındaki ontolojik güvensizlik durumlarını, geleneksel pedagojik formasyonun YZ'nin sunduğu alışılmadık bir usla girdiği çatışmayı ve eğitim alanındaki güç ilişkilerinin dijital algoritmalarca nasıl yeniden dağıtıldığını ortaya koyması beklenmektedir. Bu çalışma, YZ çağında öğretmen yetiştirme politikalarının ve sınıf içi otorite dinamiklerinin yeniden düşünülmesi için teorik bir zemin sunmayı amaçlamaktadır..

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, öğretmen otoritesi, habitus, spekülatif materyalizm.

Facing the Great Outside: The Ontological Transformation of Teacher Authority in the Age of AI

Abstract

This study is a qualitative research project that aims to examine the transformation of teacher authority, professional habitus, and institutional autonomy following the radical entry of artificial intelligence (AI) into the field of education. While conventional approaches in the sociology of education tend to frame AI

22

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Dr. /PhD. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ABD, burcuturkkas@mu.edu.tr, ORCID https://orcid.org/0000-0001-6156-560

primarily as a pedagogical tool, this study adopts a speculative materialist perspective (Meillassoux, 2022) and positions AI as an actor that threatens the ontological security of the teacher.

The study offers an original theoretical synthesis by bringing together Pierre Bourdieu's (1977, 1990, 1992) classical sociological concepts—such as habitus, field, capital, and doxa—with Quentin Meillassoux's (2008, 2012) notion of the *Great Outdoors* and speculative materialism. Rather than treating AI as a technical issue of efficiency, as is common in the literature, this study conceptualizes it as a philosophical crisis that destabilizes the teacher's professional ontological security.

The empirical data were collected through in-depth interviews with a total of 20 secondary school teachers working in the social sciences (e.g., social studies, history, geography) in the Menteşe district of Muğla during the 2025–2026 academic year. The interviews were structured around four speculative scenarios: the collapse of the absoluteness of knowledge (the transformation of doxa), the blurring of the boundary between labor and algorithm (prosthetic capital), the embrace of uncertainty (post-habitus), and the loss of autonomy under digital surveillance (the algorithmic classroom gate).

The findings are expected to reveal teachers' experiences of ontological insecurity in the face of AI, the tension between traditional pedagogical formation and the unfamiliar rationality introduced by AI, and the ways in which power relations in the educational field are being reconfigured through digital algorithms. Ultimately, this study aims to provide a theoretical framework for rethinking teacher education policies and classroom authority dynamics in the age of AI.

Keywords: Artificial intelligence, teacher authority, habitus, speculative materialism.

Kaynakça/Reference

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (1990). *The Logic of Practice*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: University of Chicago Press.

Meillassoux, Q. (2008). *After Finitude: An Essay on the Necessity of Contingency*. London: Continuum.

Meillassoux, Q. (2012). *The Number and the Siren: A Decipherment of Mallarmé's Coup de Dés*. Falmouth: Urbanomic.

Öğretmenlerin pedagojik yapay zekâ kullanımı ile öğretmen özyeterliği arasındaki ilişkilerin incelenmesi

Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ[23]

Öz

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin öğretim süreçlerinde yapay zekâ kullanım örüntülerini belirlemek ve bu örüntülerin öğretmen özyeterlik algıları ile ilişkisini incelemektir. Araştırma, TALIS 2024 veri setinde yer alan 4.932 öğretmenden yapay zekâ kullanımına ilişkin maddeleri yanıtlayan 362 öğretmenin görüşlerine dayanarak yürütülmüştür. Çalışmada öğretmenlerin pedagojik amaçlı yapay zekâ kullanımına ilişkin maddeler kullanılarak Gizil Sınıf Analizi (Latent Class Analysis) yapılmıştır. Model karşılaştırmaları sonucunda en uygun çözümün iki profilden oluştuğu belirlenmiştir. Bu profiller Düşük Yapay Zekâ Kullanımı ve Yüksek Yapay Zekâ Kullanımı olarak adlandırılmıştır. Bulgular, öğretmenlerin önemli bir bölümünün yapay zekâyı sınırlı düzeyde kullandığını, daha az sayıdaki bir grubun ise pedagojik amaçlarla daha yoğun biçimde kullandığını göstermiştir. Demografik değişkenlere göre yapılan analizlerde profiller arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşın öğretmen özyeterliği boyutları açısından yapılan çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonuçları, yapay zekâyı daha yoğun kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi, öğretim ve öğrenci katılımı özyeterliği ile genel özyeterlik düzeylerinin anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, öğretmenlerin özyeterliklerinin yapay zekâ kullanımında belirleyici bir rol oynadığını ve yapay zekânın öğretim süreçlerine entegrasyonunda öğretmen özyeterliğinin önemini göstermektedir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin yapay zekâ destekli pedagojik uygulamalara yönelik mesleki gelişimlerinin desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik yapay zekâ kullanımı, öğretmen özyeterliği, LCA

Examining the relationships between teachers' use of pedagogical artificial intelligence and teacher self-efficacy

Abstract

The aim of this study is to determine the patterns of artificial intelligence (AI) use in teachers' teaching processes and to examine the relationship between these patterns and teachers' self-efficacy perceptions. The research was conducted based on the opinions of 362 teachers who responded to items related to AI use, out of 4,932 teachers included in the TALIS 2024 dataset. Latent Class Analysis was performed using items related to teachers' use of AI for pedagogical purposes. As a result of model comparisons, it was determined that the most suitable solution consisted of two profiles. These profiles were named Low AI Use and High AI Use. The findings showed that a significant portion of teachers use AI at a limited level, while a smaller group uses it more intensively for pedagogical purposes. No significant difference was found between the profiles in the analyses according to demographic variables. In contrast, multivariate analysis of variance (MANOVA) results regarding teacher self-efficacy dimensions revealed that teachers who used artificial intelligence more intensively had significantly higher levels of self-efficacy in classroom management, teaching, student participation, and overall self-efficacy. These findings demonstrate that teachers' self-efficacy plays a decisive role in the use of artificial intelligence and highlight the importance of teacher self-efficacy in integrating artificial intelligence into teaching processes. The research results indicate that teachers' professional development in AI-assisted pedagogical practices should be supported.

Keywords: The use of pedagogical artificial intelligence, teacher self-efficacy, LCA

[23]*Doç.Dr. Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ /Yozgat Bozok Üniversitesi /Eğitim Bilimleri Bölümü, behiyeertas5884@gmail.com, 0000-0003-2431-1914

Öğretmenlerin yapay zekaya yönelik inançlarının belirleyicileri: TALIS 2024 Türkiye verileriyle bir CHAID analizi

Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ[24]

Öz

Bu araştırma, Türkiye'deki öğretmenlerin yapay zekaya yönelik inançları etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. TALIS 2024 Türkiye çalışmasına katılan 4932 öğretmenden yapay zekaya yönelik inanç ölçeğini dolduran 1523 öğretmenden veriler elde edilmiştir. Veriler on maddelik bir ölçekle yapay zekaya yönelik inanç ölçeği ile toplanmıştır. Veri analizi faktör analizi ve CHAID analizi ile iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Faktör analiziyle öğretmen inançlarının fayda ve risk algısı olmak üzere iki boyutlu yapıda olduğunu doğrulanmıştır. Fayda algısı deneyim yılı, değişim yorgunluğu ve cinsiyetle ilişkilidir; az deneyimli, düşük değişim yorgunluğu yaşayan kadın öğretmenler en yüksek fayda algısına sahiptir. Risk algısı ise tüm öğretmen gruplarında homojen dağılım göstermiş, hiçbir demografik veya psikolojik faktör anlamlı farklılaşma yaratmamıştır. Bu asimetrik yapı, yapay zeka entegrasyonu için farklılaştırılmış fayda stratejileri ancak evrensel risk yönetimi yaklaşımları gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekaya yönelik inanç, öğretmen, TALIS 2024, CHAID

Determinants of teachers' beliefs about artificial intelligence: A CHAID analysis with TALIS 2024 Türkiye data

Abstract

This research aimed to examine the factors influencing teachers' beliefs about artificial intelligence in Türkiye. The research was designed using a survey model. Data were obtained from 1523 teachers who completed the AI belief scale out of 4932 teachers participating in the TALIS 2024 Turkey study. Data were collected using a ten-item scale. Data analysis was performed in two stages using factor analysis and CHAID analysis. Factor analysis confirmed that teachers' beliefs have a two-dimensional structure consisting of perceived benefits and perceived risks. Perceived benefits are related to years of experience, change fatigue, and gender; less experienced female teachers with low change fatigue have the highest perceived benefits. Perceived risks showed a homogeneous distribution across all teacher groups, with no demographic or psychological factors creating significant differences. This asymmetric structure suggests that differentiated benefit strategies for AI integration require universal risk management approaches.

Keywords: Belief abaout artificial intelligence, teacher, TALIS 2024, CHAID

[24] Doç.Dr. Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ /Yozgat Bozok Üniversitesi /Eğitim Bilimleri Bölümü, behiyeertas5884@gmail.com, 0000-0003-2431-1914

Kültüre Duyarlı Eğitim Politikaları İçin Etnopedagojik Bir Perspektif

Figen Çam Tosun[25],Evrim Erol[2]

Öz

Bu araştırma, öğretmen adaylarının kültürel öğrenme süreçlerini etnopedagojik bir bakış açısıyla nasıl anlamlandırdıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada *Küçük Ağaç'ın Eğitimi* (Forrest Carter) adlı eser, kültürel öğrenmenin eğitim sistemi ve politikaları bağlamında tartışılmasına imkân veren analitik bir araç olarak kullanılmıştır. Araştırma, yorumlayıcı paradigma temelinde yürütülen nitel bir çalışmadır. Çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 10 gönüllü öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda kültürel öğrenme kaynakları, değer aktarımı, etnopedagojik farkındalık, kültürel öğrenmenin dönüşümü, öğretmen kimliği ve eğitim politikalarına yönelik algılar olmak üzere altı tema belirlenmiştir. Bulgular, kültürel öğrenmenin büyük ölçüde aile, günlük yaşam ve topluluk etkileşimleri yoluyla şekillendiğini; kitapta sunulan kültürel deneyimlerle yapılan karşılaştırmaların ise öz-düşünümsel farkındalık geliştirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak etnopedagojik farkındalığın mesleki kimlik oluşumunu desteklediği ve kültüre duyarlı eğitim politikalarının geliştirilmesine katkı sunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etnopedagoji, Mesleki Kimlik, Eğitim Politikası, Kültürel Duyarlılık

An Ethnopedagogical Perspective for Culturally Responsive Education Policies

Abstract

This study aims to examine how pre-service teachers make sense of their cultural learning processes from an ethnopedagogical perspective. In the study, *The Education of Little Tree* (Forrest Carter) was used as an analytical tool that enables the discussion of cultural learning within the context of the education system and education policies. The research was designed as a qualitative study grounded in the interpretive paradigm. The study group consisted of 10 volunteer pre-service teachers enrolled in the Faculty of Education at a public university. Data was collected through semi-structured interviews and analyzed using thematic analysis. The findings revealed six main themes: sources of cultural learning, value transmission, ethnopedagogical awareness, transformation of cultural learning, teacher identity, and perceptions of education policies. The results indicate that cultural learning is largely shaped by family, everyday practices, and community interactions, while comparisons made with the cultural experiences presented in the book fostered reflective awareness. Ultimately, ethnopedagogical awareness was found to support the construction of professional identity and contribute to the development of culturally responsive education policies.

Keywords: Ethnopedagogy, Professional Identity, Education Policy, Cultural Respons

[1]Dr. Öğretim Üyesi, Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, fcamtosun@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8303-2179

[2]Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, evrim.erol@dpu.edu.tr

Sosyal Destek Kaynaklarının Dönüşümü: İnsan ve AI Etkileşiminin Yalnızlık Üzerindeki Etkisinde Dijital Olgunluğun Aracı Rolü

Elif Aydoğdu [26], Ayşe Dönmez[27], İlknur Şentürk[28], Müyesser Ceylan[29]

Öz

Günümüzde yapay zekâ teknolojilerinin günlük yaşama entegrasyonu bireylerin sosyal destek sağlama biçimlerinde dönüşüm yaratmaktadır. Literatürde yapay zekâ kullanımı ile yalnızlık arasında ilişki olduğu (Dong, Xie ve Gong, 2025), yapay zekadan daha fazla sosyal destek almanın yalnızlığı artırdığı (Crawford vd., 2024) ortaya çıkmış olmasına rağmen bu ilişkinin dayandığı psikososyal mekanizmalar tamamıyla açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu bağlamda bu araştırma, teknolojinin yalnızca teknik bir beceri değil; özerk, bilinçli ve duygusal açıdan dengeli kullanımını ifade eden dijital olgunluk kavramına (Laaber vd., 2023) odaklanmıştır. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının aile, arkadaş, özel bir birey ve yapay zekâ sosyal destek kaynaklarını kullanma biçimleri ile yalnızlıkları arasındaki ilişkide dijital olgunluğun aracı rolünü incelemektir. Anadolu'da bir şehrin eğitim fakültelerinde öğrenim gören 708 öğrenciyle yürütülen bu araştırmanın verileri AMOS aracılığıyla Yapısal Eşitlik Modellemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, insandan alınan sosyal destek ile yalnızlık arasındaki ilişkide dijital olgunluğun aracı bir rolü olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital olgunluk, yapay zekâ, yalnızlık, sosyal destek.

Transformation of Social Support Resources: The Mediating Role of Digital Maturity in the Impact of Human-AI Interaction on Loneliness?

Abstract

The integration of artificial intelligence technologies into daily life is currently transforming how individuals acquire social support. Although the literature has shown a link between the use of artificial intelligence and loneliness (Dong, Xie, & Gong, 2025), and that receiving more social support from artificial intelligence increases loneliness (Crawford et al., 2024), the psychosocial mechanisms underlying this relationship have not been fully elucidated. In this context, the present study focuses on the concept of digital maturity (Laaber et al., 2023), which conceptualizes technology use not merely as a technical skill but as an autonomous, conscious, and emotionally balanced practice. The aim of this study is to examine the mediating role of digital maturity in the relationship between pre-service teachers' use of social support sources—including family, friends, a significant other, and artificial intelligence—and their loneliness. Data collected from 708 students enrolled in the education faculties of a city in Anatolia were analyzed utilizing Structural Equation

[26] Dr. Öğr. Üyesi/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/aydogduelf@gmail.com, 0000-0002-0388-3887

[27] Dr. Öğr. Üyesi/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ayshe1905@gmail.com, 0000-0002-6481-3532

[28] Prof. Dr./Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ilknurkokcu@gmail.com, 0000-0002-8217-2281

[29] Doç. Dr./Anadolu Üniversitesi/ mceylan@anadolu.edu.tr, 0000-0001-7830-2584

Modelling via AMOS. The findings revealed that digital maturity plays a mediating role in the relationship between human-derived social support and loneliness.

Keywords: Digital maturity, artificial intelligence, loneliness, social support.

Kaynakça/Reference

Crawford, J., Allen, K. A., Pani, B., & Cowling, M. (2024). When artificial intelligence substitutes humans in higher education: The cost of loneliness, student success, and retention. *Studies in Higher Education, 49*(5), 883-897.

Dong, X., Xie, J., & Gong, H. (2025). A meta-analysis of artificial intelligence technologies use and loneliness: Examining the influence of physical embodiment, age differences, and effect direction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 28*(4), 233-242.

Laaber, F., Florack, A., Koch, T., & Hubert, M. (2023). Digital maturity: Development and validation of the Digital Maturity Inventory (DIMI). *Computers in Human Behavior,* 143, 107709.

Teacher withdrawal as a multidimensional process: An integrative conceptual systematic review of quiet quitting, teacher disengagement, and work withdrawal

Olgu Erbek[30], İdris Şahin[31]

Abstract

This study aims to conceptually integrate the literature on quiet quitting, teacher disengagement, and work withdrawal in order to explain the multidimensional structure of teacher withdrawal. The study was designed as a conceptually focused systematic review and conducted in accordance with PRISMA guidelines. Fourteen empirical studies identified through the ERIC, TR Dizin, and DergiPark databases, as well as the Google Scholar search engine, were analyzed using qualitative thematic analysis. Findings revealed that teacher withdrawal consists of three interrelated dimensions: psychological–emotional withdrawal, role-based withdrawal, and behavioral withdrawal. The results further indicate that withdrawal develops progressively, beginning with psychological distancing, followed by restricted role contributions, and potentially leading to behavioral withdrawal. Overall, the study suggests that teacher withdrawal should be evaluated not merely as an individual performance issue but as a multidimensional adaptive response to organizational conditions. Future studies may examine these dimensions through longitudinal and comparative research designs.

Keywords: Teacher withdrawal, quiet quitting, teacher disengagement, work withdrawal.

Çok boyutlu bir süreç olarak öğretmen geri çekilmesi: Sessiz istifa, öğretmen kopuşu ve işten geri çekilmeye ilişkin bütünleştirici kavramsal sistematik derleme

Öz

Bu çalışmanın amacı, sessiz istifa (quiet quitting), öğretmen kopuşu (teacher disengagement) ve işten geri çekilme (work withdrawal) literatürünü kavramsal bir çerçevede bütünleştirerek öğretmen geri çekilmesinin çok boyutlu yapısını açıklamaktır. Araştırma, kavramsal odaklı bir sistematik derleme olarak tasarlanmış ve PRISMA yönergelerine uygun biçimde yürütülmüştür. ERIC, TR Dizin ve DergiPark veri tabanları ile Google Akademik arama motorunda belirlenen 14 ampirik çalışma nitel tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, öğretmen geri çekilmesinin psikolojik-duygusal geri çekilme, rol temelli geri çekilme ve davranışsal geri çekilme olmak üzere birbiriyle ilişkili üç boyuttan oluştuğunu göstermektedir. Sonuçlar ayrıca geri çekilmenin çoğu zaman psikolojik uzaklaşmayla başlayan, rol katkılarının

[30] Sorumlu Yazar/Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, olguerbekk@gmail.com, 0009-0003-2533-6512

[31] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, idris.sahin@deu.edu.tr, 0000-0003-0228-5014

sınırlandırılmasıyla devam eden ve davranışsal geri çekilmeyle sonuçlanabilen aşamalı bir süreç izlediğini ortaya koymaktadır. Genel olarak çalışma, öğretmen geri çekilmesinin yalnızca bireysel performansla ilgili bir sorun olarak değil, örgütsel koşullara verilen çok boyutlu uyumsal bir tepki olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Gelecek araştırmalarda bu boyutların boylamsal ve karşılaştırmalı çalışmalarla incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen geri çekilmesi, sessiz istifa, öğretmen kopuşu, işten geri çekilme.

Kaynakça/Reference

Akça, C. (2025). Sessiz istifanın anatomisi: Teorik temeller, öncüller ve sonuçlar. *Journal of Organizational Behavior Review, 7*(2), 251-269.

Arar, T., Çetiner, N., & Yurdakul, G. (2023). Quiet quitting: Building a comprehensive theoretical framework. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 15*(28), 122-138. https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.1245216

Atalay, M., & Dağıstan, U. (2024). Quiet quitting: A new wine in an old bottle?. *Personnel Review, 53*(4), 1059-1074. https://doi.org/10.1108/PR-02-2023-0122

Aydın, M., & Levent, A. F. (2025). This is not me! How quiet quitting becomes real resignation?. *Psychology of Schools, 62*(10), 3804-3819. https://doi.org/10.1002/pits.23577

Basha, W. K., & Pathania, B. (2025). Quiet quitting as a response to burnout: Investigating the psychological drivers behind the trend. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, *10*(7), 157-169. https://doi.org/10.38124/ijisrt/25jul273

Bozdoğan, A. C., & Öztürk, M. (2025). Örgütlerde psikolojik sözleşme ve sessiz istifanın teorik çerçevede değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, *8*(1), 178-200.

Choi, S., & Lee, J. (2024). Teachers' disengagement and quiet quitting: Organizational conditions and consequences. *Teaching and Teacher Education, 135*, 104305. https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104305

Collie, R. J., Shapka, J. D., & Perry, N. E. (2018). School climate and social–emotional learning: Predicting teacher stress, job satisfaction, and teaching efficacy. *Journal of Educational Psychology, 110*(2), 165-180. https://doi.org/10.1037/edu0000209

Egwuasi, P., Udo, A. A., Emmanuel, H. S., & Abel, O. (2024). Withdrawal strategy and teachers' job performance in public secondary schools in Akwa Ibom State, Nigeria. *International Journal of Business, Humanities and Technology, 14*, 18–25. https://doi.org/10.30845/ijbht.v14p3

Erdemli, Ö. (2015). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ile işten geri çekilme davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 21*(3), 361–392.

Ergen, H., Gılıç, F., Yücedağlar, A., & İnandı, Y. (2025). Leadership styles and quiet quitting in school context: Unveiling mobbing as a mediator. *Frontiers in Psychology*, *16*, 1538444. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1538444

Formica, S., & Sfodera, F. (2022). The great resignation and quiet quitting paradigm shifts: An overview of current situation and future research directions. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, *31*(8), 899-907. https://doi.org/10.1080/19368623.2022.2136601

Galand, B., Lecocq, C., & Philippot, P. (2007). School burnout and professional disengagement among teachers. *British Journal of Educational Psychology, 77*(2), 465–482. https://doi.org/10.1348/000709906X114505

Gılıç, F., & Yıldız, F. (2025). The path to quiet quitting: The role of school administrators' use of power. *International Innovative Education Researcher, 5*(1), 98-113.

Gılıç, F., Yücel, N. B., & İnandı, Y. (2025). Quiet quitting in career ladders: Teacher perspective. *Pegem Journal of Education and Instruction, 15*(1), 159–170. https://doi.org/10.47750/pegegog.15.01.14

Hamouche, S., Koritos, C., & Papastathopoulos, A. (2023). Quiet quitting: Relationship with other concepts and implications for tourism and hospitality. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *35*(12), 4297-4312. https://doi.org/10.1108/IJCHM-11-2022-1362

Kahn, W. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal, 33*(4), 692–724. https://doi.org/10.5465/256287

Karaman-Kepenekci, Y., Katıtaş, S., & Ökdem, M. (2024). Öğretmenlere İlişkin Sessiz İstifa Ölçeği'nin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sessiz istifaya ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi, 14*(2), 1344-1363. https://doi.org/10.24315/tred.1469047

Karataş, K. (2020). Öğretmenlik mesleğine kuramsal bir bakış. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 9*(17), 39-56.

Konal-Memiş, M., & Tabancalı, E. (2024). Öğretmenlerde sessiz istifa: Örgütsel ve bireysel belirleyiciler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 12*(2), 233–258.

Lewandowska, H. (2025). The phenomenon of quiet quitting among teachers. *Journal of Modern Science*, *63*(3), 728-740.

Mahand, T., & Caldwell, C. (2023). Quiet quitting–causes and opportunities. *Business and Management Research*, *12*(1), 9-19. https://doi.org/10.5430/bmr.v12n1p9

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1984). Testing the "side-bet theory" of organizational commitment: Some methodological considerations. *Journal of Applied Psychology, 69*(3), 372–378. https://doi.org/10.1037/0021-9010.69.3.372

Özen, H., Korkmaz, M., Konucuk, E., Çeven, B., Sayar, N., Menşan, N. Ö., & Chan, T. C. (2024). Evaluation of quiet quitting: Is the bell ringing?. *Journal of Qualitative Research in Education*, (38), 108–142. https://doi.org/10.14689/enad.38.1910

Pevec, N. (2023). The concept of identifying factors of quiet quitting in organizations: An integrative literature review. *Challenges of the Future/Izzivi Prihodnosti*, *8*(2), 128-147.

Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). *Organizational behavior.* Pearson.

Rosenblatt, Z., & Shapira-Lishchinsky, O. (2017). Temporal withdrawal behaviors in schools: Absenteeism and lateness. *Educational Administration Quarterly, 53*(1), 106-140. https://doi.org/10.1177/0013161X16659335

Rosse, J. G., & Hulin, C. L. (1985). Adaptation to work: An analysis of employee health, withdrawal, and change. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 36*(3), 324-347. https://doi.org/10.1016/0749-5978(85)90003-2

Scheyett, A. (2023). Quiet quitting. *Social Work*, *68*(1), 5-7. https://doi.org/10.1093/sw/swac051

Serenko, A. (2024). The human capital management perspective on quiet quitting: recommendations for employees, managers, and national policymakers. *Journal of Knowledge Management*, *28*(1), 27-43. https://doi.org/10.1108/JKM-10-2022-0792

Tsemach, S., & Barth, A. (2025). Authentic leadership as a predictor of organizational citizenship behaviour and teachers' burnout: What's 'quiet quitting' got to do with it?. *Educational Management Administration & Leadership*, *53*(5), 1105-1125. https://doi.org/10.1177/17411432231212288

Yılmaz, K. (2024). Örgütlerde sessiz istifa: Kavramsal bir çözümleme ve Türkiye'de yapılan araştırmaların değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(4), 1395-1410. https://doi.org/10.33206/mjss.1491850

Yılmaz, K., Çelik, M., & Arık, R. S. (2025). Öğretmenlerde sessiz istifa davranışlarının örgütsel yansımaları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi, 15*(1), 77-101. https://doi.org/10.13166/jms/210403

Okul Yöneticilerinin Yapay Zekâ Destekli Yenilikçi Uygulamalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Ahmet Fatih Daldal[32]

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin yapay zekâya yönelik tutumları ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve çeşitli demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Çalışma grubunu Aksaray'da farklı okul türlerinde görev yapan okul müdürleri ve müdür yardımcıları oluşturmaktadır. Veriler, Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği, Okul Yöneticileri Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve kişisel bilgi formu aracılığıyla ve çevrimiçi platformda toplanmıştır. Elde edilen veriler Pearson Korelasyon, t-testi ve ANOVA ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, okul yöneticilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile yapay zekâya yönelik tutumları arasında pozitif ve anlamlı bir korelasyon bulunduğunu kanıtlamaktadır. Cinsiyet değişkeni yapay zekâ tutumunu etkilemezken, kadın yöneticiler lehine anlamlı yenilikçilik farkı saptanmıştır. Lisansüstü eğitim seviyesi, her iki parametreyi de artırmaktadır. Görev unvanı ve kıdemin ise istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Lisansüstü eğitimin teşvik edilmesi ile teknoloji eğitimlerinin sağlanmasının, yapay zekâya yönelik tutumları ve bireysel yenilikçiliği güçlendiren stratejik uygulamalar olabileceği öne sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Okul yöneticileri, Bireysel yenilikçilik.

Examining School Administrators' Attitudes Towards Innovative AI-Powered Applications

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship between school administrators' attitudes towards artificial intelligence and their levels of individual innovativeness, and to determine whether there is a significant difference according to various demographic characteristics. The study group consists of school principals and vice-principals working in different types of schools in Aksaray. Data were collected through the General Attitude Towards Artificial Intelligence Scale, the School Administrators Individual Innovativeness Scale, and a personal information form, as well as online. The obtained data were analyzed using Pearson Correlation, t-test, and ANOVA. The research results demonstrate a positive and significant correlation between school administrators' levels of individual innovativeness and their attitudes towards artificial intelligence. While gender did not affect attitudes towards artificial intelligence, a significant difference in innovativeness was found in favor of female administrators. Postgraduate education level increased both parameters. Job title and seniority did not have a statistically significant effect. It is suggested that promoting postgraduate education and providing technology training could be strategic practices that strengthen attitudes towards artificial intelligence and individual innovativeness.

Keywords: Artificial intelligence, School administrators, Individual innovation.

[32]Ahmet Fatih Daldal, Öğretmen-Müdür, MEB, afatdaldal@gmail.com, 0009-0005-3614-7877

Eğitimde yapay zekâ yönetişimi: Okul düzeyinde kavramsal bir çerçeve

Filiz Tuncel

Öz

Son yıllarda eğitimde yapay zekâ (AI) uygulamaları, sadece öğrenme süreçlerini desteklememiş aynı zamanda okul yönetimi ve politika uygulamalarının etkinliğini de yeniden sorgulatmıştır. Mevcut literatür ağırlıklı olarak etik ilkeler, veri gizliliği ve pedagojik etkiler üzerine yoğunlaşmakta (Coeckelbergh, 2019; European Commission, 2019'a; European Parliament, 2020; Hauer, 2022; Larsson, 2020; UNESCO, 2021); ancak okul düzeyinde ortaya çıkan yönetişim boşlukları ve sorumluluk belirsizlikleri sınırlı biçimde ele alınmaktadır. Bu kavramsal çalışma, uluslararası politika belgeleri ve ilgili literatürün bütüncül doküman analizine dayanarak eğitimde AI kullanımına ilişkin yönetişim boşluklarını incelemektedir. Çalışmada "algoritmik karar alanı" kavramı önerilmekte ve AI'nin okul düzeyinde karar süreçlerini etkilediği, ancak hesap verebilirliğin belirsizleştiği alanlar tanımlanmaktadır. Bu çerçevede makro (politika), mezo (kurumsal yapı) ve mikro (pedagojik uygulama) düzeyleri bütünleştiren çok katmanlı bir yönetişim modeli sunulmaktadır. Çalışmanın sonunda AI destekli karar süreçlerinde sorumluluk ve hesap verebilirliğe ilişkin kuramsal bir çerçeve geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, eğitimde yönetişim, politika, algoritmik karar alanı, okul liderliği.

Artificial intelligence governance in education: A conceptual framework at the school level

Abstract

In recent years, the application of artificial intelligence (AI) in education has not only supported learning processes but has also called into question the effectiveness of school management and policy implementation. The existing literature primarily focuses on ethical principles, data privacy, and pedagogical impacts (Coeckelbergh, 2019; European Commission, 2019; European Parliament, 2020; Hauer, 2022; Larsson, 2020; UNESCO, 2021); however, governance gaps and accountability ambiguities at the school level are addressed to a limited extent. This conceptual study examines governance gaps related to the use of AI in education, based on a holistic document analysis of international policy documents and relevant literature. The study proposes the concept of an "algorithmic decision space" and identifies areas where AI influences school-level decision-making, but accountability remains unclear. Within this framework, a multi-layered governance model integrating macro (policy), meso (institutional structure), and micro (pedagogical practice) levels is presented. At the end of the study, a theoretical framework regarding responsibility and accountability in AI-supported decision-making processes will be developed.

Keywords: Artificial intelligence, governance in education, policy, algorithmic decision space, school leadership.

---

1 Dr./Millî Eğitim Bakanlığı, Adana, Türkiye, e-posta: filiz.tuncel01@gmail.com, 0000-0001-8980-2218

Kaynakça/Reference

Coeckelbergh, M. (2019). *Artificial intelligence: Some ethical issues and regulatory challenges. Technology and Regulation*, 31–34. https://doi.org/10.26116/techreg.2019.003

European Commission, High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. (2019, April 8). *Ethics guidelines for trustworthy AI*. European Commission. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai

European Parliament. (2020). *Artificial intelligence: Ethics, governance and human rights*. https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2020)649338

Holmes, W., Porayska-Pomsta, K., Holstein, K., Sutherland, E., Baker, T., & Buckingham Shum, S. (2022). Ethics of AI in education: Towards a community-wide framework. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 32*, 504–526. https://doi.org/10.1007/s40593-021-00239-1

Larsson, S. (2020). On the governance of artificial intelligence through ethics guidelines. Asian Journal of Law and Society, 7(3), 437-451. https://doi.org/10.1017/als.2020.19

UNESCO. (2021). *Recommendation on the ethics of artificial intelligence*. https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-ethics-artificial-intelligence

Micro-credential-based organizational learning: leadership, flexibility, and capacity development in higher education

Donald Staub [33] Özge Coşkun Aysal[34]

Abstract

This paper discusses how micro-credential-based learning ecosystems in higher education can be conceptualized from the perspective of organizational learning and educational leadership, and grounded in the Universal Micro-Credential Framework (UMF). Lifelong learning policies and rapidly changing skill demands increasingly encourage universities to develop modular and recognizable learning structures to bridge the so-called "Capability-Competency Chasm"—the persistent gap between educational learning outcomes and workplace competencies. In this context, micro-credentials are considered not only as alternative certification tools but as institutional learning infrastructures. The UMF provides a theoretical lens to examine how credentialing innovations—specifically skills profiling using granular "21st Century skills hours," micro-credential pathways, and badge catalogues—support internal collaboration, innovative learning design, and capacity development. Drawing on a case study of a university-level micro-credential ecosystem and student success center practices, the paper utilizes UMF "design patterns" as a lens to explore repeatable solutions for system-wide redesign. Finally, the paper reflects on the role of leadership in using these patterns as a change management mechanism to coordinate and sustain scalable, interdisciplinary structures within higher education institutions.

Keywords: Micro-credentials, educational leadership, organizational learning, higher education.

Mikro-yeterlilik temelli kurumsal öğrenme: yükseköğretimde liderlik, esneklik ve kapasite geliştirme

Öz

Eğitim yönetimi alanında öğrenen örgüt kapasitesi sıklıkla liderlik davranışlarının doğrudan bir çıktısı olarak ele alınmaktadır. Bu çalışma, psikolojik güvenliği kapsayıcı liderliğin öğrenen örgüt eğilimlerine dönüşmesini sağlayan kurucu mekanizma olarak yeniden konumlandırmaktadır. Yabancı Diller Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarından toplanan veriler yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiş ve kapsayıcı liderlik ile öğrenen örgüt boyutları arasındaki ilişkide psikolojik güvenliğin aracı rolü test edilmiştir. Bulgular, bazı yolaklarda psikolojik güvenliğin tam aracılık işlevi gördüğünü ortaya koymakta; liderlik davranışlarının, kişilerarası güven ve söz hakkı iklimi oluşmadan öğrenen örgüt kültürü üretmede yeterli olmadığını göstermektedir. Çalışma, psikolojik güvenliği öğrenen örgütlerin sürdürülebilirliğini mümkün kılan görünmez mimari olarak konumlandırarak eğitim yönetiminin kuramsal temellerine katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik güvenlik, öğrenen örgüt, kapsayıcı liderlik, eğitim yönetimi..

---

[33] Donald Staub/Assistant Professor /Director, SFL, İzmir University of Economics & Director, Office of Micro-Credentials, İzmir University of Economics, donald.staub@ieu.edu.tr, 0000-0002-9440-5150

[34] Özge Coşkun Aysal/Assistant Professor /Assistant Director, SFL, İzmir University of Economics & Assistant Director, Office of Micro-Credentials, İzmir University of Economics, ozge.coskun@ieu.edu.tr, 0000-0002-0672-4603

Reference

Argyris, C., & Schön, D. A. (1997). Organizational learning: A theory of action perspective. Reis, (77/78), 345-348.

Cedefop, (2023). *Microcredentials for labour market education and training: the added value for end users.* Publications Office of the European Union. Cedefop research paper. https://data.europa.eu/doi/10.2801/141643

European Commission. (2022). *Council recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability.* European Union.

Fullan, M. (2016). The new meaning of educational change. Teachers college press.

Kotter, J. P. (1996). Leading Change, Harvard Business School Press, Boston. Search in.

Oliver, B. (2019). *Making micro-credentials work for learners, employers and providers.* Deakin University.

Ward, R., Grant, S., Larsen, M. W., & Giovacchini, K. (2024). The universal micro-credential framework: The role of badges, micro-credentials, skills profiling, and design patterns in developing interdisciplinary learning and assessment paths for computing education. IEEE Transactions on Education.

Okul Müdürlerinin Örgütsel Güç Kaynakları ile Öğretmenlerin Örgütsel Özdeşleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki

Mehmet Sabir ÇEVİK[35]

Öz

Bu araştırma okul müdürlerinin yönetimde kullandıkları örgütsel güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel ve ilişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın katılımcıları 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Siirt il merkezindeki kamu okullarında görev yapan ve basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan 311 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler "Okullarda Örgütsel Güç Ölçeği" ve "Örgütsel Özdeşleşme Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, Pearson korelasyon ve path (yol) analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, okul müdürlerinin en çok uzmanlık gücünü kullandıklarını ve öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Uzmanlık, ödül ve karizma gücü ile örgütsel özdeşleşme arasında pozitif; zorlayıcı ve yasal güç ile örgütsel özdeşleşme arasında ise negatif ilişkiler saptanmıştır. Path analizi sonuçlarına göre karizma ve uzmanlık gücü örgütsel özdeşleşmenin anlamlı yordayıcıları olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları kapsamında zorlayıcı ve yasal gücün sınırlandırılarak uzmanlığa dayalı ve güven veren liderlik davranışlarının desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel güç kaynakları, örgütsel özdeşleşme, okul müdürleri.

The Relationship Between School Principals' Organizational Power Sources and Teachers' Levels of Organizational Identification

Abstract

This study examines the relationship between school principals' organizational power sources and teachers' organizational identification. Designed as a quantitative relational survey, the study was conducted with 311 teachers working in public schools in Siirt during the 2025–2026 academic year, selected through simple random sampling. Data were collected using the Organizational Power in Schools Scale and the Organizational Identification Scale. Descriptive statistics, Pearson correlation, and path analysis were employed. Findings showed that principals most frequently use expert power and that teachers' organizational identification levels are high. Expert, reward, and charismatic power were positively associated with organizational identification, whereas coercive and legitimate power were negatively associated. Path analysis indicated that expert and charismatic power significantly predicted organizational identification. Supporting leadership practices grounded in expertise and trust while limiting coercive and legitimate power is recommended.

Keywords: Organizational power sources, organizational identification, school principals.

[35] Sorumlu Yazar/Corresponding Author, Doç. Dr.,/Assoc. Prof., Siirt Üniversitesi/Siirt University, Türkiye, mehmetsabir.cevik@siirt.edu.tr ORCID: orcid.org/0000-0002-8817-4747

Bilimsel devrim ışığında eğitimsel liderliğin dönüşümü: Bir doküman incelemesi

Neşem Erkoç [36], Nurseli Altınmakas [37],

Öz

Bilimsel Devrim, skolastik düşüncenin yerini rasyonel bilim anlayışının, dogmaların yerini ise somut ve gözlenebilir verilerin alması sürecidir. Newton'un "mekanik evren" ve Descartes'ın "kartezyen akıl" yaklaşımı, eğitim yönetimini uzun süre "okulu bir fabrika" olarak gören rasyonel-bürokratik bir çizgide tutmuştur. Bu çalışmanın amacı, Francis Bacon'un tümevarım yönteminin eğitim yönetimi araştırmalarındaki yerini analiz etmek ve bilimsel devrimin sunduğu "bilgi güçtür" ilkesinin eğitimsel liderlikteki dönüşümünü incelemektir. Bu çalışma, doküman analizi çalışmasıdır. Eğitim yönetimi bağlamında bilimsel devrim, okul yönetiminde "idollerin" terk edilip veriye dayalı yönetime geçişi temsil etmektedir. Bacon'ın vurguladığı "doğayı kontrol etme gücü" , eğitim yönetiminin tarihsel gelişim sürecinde katı bir denetim mekanizmasından; tümevarımcı yaklaşım perspektifi ile tümel yönetim politikalarına dönüştürmüştür. Ayrıca, 17. yüzyılda kurulan bilim akademileri, günümüz eğitim yönetimindeki "profesyonel öğrenme toplulukları" ve "paylaşılan liderlik" modellerinin tarihsel kökenlerini oluşturmaktadır. Bilimsel devrim, eğitim yöneticisini sadece bir uygulayıcı değil, okulun verilerini analiz eden bir "araştırmacı-lider" konumuna taşımıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, bilimsel devrim, Francis Bacon, tümevarım, paradigma değişimi.

The transformation of educational leadership in the light of the scientific revolution: A document analysis

Abstract

This study examines the impact of the Scientific Revolution on educational management, specifically the transition from scholastic dogma to rational, data-driven understanding. Grounded in Newton's "mechanical universe" and Descartes' "Cartesian logic," the revolution initially fostered a rational-bureaucratic "school as a factory" model. Utilizing document analysis, this research evaluates Francis Bacon's inductive method and the transformation of the "knowledge is power" principle within educational leadership. The findings suggest that the revolution facilitated the abandonment of "idols" (prejudices) in favor of evidence-based administration. Bacon's approach shifted school management from rigid supervision toward universal policies. Furthermore, 17th-century scientific academies are identified as the precursors to contemporary "professional learning communities" and "shared leadership" models. Ultimately, the

[36] * Neşem ERKOÇ, Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, nesem_b@hotmail.com, 0000-0003-1816-1630

[37] Nurseli ALTINMAKAS, Bilim Uzmanı, Milli Eğitim Bakanlığı , nurselinas85@gmail.com,0 000-0002-7909-1616

Scientific Revolution repositioned the administrator as a "researcher-leader," transitioning the role from a mere practitioner to an analytical evaluator of institutional data.

Keywords: Educational management, scientific revolution, Francis Bacon, induction, paradigm shift

Kaynakça

Bacon,F.(2012). Novum Organum, Tabiatın Yorumu Ve İnsan Âlemi Hakkında Özlü Sözler.(Çev. Sema Önal). İstanbul: Say Yayınları.

Bacon, F. (2019). *Denemeler.* (Çev. Akşit Göktürk). İstanbul: YKY.

İnönü, E. (2004). Bilimsel devrim ve Türkiye. *Osmanlı Bilim Araştırmaları*, 104-113.

Küçükali, R., & Çoşkun, H. C. (2021). Eğitimde dijitalleşme ve yapay zekânın okul yöneticiliğindeki yeri. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi, 4(2), 124-135.

Köroğlu, C.Z. ve Köroğlu, M.A.(2016). Bilim kavramının gelişimi ve günümüz sosyal bilimleri üzerine. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-15.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2012). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yapay zekâ çağında eğitim yönetimi: Okul yöneticilerinin yapay zeka okuryazarlığı ve etik farkındalıkları üzerine fenomenolojik bir inceleme

Nurseli Altınmakas [38], Neşem Erkoç [39],

Öz

Eğitim alanında yapay zekâ (YZ) kullanımının yaygınlaşması, okul yöneticileri için teknik ve etik yetkinlikleri kapsayan yeni bir okuryazarlık gereksinimi doğurmuştur. Bu çalışma, eğitim yöneticilerinin YZ okuryazarlığına ilişkin algılarını ve bu teknolojilerin etik kullanımına dair deneyimlerini fenomenolojik bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Çalışma grubunun seçiminde kriterler en az beş yıl yöneticilik deneyimine sahip olma ve YZ eğitimi almış olmaktır. Okul yöneticileri ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmektedir. Araştırmanın, stratejik planlamalar ile okul düzeyindeki uygulama süreçleri arasındaki boşluğu ortaya koyarak, politika yapıcılara ve uygulayıcılara rehberlik etmesi beklenmektedir.

.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ okuryazarlığı, yapay zekâ etiği, eğitim yönetimi, fenomenoloji.

Educational management in the age of artificial intelligence: A phenomenological investigation into school administrators' AI literacy and ethical awareness

Abstract

The widespread adoption of Artificial Intelligence (AI) in education has created a new requirement for literacy, encompassing both technical and ethical competencies for school administrators. This study aims to examine school administrators' perceptions of AI literacy and their experiences regarding the ethical use of these technologies through a phenomenological approach. The study group was determined using criterion sampling, one of the purposive sampling methods. The criteria for sample selection included having at least five years of administrative experience and having received prior AI training. Data were collected through face-to-face interviews using a semi-structured interview form. The data are being analyzed using the content analysis technique. By revealing the gap between strategic planning and school-level implementation processes, this research is expected to provide guidance to both policymakers and practitioners.

[38] * Nurseli ALTINMAKAS, Bilim Uzmanı, Milli Eğitim Bakanlığı, nurselinas85@gmail.com, 0000-0002-7909-1616

[39] Neşem ERKOÇ, Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, nesem_b@hotmail.com, 0000-0003-1816-1630

Keywords: AI literacy, AI ethics, educational management, phenomenology

Kaynakça

Yeşilbaş Özenç, Y. (2025). Artificial Intelligence Ethics and Policies in Education: The Cases of Finland, South Korea, and Turkey, *Siirt Journal of Education, 5*(2), 1-27. DOI: 10.58667/sedder.1777959

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *Ulusal yapay zekâ stratejisi 2021–2025*. https://cbddo.gov.tr/uyzs

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *2025-2029 stratejik planı*. https://sgb.meb.gov.tr/

Temur, S. (2025). Eğitimde yapay zekâ kullanımı: Etik sorunlar ve çözümler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (74), 568-595.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2012). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Dünyada ve Türkiye'de üniversitelerin kısa tarihi

Ahmet Mert FİDELİ[40], İdris ŞAHİN[41]

Öz

Bu çalışmanın amacı, dünyada ve Türkiye'de üniversitelerin tarihsel gelişim sürecini yirmi birinci yüzyılın ilk yarısına kadar olan süreyi inceleyerek yükseköğretim kurumlarının geçirdiği yapısal ve işlevsel dönüşümü ortaya koymaktır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında tarihsel araştırma deseni kullanılarak yürütülmüştür. Veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi tercih edilmiş; yerli ve yabancı literatür, resmi raporlar, mevzuat metinleri ve yükseköğretime ilişkin akademik çalışmalar incelenmiştir. Bulgular, üniversitelerin Antik Çağ'daki felsefi okullardan Orta Çağ üniversitelerine ve modern araştırma üniversitelerine uzanan çok yönlü bir dönüşüm yaşadığını göstermektedir. Türkiye'de ise medrese geleneğinden Darülfünun'a ve Cumhuriyet dönemi reformlarına kadar yükseköğretim sisteminin siyasal ve toplumsal değişimlerden önemli ölçüde etkilendiği belirlenmiştir. Çalışmada, yükseköğretimde niceliksel büyümenin yanında akademik özgürlük, kurumsal özerklik ve nitelik odaklı politikaların güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, üniversite, üniversite tarihi.

A Brief History of Universities in the World and in Turkey

Abstract

The aim of this study is to reveal the structural and functional transformation of higher education institutions by examining the historical development process of universities in the world and in Türkiye until the first half of the twenty-first century. The research was conducted within the framework of the qualitative research approach using a historical research design. Document analysis was preferred as the data collection method; domestic and international literature, official reports, legislative texts, and academic studies related to higher education were examined. The findings indicate that universities have undergone a multidimensional transformation extending from the philosophical schools of Antiquity to medieval universities and modern research universities. In Türkiye, it was determined that the higher education system was significantly influenced by political and social changes, from the madrasa tradition to the Darülfünun and the reforms of the Republican era. The study recommends strengthening academic freedom, institutional autonomy, and quality-oriented policies alongside quantitative expansion in higher education.

Keywords: Higher education, university, history of university

[40] Ahmet Mert Fideli/ Doktora Öğrencisi/Öğretmen/Milli Eğitim Bakanlığı/mert.fideli@gmail.com, 0000-0003-2350-2559

[41] İdris Şahin /Prof. Dr./Dokuz Eylül Üniversitesi/idris.sahin@deu.edu.tr, 0000-0003-0228-5014

Kaynakça/Reference

Akbaba, Y. (2019). Cumhuriyet döneminde üniversite reformları ve tasfiyeler. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Çağdaş Düşünce Hayatı Dergisi, 2(1), 24–38.

Akyüz, Y. (2020). Türk eğitim tarihi M.Ö. 1000- M.S. 2021. Pegem Akademi.

Altıntaş, M. (2022). Yükseköğretim sorunsalı üzerine. U. Polat (Ed.), Cumhuriyet ve çağdaş eğitim içinde (s. 281-316). Cumhuriyet Kitapları.

Antalyalı, Ö. L. (2007). Tarihsel süreç içerisinde üniversite misyonlarının oluşumu. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 25-40.

Arslan, M. (2005). Cumhuriyet dönemi üniversite reformları bağlamında üniversitelerimizde demokratiklik tartışmaları. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(18), 29-49.

Ataünal, A. (1998). Türkiye'de yükseköğretim. Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Genel Müdürlüğü.

Aydın, İ. (2019). Akademik etik. Pegem Akademi.

Baltacı, C., & Akın, Y. (2007). 1946 üniversite reformu. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(1), 83-94.

Baran, A. G. (2012). Osmanlıda Darülfünun ve Türkiye'de 1923-1950 döneminde üniversiteler. Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Düşünce Dergisi, 3(16), 7-28.

Baskan, G. A. (2001). Türkiye'de yükseköğretimin gelişimi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 21-32.

Brubacher, J. S., & Rudy, W. (1976). Higher education in transition: A history of American colleges and universities. New Brunswick.

Charle, C., & Verger, J. (2005). Üniversitelerin tarihi. Dost Kitabevi Yayınları.

Çağatay, N. (1990). Türk yüksek öğretim tarihine genel bakış. Belleten, 54, 1209-1220. doi:10.37879/belleten.1990.1209

Çalık, T. (2022). Cumhuriyet dönemi yükseköğretim politikaları ve günümüze yansımaları. Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Düşünce Dergisi, 3(16), 103-111.

Çarıkçı, H. (Ed.). (2015). 2023 perspektifinde üniversiteler ve Süleyman Demirel Üniversitesi. https://stratejikplan.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/372/files/2023-14082015.pdf

Demir, S. (2023). Orta Çağ'da üniversite prototipleri: Birinci nesil üniversitelerin sosyolojik, sosyopolitik ve akademik yapıları. Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, 6(2), 467-483.

Doğanay, R. (2012). Osmanlı modernleşmesinde eğitim faaliyetleri. Düşünce Dünyasında Türkiz, 3(16), 47-70. https://izlik.org/JA86PP53RD

Dölen, E. (2010). Türkiye üniversite tarihi 3: Darülfünun'dan üniversiteye geçiş, tasfiye ve yeni kadrolar. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Geiger, R. L. (1993). Research and relevant knowledge: American research universities since World War II. Oxford University Press.

Günay, D., & Günay, A. (2017). Türkiye'de yükseköğretimin tarihsel gelişimi ve mevcut durumu. Yükseköğretim Dergisi, 7(3), 156–178. doi:10.2399/yod.17.024.

Günay, D., & Günay, A. (2011). 1933'ten günümüze Türk yükseköğretiminde niceliksel gelişmeler. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1, 1-22.

Gürüz, K. (2003). Dünyada ve Türkiye'de yükseköğretim: Tarihçe ve bugünkü sevk ve idare sistemleri. ÖSYM.

Hirsch, E. (1998). Dünya üniversiteleri ve Türkiye'de üniversitelerin gelişmesi. Ankara Üniversitesi Yayınları.

İshakoğlu Kadıoğlu, S. (2004). 1933 üniversite reformu hakkında bir bibliyografya denemesi. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 2(4), 471-491.

Jones, D. R. (1992). National models of higher education: International transfer. B. R. Clark & G. R. Neave (Ed.), Encyclopedia of higher education içinde (s. 956-969), Pergamon.

Kenan, S. (2016). Üniversite'nin kısa hikayesi. N. Tozlu, V. Taşdelen, & M. Önal (Ed.), Dünyada ve Türkiye'de üniversite içinde (s. 5-34). Bayburt Üniversitesi Yayınları.

Kömürlü, E. (2019). 1960'lara kadar Türkiye'de ilk üniversitelerin kuruluşları. Journal of University Research, 2(1), 50-57. https://doi.org/10.32329/uad.473016

Küçükcan, T., & Gür, B. S. (2009). Türkiye'de yükseköğretim: Karşılaştırmalı bir analiz. SETA Yayınları.

Moore, J. C. (2019). A brief history of universities. Palgrave Macmillan.

Namal, Y., & Karakök, T. (2011). Atatürk ve üniversite reformu (1933). Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 1(1), 27-35.

Oosterlinck, A., & Leuven, K. U. (2002). Knowledge management in post-secondary education: Universities. OECD. http:// www.oecd.org/innovation/re- search/2074921.pdf

Önder, M. (2016). Türk eğitim tarihi. Anı Yayıncılık.

Reed, D. (2004). Universities and the promotion of corporate responsibility: Reinterpreting the liberal arts tradition. Journal of Academic Ethics, 2(1), 3-41.

Sallan Gül, S., & Gül, H. (2016). Türkiye'de yükseköğretimin gelişimi, güncel durumu ve eleştirisi. Toplum ve Demokrasi Dergisi, 8(17), 51-66.

Saracaloğlu, A. S., & Günay, G. (2020). Yükseköğretimin tarihçesi ve geleceğe bakış. A. S. Saracaloğlu & A. K. Eranıl (Ed.), Türkiye'de yükseköğretimin panoraması içinde (s. 1-60). Nobel.

Sargın, S. (2007). Türkiye'de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(5), 133-150.

Şimşek, H. (2016). Osmanlıdan Cumhuriyete Türk üniversitelerin tarihsel gelişimi. N. Tozlu, V. Taşdelen, & M. Önal (Ed.), Dünyada ve Türkiye'de üniversite içinde (s.129-172). Bayburt Üniversitesi Yayınları.

Taşdemirci, E. (1992). Belgelerle 1933 üniversite reformunda yabancı bilim adamları. Bizim Büro Basımevi.

Ulaşkın, Ş. (2017). Üniversitelerin tarihsel seyri ve Türkiye tecrübesi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(1), 48-58.

Veysey, L. R. (1965). The emergence of the American university. University of Chicago Press.

YÖK (2019). Türkiye yükseköğretim sistemi. YÖK. https://www.yok.gov.tr/documents/documents/68f0de0d6585b.pdf

Okulların algılanan örgütsel sürdürülebilirlik ve örgütsel yönetişim performansları ile kurumsal sosyal sorumlulukları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*

Süleyman Sırrı Aydoğan[42], Zeynep Meral Tanrıöğen[43]

Öz

Bu araştırma, eğitim kurumlarından beklenen toplumsal ve çevresel sorumlulukların artması gerekçesiyle (Dixit, 2020), okullarda Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS), Örgütsel Sürdürülebilirlik ve Örgütsel Yönetişim arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modelinde desenlenen çalışmanın örneklemini, farklı eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Veriler, ilgili değişkenleri ölçen ölçekler aracılığıyla toplanmış ve yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, literatürle uyumlu olarak (Berber vd., 2019), KSS ile örgütsel sürdürülebilirlik ve yönetişim arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Analizler sonucunda, örgütsel yönetişimin, sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk arasındaki ilişkide kilit bir aracı rol üstlendiği belirlenmiştir. Ayrıca katılımcı görüşlerinde demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Araştırma, okulların sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasında demokratik ve şeffaf bir yönetişim anlayışının, sosyal sorumluluk faaliyetlerini kurumsal bir kültüre dönüştürmede kritik bir mekanizma olduğunu kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal sosyal sorumluluk, örgütsel sürdürülebilirlik, örgütsel yönetişim, öğretmen, okul.

Examining the relationships between schools' perceived organizational sustainability and organizational governance performance and their corporate social responsibilities

Abstract

This study examines the relationships between Corporate Social Responsibility (CSR), Organizational Sustainability, and Organizational Governance in schools, considering the increased social responsibilities expected of educational institutions (Dixit, 2020). The study, designed as a correlational survey, sampled teachers working at different educational levels. Data were collected using scales and analyzed via structural equation modeling. Findings revealed positive and significant relationships between CSR, sustainability, and governance, consistent with the literature (Berber et al., 2019). The analyses determined that organizational governance plays a key mediating role between sustainability and social responsibility. Furthermore, no significant differences were found based on demographics. The research proves that democratic and transparent governance is a critical mechanism in transforming social responsibility activities into an institutional culture, enabling schools to achieve a sustainable structure.

Keywords: Corporate social responsibility, organizational sustainability, organizational governance, teacher, school.

---

[42] *Bildiri, yazara ait "Okulların Algılanan Örgütsel Sürdürülebilirlik ve Örgütsel Yönetişim Performansları İle Kurumsal Sosyal Sorumlulukları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması" adlı tez çalışmasının nicel kısmından üretilmiştir.

Süleyman Sırrı Aydoğan, Pamukkale Üniversitesi, slymn1984@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-6162-2573

[43] Doç. Dr. Zeynep Meral Tanrıöğen, Pamukkale Üniversitesi, zatogen@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-6300-9457

Kaynakça/Reference

Berber, N., Slavić, A., & Aleksić, M. (2019). The relationship between corporate social responsibility and corporate governance. *Ekonomika*, *65*(3).

Dixit, P. (2020). Education sector and corporate social responsibility a study on private sector secondary school of district North & South Delhi (India). *Sociological Jurisprudence Journal*, *3*(1), 14-18.

Millî Eğitim Akademisi'ne ilişkin akademisyen görüşleri

Ferhan Miray Çiftcioğlu[44], Aylin Kirişçi Sarıkaya[45]

Öz

Bu çalışma, Öğretmenlik Mesleği Kanunu ile gündeme gelen, öğretmenlik mesleğine hazırlık ve mesleki gelişim süreçlerinin yeniden yapılandırılmasını hedefleyen Millî Eğitim Akademisi (MEA) modeline ilişkin eğitim bilimleri alanındaki akademisyen görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi izlenerek seçilen akademisyenler ile yürütülen yarı yapılandırılmış görüşmeler içerik analiziyle incelenmiş ve kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır. Genel olarak bulgular değerlendirildiğinde, akademisyenlerin MEA'yı pedagojik bir ihtiyaçtan çok merkezi bir bürokratik kontrol mekanizması ve eğitim fakültelerinin rolünü ikame etmeye yönelik bir girişim olarak algıladıkları görülmektedir. Katılımcılar, kısa hazırlık sürecinin mesleki yeterlik kazandırmada yetersiz olduğunu, modelin öğretmenlik mesleğinin tercih edilebilirliğini ve akademik özerkliği olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir. MEA'nın mevcut rolünden vazgeçerek tamamlayıcı bir hizmet içi eğitim kurumuna dönüştürülmesi, fakülte-okul iş birliğinin güçlendirilmesi ve özlük haklarının iyileştirilmesi önerileri gündeme gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Akademisi, öğretmen yetiştirme, akademisyen görüşleri, eğitim politikaları.

Academics' views on the National Education Academy

Abstract

This study aims to examine the views of academics in the field of educational sciences regarding the National Education Academy (MEA) model, which was introduced with the Teaching Profession Law and seeks to restructure the processes of preparation for the teaching profession and professional development. Semi-structured interviews were conducted with academics selected through purposive sampling, and the data were analyzed using content analysis, leading to the identification of codes, categories, and themes. Overall, the findings indicate that the academics perceive the MEA not primarily as a pedagogical necessity, but rather as a centralized bureaucratic control mechanism and an initiative intended to substitute the role of faculties of education. The participants stated that the short preparation period is insufficient for developing professional competencies and that the model may negatively affect both the attractiveness of the teaching profession and academic autonomy. Recommendations included transforming the MEA from its current role into a complementary in-service training institution, strengthening faculty–school collaboration, and improving teachers' employment rights and working conditions.

Keywords: National Education Academy, teacher training, academics' views, education policies.

[44] Ferhan Miray Çiftcioğlu, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, 2418122003@std.idu.edu.tr

[45] Doç. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, aylin.kirisci@idu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-7443-8433

Öğretmenlerde ve eğitim yöneticilerinde doktora sonrası bilimsel yayın performansını etkileyen etmenler

Yılmaz TONBUL[46], Miray ÖZER[47]

Öz

Bu araştırmanın gerekçesi, doktora mezunu öğretmen ve eğitim yöneticilerinin bilimsel üretim potansiyellerinin yeterince değerlendirilememesi ve yayın sürekliliğinin çeşitli yapısal engeller nedeniyle kesintiye uğramasıdır. Çalışmanın amacı, doktora sonrası yayın performansını etkileyen etmenleri belirlemek ve bu sürece yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırma, betimsel bir durum çalışması olarak tasarlanmış; nicel veriler anketler aracılığıyla, nitel veriler ise açık uçlu sorular yoluyla toplanarak analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan doktora mezunu öğretmen ve yöneticilerden oluşan 44 katılımcı oluşturmaktadır. Bulguların yorumlanmasında Dört Çerçeve Kuramı (Bolman & Deal, 2017) kullanılmıştır. Bulgular, zaman yetersizliği, aşırı idari yük, akademik yalnızlık, destek eksikliği ve kariyer sınırlılıklarının bilimsel üretimi olumsuz etkilediğini; buna karşılık uygun destek mekanizmaları ve işbirliği olanaklarının üretkenliği artırdığını göstermektedir. Sonuç olarak, doktora mezunlarının bilgi ve potansiyellerinin etkin kullanılabilmesi için çok katmanlı destek sistemlerinin geliştirilmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Doktoralı öğretmenler, akademik yayın sürekliliği, eğitim yönetimi, örgütsel destek, dört çerçeve kuramı

Factors affecting post-doctoral scientific publication performance of teachers and educational administrators

Abstract

This study is motivated by the underutilization of the scientific production potential of doctoral graduate teachers and educational administrators, as well as the disruption of publication continuity due to various structural barriers. The aim of the study is to identify the factors affecting post-doctoral publication performance and to develop recommendations to address this issue. The research is designed as a descriptive case study; quantitative data were collected through surveys, while qualitative data were obtained via open-ended questions and analyzed accordingly. The sample consists of 44 doctoral graduate teachers and administrators working under the İzmir Provincial Directorate of National Education. Bolman and Deal's Four-Frame Model (2017) was used to interpret the findings. The results indicate that time constraints, excessive administrative workload, academic isolation, lack of support, and career limitations negatively affect scientific productivity, whereas supportive mechanisms and opportunities for collaboration enhance it. In conclusion, it is necessary to develop multi-layered support systems to effectively utilize the knowledge and potential of doctoral graduates.

Keywords: Doctoral teachers, continuity of academic publication, educational administration, organizational support, four-frame theory

[46] (Prof. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ABD, yilmaz.tonbul@ege.edu.tr, 0000-0003-3674-619X

[47] Doktora Öğrencisi. Ege Üniversitesi, mirayozer23@outlook.com, 0000-0001-5626-6711

Kaynakça/Reference

Aguinis, H., Nesler, M. S., Quigley, B. M., Lee, S. J., & Tedeschi, J. T. (1996). Power bases of faculty supervisors and educational outcomes for graduate student. *The Journal of Higher Education, 67*(3), 267-297.

Bolman, L. ve Deal, T. E. (2013). *Örgütleri yeniden yapılandırmak* (Çev. A. Aypay ve A. Tanrıöğen). Seçkin Yayıncılık.

Ergün, E. (2007). Kurum kültürünü analiz etmede Quinn ve Cameron'un rekabetçi değerler analizi. *XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi* içinde (s. 266-271). Sakarya: Sakarya Üniversitesi. Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 10(3), 596–607.

Alabaş, R., Kamer, T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(4), 89–107.

Alabaş, R., Kamer, S. T., & Polat, M. (2012). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(20), 405–421.

Aydemir, S., & Çam, Ş. (2015). Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri. Turkish Journal of Education, 4(4), 4–16.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). Bilimsel araştırma yöntemleri (27. baskı). Pegem Akademi.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). Designing and conducting mixed methods research (3rd ed.). SAGE Publications.

Heggestad, A. K. T., Nortvedt, P., & Slettebø, Å. (2019). Developing and testing a scale for moral distress in patients. Nursing Ethics, 26(1), 135–147.

Koşar, D., Er, E., & Kılınç, A. Ç. (2020). Öğretmenlerin lisansüstü öğrenim görme nedenleri: Nitel bir araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 53, 370–392.

Kovalchuk, V., & Vorotnykova, I. (2017). The peculiarities of postgraduate students' research competence formation. European Journal of Education Studies, 3(6), 236–247.

Ölmez Ceylan, Ö., İdil, F. H., & Kalıpçı Söyler, S. (2024). Kuram ve uygulama arasında bir köprü: Doktoralı öğretmenler. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 485–506.

Öztürk, N. B., Eroğlu, M. G., & Kelecioğlu, H. (2015). Eğitim alanında yapılan ölçek uyarlama makalelerinin incelenmesi. Eğitim ve Bilim, 40(178), 123–132.

Tashakkori, A., & Teddlie, C. (Eds.). (2010). SAGE handbook of mixed methods in social & behavioral research (2nd ed.). SAGE Publications.

Toprak, E., & Taşğın, Ö. (2017). Investigation of the reasons why teachers do not make graduate education. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7(13), 599–615.

TÜİK. (2024). Araştırma geliştirme faaliyetleri araştırması 2023. Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Arastirma-Gelistirme-Faaliyetleri-Arastirmasi-2023-53803

Üniversitelerarası Kurul (ÜAK). (2023). Doçentlik başvuru şartlarının değişikliğine ilişkin duyuru. https://www.uak.gov.tr

Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2021). 2020–2021 yükseköğretim istatistikleri bülteni. https://istatistik.yok.gov.tr

Bolman, L. G., & Deal, T. E. (2017). Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership (6th ed.). Jossey-Bass.

Okul yönetim sorunları: Yapay zekanın ve okul yöneticilerinin çözüm stratejilerinin karşılaştırılması*

Murat Yiğittekin[48], Orhan Cingöz[49], Fatma Köybaşı Şemin[50]

Öz

Bu çalışmanın amacı okul yöneticilerinin sık karşılaştıkları problemlere ilişkin yapay zekanın ve okul yöneticilerinin çözüm stratejilerinin karşılaştırılmasıdır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ve doküman incelemesi modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın verileri iki aşamada toplanmıştır. İlk aşamada okul yöneticilerinin sık karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi amacıyla literatür taraması yapılmış ve en sık karşılaşılan 10 problem belirlenmiştir. İkinci aşamada ise GEMINI sohbet robotu üzerinde "Okul Müdürü" isimli bir alt modül (GEM) oluşturulmuş ve bu modülden problemlere ilişkin çözüm stratejileri istenmiştir. Aynı zamanda 10 okul müdürü ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş ve aynı sorunlara ilişkin okul müdürlerinin çözüm stratejileri öğrenilmiştir. Yapay zekanın ve okul müdürlerinin sorunlara ilişkin çözüm stratejilerinin karşılaştırmalı analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma süreci ve analiz işlemleri devam ettiğinden araştırma bulguları ve öneriler kongre sunumunda verilecektir.

Anahtar kelimeler: Okul yönetimi sorunları, yapay zeka, çözüm stratejileri.

School management issues: A comparison of artificial intelligence and school administrators' solution strategies

Abstract

The objective of this study is to compare the solution strategies employed by artificial intelligence and school administrators with regard to the problems they frequently encounter. The study was designed using the case study and document review models from qualitative research methods. The research data was collected in two stages. In the initial stage, a comprehensive literature review was conducted to identify the prevalent challenges encountered by school administrators. This analysis yielded the identification of the ten most common problems. In the subsequent stage, a submodule (GEM) designated as "School Principal" was developed on the GEMINI chatbot, and solutions to the identified problems were solicited from this module. Concurrently, semi-structured interviews were conducted with 10 school principals to ascertain their solution strategies for the aforementioned problems. A comparative analysis was conducted of the solution strategies employed by artificial intelligence and school principals. As the research process and analysis are ongoing, the research findings and recommendations will be presented at the conference.

Keywords: School management issues, artificial intelligence, solution strategies.

[48] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Doktora Öğrencisi/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Eğitim Yönetimi, iletisim@muratyigittekin.com.tr, https://orcid.org/0000-0002-2781-9804

[49] Doktora Öğrencisi/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Eğitim Yönetimi, orhancingoz38@gmail.com, https://orcid.org/0000-0003-1899-2557

[50] Assoc.Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Management, Sivas, Türkiye, fkoybasi@cumhuriyet.edu.tr. https://orcid.org/0000-0002-8684-1235

Kaynakça/Reference

Abbas, H. (2024). Transforming education: the role of Artificial Intelligence. Studies in Engineering and Exact Sciences, 5(3), 1–21. https://doi.org/10.54021/seesv5n3-041

Bostrom, N., & Yudkowsky, E. (2011). The ethics of artificial intelligence. In W. Ramsey & K. Frankish (Eds.), Cambridge Handbook of Artificial Intelligence. Cambridge University Press.

Fabijanić Gagro, S. (2024). Artificial intelligence in education-current challenges. Anali Pravnog Fakulteta u Beogradu, 72(4), 725–747. https://doi.org/10.51204/Anali_PFBU_24405A

Huang, J., Saleh, S., & Liu, Y. (2021). A review on artificial intelligence in education. Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 10(3), 206–217. https://doi.org/10.36941/AJIS-2021-0077

Kalota, F. (2024). A primer on generative artificial intelligence. Education Sciences, 14(2). https://doi.org/10.3390/educsci14020172

Knox, J. (2020). Artificial intelligence and education in China. Learning, Media and Technology, 45(3), 298–311. https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1754236

Padmaja, C. V. R., Narayana, S. L., Anga, G. L., & Bhansali, P. K. (2024). The rise of artificial intelligence: a concise review. IAES International Journal of Artificial Intelligence, 13(2), 2224–2233. https://doi.org/10.11591/ijai.v13.i2.pp2226-2235

Rasulberdiyevna, B. K. (2024). The role of artificial intelligence in education. Journal of New Century Innovations, 67(3), 131–135. https://scientific-jl.org/index.php/new

Okul yöneticilerinin eğitim inançları ile öğretmen görüşlerine göre okul şeffaflık düzeyleri arasındaki ilişki*

Orhan Cingöz[51], Murat Yiğittekin[52], Fatma Köybaşı Şemin[53]

Öz

Bu çalışmanın amacı okul yöneticilerinin eğitim inançları ile öğretmen görüşlerine göre okul şeffaflığı algısı düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden Hiyerarşik Lineer Model analizi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya ilişkin veriler Tosun ve Çelik (2022) tarafından geliştirilen "Okul Şeffaflığı Ölçeği" ve Yılmaz vd. (2011) tarafından geliştirilen "Eğitim İnançları Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Kayseri ilinde yer alan Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı resmi devlet okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerdir. Örneklem ise 20 okul yöneticisi ve 250 öğretmenden oluşmaktadır. Eğitim inançlarına ilişkin veriler okul yöneticilerinden ve okul şeffaflığına ilişkin veriler ise katılımcı okul yöneticilerinin okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerden toplanmıştır. Analiz iki düzeyli aşamalı doğrusal modelleme ile yapılmıştır. Bu kapsamda öğretmenler birinci düzeyi (düzey 1) ve okul yöneticilerinin temsil ettiği okullar ise birinci düzeyi de kapsayan ikinci düzeyi (düzey 2) oluşturmaktadır. Araştırma süreci ve analiz işlemleri devam ettiğinden araştırma bulguları ve öneriler kongre sunumunda verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim inancı, okul şeffaflığı, hiyerarşik lineer model.

The relationship between school administrators' educational beliefs and teachers' views on school transparency levels

Abstract

The objective of this study is to ascertain the correlation between school administrators' educational beliefs and their perceptions of school transparency levels, as perceived by teachers. The study was conducted using Hierarchical Linear Model analysis, a quantitative research method. The data for the study were collected using two instruments: the "School Transparency Scale," developed by Tosun and Çelik (2022), and the "Educational Beliefs Scale," developed by Yılmaz et al. (2011). The population of the study consisted of teachers working in public schools affiliated with the General Directorate of Primary Education in Kayseri province. The sample population comprised 20 school administrators and 250 teachers. The data on educational beliefs were collected from school administrators, and the data on school transparency were collected from teachers working in the schools represented by the participating school administrators. The analysis was executed using two-level hierarchical linear modeling. Within this framework, educators represent the initial tier (tier 1), while the institutions represented by school administrators constitute the subsequent tier (tier 2), which also encompasses the initial tier. As the research process and analysis procedures are ongoing, the research findings and recommendations will be presented at the conference.

Keywords: Educational belief, school transparency, hierarchical linear model.

[51] Doktora Öğrencisi/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Eğitim Yönetimi, orhancingoz38@gmail.com, https://orcid.org/0000-0003-1899-2557

[52] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Doktora Öğrencisi/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Eğitim Yönetimi, iletisim@muratyigittekin.com.tr, https://orcid.org/0000-0002-2781-9804

[53] Assoc.Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Management, Sivas, Türkiye, fkoybasi@cumhuriyet.edu.tr. https://orcid.org/0000-0002-8684-1235

Kaynakça/Reference

Altınkurt, Y., Yılmaz, K. ve Oğuz, A. (2012). İlköğretim ve ortaöğretim okulu öğretmenlerinin eğitim inançları. 1. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi. Eskişehir

Deniz, F. N. (2021). Okul yöneticilerinin eğitim inançları ve öğretimsel liderlik davranışlarının incelenmesi. (Yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman

Distaso, M. W., Bortree, D. S. (2012). Multi-Method Analysis of Transparency in Social Media Practices: Survey, İnterviews and Content Analysis. Public Relations Review, 38(3): 511-514

Memduhoğlu, H. B. ve Zengin, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel güvene ilişkin öğretmen görüşleri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(1), 211-217.

Tosun, A. & Çelik, K. (2022). Okul şeffaflık ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , (64) , 102-126 . DOI: 10.21764/maeuefd.1058406

Piotrowski, S. J. (2007). Citizen Attitudes Toward Transparency in Local Government. the American Review of Public Administration, 37(3): 306-323.

Eğitim Örgütlerinde Sismik Liderliği Ölçmeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Kapsam Geçerliği ve AFA Öncesi Bulgular

Mehmet ERDOĞAN[54], Zeynep Meral TANRIÖĞEN[55]

Öz

Eğitim örgütlerinde artan kriz, belirsizlik ve ani değişim süreçleri, liderlik davranışlarının yeni kuramsal çerçevelerle ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, öğretmen algılarına dayalı olarak sismik liderlik davranışlarını ölçmeye yönelik bir ölçek geliştirmek ve ölçeğin kapsam geçerliğini incelemektir. Ölçek geliştirme sürecinde madde havuzu oluşturulmuş, uzman görüşleri alınmış ve Lawshe kapsam geçerlik oranı ile madde düzeyi içerik geçerlik indeksi birlikte kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Yedi uzmanın görüşleri doğrultusunda 30 maddelik taslak ölçek yeniden düzenlenmiş; kapsam geçerliği yetersiz bulunan maddeler çıkarılmış veya yeniden yazılmış ve ölçek 27 maddelik, üç alt boyutlu bir yapıya dönüştürülmüştür. Bulgular, maddelerin büyük çoğunluğunun kabul edilebilir içerik geçerliği düzeyine sahip olduğunu ve ölçeğin açımlayıcı faktör analizi için uygun bir yapıya ulaştığını göstermektedir. Sonuç olarak geliştirilen ölçeğin, eğitim örgütlerinde sismik liderlik davranışlarını geçerli ve güvenilir biçimde ölçmeye katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sismik liderlik, liderlik, kriz yönetimi, eğitim liderliği.

Developing and Validating a Scale to Measure Seismic Leadership in Educational Organizations: Content Validity And Pre-EFA Findings

Abstract

Increasing crises, uncertainty, and sudden changes in educational organizations require leadership behaviors to be examined within new conceptual frameworks. This study aims to develop a scale measuring seismic leadership behaviors based on teachers' perceptions and to examine its content validity. During the scale development process, an item pool was generated, expert opinions were obtained, and evaluations were conducted using both the Lawshe content validity ratio and the item-level content validity index. Based on the opinions of seven experts, the initial 30-item draft was revised; items with insufficient content validity were removed or rewritten, resulting in a 27-item structure with three subdimensions. Findings indicated that most items met acceptable content validity criteria and that the scale achieved a structure suitable for exploratory factor analysis. Consequently, the developed instrument is expected to contribute to valid and reliable assessment of seismic leadership behaviors in educational settings.

Keywords: Seismic leadership, leardership, crisis management, educational leadership.

[54] * Mehmet ERDOĞAN/ Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, Uşak, Türkiye/mehmeterdogan640@outlook.com/ ORCID: 0000-0001-7731-0718

[55] Doç.Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN/ Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi ABD, Denizli, Türkiye/zatogen@gmail.com/ORCID: 0000-0001-6300-9457

Kaynakça/Reference

Ayre, C., & Scally, A. J. (2014). Critical values for Lawshe's content validity ratio: Revisiting the original methods of calculation. Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 47(1), 79–86. https://doi.org/10.1177/0748175613513808

Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). A first course in factor analysis (2nd ed.). Lawrence Erlbaum.

DeVellis, R. F. (2017). Scale development: Theory and applications (4th ed.). Sage.

Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C., & Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. Psychological Methods, 4(3), 272–299. https://doi.org/10.1037/1082-989X.4.3.272

Field, A. (2018). Discovering statistics using IBM SPSS statistics (5th ed.). Sage.

Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. Personnel Psychology, 28(4), 563–575. https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2006). The content validity index: Are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. Research in Nursing & Health, 29(5), 489–497. https://doi.org/10.1002/nur.20147

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). Using multivariate statistics (7th ed.). Pearson.

Worthington, R. L., & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. The Counseling Psychologist, 34(6), 806–838. https://doi.org/10.1177/0011000006288127

Yeşilyurt, S., & Çapraz, C. (2018). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kullanılan tekniklerin karşılaştırılması. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(1), 251–274. https://doi.org/10.17556/erziefd.297741

Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı (ss. 771–774). Pamukkale Üniversitesi.

Okul öncesi öğretmenlerine göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik rollerinin incelenmesi

Hande AKAT Nedim ÖZDEMİR

Öz

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul müdürlerinin teknolojik liderlik yeterliliklerini öğretmen görüşleri bağlamında incelemeyi amaçlamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş; bulgular dört ana tema çerçevesinde sunulmuştur: (1) Müdürlerin teknolojik liderlik rolleri, (2) Teknoloji kullanımını destekleme uygulamaları, (3) Karşılaşılan zorluklar ve (4) Etkili liderlik için öneriler. Bulgular, okul müdürlerinin rehberlik, destek ve altyapı sağlama boyutlarında liderlik sergilediğini; teknoloji kullanımında ise denge ve kontrol ihtiyacı bulunduğunu göstermektedir. Öğretmenler, teknolojik liderliğin güçlendirilmesi için hizmet içi eğitim, rol model olma ve sistemsel destek gerekliliğine dikkat çekmiştir. Araştırma, okul müdürlerinin teknolojik liderlik rollerinin öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarını, uygulamalarını ve yenilikleri benimseme süreçlerini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul müdürü, teknolojik liderlik, okul öncesi eğitim, öğretmen görüşleri, dijital yeterlik.

An Examination of School Principals' Technological Leadership Roles According to Preschool Teachers

Abstract

This study aims to examine the technological leadership competencies of school principals working in preschool education institutions in the context of teachers' views. Data obtained through semi-structured interviews were evaluated using content analysis; findings are presented under four main themes: (1) Principals' technological leadership roles, (2) Practices supporting technology use, (3) Challenges encountered, and (4) Recommendations for effective leadership. The findings show that school principals demonstrate leadership in the areas of guidance, support, and infrastructure provision; however, there is a need for balance and control in technology use. Teachers emphasized the necessity of in-service training, role modeling, and systemic support to strengthen technological leadership. The research reveals that school principals' technological leadership roles directly influence teachers' attitudes toward technology, their practices, and their processes of adopting innovations.

Keywords: School principal, technological leadership, preschool education, teacher opinions, digital competence.

Yükseköğretimde Kalite Kültürü: Kamu Üniversiteleri Bağlamında Paydaş Deneyimleri

Nurdan Ödemiş Keleş[56]

Öz

Bu araştırma, bir kamu üniversitesinde kalite güvencesi sistemlerinin işleyişini ve bu süreçlerin yöneticiler, akademik personel ve öğrenciler tarafından nasıl deneyimlendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, kalite güvencesi süreçlerine en az altı ay aktif olarak katılmış 12 paydaş oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular, kalite güvencesi uygulamalarının çoğunlukla bürokratik ve belge temelli süreçler olarak algılandığını, paydaş katılımının ise sınırlı kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte, kurumsal yapı, örgüt kültürü ve liderlik anlayışının kalite güvencesi süreçlerinin etkinliği üzerinde belirleyici rol oynadığı ortaya konulmuştur. Araştırma, üniversitelerde daha kapsayıcı, katılımcı ve sürdürülebilir bir kalite kültürü geliştirilmesine yönelik politika ve uygulama önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, kalite güvencesi, kalite kültürü, paydaş deneyimi, eğitim yönetimi

Quality Culture in Higher Education: Stakeholder Experiences in a Public University

Abstract

This study aims to examine how quality assurance systems operate in a public university and how these processes are experienced by administrators, academic staff, and students. Adopting a qualitative research approach, the study was designed as a case study. The participants consisted of 12 stakeholders who had been actively involved in quality assurance processes for at least six months. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using content analysis. The findings reveal that quality assurance practices are largely perceived as bureaucratic and documentation-driven processes, while stakeholder participation remains limited. However, institutional structures, organizational culture, and leadership practices were found to play a crucial role in shaping stakeholders' experiences and perceptions. The study highlights the importance of moving beyond formal compliance toward a more inclusive, participatory, and sustainable quality culture in higher education institutions. Based on these findings, policy and practice-

1 Nurdan Ödemiş Keleş, Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nurdan.keles@adu.edu.tr, 0000-0002-6829-7870

oriented recommendations are offered to strengthen quality culture and enhance the effectiveness of quality assurance systems.

Keywords: Higher education, quality assurance, quality culture, stakeholder experiences, educational administration

Kaynakça/Reference

Abunaser, F. M., Hamd, M. M. M., Bani-Oraba, A. M. N., Hamed, O., Alshiyab, M. Q. M., & Shebani, Z. (2025). Dynamic Capabilities of University Administration and Their Impact on Student Awareness of Artificial Intelligence Tools. Sustainability, 17(15), 7092. https://doi.org/10.3390/su17157092

Bahadır, E. C. ve Gürbüz, A. O. (2023). "Sürdürülebilir Kalkınmadan Kurumsal Sürdürülebilirliğe: Teorik Değerlendirme", International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries, 07(12), 131-141. https://doi.org/10.55775/ijemi.1328465

Harman, G. (1998). Quality assurance mechanisms and their use as policy instruments: Major international approaches and the Australian experience. *European Journal of Education, 33*(3), 331–348

Hu, X., & Ghasemy, M. (2024). The mechanisms of external quality assurance of undergraduate education in China. *Quantum Journal of Social Sciences and Humanities*, *5*(6), 487-498. https://orcid.org/0000-0002-7439-217X

Iacovidou, M., Gibbs, P., & Zopiatis, A. (2009). An exploratory use of the stakeholder approach to defining and measuring quality: The case of a Cypriot higher education institution. *Quality in Higher Education, 15*(2), 147–165. https://doi.org/10.1080/13538320902995774

İnce, A., & Gounko, T. (2014). Quality assurance in Turkish higher education. *European Journal of Higher Education, 4*(2), 184–196. https://doi.org/10.1080/21568235.2014.890523

Kayyali, M. (2023). An overview of quality assurance in higher education: Concepts and frameworks. International Journal of Management, Sciences, Innovation, and Technology (IJMSIT), 4(2), 1–4. https://doi.org/10.2139/ssrn.4497492

Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). Qualitative research: A guide to design and implementation (4th ed.). Jossey-Bass.

Patton, M. Q. (2015). Qualitative research & evaluation methods (4th ed.). SAGE Publications.

Ryan, T. (2015). Quality assurance in higher education: A review of literature. Higher learning research communications, 5(4), n4. https://doi.org/10.18870/hlrc.v5i4.257

Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. Strategic Management Journal, 28(13), 1319–1350. https://doi.org/10.1002/smj.640

Tran Thi Thuy, T., Le Thanh Thao, & Pham Trut Thuy. (2024). Integrating quality and sustainability: Exploring the dynamics of internal quality assurance systems and sustainable development goals in Vietnamese Higher Education. *Journal of Ecohumanism, 3*(3), 1541-1557.

Westerheijden, D. F., Stensaker, B., & Rosa, M. J. (Eds.). (2007). Quality assurance in higher education: Trends in regulation, translation and transformation. Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-6012-0

Veiga, A., Rosa, M. J., Dias, D., & Amaral, A. (2013). Why is it Difficult to Grasp the Impacts of the P ortuguese Quality Assurance System?. *European Journal of Education*, *48*(3), 454-470. https://doi.org/10.1111/ejed.12040

Yin, R. K. (2018). Case study research and applications: Design and methods (6th ed.). SAGE Publications.

.

Sürdürülebilir liderlik, ekolojik farkındalık ve örgütsel öğrenme arasındaki ilişkinin incelenmesi

Buse ERDEMCİ[57], Prof. Dr.Gökhan KILIÇOĞLU[58]

Öz

Günümüzde okullar sadece akademik alanda başarıya odaklanan kurumlar olmaktan çıkarak çevresel ve örgütsel sorumlulukları olan yapılar haline geldiği görülmektedir. Bu alanda sürdürülebilir liderlik, okulların uzun vadeli gelişimi açısından önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Hargreaves & Fink'e (2006) göre sürdürülebilir liderlik "zaman içinde devam eden, birçok kişiye yayılan ve kaynakları korumaya odaklanan bir liderlik biçimidir." Ekolojik farkındalık ise çevresel sorunların yalnızca teknik çözümlerle giderilemeyeceğini vurgulamakta; Schleicher'e (1989) göre "ekolojik farkındalık oluşabilmesi için ekolojik anlamda bir eğitim gereklidir." Örgütsel öğrenme, okulun değişime uyum sağlama düzeyinin temel göstergelerinden olarak ele alınmakta olup Louis & Lee (2016) "okul liderlerinin ve öğretmenlerin birlikte öğrenme kapasitesi" şeklinde tanımlanmaktadır. Araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin sürdürülebilir liderliklerinin öğretmenlerin ekolojik farkındalıkları ve örgütsel öğrenmeleriyle ilişkisini tespit edip ortaya koymaktır. Eskişehir ili, Odunpazarı ve Tepebaşı ilçelerinden basit tesadüfi örnekleme ile devlet okullarında görev yapan öğretmenler seçilecektir. Araştırma nicel yöntemle ilişkisel araştırma olarak yürütülecektir. Araştırma kapsamında şu ana kadar 120 öğretmenden veri toplanmış olup tez süreci devam etmektedir. Süreç sonunda örneklem kapsamında yaklaşık 373 öğretmene ulaşılması planlanmaktadır. Verilerin toplanma süreci devam etmektedir. Verilerin toplanma sürecinin tamamlanmasının ardından gerekli analizler (korelasyon, regresyon analizi) yapılarak nihai bulgulara ulaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir liderlik, ekolojik farkındalık, örgütsel öğrenme, okul yöneticileri, öğretmenler.

An examination of the relationship between sustainable leadership, ecological awareness, and organizational learning

Abstract

*Bu çalışma Buse Erdemci'nin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Prof. Dr. Gökhan Kılıçoğlu danışmanlığında devam eden yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

[57] Sorumlu Yazar / Yüksek Lisans öğrencisi Buse ERDEMCİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, buseeerdmci@gmail.com, 0009-0005-9310-6553

[58] Prof. Dr. Gökhan Kılıçoğlu, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, gkilicoglu@outlook.com , 0000-0002-6322-228X

Today, schools are no longer seen merely as institutions focused solely on academic achievement; rather, they are regarded as organizations with environmental and organizational responsibilities. In this context, sustainable leadership emerges as an important concept for the long-term development of schools. According to Hargreaves and Fink (2006), sustainable leadership is defined as "a form of leadership that endures over time, is distributed among many people, and focuses on preserving resources." Ecological awareness emphasizes that environmental problems cannot be solved solely through technical solutions; according to Schleicher (1989), "ecological education is necessary for the development of ecological awareness." Organizational learning is considered a fundamental indicator of a school's ability to adapt to change, and Louis and Lee (2016) define it as "the collective learning capacity of school leaders and teachers." The aim of this study is to determine and reveal the relationship between school administrators' sustainable leadership and teachers' ecological awareness and organizational learning. Through, simple random sampling teachers working in public schools in the Odunpazarı and Tepebaşı districts of Eskişehir province will be selected. The study will be conducted using a quantitative method within a correlational research design. Within the scope of the study, data have been collected from 120 teachers so far, and the thesis process is still ongoing. By the end of the process, it is planned to reach approximately 373 teachers within the sample. The data collection process is still continuing. After the completion of the data collection process, the necessary analyses (correlation and regression analyses) will be conducted, and the final findings will be obtained.

Keywords: Sustainable leadership, ecological awareness, organizational learning, school administrators, teachers.

Kaynakça/Reference

Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable leadership*. Jossey-Bass.

Louis, K. S., & Lee, M. (2016). Teachers' capacity for organizational learning: The effects of school culture and leadership. *School Effectiveness and School Improvement*, *27*(4), 534–556. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1189437

Schleicher, A. (1989). Environmental education and ecological awareness. *International Review of Education*, *35*(2), 123–135. https://doi.org/10.1007/BF00598471

Okul yöneticilerinin dijital liderlik becerilerinin okul ve öğretmenler üzerindeki yansımalarının incelenmesi

Aslı Yasemin Demirci, Prof.Dr.Gökhan Kılıçoğlu

Öz

Dijital teknolojilerin eğitim ortamlarında kullanımı, okul yöneticilerinin liderlik rollerini dijital liderlik bağlamında yeniden tanımlamaktadır (Sheninger, 2019; OECD, 2023). Çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin dijital liderlik becerilerinin öğretmenler, sınıf içi öğretim süreçleri ve okul işleyişi üzerindeki yansımalarını incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı ve fenomenoloji deseniyle yürütülmüştür. Veriler, Balıkesir ili Bandırma ilçesindeki devlet ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, dijital liderliğin rehberlik, model olma, öğretmen desteği, pedagojik yönlendirme, iletişim, etik duyarlılık ve veri güvenliği boyutlarıyla anlamlandırıldığını göstermektedir. Dijital liderlik öğretmen motivasyonunu, sınıf içi öğretimi ve okul içi iletişimi desteklerken; platform fazlalığı, iş yükü, denetlenme algısı ve mahremiyet kaygısı oluşturabilmektedir. Devlet okullarında altyapı, erişim ve dijital araç eksikliği belirgin bir sınırlılık olarak öne çıkarken, özel okullarda dijital materyal zenginliğinin derslerin işlenmesini desteklediği; ancak veli iletişimi, okul yönetimine dönük dijital paylaşım süreçleri ve dijital kaynak yoğunluğunun öğretmenlerde ek iş yükü oluşturabildiği görülmüştür. Dijital liderlik uygulamalarının pedagojik amaç, öğretmen desteği, etik ilkeler, veri güvenliği ve dijital eşitlik temelinde yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler:Dijital liderlik, okul yöneticileri, dijital dönüşüm, dijital eşitlik, nitel araştırma.

Investigating the impact of school leaders' digital leadership competencies on teacher school and teachers.

Abstract

The use of digital technologies in educational settings is redefining school administrators' leadership roles within the context of digital leadership (Sheninger, 2019; OECD, 2023). The aim of this study is to examine the reflections of school administrators' digital leadership competencies on teachers, classroom teaching processes, and school functioning. The study was conducted using a qualitative research approach and a phenomenological design. Data were collected through semi-structured interviews with teachers working in public and private schools in Bandırma, Balıkesir, and analyzed through thematic analysis. The findings show that digital leadership is interpreted through guidance, role modeling, teacher support, pedagogical orientation, communication, ethical sensitivity, and data security. While digital leadership supports teacher motivation, classroom teaching, and internal school communication, it may also create platform overload, workload, perceived surveillance, and privacy concerns. In public schools, infrastructure, access, and lack of digital tools emerged as significant limitations, whereas in private schools, the richness of digital materials supported teaching; however, parent communication, digital sharing processes directed toward school administration, and the intensity of digital resources could create additional workload for teachers. Accordingly, digital leadership practices should be structured on the basis of pedagogical purposes, teacher support, ethical principles, data security, and digital equity.

Keywords: Digital leadership, school administrators, digital transformation, digital equity, qualitative research

Kaynakça/Reference

OECD (2023), OECD Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/c74f03de-en.

Sheninger, E. (2019). Digital leadership: Changing paradigms for changing times (2nd ed.). Corwin.

Ortaokul müdürlerinin yapay zekaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi

Sercan KÜLÜĞ, Nedim ÖZDEMİR

Öz

Bu araştırma, ortaokul müdürlerinin yapay zekâyı nasıl algıladıklarını, hangi alanlarda kullandıklarını ve karşılaştıkları zorlukları belirleme gereksiniminden hareketle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin yapay zekâya ilişkin görüşlerini ortaya koyarak eğitim yönetimine yönelik farkındalık ve uygulama alanlarını belirlemektir. Bu amaçla İzmir ili devlet ve özel okullarında çalışan 10 ortaokul müdürüyle görüşülmüştür. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada veriler, yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgular, müdürlerin yapay zekâyı özellikle yönetim süreçlerini kolaylaştırma, veri analizi yapma ve karar verme süreçlerini destekleme amacıyla kullandıklarını göstermektedir. Bununla birlikte teknik altyapı eksikliği, bilgi yetersizliği ve etik kaygılar önemli sınırlılıklar olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak yapay zekânın eğitim yönetiminde önemli fırsatlar sunduğu, ancak etkili kullanım için yöneticilere yönelik eğitimlerin artırılması, kurumsal altyapının güçlendirilmesi ve rehberlik sağlayan politikaların geliştirilmesi gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, eğitim yönetimi, okul müdürleri, dijital dönüşüm

Abstract

This research was conducted based on the need to determine how middle school principals perceive artificial intelligence, in which areas they use it, and the challenges they encounter. The aim of the study is to reveal school administrators' views on artificial intelligence and to identify areas of awareness and application in educational management. To this end, 10 middle school principals working in public and private schools in Izmir province were interviewed. Conducted as a qualitative research study, data were collected through structured interviews and analyzed using content analysis. Findings indicate that principals use AI primarily to facilitate management processes, perform data analysis, and support decision-making processes. However, technical infrastructure deficiencies, lack of knowledge, and ethical concerns emerge as significant limitations. As a result, it was determined that artificial intelligence offers significant opportunities in education management, but that effective use requires increased training for managers, strengthening of institutional infrastructure, and development of supportive policies.

Keywords: Artificial Intelligence, educational management, school principals, digital transformation

Eğitim yönetiminde yapay zekâ uygulamaları: 2020–2025 yılları arası literatürün sistematik incelemesi

Dilek ERDOĞAN[59],

Öz

Bu çalışma, 2020–2025 yılları arasında yayımlanan ve eğitim yönetiminde yapay zekâ uygulamalarını konu alan akademik literatürü sistematik bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Scopus veri tabanında 'artificial intelligence', 'educational administration' ve 'educational leadership' anahtar kelimeleri kullanılarak yürütülen tarama sonucunda, içerik ve yöntemsel uygunluk kriterlerine göre seçilen makaleler detaylı biçimde analiz edilmiştir. Veri analizi süreci, MAXQDA yazılımı kullanılarak içerik analizine dayalı olarak gerçekleştirilmiş; açık kodlamayla başlayan süreç tematik analizle tamamlanmıştır. Bulgular, yapay zekânın eğitim yönetiminde en çok karar verme süreçlerinde, liderlik rollerinin dönüşümünde, etik tartışmalarda ve öğretmen–yapay zekâ iş birliğinde ele alındığını ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışmaların büyük ölçüde nitel yöntemlere dayandığı ve kuramsal çerçeve kullanımında sınırlılıklar bulunduğu görülmüştür.

Bu çalışma, yapay zekânın eğitim yönetimine entegrasyonuna ilişkin mevcut eğilimleri bütünsel bir bakış açısıyla sunmakta ve gelecekteki araştırmalar ile politika geliştirme süreçlerine ışık tutmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, eğitim yönetimi, eğitimsel liderlik, sistematik inceleme, tematik analiz.

Applications of Artificial Intelligence in Educational Management: A Systematic Review of the Literature from 2020 to 2025

Abstract

This study aims to systematically examine the academic literature published between 2020 and 2025 on the applications of artificial intelligence in educational management. A search was conducted in the Scopus database using the keywords "artificial intelligence", "educational administration", and "educational leadership", and the articles selected based on content and methodological relevance criteria were analyzed in depth. The data analysis process was carried out through content analysis using MAXQDA software, beginning with open coding and proceeding to thematic analysis. The findings indicate that artificial intelligence in educational management is most frequently addressed in relation to decision-making processes, the transformation of leadership roles, ethical debates, and collaboration between teachers and artificial intelligence. Furthermore, the results show that the majority of the studies rely on qualitative methods and that there are notable limitations regarding the use of theoretical frameworks. This study provides a holistic overview of current trends in the integration of artificial intelligence into educational management and aims to inform future research and policy development processes.

Keywords: artificial intelligence, educational management, educational leadership, systematic review, thematic analysis.

[59]Dilek ERDOĞAN / Doktora Öğrencisi/Ege Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, dilekerdo@gmail.com, 0000-0002-4450-2753

Kaynakça/Reference

Ağmaz, R. F., & Ergulec, F. (2024). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Yapay Zeka Algıları: Bir Metafor Analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 589-605.

Alam, A. (2021). Possibilities and apprehensions in the landscape of artificial ıntelligence in education. 2021 *International Conference on Computational Intelligence and Computing Applications (ICCICA),* Nagpur, India, 1-8, doi: 10.1109/ICCICA52458.2021.9697272.

Aldosari, S. A. M. (2020). The future of higher education in the light of artificial intelligence transformations. *International Journal of Higher Education, 9*(3), 145-151. https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n3p145

Arar, K., Tlili, A., & Salha, S. (2024). Human-Machine symbiosis in educational leadership in the era of artificial intelligence (AI): Where are we heading? *Educational Management Administration and Leadership.* https://doi.org/10.1177/17411432241292295

Donoso, D., & Gallardo, A. M. (2024). Bridging the Gap: Applying AI and Bayesian Statistics to Traditional *Educational Leadership Training. European Public and Social Innovation Review, 9. https://doi.org/10.31637/epsir-2024-916*

Dúo-Terrón, P. (2024). Generatıve Artıfıcıal Intellıgence: Educatıonal Reflectıons From An Analysıs *Of Scıentıfic Productıon. Journal of Technology and Science Education, 14*(3), 756-769. https://doi.org/10.3926/jotse.2680

Dwivedi, Anupam & Dsouza, Michelle & Aggarwal, Ankita. (2024). AI-Driven School Management System: A React-Based Web Application Enhancing Educational Administration and Student Performance Analytics. *International Journal of Innovative Science and Research Technology (IJISRT).* 3042-3054. 10.38124/ijisrt/IJISRT24APR2465.

Ekeh, G. N.1, Onyebuchi, G. C.2, Ezeanolue, A. O.3, Abiakwu, O.F.4, Madu, K. O.. (2025). The Significance of Artificial Intelligence in Learning and Education Management in the Light of Philosophy of Education: *A Critical Appraisal. Journal of Educational Technology and Ethics, 8*(1), 497-502

Filgueiras, F. (2024). Artificial intelligence and education governance. *Education, Citizenship and Social Justice, 19*(3), 349-361. Scopus. https://doi.org/10.1177/17461979231160674

Halomoan, H., Hakiki, M., Ramadhan, M. A., Hidayah, Y., Fakhri, J., Aljamaliah, S. N. M., & Hamid, M. A. (2024). Integrating Principal Leadership and Teacher Roles with AI-Based 'Merdeka' Curriculum Innovation: *The Quantitative Research. TEM Journal, 13*(4), 3397-3404. Scopus. https://doi.org/10.18421/TEM134-73

Hou, M., Ahmad, J. B., & Zhao, Y. (2024). Integrating Transformational Leadership with Artificial Intelligence: Driving a New Future for Chinese K-12 Education. *International Journal of Educational Organization and Leadership, 31*(1), 123-144. https://doi.org/10.18848/2329-1656/CGP/v31i01/123-144

Karakose, T. (2024). Will Artificial Intelligence (AI) Make the School Principal Redundant? A Preliminary Discussion and Future Prospects. *Educational Process: International Journal, 13*(2), 7-14. https://doi.org/10.22521/edupij.2024.132.1

Karan, B., & Angadi, G. R. (2023). Potential Risks of Artificial Intelligence Integration into School Education: A Systematic Review. *Bulletin of Science, Technology and Society, 43*(3-4), 67-85. https://doi.org/10.1177/02704676231224705

Li, Q. (2021). The Use of Artificial Intelligence Combined With Cloud Computing in the Design of Education Information Management Platform. *International Journal of Emerging Technologies in Learning, 16(5), 32-44.* https://doi.org/10.3991/ijet.v16i05.20309

Meng, N. (2024). Integration of Big Data and AI in Educational Leadership Practices: Opportunities and Challenges. *Eurasian Journal of Educational Research, 2024(111),* 47-67. Scopus. https://doi.org/10.14689/ejer.2024.111.04

Patrizi, N., Girolami, A., & Crescenzi, C. (2024). The Contrıbutıon Of Artıfıcıal Intellıgence To The Qualıfıcatıon Of Educatıon Processes. *Journal of Educational, Cultural and Psychological Studies, 2024-December(30),* 225-242. https://doi.org/10.7358/ecps-2024-030-patr

Sibisanu, R., Cseminschi, S., Ionica, A., Leba, M., Draghici, A., & Nassar, Y. (2024). Investigating School Principals' Burnout: A Cross-Cultural Perspective on Stress, Sustainability, and Organizational Climate. *Sustainability (Switzerland), 16*(16). https://doi.org/10.3390/su16167016

Wang, Y. (2021a). Artificial intelligence in educational leadership: A symbiotic role of human-artificial intelligence decision-making. *Journal of Educational Administration, 59*(3), 256-270. https://doi.org/10.1108/JEA-10-2020-0216

Wang, Y. (2021b). When artificial intelligence meets educational leaders' data-informed decision-making: A cautionary tale. *Studies in Educational Evaluation, 69.* https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100872

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Baskı).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A., Tekin, M.Z., Koç, A., Altun, R., & Aydın, M. (2025). Artıfıcıal Intelligence In Educational Management: Current Research, *International Journal of Eurasian Education and Culture, 10*(29), 157-179.

Zhang, Y., Viriyavejakul, C., & Sumettikoon, P. (2023). Integrating Chatbots in Educational Administration for Improved Language Learning Outcomes. *Eurasian Journal of Educational Research, 2023*(104), 142-163. https://doi.org/10.14689/ejer.2023.104.009

Etik olmayan örgüt yararına davranış araştırmalarının özellikleri ve eğilimleri: bibliyometrik bir analiz

Elif SARILAR[60], Zeynep Meral TANRIÖĞEN[61]

Öz

Bu çalışma, etik olmayan örgüt yararına davranış (Unethical Pro-Organizational Behavior–UPB) alanındaki uluslararası yayınların yapısal özelliklerini ve eğilimlerini bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Web of Science veri tabanında 2010–Şubat 2026 dönemini kapsayan 283 yayın analiz edilmiştir. Bulgular, alanın özellikle 2017 sonrasında belirgin bir büyüme gösterdiğini ve 2024 yılında yayın sayısının en yüksek düzeye ulaştığını ortaya koymaktadır. Atıf bulguları, kavramın kuramsal temelini oluşturan erken dönem çalışmaların literatürde merkezi ve yönlendirici bir rol üstlendiğini göstermektedir. Ortak atıf ağı analizinde iki ana küme belirlenmiş; ancak arasındalık (betweenness centrality) ve sayfa önem katsayısı (PageRank) değerleri, yapısal merkeziliğin belirli yayınlar etrafında yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Ayrıca araştırmaların ağırlıklı olarak psikoloji ve işletme disiplinlerinde yürütüldüğü, yayınların belirli dergilerde kümelendiği ve disiplinler arası yayılımın sınırlı kaldığı saptanmıştır. Sonuçlar, alanın kuramsal olarak belirginleştiğini ancak disiplinler arası genişleme ve özellikle eğitim örgütleri bağlamında yeni araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik olmayan örgüt yararına davranış, örgütsel davranış, etik davranış, eğitim yönetimi.

Characteristics and trends in studies on unethical pro-organizational behavior: a bibliometric analysis

Abstract

This study examines the structural characteristics and trends of international publications on unethical pro-organizational behavior (UPB) using bibliometric analysis. A total of 283 publications indexed in the Web of Science database between 2010 and February 2026 were analyzed. Findings indicate significant growth in the field, particularly after 2017, with publications peaking in 2024. Citation analysis shows that early studies establishing the theoretical foundations of UPB play a central and guiding role in the literature. Co-citation network analysis identified two main clusters; however, betweenness centrality and PageRank values demonstrate that structural centrality is concentrated around specific publications. Research has been conducted predominantly within psychology and business disciplines, with publications clustered in particular journals and limited interdisciplinary diffusion. Overall, the findings suggest that although the field has become theoretically distinct, it requires broader interdisciplinary expansion and further research, especially within educational organizations.

Keywords: Unethical pro-organizational behavior, organizational behavior, ethical behavior, educational management.

[60] Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Doktora Programı Doktora Öğrencisi. E-posta: elify@pau.edu.tr / ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9317-5015

[61] Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi öğretim üyesi- Doç.Dr., E-posta: zatogen@gmail.com/ ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6300-9457

Kaynakça/Reference

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics, 11(4)*, 959–975. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis:

An overview and guidelines. *Journal of Business Research, 133*, 285–296.

https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Freeman, L. C. (1977). A set of measures of centrality based on betweenness. *Sociometry, 40(1)*, 35–41. https://doi.org/10.2307/3033543

Li, Z. (2022). Characteristics and trends in unethical pro-organizational behavior research in business and management: A bibliometric analysis. *Frontiers in Psychology, 13*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.877419

Lotka, A. J. (1926). The frequency distribution of scientific productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences, 16(12)*, 317–323. https://www.jstor.org/stable/24529203 sayfasından erişilmiştir.

Luan, Y., Zhao, K., Wang, Z., & Hu, F. (2023). Exploring the antecedents of unethical pro-organizational behavior (UPB): A meta-analysis. *Journal of Business Ethics, 187(1)*, 119-136. DOI: 10.1007/s10551-022-05269-w

Miao, Q., Newman, A., Yu, J., & Xu, L. (2013). The relationship between ethical leadership and unethical pro-organizational behavior. *Journal of Business Ethics, 116*, 641–653. DOI: 10.1007/s10551-012-1504-2

Mishra, M., Ghosh, K., & Sharma, D. (2022). Unethical pro-organizational behavior: A systematic review and future research agenda. *Journal of Business Ethics, 179(1)*, 63-87. DOI: 10.1007/s10551-021-04764-w

Mukherjee, U. (2024). Unethical pro-organizational behavior: a systematic literature review and research agenda. *International Journal of Ethics and Systems*. DOI: 10.1108/IJOES-11-2023-0243

Umphress, E. E., & Bingham, J. B. (2011). When employees do bad things for good reasons. *Organization Science, 22(3)*, 621–640. https://doi.org/10.1287/orsc.1100.0559

Umphress, E. E., Bingham, J. B., & Mitchell, M. S. (2010). Unethical behavior in the name of the company: The moderating effect of organizational identification and positive reciprocity beliefs on unethical pro-organizational behavior. *Journal of Applied Psychology, 95(4)*, 769–780. https://doi.org/10.1037/a0019214

Wang, T., Long, L., Zhang, Y., & He, W. (2018). A social exchange perspective of employee–organization relationships and employee unethical pro-organizational behavior: The moderating role of individual moral identity. *Journal of Business Ethics, 159(2)*, 473–489. https://doi.org/10.1007/s10551-018-3782-9

Wang, Y., & Li, H. (2019). Moral leadership and unethical pro-organizational behavior: A moderated mediation model. *Frontiers in Psychology, 10*, 2640. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02640

Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods, 18(3)*, 429–472. DOI: 10.1177/1094428114562629

Özel okul yöneticilerinin öğretmen performans değerlendirme uygulamalarinin öğretmenlerin mesleki gelişim algilarina etkisi

Canan Gültekin, Özen Yıldırım,

Öz

Bu araştırmanın amacı, özel okul yöneticilerinin öğretmen performans değerlendirme uygulamalarının öğretmenlerin mesleki gelişim algıları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında fenomenolojik desen kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu, özel okullarda görev yapan ve performans değerlendirme sürecini en az bir kez deneyimlemiş 20 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve tümevarımsal içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bulgular, performans değerlendirme sürecinin öğretmenler tarafından "gelişim odaklı" ve "biçimsel/işlevsiz" olmak üzere iki farklı biçimde algılandığını göstermiştir. Şeffaf, adil ve destekleyici geri bildirim uygulamalarının öğretmen motivasyonunu, kuruma bağlılığı ve mesleki gelişim eğilimlerini olumlu etkilediği belirlenmiştir. Buna karşılık, belirsiz kriterlere dayalı ve yaptırım odaklı uygulamaların güvensizlik ve motivasyon kaybına yol açtığı görülmüştür. Araştırma sonucunda performans değerlendirme sistemlerinin gelişim odaklı, katılımcı ve iletişim temelli yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Performans değerlendirme, öğretmen motivasyonu, mesleki gelişim, özel okul.

The impact of private school administrators' teacher performance evaluation practices on teachers' perceptions of professional development

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of private school administrators' teacher performance evaluation practices on teachers' perceptions of professional development. The study was conducted within the framework of a qualitative research approach using a phenomenological design. The study group consisted of 20 teachers working in private schools who had experienced the performance evaluation process at least once. Data were collected through a semi-structured interview form and analyzed using inductive content analysis. The findings revealed that teachers perceived the performance evaluation process in two different ways: "development-oriented" and "formal/ineffective." Transparent, fair, and supportive feedback practices were found to positively influence teachers' motivation, organizational commitment, and professional development tendencies. In contrast, practices based on ambiguous criteria and sanction-oriented approaches caused distrust and loss of motivation among teachers. The study suggests that performance evaluation systems should be structured around development-oriented, participatory, and communication-based approaches.

Keywords: Performance evaluation, teacher motivation, professional development, private school

Kaynakça/Reference

Arıkan, D. (2023). Öğretmen performans değerlendirme süreçlerinin mesleki gelişime katkısı: Karma yöntem araştırması. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 12(1), 45-62.

Çelik, M. (2023). Özel okullarda bireyselleştirilmiş öğretmen gelişim planları: Bir durum çalışması. Eğitim Yönetimi Dergisi, 9(2), 234-251.

Demir, S., ve Taş, A. (2020). Öğretmenlerin performans değerlendirme algıları: Katılımcılık ve şeffaflık perspektifi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 26(3), 567-594.

Erdoğan, C. (2021). Performans değerlendirme süreçlerinde yönetici-öğretmen iletişimi ve etkileri. Eğitim ve Bilim, 46(207), 89-108.

Erol, H. (2022). Performans değerlendirme uygulamalarının öğretmen motivasyonuna etkisi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 20(1), 112-130.

Gökçe, F. (2022). Özel okullarda liderlik ve performans değerlendirme: Karşılaştırmalı bir analiz. Eğitim Yönetimi ve Denetimi, 8(3), 445-468.

Göktaş, Z. (2022). Öğretmen motivasyonunu etkileyen faktörler: Performans değerlendirme sistemlerinin rolü. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 10(4), 789-812.

Gündoğdu, K. (2023). Güven temelli iletişim ve performans değerlendirme etkililiği. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 23(1), 156-177.

Karataş, İ. (2023). Özel okullarda destekleyici geri bildirimin öğretmen bağlılığına etkisi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi, 14(27), 67-89.

Karatepe, R. (2021). Performans değerlendirme süreçlerinde adalet algısı ve öğretmen güveni. Eğitim Yönetimi Araştırmaları, 7(2), 203-224.

Koçak, S., ve Erdoğan, M. (2022). Performans değerlendirme: Kavramsal çerçeve ve eğitim örgütlerinde uygulamalar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 55(2), 445-471.

Korkmaz, M. (2022). Geri bildirimin bireyselleştirilmesi ve öğretmen öz yeterliği. Eğitim ve Bilim, 47(210), 123-145.

Sabuncuoğlu, Z. (2000). İnsan kaynakları yönetimi. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Şahin, A., ve Yıldız, K. (2022). Performans değerlendirmenin öğretmen öğrenmesini destekleyici yapılandırılması. Eğitim Yönetimi Dergisi, 8(1), 78-99.

Şenol, C. (2023). Performans değerlendirme ve öğretmen gelişimi: Gelişim odaklı geri bildirim döngüsü. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 21(2), 334-356.

Turan, İ. (2021). Öğretmen performans değerlendirmesinde tanınma ve takdir. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 10(3), 189-207.

Yıldırım, N., ve Arslan, M. C. (2021). Öğretmen mesleki gelişimi ve kurumsal destek sistemleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(4), 890-912.

Yılmaz, K. (2021). Performans değerlendirmeden öğretmen öğrenmesine: Yeni yaklaşımlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 27(1), 45-73.

Yılmaz, K., ve Öztürk, İ. (2021). Bireysel geri bildirim raporlarının öğretmen yenilenme motivasyonuna etkisi. Eğitim ve Bilim, 46(208), 167-189.

Mapping the Emerging Field of Artificial Intelligence in Educational Leadership: A Systematic Review

Şirin YÖRÜK[62], Aydan ORDU[63]

Öz

Yapay zekâ (YZ) alanındaki hızlı gelişmeler, okul yönetimi ve liderlik anlayışını dönüştürerek eğitim sistemlerini yeniden şekillendirmektedir. Bu çalışma, okul liderlerinin YZ entegrasyonundaki rollerini, karşılaştıkları fırsatları ve örgütsel engelleri sistematik olarak incelemektedir. PRISMA 2020 protokolüne uygun olarak yürütülen araştırmada, Web of Science veri tabanında yer alan 112 çalışmadan liderlik odaklı ölçütlerle seçilen 44 makale analiz edilmiştir. Bulgular, eğitim liderliği ve YZ alanındaki akademik ilginin özellikle 2025 yılında önemli ölçüde arttığını göstermektedir. Literatür; Örgütsel Kapasite, Bireysel Yeterlik, Algoritmik Karar Verme ve Operasyonel Yönetim, Etik Yönetişim ve Mesleki Gelişim olmak üzere beş ana tema altında sınıflandırılmıştır. Sonuçlar, YZ entegrasyonunun teknik uyumun ötesinde, liderler için zihniyet dönüşümü gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Okul liderlerinin etik rehber, stratejik filtre ve insan-YZ iş birliğini yöneten yeni roller üstlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Okul Liderliği, Yapay Zekâ, Sistematik Literatür Taraması, PRISMA.

Artificial intelligence in school leadership: A systematic review of school leaders' perceptions, attitudes, and trust

Abstract

Rapid advancements in artificial intelligence (AI) are reshaping educational systems by transforming school management and leadership paradigms. This study systematically examines school leaders' roles in AI integration, the opportunities they encounter, and the organizational barriers they face. Conducted under the PRISMA 2020 protocol, the review analysed 44 Web of Science-indexed studies selected from an initial pool of 112 articles through leadership-focused screening. Findings reveal that academic interest in AI and educational leadership has grown significantly, particularly in 2025. The literature was categorized into five themes: Organizational Capacity, Individual Competence, Algorithmic Decision-Making and Operational Management, Ethical Governance, and Professional Development. Results indicate that AI integration requires not only technical adaptation but also a fundamental mindset transformation. School leaders must adopt emerging roles such as ethical navigators, strategic filters, and symbiotic partners. The study highlights the necessity of proactive, strategic leadership to ensure sustainable and ethical AI integration in education.

Keywords: Educational Administration, School Leadership, Artificial Intelligence, Systematic Literature Review, PRISMA.

Şirin YÖRÜK, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Uşak, sirin_arslan@yahoo.com, 0000-0003-0062-0317

Aydan ORDU/Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, akursunoglu@gmail.com, 0000-0002-2068-7992

Kırsal bölge okul müdürlerinin sorun çözme ve liderlik yaklaşımları: kritik olaylara dayalı çoklu durum çalışması

Servet Özdemir[64], İlayda Köklücan[65], Yasemin Sezer[66]

Öz

Bu çalışmanın amacı, kırsal bölgelerdeki okullarda görev yapan okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmak ve okul müdürlerinin bu sorunları çözmek için kullandıkları liderlik yaklaşımlarını Kritik Olay Tekniği (KOT) kullanarak değerlendirmektir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden çoklu durum çalışması kullanılmış, bireysel deneyimlerin analizi için sistematik bir yaklaşım sunan Kritik Olay Tekniği'nden (KOT) yararlanılmıştır. Araştırmada KOT'un uygulanabilmesi için öncelikle okul müdürlerinin liderlik ve sorun çözme süreçlerine dair nitelikli kritik olaylar derlenmiştir. Katılımcılar, Ankara'nın kırsal bölgelerindeki taşıma merkezli okullarda görev yapan ve farklı kıdemlere sahip okul müdürlerinden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde, deneyim çeşitliliğini yansıtmak amacıyla maksimum çeşitlilik örneklemesi kullanılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak okul müdürleriyle gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırma devam etmekte olup verilerin analizinde içerik analizi kullanılacaktır. Araştırma verilerinin analizi sonucunda bulgular sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal bölge, okul müdürü, sorun çözme, liderlik, kritik olay tekniği.

Problem-solving and leadership approaches of rural school principals: multiple case study based on critical incidents

Abstract

This study aims to identify the challenges encountered by school principals in rural schools and to assess the leadership strategies they employ to address these challenges, utilizing the Critical Incident Technique (CIT). The research employed a multiple case study approach within a qualitative research framework, utilizing the Critical Incident Technique (CIT) to provide a systematic method for analyzing individual experiences. To apply CIT, qualitative critical incidents related to the leadership and problem-solving processes of school principals were initially collected. Participants consisted of school principals with varying seniority levels working in transportation-centered schools located in rural areas of Ankara. Maximum variation sampling method was used to reflect the diversity of experiences. Data were collected via semi-structured interviews with school principals, which were developed by the researchers. Content analysis will be used to interpret the data, and the findings will be reported following the completion of the research.

Keywords: Rural schools, school principals, problem-solving, leadership, critical incident technique.

[64] Prof. Dr., Başkent Üniversitesi, sozdemir@baskent.edu.tr, 0000-0001-7870-9632

[65] Arş. Gör., Başkent Üniversitesi, ilaydaerdogan@baskent.edu.tr, 0000-0002-9426-8328

[66] Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, yasemin_sezer90@hotmail.com, 0009-0003-5063-8862

Resmî Kararların Gayriresmî Kaynakları: Eğitim Örgütlerinde Örgütsel Dedikodunun Karar Süreçlerine Etkisi

Zeynep Çiğdem BAĞCI SINIKÇI[67], Sıddıka GİZİR[68],

Öz

Eğitim örgütlerinde örgütsel dedikodu, gayri resmi bilgi dolaşımını ve güven ilişkilerini şekillendirerek karar süreçlerini dolaylı ancak etkili biçimde yönlendiren önemli bir iletişim mekanizmasıdır. Karar alma süreçleri çoğunlukla resmî iletişim kanalları ve planlı yönetim uygulamaları çerçevesinde ele alınsa da, okulların gündelik işleyişinde resmî yapı dışında gelişen iletişim ağlarının ve söylenti dolaşımının belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. Bu durum, söz konusu sürecin daha bütüncül biçimde araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Araştırmanın amacı, eğitim örgütlerinde örgütsel dedikodunun yönetici ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını, hangi koşullarda üretildiğini ve bu gayri resmi iletişim sürecinin karar alma pratiklerine nasıl yansıdığını ortaya koymaktır. Nitel desende tasarlanan çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılacak ve veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenecektir. Araştırmanın, örgütsel dedikodunun karar süreçlerindeki rolünü bağlamsal olarak açıklaması ve eğitim yönetiminde gayri resmi iletişime ilişkin kuramsal katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel dedikodu, söylenti dolaşımı, gayrı resmi iletişim, karar alma süreçleri.

The Informal Sources of Formal Decisions: The Impact of Organizational Gossip on Decision-Making Processes in Educational Organizations

Abstract

Organizational gossip in educational organizations is a significant communication mechanism that indirectly yet effectively steers decision-making processes by shaping informal information circulation and trust relationships. Although decision-making processes are often addressed within the framework of formal communication channels and planned managerial practices, it is evident that communication networks and rumor circulation developing outside the formal structure play a determining role in the daily functioning of schools. This situation necessitates a more holistic examination of the process in question. The aim of the study is to reveal how organizational gossip in educational organizations is perceived by administrators and teachers, under what conditions it is produced, and how this informal communication process is reflected in decision-making practices. Designed within a qualitative research paradigm, the study will employ semi-structured interviews, and the data will be analyzed through thematic analysis. The research is expected to provide a contextual explanation of the role of organizational gossip in decision-making processes and to offer a theoretical contribution to the literature on informal communication in educational management.

Keywords: Organizational gossip, rumor circulation, informal communication, decision-making processes.

[67] Sorumlu Yazar /Doktora Öğrencisi/ Mersin Üniversitesi,zcigdembagci@gmail.com, 0000-0003-4744-7195

[68] .Prof.Dr/Mersin Üniversitesi, sgizir@mersin.edu.tr, 0000-0003-4071-8220

Kaynakça/Reference

Ağalday, B., & Bozan, S. (2022). Organizational Gossip and Teachers: Threat or Opportunity?. *Journal of Theoretical Educational Science*, 15(4), 816-838.

Alakaşlı, H., & Tösten, R. (2022). Okullarda örgütsel dedikodu ile bağlılık arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 44-58.

Bencsik, A., Juhász, T., Mura, L., & Csanádi, Á. (2019). Formal and informal knowledge sharing in organisations from Slovakia and Hungary. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 7(3), 25-42.

Çayak, S. (2021). The mediating role of organizational hypocrisy in the relationship between organizational silence and organizational rumor: a study on educational organizations. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8(2), 1-13.

Fan, Z., & Dawson, P. (2022). Gossip as evaluative sensemaking and the concealment of confidential gossip in the everyday life of organizations. *Management Learning*, 53(2), 146-166.

Han, B. (2021). The Sources of Organizational Gossips in Schools. *Education quarterly reviews*, 4, 15-24.

Han, B. (2021). Management Techniques for Organizational Rumor and Gossip in Schools. *Dinamika Ilmu*, 21(1), 177-203.

Himmetoğlu, B., Ayduğ, D., & Bayrak, C. (2018). Eğitim örgütlerinde informal iletişim araçları olarak söylenti ve dedikodunun yönetimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 62-85.

Himmetoğlu, B., Ayduğ, D., & Bayrak, C. (2020). School Administrators' Opinions on Rumor and Gossip Network as an Informal Communication Type in Schools. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49(1), 45-72.

Jullanda, R., Dauba, J., & Punzalan, M. (2025). Exploring the Lived Experiences of Educators in Basic and Higher Education as Targets of Workplace Gossip: Basis for Developing a Psychological Intervention Strategy. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*.

Liff, R., & Wikström, E. (2021). Rumours and gossip demand continuous action by managers in daily working life. *Culture and Organization*, 27(6), 456-475.

Olusola, O., Ajisafe, I., Olaseinde, O., & Layefa, G. (2025). Impacts of Effective Communication on Managing Rumour During Change in Higher Institutions in Ekiti State, Nigeria. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*.

Sari, G., & Aslan, H. (2024). Örgütsel dedikodu düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 507-519.

Sayılarla yönetim: Eğitimde verileştirmenin okul yönetimi bağlamındaki dönüştürücü etkisi

Betül Balkar[69], Burcu Demirogları[70]

Öz

Dijital teknolojilerin hızla gelişmesi ile birlikte okul yönetimi de dahil olmak üzere eğitimin birçok alanında veri odaklılık yaygınlaşmaya başlamıştır. Verileştirme ile birlikte güçlenen sayılarla yönetim anlayışı ise eğitimde birçok kolaylık sağladığı gibi nitelik tartışmalarının da odağında yer almaktadır. Bu araştırmada, eğitimde verileştirmenin okul yönetimindeki dönüştürücü etkisi öğretmen görüşlerine dayalı olarak sayılarla yönetim yaklaşımı çerçevesinde incelenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımı ile yürütülen çalışmaya, Adana'da görev yapan 28 ortaokul ve lise öğretmeni katılmıştır. Çalışma grubundaki öğretmenler, branş bakımından çeşitlilik gösterecek şekilde maksimum çeşitlilik örneklemesiyle belirlenmiştir. Odak grup görüşmeleri yoluyla toplanan araştırma verileri, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Görüşmelerde verileştirmenin dönüştürücü etkisi pedagojik yaklaşım, öğretim süreçleri, öğretmen profesyonelliği, çalışma ortamı ve sosyal ilişkiler çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, eğitimde verileştirme nicelleştirmeyi ve standardizasyonu teşvik ederek karşılaştırmaya dayalı bir yönetim anlayışına yol açmaktadır. Sayılarla yönetime aşırı güven, öğretmen failliğini zayıflatmakta ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinde değerlendirmeye dayalı bir etkileşim yapısı ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde verileştirme, sayılarla yönetim, dijital teknoloji, veri temelli okul yönetimi.

Governing by numbers: The transformative impact of datafication in education within the context of school management

Abstract

With the rapid advancement of digital technologies, data-driven approaches have spread to many areas of education, including school management. Governing by numbers approach, reinforced by datafication, offers numerous advantages in education and is also at the focus of debates about quality. This research examined the transformative impact of datafication in education on school management, based on teachers' perspectives and within the framework of governing by numbers approach. 28 middle school and high school teachers working in Adana participated in the study, which was conducted using a qualitative research approach. To ensure diversity in terms of subject area, the teachers in the study group were selected using maximum variation sampling. Research data collected through focus group interviews were analyzed using content analysis. In the interviews, the transformative impact of datafication was addressed within the framework of pedagogical approaches, teaching processes, teacher professionalism, working environment, and social relationships. According to the results, datafication in education promotes quantification and standardization, leading to a management approach based on comparison. Over-reliance on governing by numbers undermines teachers' agency and establishes an evaluation-based structure in teacher-student interactions.

Keywords: Datafication in education, governing by numbers, digital technology, data-driven school management.

[69] Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, bbalkar@cu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-4774-9727

[70] Dr., Çağ Üniversitesi, burcudemiroglari@cag.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-2745-2683

Eğitimde Sosyal Adalet Liderliği Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi

Suzan Canlı[71]

Öz

Bu araştırmada, eğitimde sosyal adalet liderliği üzerine yapılmış çalışmaları sistematik bir şekilde inceleyerek mevcut eğilimleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada 277 çalışmanın bibliyometrik analizi RStudio ve VOSviewer programlarıyla yapılmıştır. En fazla çalışmanın 2025'te yapıldığı belirlenmiştir. En yüksek yıllık ortalama atıf 2007 yılındadır. En sık yayın yapan, atıf alan ve dergilerarası atıf ilişkisi en yüksek dergi "Educational Administration Quarterly"dir. En çok atıf alan yazar "David DeMatthews"dir. Bilimsel üretim sıklığı, atıf sayısı, ülkeler arası atıf ilişkisi ve ülkeler arası ortak yazarlık ilişkisi en fazla ülke Amerika'dır. Küreselde en fazla atıf alan çalışma Theoharis (2007)'dir. En sık kullanılan kelime "sosyal adalet liderliği"dir. Son yıllarda "bağlam, topluluk, sosyal adalet liderliği, eğitim liderliği ve okul liderliği" kelimelerinin trend olduğu belirlenmiştir. 2004-2019 yıllarında kullanılan kelimelerde öne çıkan temanın "eşitlik", 2020-2026 yıllarında "eğitim liderliği" olduğu belirlenmiştir. Anahtar kelimeler arası ilişkisi en yüksek kelimenin "sosyal adalet" olduğu belirlenmiştir. Eğitimde sosyal adalet liderliği konusuyla ilgili yapılabilecek araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet liderliği, eğitim, liderlik, bibliyometrik analiz.

Bibliometric Analysis of Studies on Social Justice Leadership in Education

Abstract

This research aims to systematically examine studies on social justice leadership in education and reveal current trends. Bibliometric analysis of 277 studies was performed using RStudio and VOSviewer programs. The highest number of studies was conducted in 2025. The highest average annual citation rate was in 2007. The journal with the most frequent publications, citations, and inter-journal citation relationships is "Educational Administration Quarterly". The most cited author is "David DeMatthews". The country with the highest frequency of scientific output, number of citations, inter-country citation relationships, and inter-country co-authorship relationships is United States. The most cited study globally is Theoharis (2007). The most frequently used keyword is "social justice leadership". In recent years, the keywords "context, community, social justice leadership, educational leadership, and school leadership" have been identified as trending topics. The prominent theme in keyword usage between 2004-2019 was determined to be "equality," while in 2020-2026 it was "educational leadership." The keyword with the highest correlation was found to be "social justice." Suggestions for future research on social justice leadership in education are presented.

Keywords: Social justice leadership, education, leadership, bibliometric analysis.

Kaynakça/Reference

Theoharis, G. (2007). Social justice educational leaders and resistance: Toward a theory of social justice leadership. *Educational Administration Quarterly*, *43*(2), 221-258. https://doi.org/10.1177/0013161X06293717

[71]Sorumlu Yazar/ Doç. Dr./ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/ canlisuzan@gmail.com, 0000-0003-3619-3345

Yönetsel sendromların eğitim yönetimine yansımaları: Narlıdere okulları örneği

Elif Gamze Özcan[72], İpek Gülbol[73]

Öz

Eğitim kurumları, teknik işleyişin ötesinde karmaşık insan ilişkilerini ve psikolojik dinamikleri barındıran örgütsel yapılardır. Yönetsel sendromların belirtileri; çalışma barışının bozulması ve örgütsel amaçlar ile eylemler arasındaki tutarsızlık biçiminde kendini göstermektedir. Bu çalışma, okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda yönetsel sendromların okullardaki belirtilerini keşfetmeyi ve bu belirtilerin kaynaklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Keşfedici vaka analizi yöntemiyle desenlenen araştırmanın çalışma grubunu Narlıdere ilçesindeki resmi ve özel okullarda görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Veri toplama amacıyla 11 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen "Yönetim Psikolojisi ve Sendromlar" adlı çalıştayda katılımcılara literatürden 13 sendrom tanıtılmış; ardından kurumlarındaki gözlemlerine dayalı sendromlar ve belirtileri ile ilgili görüşleri alınmıştır. Veriler sözel dönütlerin yazılı notlarla kaydedilmesi yoluyla elde edilmiştir. Bulgular; katılımcıların okullarında tam anlamıyla yönetsel sendromların varlığının gözlemlenmediğini, ancak sendromlarla ilişkilendirilebilen çeşitli belirtilerin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu belirtilerin yönetici, öğretmen ve örgüt genelinden kaynaklandığı; öğretmen kaynaklı belirtilerin resmi ve özel okullarda farklılaştığı saptanmıştır. Bu araştırma, eğitim kurumları için bir yönetsel sendrom envanteri geliştirme projesinin pilot çalışması niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Okullarda yönetsel sendromlar, örgütsel sendromlar, okul yönetimi, yönetim psikolojisi, örgütsel patoloji.

Reflections of managerial syndromes on educational administration: The case of Narlıdere schools

Abstract

Educational institutions are organizational structures that encompass complex human relations and psychological dynamics beyond mere technical operations. The symptoms of managerial syndromes manifest as disruptions to workplace harmony and inconsistencies between organizational goals and actions. This study aims to identify the symptoms of managerial syndromes in schools and to determine their sources, based on the perspectives of school administrators. Designed using an exploratory case analysis method, the study group consists of administrators from public and private schools in the Narlıdere district. At a workshop titled "Management Psychology and Syndromes" held on December 11, 2025, thirteen syndromes from the literature were introduced to participants, followed by the collection of their institutional observations. Data were recorded through written notes of verbal feedback. Findings indicate that no full-blown managerial syndromes were identified; however, various associated symptoms were present, originating from administrators, teachers, and the organization. Teacher-sourced symptoms differed between public and private schools. The study constitutes the pilot phase of a national project to develop a managerial syndrome inventory for educational institutions.

[72] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Dr.Öğretim Üyesi/Asst.Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/Dokuz Eylul University, elifgamze.ozcan@deu.edu.tr, 0000-0002-8882-9002

[73] Yüksek Lisans Öğrencisi/Master's Student. Dokuz Eylül Üniversitesi/Dokuz Eylul University, i.gulbol@ogr.deu.edu.tr, 0009-0009-2775-5343

Keywords: Managerial syndromes in schools, organizational syndromes, school management, management psychology, organizational pathology.

Kaynakça/Reference

Cemaloğlu, N. (Ed.). (2019). Sendromların eğitim ve yönetime yansımaları. Pegem Akademi.

Gök, S. (2025). Türkiye'de kamu yönetimi ve işletme alanında sendromlara yönelik yapılmış tez çalışmalarının incelenmesi: Bir doküman analizi. Öneri Dergisi, 20(63), 256-277. DOI: 10.14783/maruoneri.1470445

Güçlüer, E., ... [ve diğerleri.]. (2024). Bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği (Ö. Arlı, Ed..). Millî Savunma Üniversitesi.

Güler, Ahmet, Mustafa B. Halıcıoğlu ve Ahmet Taşğın. 2015. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma. 2. Baskı. Ankara: Seçkin.

Habibi Dost M, Fadavi M. S., Farhadi H. (2021). Identification and pathology of organizational syndromes in education, Iranian Journal of Educational Sociology.4(2):127-138.

Kaygın, E., Topçuoğlu, E., & Turan Torun, B. (2022). Yönetim ve organizasyon sendromları 1. Eğitim Yayınevi.

Kaygın, E., Topçuoğlu, E., & Turan Torun, B. (2023). Yönetim ve organizasyon sendromları 2. Eğitim Yayınevi.

Koç, O. (2016). İş Yerinde İntikamcı Davranışlar ve Medea Sendromu: Türk kamu yönetimi alanına ilişkin bir vaka analizi. Yönetim Bilimleri Dergisi, 14 (28), 587-610.

Nicholson, N. (1999). Seven deadly syndromes of management and organization: the view from evolutionary psychology. Managerial and Decision Economics, 19(7–8), 411-426.

Robinson S. "Dysfunctional Workplace Behavior". The Sage Handbook of Organizational Behavior. Barling J. Cooper L. C. (Ed.). London: Sage, 2008, s.141.

Vural, S. & Vural, M. F. (eds.) (2026). Sendromlar: Modern Örgütlerde Psikososyal Sorunlar. Özgür Yayınları. DOI: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub1258

Yükseköğretimde sürdürülebilirlik ve yaşam boyu öğrenme

Gülenay Nagihan Kılıç[74], Gülşah Taşçı[75]

Öz

İçinde bulunduğumuz çağda yükseköğretim kurumları, yalnızca bilgi üreten merkezler olmanın ötesinde, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada ve toplumsal dönüşümün sağlamada kritik bir rol üstlenmektedir. Bu bağlam sürdürülebilirlik ve yaşam boyu öğrenme kavramlarının yükseköğretim çatısı altında nasıl harmanlandığını anlamak için önemli bir alan açmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı bu ihtiyaçtan yola çıkarak, yükseköğretimde sürdürülebilirlik ve yaşam boyu öğrenme konularında yapılmış akademik çalışmaları bibliyometrik perspektifle inceleyerek literatürün entelektüel yapısını ve gelişim eğilimlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nicel analiz yöntemlerinden bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Belirlenen anahtar kelimeler doğrultusunda veri tabanları taranmış ve ulaşılan açık erişimli çalışmalar analize dahil edilmiştir. Analizler doğrultusunda; en çok atıf alan yazarlar, kurumlar, ülkeler ve dergiler belirlenmiş, içerik analizi yoluyla bu alandaki temel temalar ve araştırma boşlukları saptanmıştır. Elde edilen ilk bulgular, literatürde sürdürülebilirlik konusunun genellikle kampüs yönetimi ve çevre odaklı ele alındığını, ancak yaşam boyu öğrenme ile olan pedagojik ve toplumsal bağının giderek güçlendiğini göstermektedir. Bu çalışma, yükseköğretim politikası belirleyicilerine ve araştırmacılara gelecekteki çalışmalar için kapsamlı bir yol haritası sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, sürdürülebilirlik, yaşam boyu öğrenme, bibliyometrik analiz.

Sustainability and lifelong learning in higher education

Abstract

In the current era, higher education institutions have evolved beyond being merely centers of knowledge production, they now play a critical role in achieving sustainable development goals and facilitating social transformation. This context provides a significant area for understanding how the concepts of sustainability and lifelong learning are integrated under the umbrella of higher education. Driven by this necessity, the primary objective of this study is to examine academic research on sustainability and lifelong learning in higher education through a bibliometric perspective, thereby revealing the intellectual structure and evolutionary trends of the literature. The research employs bibliometric analysis, one of the quantitative research methods. Databases were searched based on predetermined keywords, and the identified open-access studies were included in the analysis. Within the scope of these analyses, the most cited authors, institutions, countries, and journals were identified, and key themes and research gaps in the field were determined through content analysis. Preliminary findings indicate that while the topic of sustainability in the literature has been predominantly addressed with a focus on campus management and the environment, its pedagogical and social connection with lifelong learning is increasingly gaining strength. This study aims to provide a comprehensive roadmap for higher education policymakers and researchers for future studies.

Keywords: Higher Education, sustainability, lifelong learning, bibliometric analysis.

[74]Dr. Öğr. Üyesi /Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi /gnkilic@fsm.edu.tr / ORCID: 0000-0002-6280-8537

[75]Doç. Dr. /İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi/ gtasci@29mayis.edu.tr / ORCID: 0000-0003-0701-2824

Liselerde okul güvenliği ve duygusal iyi oluş arasındaki ilişki*

Yusuf Celal Erol[76]

Öz

Bu araştırmada, ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları okul güvenliği düzeyleri ile duygusal iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımlarından ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüştür. Bu çalışmanın örneklemini, PISA 2022 araştırmasına Türkiye'den katılan 7250 lise öğrencisi oluşturmaktadır (OECD, 2022). Veri toplama araçları olarak PISA 2022'de veri toplanan Okul Güvenliği Algısı Ölçeği ve Duygusal İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırma bulguları, öğrencilerin algıladıkları okul güvenliği ile duygusal iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r = 0.191$; $p < .01$). Lise öğrencilerinin okul güvenliği algıları, duygusal iyi oluş düzeylerinin % 3.7'sini yordamaktadır. Bu doğrultuda ortaöğretim kurumlarında okul güvenliğini önceleyen okul ikliminin geliştirilmesi, akran zorbalığını önleyici programların yaygınlaştırılması ve öğretmen-öğrenci etkileşimini destekleyen uygulamaların artırılması önerilmektedir. Elde edilen bulguların okul yöneticileri ve eğitim politikacıları için yol gösterici nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, duygusal iyi oluş, okul iklimi, lise, ergenler.

The relationship between school safety and emotional well-being in high schools

Abstract

This study examines the relationship between secondary school students' perceived levels of school safety and their emotional well-being. The research was conducted using a correlational survey design, one of the quantitative research approaches. The sample of the study consists of 7,250 high school students from Türkiye who participated in the PISA 2022 assessment (OECD, 2022). Data were collected using the School Safety Perception Scale and the Emotional Well-Being Scale administered within the scope of PISA 2022. Descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis were employed in the data analysis process. The findings indicate that there is a positive, low-level, and statistically significant relationship between students' perceived school safety and their emotional well-being ($r = 0.191$, $p < .01$). Students' perceptions of school safety explain 3.7% of the variance in emotional well-being. Based on these results, it is recommended that secondary education institutions foster a school climate that prioritizes school safety, expand programs aimed at preventing peer bullying, and increase practices that support teacher–student interactions. The findings are considered to provide valuable guidance for school administrators and education policymakers.

Keywords: School safety, emotional well-being, school climate, high schools, adolescents.

Kaynakça/Reference

OECD (2022). Programme for International Student Assessment (https://www.oecd.org/en/about/ programmes/pisa.html#data

[1] Dr. Öğr Üyesi, Fırat Üniversitesi, ycerol@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8588-3137

Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin çok yönlü liderlik yönelimleri eleştirel düşünme eğilimleri ve yapay zekaya yönelik tutumları arasındaki ilişki*

Fatma Mert[77], Yaren Doğan[78], Zişan Çokgüngör[79], Gündüz Güngör[4]

Öz

Araştırmanın amacı kamu üniversitelerinde eğitimine devam eden Çocuk Gelişimi lisans öğrencilerinin çok yönlü liderlik deneyimleri, eleştirel düşünme eğilimleri ve yapay zekâya yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, ilişkisel tarama (korelasyonel) modeliyle (Karasar, 2012) desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki kamu yükseköğretim kurumlarında eğitim gören Çocuk Gelişimi lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bölgesel düzeyde her üniversitenin bulunduğu bölgelere göre üniversiteler sınıflandırılmış; her bir bölge tabaka olarak belirlenmiş ve tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Cochran tarafından geliştirilen evrendeki kişi sayısı bilinen örneklem denklemi ile (akt. Balcı, 2015) örnekleme dahil edilecek öğrenci sayısı minimum 358 olarak belirlenmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin liderlik yönelimleri ile eleştirel düşünme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğunu; yapay zekâya yönelik tutumda ise bilişsel ve duyuşsal boyutların yüksek, davranışsal boyutun ise görece daha sınırlı kaldığını göstermektedir. Regresyon sonuçları da çok yönlü liderlik yönelimleri ve yapay zekâya yönelik tutum alt boyutlarının birlikte eleştirel düşünme eğilimini anlamlı biçimde yordadığını; özellikle yapısal liderliğin bu modelde öne çıkan yordayıcı değişken olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok yönlü liderlik yönelimi, eleştirel düşünme eğilimi, yapay zekaya yönelik tutum.

The relationship between Child Development undergraduate students' multidimensional leadership orientations, critical-thinking tendencies, and attitudes toward artificial intelligence

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship among the multifaceted leadership experiences, critical-thinking tendencies, and attitudes towards artificial intelligence of Child Development undergraduate students at public universities. The research was designed using a correlational survey model (Karasar, 2012). The population of the study consists of undergraduate students in Child Development at public higher education institutions in Turkey. Universities were classified according to the regions in which each university is located; each region was determined as a stratum, and stratified sampling method was used. Using Cochran's sampling equation, in which the population size is known (as cited in Balcı, 2015), the minimum number of students to be included in the sample was determined to be 358. The research findings show that students have high levels of leadership orientations and critical-thinking tendencies; while the cognitive and affective dimensions are high in attitudes towards artificial intelligence, the behavioral dimension remains relatively limited. Regression results also show that multifaceted leadership orientations and attitudes towards artificial intelligence sub-dimensions together significantly predict critical thinking

*4. Yazar danışmanlığında yürütülen lisans bitirme projesinden üretilmiştir.

[4]Sorumlu yazar, Dr. Öğr. Üyesi, Kapadokya Üniversitesi, gunduz.gungor@kapadokya.edu.tr, 0000-0003-3630-5407

[1] Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, fatma.mrt2003@gmail.com, 0009-0008-1768-3369

[2] Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, yarendogan9@gmail.com, 0009-0009-6815-6208

[3] Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, cokgungorz@gmail.com, 0009-0009-8295-1208

tendencies; This specifically shows that structural leadership is the prominent predictor variable in this model.

Keywords: Multidimensional leadership orientation, critical thinking tendencies, attitudes towards artificial intelligence.

Kaynakça/Reference

Balcı, A. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Üniversite Öğrencilerinin Çocuk Haklarına İlişkin Tutumu ile Etik Eğilimleri Arasındaki İlişki*

Zehra Öcal[80], Şuhedanur Ilıca[81], Fatma Sude Olpak[82] Gündüz Güngör[83]

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin çocuk haklarına yönelik tutumları ile etik eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2012). Araştırma evreni, bir vakıf üniversitesindeki lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem için minimum katılımcı sayısı, Cochran örnekleme formülü (Balcı, 2015) kullanılarak 350 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada Karaman Kepenekçi (2006) tarafından geliştirilen 'Çocuk Haklarına Yönelik Tutum Ölçeği' ve Koçyiğit ve Karadağ (2016) tarafından geliştirilen 'Etik Eğilimler Ölçeği' kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin çocuk haklarına ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Etik eğilimlerin genel olarak yüksek düzeyde olduğu; özellikle deontolojik etik ve erdem etiği boyutlarında ortalamaların daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca çocuk haklarına ilişkin tutum ile etik eğilimler arasında pozitif yönlü, anlamlı ve orta-güçlü düzeyde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede lisans programlarında çocuk hakları, mesleki etik, hak temelli yaklaşım ve etik karar verme süreçlerine yönelik içeriklerin güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk hakları, etik eğilim, üniversite öğrencileri.

The Relationship Between University Students' Attitudes Towards Children's Rights and Their Ethical Tendencies*

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship between university students' attitudes towards children's rights and their ethical tendencies. A correlational survey method was used in this research (Karasar, 2012). The research population consisted of undergraduate students at a private university. The minimum number of participants for the sample was calculated as 350 using the Cochran sampling formula (Balcı, 2015). The study used the 'Attitudes Towards Children's Rights Scale' developed by Karaman Kepenekçi (2006) and the 'Ethical Tendencies Scale' developed by Koçyiğit and Karadağ (2016). It was determined that university students had a high level of attitude towards children's rights. Ethical tendencies were generally at a high level; particularly in the deontological ethics and virtue ethics dimensions, the averages were higher. Furthermore, a positive, significant, and moderate-to-strong correlation was found between attitudes towards children's rights and ethical tendencies. In this context, it is recommended that

---

*4. Yazar danışmanlığında yürütülen lisans bitirme projesinden üretilmiştir.

4 Sorumlu yazar, Dr. Öğr. Üyesi, Kapadokya Üniversitesi, gunduz.gungor@kapadokya.edu.tr, 0000-0003-3630-5407

1 Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, zehraocl35@icloud.com

2 Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, suhedailica16@gmail.com

3 Öğrenci. Kapadokya Üniversitesi, fatmasudeolpak@icloud.com

the content of undergraduate programs on children's rights, professional ethics, rights-based approaches, and ethical decision-making processes be strengthened.

Keywords: Children's rights, ethical tendency, university students.

Kaynakça/Reference

Balcı, A. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Karaman-Kepenekci, Y. (2006). A study of university students' attitudes towards children's rights in Turkey. The International Journal of Children's Rights, 14(3), 307–319. https://doi.org/10.1163/157181806778458095

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Koçyiğit, M., & Karadağ, E. (2016). Etik teorilerine dayalı bir "Etik Eğilimler Ölçeği" geliştirme çalışması. İş Ahlakı Dergisi, 9(2), 283–307. https://doi.org/10.12711/tjbe.2016.9.0016

Yükseköğretimdeki yöneticilerin yönetimsel girişimciliğe bakış açıları*

Kadir Tunçer[84], Hasan Arslan[85]

Öz

Bu araştırmanın genel amacı yükseköğretim kurumlarındaki görev yapan yöneticilerin yönetimsel girişimcilik ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum analizi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi içerik analizi tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 12 akademik yönetici oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre yükseköğretimde görev yapan yöneticiler girişimciliği; risk alma, yaratıcı ve proaktif olma gibi kişisel özelliklerin yanı sıra yenilikçi fikirleri hayata geçirerek ekonomik değer üretme süreci olarak tanımlamıştır. Girişimci üniversite ise hem kurumsal olarak girişimciliği destekleyen bir yapı kuran hem de bilimsel çıktıları ticarileştirerek çevresiyle etkileşim içinde olan bir kurum olarak görülmektedir. Üniversitelerin girişimcilik ekosistemine katkıları sanayi iş birlikleri ve yenilikçi araştırma projeleri üzerinden gerçekleşirken, bu yapı kuruma ekonomik kazanç ve toplumsal fayda sağlamaktadır. Ancak bürokratik engeller, finansal yetersizlikler ve girişimcilik konusundaki bilgi eksikliği önemli sorunlar olarak öne çıkmakta; bu nedenle eğitimler, çalıştaylar ve paydaş iş birliklerinin artırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yönetimsel girişimcilik, yükseköğretim, girişimci üniversite.

The perspectives of higher education administrators on managerial entrepreneurship

Abstract

The overall objective of this study is to examine the views of administrators working in higher education institutions regarding managerial entrepreneurship. The study employed case analysis, a qualitative research method. A semi-structured interview form was used as the data collection tool. The data obtained were analyzed using content analysis. The study sample consisted of 12 academic administrators. According to the research findings, administrators in higher education define entrepreneurship as a process of generating economic value by implementing innovative ideas, in addition to personal characteristics such as risk-taking, creativity, and proactivity. An entrepreneurial university is viewed as an institution that both establishes a structure supporting entrepreneurship at the organizational level and interacts with its environment by commercializing scientific outputs. Universities contribute to the entrepreneurship ecosystem through industry partnerships and innovative research projects, and this structure provides the institution with economic gains and social benefits. However, bureaucratic obstacles, financial constraints, and a lack of knowledge regarding entrepreneurship stand out as significant challenges; therefore, the need to increase training, workshops, and stakeholder collaborations is emphasized.

Keywords: Managerial entrepreneurship, higher education, entrepreneurial university.

*** Bu çalışma, ikinci yazar danışmanlığında, birinci yazar tarafından yürütülen doktora tez çalışmasının verilerinin bir kısmı ile üretilmiştir.**

[84] **Öğr. Gör. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, kadirtuncer@gmail.com, 0000-0003-2808-5010**

[85] **Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, arslan.phd@gmail.com, 0000-0002-8011-3069**

Kaynakça/Reference

Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem A.

Buyurgan, E. (2019). Akademik girişimciliğe etki eden bireysel ve örgütsel faktörler. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi, İzmir.

Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Day, G.S. (1992). Marketing's contribution to the strategy dialogue, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 20 (Fall), 323-329.

Derya Kula, S. (2013). Girişimci Üniversite Kavramı ve Türkiye'deki Üniversitelerin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Linan, F. ve Chen, Y.W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 593-617.

Moon, J.M. (1998). The pursuit of managerial entrepreneurship in the public, private, and nonprofit sector: Does organization matter? [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Syracuse University, USA.

Ömürbek, N. ve Karataş, T. (2018). Girişimci ve yenilikçi üniversitelerin performanslarının çok kriterli karar verme teknikleri ile değerlendirilmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 176-198.

Şeşen, H. ve Basım, H.N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.

Todorovic, Z.W., McNaughton, R.B. ve Guild, P. (2011). ENTRE-U: An Entrepreneurial Orientation Scale for Universities, *Technovation*, 31, 128-137

TÜBİTAK (2023). Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi. https://tubitak.gov.tr/tr.

Türkiye'de değişen öğretim programlarının eğitim fakültesi öğrencileri üzerindeki etkileri: Mesleki kaygılar ve beklentiler*

Zehra Özkan[86], Hacer Tunç[87], Orhan Kahya[88]

Öz

Türkiye'de son yıllarda eğitim alanında kapsamlı değişiklikler ve reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" kapsamında geliştirilen yeni öğretim programları 2024–2025 eğitim-öğretim yılı itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bu çalışma, söz konusu program değişikliklerinin öğretmen yetiştirme sistemindeki yansımalarını, temel paydaşlardan biri olan eğitim fakültesi öğrencilerinin kendi ifadeleri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, yeni öğretim programlarının eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki algıları, motivasyonları ve geleceğe yönelik kaygıları üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada veriler, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören lisans öğrencileriyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, geçiş sürecine ilişkin belirsizlik algısı, beceri ve kod temelli içeriklerin uygulanmasına yönelik kaygılar ve motivasyonel gerilimler ortaya koymuştur. Bununla birlikte akademik destek mekanizmalarının kaygıyı azaltıcı ve mesleki güveni güçlendirici bir rol oynadığı belirlenmiştir. Çalışma, elde edilen bulguların öğretmen yetiştirme politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini ve eğitim politikalarının tasarım ile uygulama süreçlerinde karar alıcılara yol gösterici nitelikte olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının motivasyon ve mesleki bağlılıklarını destekleyecek yapılandırılmış geçiş yönetimi ve kapsayıcı iletişim süreçlerinin önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı reformu, maarif modeli, öğretmen adayları, mesleki kaygı, öğretmen eğitimi, eğitim politikası.

Impacts of changing curricula in Türkiye on faculty of education students: Professional anxieties and expectations

Abstract

Türkiye has undergone comprehensive educational reforms in recent years. Within this context, the new curricula developed under the "Türkiye Century Education Model" were implemented in the 2024–2025 academic year. This study explored how these changes in the teacher education system were interpreted by one of its primary stakeholders, faculty of education students. Specifically, it examined the effects of the new curricula on students' professional perceptions, motivations, and future-oriented anxieties. Employing a qualitative research design, data were collected through semi-structured interviews with undergraduate students enrolled in a faculty of education at a public university and analyzed using thematic analysis.

* Bu araştırma, TÜBİTAK 2209-A – Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

This research was supported by TÜBİTAK (The Scientific and Technological Research Council of Türkiye) under the 2209-A University Students Research Projects Support Program.

86 Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozkanzehra2701@gmail.com, https://orcid.org/0009-0008-9941-9747

87 Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hecartunc505@gmail.com, https://orcid.org/0009-0004-2373-1137

88 Araş. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, okahya1@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-7932-2982

Findings revealed perceptions of transitional uncertainty, concerns regarding the implementation of skill- and coding-based components, and motivational tensions shaped by systemic implementation gaps. Academic support mechanisms functioned as protective factors mitigating anxiety. The study highlights the importance of structured transition management and inclusive communication in curriculum reform processes and contributes to policy development in teacher education.You do not have to use subheadings. If necessary, use a maximum of 3 subheadings. Do not add second level or more subheadings.

Keywords: Curriculum reform, education model, teacher candidates, professional anxiety, teacher education, educational policy.

Türkiye'de ebeveyni cezaevinde olan çocuklar için çocuk dostu görüş modeli önerisi: Eğitimsel çıktılar bağlamında kuramsal ve politika temelli bir çerçeve

Orhan Kahya[89]

Öz

Bu çalışma, ebeveyni cezaevinde olan çocuklar için Türkiye bağlamına uygun, kuramsal temelli ve politika odaklı bir "çocuk dostu görüş" modeli geliştirmeyi ve bu modelin eğitimsel çıktılarla olası ilişkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, uluslararası literatürün bütüncül incelemesi ve ulusal politika belgelerinin analizi temelinde kavramsal bir araştırma desenine dayanmaktadır. Ekolojik sistemler kuramı, bağlanma kuramı ve travmaya duyarlı eğitim yaklaşımından hareketle, çocuk dostu görüş uygulamalarının stresin azaltılması, duygusal düzenlemenin desteklenmesi ve ebeveyn-çocuk bağının sürdürülmesi yoluyla okul devamı, sınıf içi katılım, davranışsal uyum ve akademik performans üzerinde dolaylı etkiler oluşturabileceği ileri sürülmektedir. Çalışma, Türkiye için uygulanabilir asgari standartlar önermekte ve gelecekte yürütülecek ampirik araştırmalar ile eğitim politikalarına yön verebilecek ölçülebilir göstergeler ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk dostu görüş, ebeveyni cezaevinde olan çocuklar, akademik başarı, eğitim politikası.

A proposed child-friendly visit model for children with incarcerated parents in Türkiye: A theoretical and policy-oriented framework for educational outcomes

Abstract

This study aims to develop a theoretically grounded and policy-oriented model of child-friendly prison visits for children with incarcerated parents in Türkiye and to examine its potential links to educational outcomes. The study employs a conceptual research design based on an integrative review of international literature and an analysis of national policy frameworks. Drawing on ecological systems theory, attachment theory, and trauma-informed education, the paper proposes that child-friendly visit practices may contribute indirectly to school attendance, classroom engagement, behavioral adjustment, and academic performance through mechanisms such as stress reduction, emotional regulation, and the preservation of caregiver-child bonds. The study outlines minimum implementation standards tailored to the Turkish context and identifies measurable educational indicators to guide future empirical research and policy development.

Keywords: Child-friendly visit, incarcerated parents, academic achievement, educational policy.

[89] Araş. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, okahya1@gmail.com, https://orcid.org/0000-0001-7932-2982

Okul dışı dijital öğrenme deneyimleri ve hayat boyu öğrenme kültürü

Nazlı ÖZTÜRK[90], Bertan AKYOL[91]

Öz

Son yıllardaki teknolojik gelişmelerin ve dijitalleşmenin öğrenme süreçlerini değiştirdiği söylenebilir. Dolayısıyla öğrencilerin YouTube, Duolingo, podcastler, yapay zekâ tabanlı uygulamalar gibi dijital öğrenme deneyimlerinin ve bu deneyimlerin hayat boyu öğrenmenin temel boyutları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğrencilerin okul dışı dijital öğrenme alışkanlıklarını incelemek ve dijital öğrenme deneyimlerinin hayat boyu öğrenme kültürünü oluşturmadaki rolünü öğrencilerin bakış açısından ortaya koymaktır. Bu amaçla vaka analizi çalışmasının kullanıldığı nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan Efeler Anadolu Lisesinin yabancı dil sınıfında okuyan ve dijital araçları aktif kullanan 19 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde görüşmeler, dijital öğrenme günlüğü ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin dijital öğrenme platformlarını kullanım amaçları ve dijital öğrenme deneyimlerinin hayat boyu öğrenme ile ilişkili temaları ortaya konulmaktadır. Bu araştırma ile lise düzeyinde hayat boyu öğrenme kültürünün geliştirilmesine yönelik öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital öğrenme, hayat boyu öğrenme, öğrenci.

Out-of-school digital learning experiences and the culture of lifelong learning

Abstract

Recent technological developments and digitalization have significantly transformed learning processes. Therefore, examining students' digital learning experiences such as YouTube, Duolingo, podcasts, and AI-based applications, and their influence on the core dimensions of lifelong learning has emerged as a critical area of research. Within this framework, the aim of the study is to examine students' out-of-school digital learning habits and to explore the role of their digital learning experiences in shaping a lifelong learning culture from their own perspectives. A qualitative research design based on case study methodology was conducted. The study group consisted of 19 students enrolled in language class at Efeler Anatolian High School in Efeler district of Aydın, Türkiye, all of whom actively use digital tools. Data were collected through interviews, digital learning diaries, and document analysis. The data were analyzed using thematic analysis. The findings reveal the purposes for which students use digital learning platforms and identify key themes related to lifelong learning embedded in their digital learning experiences. The study will make recommendations for enhancing a culture of lifelong learning at the high school level.

Keywords: Digital learning, lifelong learning, student.

[90] Sorumlu Yazar, Öğretmen, MEB, nazliozturk.edu@gmail.com, ORCID: 0009-0003-7173-2698.

[91] Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, bertan.akyol@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1513-1885.

Sosyal Adalet Liderliği Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi (2010–2025)

Gamze TUTİ[92], İbrahim ÇOLAK[93], Hülya KASAPOĞLU TANKUTAY[94]

Öz

Eğitimde yapısal eşitsizliklerin azaltılması ve tüm öğrenciler için adil ve kapsayıcı öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi bağlamında sosyal adalet liderliği, okul liderliğinin dönüştürücü ve normatif boyutunu yeniden tanımlayan merkezi bir yaklaşım olarak konumlanmaktadır (Shields, 2010; Theoharis, 2007). Bu çalışma, 2010–2025 yılları arasında sosyal adalet liderliği alanında yayımlanan araştırmaları bibliyometrik yöntemle sistematik biçimde haritalandırmayı amaçlamaktadır. Web of Science Core Collection veri tabanında "social justice leadership", "equity leadership" ve ilişkili kavramlar kullanılarak gerçekleştirilen tarama sonucunda, Education & Educational Research kategorisinde yer alan İngilizce hakemli makaleler ve erken erişim çalışmaları analize dâhil edilecektir. VOSviewer yazılımı aracılığıyla performans analizi ve bilimsel haritalama teknikleri uygulanacaktır. Yayınların yıllara göre dağılımı, en üretken ve en fazla atıf alan dergiler, yazarlar, kurumlar ve ülkeler incelenecektir. Ayrıca yazar, kurum ve ülke düzeyinde ortak yazarlık ağları analiz edilerek alanın iş birliği yapısı ortaya konacaktır. Anahtar kelime eş-oluşum analizi ile baskın tematik yönelimler belirlenecektir. Bu doğrultuda çalışma, alanın entelektüel mimarisini ve etkili aktörlerini görünür kılarak sosyal adalet liderliği araştırmalarının kuramsal ve ampirik yoğunlaşma alanlarını ve gelişime açık boyutlarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet liderliği, bibliyometrik analiz, araştırma eğilimleri.

A Bibliometric Analysis of Social Justice Leadership Research (2010–2025)

Abstract

In the context of reducing structural inequalities in education and strengthening equitable and inclusive learning opportunities for all students, social justice leadership has emerged as a central framework that redefines the transformative and normative dimensions of school leadership (Shields, 2010; Theoharis, 2007). This study aims to systematically map research published between 2010 and 2025 in the field of social justice leadership using bibliometric methods. A search conducted in the Web of Science Core Collection using the terms "social justice leadership," "equity leadership," and related concepts will include peer-reviewed articles and early access publications published in English under the Education & Educational Research category. Performance analysis and science mapping techniques will be implemented through VOSviewer. The annual distribution of publications, as well as the most productive and most cited journals, authors, institutions, and countries, will be examined. Co-authorship networks at the author, institutional, and country levels will be analyzed to reveal the collaborative structure of the field. Keyword co-occurrence analysis will identify dominant thematic orientations. Accordingly, the study seeks to illuminate the intellectual architecture and influential actors of the field and to determine the theoretical and empirical trajectories along which social justice leadership research has evolved, as well as areas that warrant further scholarly attention.

Keywords: Social justice leadership, bibliometric analysis, research trends.

[92] *Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi/ Trabzon Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Bölümü, gamzetuti@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-8831-6613

[93] Doç. Dr./ Trabzon Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Bölümü, ibrahimcolak@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-7914-3447

[94] Prof. Dr./ Trabzon Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Bölümü, hulyak@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-1399-138X

Kaynakça/Reference

Shields, C. M. (2010). Transformative leadership: Working for equity in diverse contexts. *Educational Administration Quarterly*, *46*(4), 558–589. https://doi.org/10.1177/0013161X10375609

Theoharis, G. (2007). Social justice educational leaders and resistance: Toward a theory of social justice leadership. *Educational Administration Quarterly*, *43*(2), 221–258. https://doi.org/10.1177/0013161X06293717

Sürdürülebilir Okul: Bütüncül Okul Yaklaşımı (BOY) Bağlamında Küresel Uygulamaların Sistematik Analizi

Osman BARUTCU[95], Fatma ÇOBANOĞLU[96]

Öz

Bu çalışma, Bütüncül Okul Yaklaşımı (BOY) çerçevesinde küresel sürdürülebilir okul uygulamalarını sistematik olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. PRISMA 2020 protokolüyle 2015-2026 yılları arasındaki 24 nitelikli makale, BOY Çiçek Modeli temelinde içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgular, uygulamaların teknik-altyapı odağından; iyi oluş, kapsayıcılık ve eylem yetkinliğini merkeze alan sosyo-kültürel bir paradigmaya evrildiğini göstermektedir. Başarının anahtarı, okulun resmi müfredatı (söylem) ile operasyonel süreçleri (eylem) arasındaki tutarlılıktır. Stratejik kültür inşası, dağıtımsal liderlik ve toplum bağlantıları sürdürülebilirliğin kurumsallaşmasında kritik rol oynamaktadır. Öneriler kapsamında sürdürülebilirliğin teknik bir görev değil, merkezi bir okul geliştirme stratejisi olarak ele alınması ve okulların sürdürülebilirlik performansıyla değerlendirilmesi vurgulanmaktadır. Ayrıca öğretmen eğitimleri sistem düşüncesi ve dönüştürücü pedagojiye odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir okul, Bütüncül okul yaklaşımı (BOY), Eğitim yönetimi, Kurumsal sürdürülebilirlik.

Sustainable School: A Systematic Analysis of Global Practices within the Context of the Whole School Approach (WSA)

Abstract

This study aims to systematically analyze global sustainable school practices within the framework of the Whole School Approach (WSA). Following the PRISMA 2020 protocol, 24 high-quality articles published between 2015 and 2026 were subjected to content analysis based on the WSA Flower Model. Findings indicate that practices are evolving from a technical-infrastructure focus toward a socio-cultural paradigm centered on well-being, inclusivity, and action competence. The key to success is the consistency between the school's formal curriculum (discourse) and its operational processes (action). Strategic culture building, distributed leadership, and community connections play a critical role in the institutionalization of sustainability. Within the scope of recommendations, it is emphasized that sustainability should be treated as a central school development strategy rather than a technical task, and schools should be evaluated based on their sustainability performance. Furthermore, teacher training should focus on systems thinking and transformative pedagogy.

Keywords: Sustainable school, Whole school approach (WSA), Educational management, Corporate sustainability.

[95] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Pamukkale Üniversitesi, barutcuosman@gmail.com, 0000-0002-0370-7752

[96] Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, fcobanoglu@pau.edu.tr, 0000-0002-3584-0814

Kaynakça/Reference

Bauer, M., & Morlock, G. E. (2026). Sustainable Schools: Changing Society Towards Sustainability. Sustainable Development, 34, 557-571. https://doi.org/10.1002/sd.70184.

Derqui, B., Grimaldi, D., & Fernandez, V. (2020). Building and managing sustainable schools: The case of food waste. Journal of Cleaner Production, 243. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118533.

Díaz-López, C., Serrano-Jimenez, A., Verichev, K., & Barrios-Padura, A. (2025). Towards Climate-Just and Sustainable

Edwards, R., Byrne, J., & Grace, M. (2024). Enabling pupils to flourish: six evidence-based principles of whole-school wellbeing promotion. Front. Public Health. https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1335861.

Mathie, R. G., & Wals, A. (2022). Whole School Approaches to Sustainability: Exemplary Practices from around the world. Wageningen: Education & Learning Sciences/Wageningen University. https://doi.org/https://doi.org/10.18174/566782.

Pacini, A., Brüggemann, M., Flottmann, M., Großschedl, J., & Schlüter, K. (2025). Sustainability Education Through Green Facades: Effects of a Short-Term Intervention on Environmental Knowledge, Attitude, and Practices. Sustainability, 17, 2609. https://doi.org/10.3390/su17062609.

Sousa, L. O., Richter, B. W., & Raath, S. P. (2017). Sustainable Environmental Management Indicators in South African Primary Schools. Sustainability, 9(5), 854. https://doi.org/doi:10.3390/su9050854.

Warner, B. P., & Elser, M. (2015). How Do Sustainable Schools Integrate Sustainability Education? An Assessment of Certified Sustainable K–12 Schools in the United States. The Journal of Environmental Education, 46(1), 1-22. https://doi.org/10.1080/00958964.2014.953020.

Sosyal Adalet Odaklı Liderlik, Öğretmen Güveni Aracılığıyla Öğretmenlerin Refahını Artırır

Neşe BÖRÜ[97], Çiğdem APAYDIN[98]

Öz

Bu çalışma, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliği ile öğretmen iyi oluşu arasındaki ilişkide öğretmen güveninin rolünü çok düzeyli aracılık modeli kullanarak incelemektedir. Nicel korelasyonel araştırma deseniyle yürütülen çalışmada, 33 okulda görev yapan 627 öğretmenden veri toplanmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi, R programındaki lavaan paketi kullanılarak okul düzeyi ortalamaları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bulgular, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliğinin öğretmen güvenini anlamlı biçimde yordadığını; öğretmen güveninin ise okul düzeyinde öğretmen iyi oluşu üzerinde güçlü ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliği ile öğretmen iyi oluşu arasındaki ilişkinin okul düzeyinde öğretmen güveni aracılığıyla gerçekleştiği belirlenmiştir. Öğretmen güveni, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliği ile öğretmen iyi oluşu arasındaki ilişkide okul düzeyinde tam aracı rol üstlenmiştir. Genel olarak bulgular, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliğinin öğretmen iyi oluşu üzerindeki etkisinin, okul bağlamında güvene dayalı ilişkilerin geliştirilmesi aracılığıyla ortaya çıktığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet odaklı liderlik, öğretmen güveni, öğretmen refahı, Türkiye

Social Justice Leadership Enhance Teacher Well-Being Through Teacher Trust

Abstract

This study explores the role of teacher trust in the relationship between school principals' social justice leadership and teacher well-being using a multilevel mediation model. Employing a quantitative correlational design, data were obtained from 627 teachers working in 33 schools. Structural equation modeling was conducted using school-level averages with the lavaan package in R. The results indicated that school principals' social justice leadership significantly predicted teacher trust, while teacher trust exerted a strong positive influence on teacher well-being at the school level. In addition, the relationship between school principals' social justice leadership and teacher well-being operated through teacher trust. Teacher trust acted as a full mediator in the relationship between school principals' social justice leadership and teacher well-being at the school level. Overall, the findings suggest that the influence of principals' social justice leadership on teacher well-being is realized through the development of trust-based relationships within the school context.

Keywords: Social justice leadership, teacher trust, teacher well-being, Turkey

---

[97] Department of Educational Sciences, College of Education, Hacı Bektaş Veli University, Nevşehir, Türkiye.

Mail: neshe.boru@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-9363-1762.

[98] Department of Educational Sciences, College of Education, Akdeniz University, Antalya, Türkiye.

Mail: cigdemapaydin@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-4457-3199

Kaynakça/Reference

Akman, Y. (2020). The relationship between social justice leadership, trust in principals, and student motivation. International Journal of Educational Methodology, 6(4), 775–788. https://doi.org/10.12973/ijem.6.4.775

Apple, M. W. (2006). Educating the "right" way: Markets, standards, God, and inequality (2nd ed.). Routledge.

Ayanoğlu, Ç., & Arastaman, G. (2023). Social justice leadership in education: What do school principals do for social justice? Participatory Educational Research, 10(6), 152–174. https://doi.org/10.17275/per.23.94.10.6

Bogotch, I. (2024). Educational leadership and social justice: 4.0. Research in Educational Administration & Leadership, 9(2), 179–207. https://doi.org/10.30828/real.1421708

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.), Handbook of theory andresearch for the sociology of education (pp. 241–258). Greenwood Press.

Bozkurt, B., & Kara, M. (2024). Relationship between social justice leadership and trust in principals: Mediating role of perceived administrator support. Research in Educational Administration and Leadership, 9(2), 296–328.

Brooks, J. S., Jean-Marie, G., Normore, A. H., & Hodgins, D. W. (2007). Distributed leadership for social justice: Exploring how influence and equity are stretched over an urban high school. Journal of School Leadership, 17(4), 378–408. https://doi.org/10.1177/105268460701700402

Canlı, S., & Demirtaş, H. (2022). The correlation between social justice leadership and student alienation. Educational Administration Quarterly, 58(1), 3–42. https://doi.org/10.1177/0013161X211047213

Capper, C. A., Theoharis, G., & Sebastian, J. (2008). Toward a framework for preparing leaders for social justice. Journal of Educational Administration, 46(2), 209–224. https://doi.org/10.1108/09578230810863214

Çınar, D. B., & Nayır, F. (2022). The relationship between social justice leadership in education and school belonging: Canonical correlation analysis. Education and Science, 47(211), 369–389. https://doi.org/10.15390/EB.2022.10932

DeMatthews, D. E., & Mawhinney, H. (2014). Social justice leadership and inclusion: Exploring challenges in an urban district struggling to address inequities. Educational Administration Quarterly, 50(5), 844–881. https://doi.org/10.1177/0013161X13514440

Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. Psychological Bulletin, 125(2), 276–302. https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276

Dryden-Peterson, S. (2016). Refugee education: The crossroads of globalization. Educational Researcher, 45(9), 473–482. https://doi.org/10.3102/0013189X16683398

Donald, I., Taylor, P., Johnson, S., Cooper, C., Cartwright, S., & Robertson, S. (2005). Work environments, stress, and productivity: An examination using ASSET. International Journal of Stress Management, 12(4), 409–423. https://doi.org/10.1037/1072-5245.12.4.409

Ergün, M., & Nartgün, Ş. S. (2017). Öğretmen öznel iyi oluş ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışması. Sakarya University Journal of Education, 7(2), 385–397. https://doi.org/10.19126/suje.296824

Ford, M. T., Cerasoli, C. P., Higgins, J. A., & Decesare, A. L. (2011). Relationships between psychological, physical, and behavioural health and work performance: A review and meta-analysis. Work & Stress, 25(3), 185–204. https://doi.org/10.1080/02678373.2011.609035

Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research, 18(1), 39–50. https://doi.org/10.1177/002224378101800104

Fraser, N. (1997). Justice interruptus: Critical reflections on the "postsocialist" condition. Routledge.

Furman, G. C. (2012). Social justice leadership as praxis: Developing capacities through preparation programs. Educational Administration Quarterly, 48(2), 191–229. https://doi.org/10.1177/0013161X11427394

Gewirtz, S., & Cribb, A. (2002). Plural conceptions of social justice: Implications for policy sociology. Journal of Education Policy, 17(5), 499–509. https://doi.org/10.1080/02680930210158285

Gray, C., Wilcox, G., & Nordstokke, D. (2017). Teacher mental health, school climate, inclusive education and student learning: A review. Canadian Psychology/Psychologie canadienne, 58(3), 203–210. https://doi.org/10.1037/cap0000117

Goddard, R. D., Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2001). A multilevel examination of the distribution and effects of teacher trust in students and parents in urban elementary schools. The Elementary School Journal, 102(1), 3–17. https://doi.org/10.1086/499690

Gümüş, S., Bellibaş, M. Ş., Esen, M., & Gümüş, E. (2021). A systematic review of studies on leadership models in educational research from 1980 to 2019. Educational Management Administration & Leadership, 49(6), 1067–1100. https://doi.org/10.1177/1741143220938466

Harter, J. K., Schmidt, F. L., & Keyes, C. L. M. (2003). Well-being in the workplace and its relationship to business outcomes: A review of the Gallup studies. In C. L. M. Keyes & J. Haidt (Eds.), Flourishing: Positive psychology and the life well-lived (pp. 205–224). American Psychological Association.

Hascher, T., & Waber, J. (2021). Teacher well-being: A systematic review of the research literature from the year 2000–2019. Educational Research Review, 34, 100411. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100411

Helliwell, J. F., & Wang, S. (2010). Trust and well-being (NBER Working Paper No. 15911). National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w15911

Hox, J. J. (2010). Multilevel analysis: Techniques and applications (2nd ed.). Routledge.

Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 6(1), 1–55. https://doi.org/10.1080/10705519909540118

Isham, A., Mair, S., & Jackson, T. (2019). Wellbeing and productivity: A review of the literature. CUSP Working Paper No. 22. University of Surrey.

Jean-Marie, G., Normore, A. H., & Brooks, J. S. (2009). Leadership for social justice: Preparing 21st century school leaders for a new social order. Journal of Research on Leadership Education, 4(1), 1–31. https://doi.org/10.1177/194277510900400102

Karacabey, M. F., Bellibaş, M. Ş., & Adams, D. (2020). Principal leadership and teacher professional learning in Turkish schools: Examining the mediating effects of collective teacher efficacy and teacher trust. Educational Studies, 48(2), 253–272. https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1749835

Kavrayıcı, C. (2024). Social justice leadership in school settings: A qualitative study. Research in Educational Administration & Leadership, 9(2), 232–266. https://doi.org/10.30828/real.1431311

Kayış, A. (2006). Güvenilirlik analizi. In Ş. Kalaycı (Ed.), SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (pp. 403–419). Asil Yayın Dağıtım.

Keddie, A. (2020). Engaging boys and young men in gender transformation: The possibilities and limits of a pedagogy of empathy. NORMA: International Journal for Masculinity Studies, 15(2), 97–110. https://doi.org/10.1080/18902138.2020.1729844

Khalifa, M. A., Gooden, M. A., & Davis, J. E. (2016). Culturally responsive school leadership: A synthesis of the literature. Review of Educational Research, 86(4), 1272–1311. https://doi.org/10.3102/0034654316630383

Liu, Y., Bellibaş, M. Ş., & Printy, S. (2016). How school context and educator characteristics predict distributed leadership implementation in schools. Educational Management Administration & Leadership, 46(1), 91–112. https://doi.org/10.1177/1741143216655885

Luhmann, N. (1979). Trust and power: Two works. Wiley.

Maas, C. J. M., & Hox, J. J. (2005). Sufficient sample sizes for multilevel modeling. Methodology, 1(3), 86–92. https://doi.org/10.1027/1614-2241.1.3.86

McAllister, D. J. (1995). Affect- and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. Academy of Management Journal, 38(1), 24–59. https://doi.org/10.2307/256727

McMahon, B. J., Munns, G., Smyth, J., & Zyngier, D. (2012). Student engagement for equity and social justice: Creating space for student voice. Teaching and Learning, 7(2), 63–78. https://doi.org/10.26522/tl.v7i2.417

McKenzie, K. B., Christman, D. E., Hernandez, F., Fierro, E., Capper, C. A., Dantley, M., González, M. L., Cambron-McCabe, N., & Scheurich, J. J. (2008). From the field: A proposal for educating leaders for social justice. Educational Administration Quarterly, 44(1), 111–138. https://doi.org/10.1177/0013161X07309470

Nartgün, S. S., & Sarıbudak, D. (2021). The effect of secondary school administrators' social justice leadership behaviors on the level of teachers' organizational fit. International Journal of Curriculum and Instruction, 13(1), 493–506.

Oplatka, I., & Arar, K. H. (2016). Leadership for social justice and the characteristics of traditional societies: Ponderings on the application of western-grounded models. International Journal of Leadership in Education, 19(3), 352–369. https://doi.org/10.1080/13603124.2015.1023361

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030. OECD Publishing.

OECD. (2025). Results from TALIS 2024: The state of teaching. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/90df6235-en

Özdemir, M., & Pektaş, V. (2017). Validity and reliability study of social justice leadership scale-teacher form. Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute, 14(40), 111–127.

Power, S., & Gewirtz, S. (2001). Reading education action zones. Journal of Education Policy, 16(1), 39–51. https://doi.org/10.1080/02680930010009883

Renshaw, T. L., Long, A. C. J., & Cook, C. R. (2015). Assessing teachers' positive psychological functioning at work: Development and validation of the Teacher Subjective Wellbeing Questionnaire. School Psychology Quarterly, 30(2), 289–306. https://doi.org/10.1037/spq0000111

Riester, A. F., Pursch, V., & Skrla, L. (2002). Principals for social justice: Leaders of school success for children from low-income homes. Journal of School Leadership, 12(3), 281–304. https://doi.org/10.1177/105268460201200303

Rosseel, Y. (2012). lavaan: An R package for structural equation modeling. Journal of Statistical Software, 48(2), 1–36. https://doi.org/10.18637/jss.v048.i02

Selwyn, N. (2016). Education and technology: Key issues and debates (2nd ed.). Bloomsbury Academic.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. Methods of Psychological Research Online, 8(2), 23–74.

Shaked, H. (2023). Social justice leadership: A review of the literature and implications for educational leadership. Management in Education, 37(2), 86–93. https://doi.org/10.1177/08920206221096247

Shaked, H. (2024). Social justice leadership: Supporting diverse students through inclusive school leadership practices. Educational Management Administration & Leadership. Advance online publication. https://doi.org/10.1177/17411432241249761

Shields, C. M. (2010). Transformative leadership: Working for equity in diverse contexts. Educational Administration Quarterly, 46(4), 558–589. https://doi.org/10.1177/0013161X10375609

Snijders, T. A. B., & Bosker, R. J. (2012). Multilevel analysis: An introduction to basic and advanced multilevel modeling (2nd ed.). Sage.

Sönmez, E. D., & Gökmenoğlu, T. (2023). The impact of principals' distributed leadership behaviors on teachers' attitudes toward multiculturalism: Social justice leadership as mediator. Education and Urban Society, 55(4), 433–462. https://doi.org/10.1177/00131245221119359

Tschannen-Moran, M. (2009). Fostering teacher professionalism in schools: The role of leadership orientation and trust. Educational Administration Quarterly, 45(2), 217–247. https://doi.org/10.1177/0013161X08330501

Theoharis, G. (2007). Social justice educational leaders and resistance: Toward a theory of social justice leadership. Educational Administration Quarterly, 43(2), 221–258. https://doi.org/10.1177/0013161X06293717

Theoharis, G. (2008). Woven in deeply: Identity and leadership of urban social justice principals. Education and Urban Society, 41(1), 3–25. https://doi.org/10.1177/0013124508321372

Theoharis, G. (2009). The school leaders our children deserve: Seven keys to equity, social justice, and school reform. Teachers College Press.

Wang, F. (2018). Social justice leadership theory and practice: A case of Ontario. Educational Administration Quarterly, 54(3), 470–498. https://doi.org/10.1177/0013161X18761344

Wasonga, T. A. (2009). Leadership practices for social justice, democratic community, and learning: School principals' perspectives. Journal of School Leadership, 19(2), 200–224. https://doi.org/10.1177/105268460901900204

World Health Organization [WHO]. (2021). Health promotion glossary of terms 2021. World

Responsible leadership and teacher identification: Exploring the mediating role of trust in the principal

Özlem Tekin[99], İlknur Kavak Ergin[100], Emre Er[101] Mithat Korumaz[4]

Abstract

This study examines the mediating role of trust in the principal in the relationship between responsible leadership and teacher identification. The study was conducted with 1,030 teachers working at different school levels in Türkiye. Data were analyzed using structural equation modeling. The findings revealed that responsible leadership positively predicts both trust in the principal and teacher identification. In addition, trust in the principal was found to partially mediate the relationship between responsible leadership and teacher identification. The results indicate that ethical and trust-based leadership practices strengthen teachers' sense of belonging and identification with their schools. The study highlights the importance of developing responsible and trust-based leadership practices in school organizations.

Keywords: Educational leadership, responsible leadership, school management, teacher identification, trust in principal.

Sorumlu liderlik ile öğretmen kimliği arasındaki ilişkide müdüre güvenin aracılık rolü

Öz

Bu çalışmada, sorumlu liderlik ile öğretmen kimliği arasındaki ilişkide müdüre güvenin aracılık rolü incelenmiştir. Araştırma, Türkiye'de farklı okul kademelerinde görev yapan 1.030 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Veriler yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir. Bulgular, sorumlu liderliğin müdüre güveni ve öğretmen kimliğini pozitif yönde yordadığını göstermiştir. Ayrıca müdüre güvenin, sorumlu liderlik ile öğretmen kimliği arasındaki ilişkide kısmi aracılık etkisine sahip olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, etik ve güven temelli liderlik uygulamalarının öğretmenlerin okula aidiyet ve kimlik algılarını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Araştırma, okul yöneticilerinin güvene dayalı ve sorumluluk odaklı liderlik uygulamalarını geliştirmelerinin önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim liderliği, müdüre güven, okul yönetimi, öğretmen kimliği, sorumlu liderlik.

---

*(This study was presented as an oral presentation at the 19th International Congress on Educational Administration (IEAC2026) / Bu çalışma 19. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde (UEYK2026) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

[1] Corresponding Author: Özlem Tekin/ PhD Student/Doktora Öğrencisi, Yıldız Technical University/ Yıldız Teknik Üniversitesi, ozlemtekin07@yahoo.com, ORCİD: 0000-0002-0391-4698

[2] Phd Student/Doktora Öğrencisi,İlknur Kavak Ergin, Yıldız Technical University/ Yıldız Teknik Üniversitesi, ilknurkavak@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7114-9470

[3] Associate Professor /Doç. Dr. Emre Er, Yıldız Technical University/ Yıldız Teknik Üniversitesi, emreerytu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9084-6768

[4] Associate Professor /Doç. Dr. Mithat Korumaz, Yıldız Technical University/ Yıldız Teknik Üniversitesi, mithatkorumaz@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1800-7633

Bireysel yenilikçiliğin öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordayıcı rolü

Ganime Cesur Bayındır [102], Ceyhun Kavrayıcı [103]

Öz

Eğitim kurumlarının dijital çağa uygun insan kaynağı yetiştirmesi, öğretmen yeterlilikleriyle yakından ilişkilidir (Köksal & Canlı, 2024). Bu yeterliliklerin başında bireysel yenilikçilik ve yaşam boyu öğrenme gelmektedir (Kılıçer & Odabaşı, 2010; Knapper & Cropley, 2000). Bu nicel çalışma, pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeylerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücünü belirlemeyi amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı araştırmada veriler, "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" ve "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği" ile toplanmıştır. Regresyon analizi, bireysel yenilikçilik ile yaşam boyu öğrenme eğilimi arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğunu; yenilikçiliğin yaşam boyu öğrenmeyi anlamlı düzeyde yordadığını göstermiştir. Sonuçlar, adayların yeniliklere açıklığının artırılmasının, mesleki gelişim ve öğrenme motivasyonlarını destekleyebileceğini ve bu süreçlere olumlu katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel yenilikçilik, yaşam boyu öğrenme, yordama

The predictive role of individual innovativeness on pre-service teachers' lifelong learning tendencies

Abstract

The ability of educational institutions to cultivate human resources suitable for the digital age is closely related to teacher competencies (Köksal & Canlı, 2024). Foremost among these competencies are individual innovativeness and lifelong learning (Kılıçer & Odabaşı, 2010; Knapper & Cropley, 2000). This quantitative study aims to determine the predictive power of individual innovativeness levels on the lifelong learning tendencies of pre-service teachers receiving pedagogical formation training. In the study employing the relational survey model, data were collected using the "Individual Innovativeness Scale" and the "Lifelong Learning Tendency Scale." Regression analysis showed a positive and moderate relationship between individual innovativeness and lifelong learning tendency, indicating that innovativeness significantly predicts lifelong learning. The results reveal that increasing candidates' openness to innovation could support their professional development and learning motivation and positively contribute to these processes.

Keywords: Individual innovativeness, lifelong learning, prediction

Kaynakça/Reference

Kılıçer, K., & Odabaşı, H. F. (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *38*(38), 150-164. https://izlik.org/JA26UK78MT

Knapper, C. K., & Cropley, A. J. (2000). *Lifelong Learning in Higher Education*. London: Kogan Page.

Köksal, D., & Canlı, S. (2024). Öğretmenlerin Dijital Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, *8*(1), 1-21. https://izlik.org/JA33JW79UD

[102] Öğretmen/ Millî Eğitim Bakanlığı, ganimecsr.gc@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8965-059X

[103] Doç. Dr./ Anadolu Üniversitesi, ckavrayici@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8878-6102

Okul özerkliğine ilişkin politikaların PISA 2022 sonuçları kapsamında incelenmesi

İbrahim Çolak[104], Gamze Tuti[105], Hülya Kasapoğlu Tankutay[106]

Öz

Okul özerkliği, eğitime ilişkin kararlarda okul müdürlerine daha fazla yetki verilmesini ve bazı durumlarda öğretmenlerin de okul yönetimine dahil edilmesini ifade etmektedir. Dünya genelinde eğitim sistemleri okullara, çeşitli alanlarda ve farklı düzeylerde özerklik sağlayabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, çeşitli ülkelerdeki okul özerkliğine ilişkin politikaların PISA 2022 sonuçları kapsamında incelenmesidir. Araştırmada, doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın amacı kapsamında, PISA 2022 yayınlarından (OECD, 2023b, 2023c) ve elektronik veri tabanından (OECD, 2023a) yararlanılmıştır. Okul müdürlerinin görüşlerine dayanan veriler; insan kaynakları, finansal kaynaklar, öğretim programı ve değerlendirme, öğrenci disiplin politikaları ve öğrencilerin okula kabulü gibi okul yönetimi alanlarında kimin ya da kimlerin sorumlu olduğunu ortaya koymaktadır. OECD ülkeleri genelinde ortalama olarak, işe alma ve bütçeleme konusundaki sorumluluklar okul müdürlerine verilmiştir. Öğretim programı ve değerlendirme konusundaki sorumlulukların büyük bir bölümü öğretmenler ve okul yönetim ekibi arasında dağıtılsa da ulusal ve bölgesel otoriteler de öğrencilerin nasıl değerlendirileceği, hangi derslerin okutulacağı ve derslerin içeriği konusunda büyük bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul özerkliği, PISA 2022, OECD

Examining school autonomy policies based on PISA 2022 results

Abstract

School autonomy refers to granting school principals more authority in educational decisions and, in some cases, including teachers in school management. Education systems worldwide provide schools with varying degrees of autonomy in different areas. The aim of this research is to examine school autonomy policies in various countries within the context of PISA 2022 results. The research employs document analysis. For the purposes of this research, the PISA 2022 publications (OECD, 2023b, 2023c) and the electronic database (OECD, 2023a) were used. Data based on the opinions of school principals reveals who is responsible for areas of school management such as human resources, financial resources, curriculum and assessment, student disciplinary policies, and student admissions. On average across OECD countries, responsibilities for recruitment and budgeting are assigned to school principals. While much of the responsibility for curriculum and assessment is distributed among teachers and the school management team, national and regional authorities also play a significant role in determining how students are assessed, which courses are taught, and the content of those courses.

Keywords: School autonomy, PISA 2022, OECD

[104]Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, ibrahimcolak@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-7914-3447

[105] Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, gamzetuti@trabzon.edu.tr, http://orcid.org/0000-0001-8831-6613

[106] Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, hulyak@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-1399-138X

Kaynakça/Reference

OECD. (2023a). *PISA 2022 database*. https://www.oecd.org/pisa/data/2022database/.

OECD. (2023b). *PISA 2022 Results (Volume I): The state of learning and equity in education.* OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/53f23881-en.

OECD. (2023c). *PISA 2022 Results (Volume II): Learning during – and from – disruption.* OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/a97db61c-en.

Öğretmenlerin Gözünden Hayat Boyu Öğrenmeyi Destekleyen Okul Yöneticisi Profili

Hasan Ulvi Evren[107] Barış Çavuş[108]

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen deneyimlerine göre hayat boyu öğrenmeyi destekleyen okul yöneticisi profilini ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımından olgubilim deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2025–2026 eğitim öğretim yılında Aydın ilindeki devlet okullarında görev yapan 4 ilkokul, 5 ortaokul ve 4 lise öğretmeni olmak üzere toplam 13 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemleri birlikte kullanılarak belirlenmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda *Yönetici Nitelikleri, Yönetim Tutumu, Yönetim Desteği, Öğrenme Kültürü, Öğretmen Beklentileri* ve *Öğretmen Üzerindeki Etkiler* olmak üzere altı tema belirlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeyi destekleyen yöneticiyi vizyoner, açık fikirli ve insancıl özelliklerle tanımladıklarını göstermektedir. Buna karşın mevcut yönetim anlayışının çoğunlukla pasif destek, statükoculuk ve bürokratik tutum biçiminde algılandığı belirlenmiştir. Öğrenme kültürünün zayıf olduğu ortamlarda örgütsel kayıtsızlık, bireyselleşme ve pasif zümre yapılarının öne çıktığı; bu durumun öğretmenlerde içe kapanma, öğrenilmiş çaresizlik ve mesleki körelme gibi olumsuz sonuçlara yol açtığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, hayat boyu öğrenmeyi destekleyen okul yöneticisinin dönüşümcü ve eğitim liderliği özellikleri taşımasının öğrenme kültürünün inşasında belirleyici olduğunu göstermektedir. Uygulayıcılara yönelik olarak, okul yöneticilerinin öğretmenlerin mesleki gelişimini sistematik biçimde planlamaları, okul içinde paylaşım ve işbirliği ortamları oluşturmaları ve Hayat Boyu Öğrenmeyi kurumsal bir politika hâline getirmeleri önerilmektedir. Ayrıca yöneticilerin hizmet içi eğitim programlarında eğitim liderliği ve öğrenen örgüt yaklaşımı çerçevesinde desteklenmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: **Hayat boyu öğrenme, okul yöneticisi, öğrenen örgüt, öğretmen görüşleri**

[107] Sorumlu Yazar: Öğretin Görevlisi Doktor, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, e-mail: hasan.evren@adu.edu.tr, ORCID 0000-0003-2839-3849

[108] Öğretin Görevlisi Doktor, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, e-mail: baris.cavus@adu.edu.tr, ORCID 0000-0002-9922-2994

Öğretmenlerin Yapay Zeka Kullanımı Ölçeği

Narin AĞLAMIŞ[109]

Öz

Dijitalleşme ve yapay zekâ, eğitim uygulamalarında önemli bir dönüşüm süreci başlatmıştır. Öğretmenler, yapay zekâ tabanlı öğretimin temel paydaşları arasında yer almakta ve bu teknolojilerin eğitimde etkili kullanımı öğretmenlerin entegrasyon düzeyine bağlıdır (Seufert, Guggemos, vd., 2020; Holmes vd., 2019). OECD TALIS 2024 verilerine göre Türkiye'de öğretmenlerin yaklaşık %24'ü son 12 ay içinde yapay zekâ araçlarını mesleki çalışmalarında kullanırken, bu oran OECD ortalamasında %36'dır (OECD, 2024). Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin yapay zekâ araçlarını eğitim-öğretim ve mesleki süreçlerde kullanım düzeylerini belirlemeye yönelik Öğretmenlerin Yapay Zekâ Kullanımı Ölçeği'ni geliştirmektir. Ölçek geliştirme sürecinde TALIS öğretim uygulamaları çerçevesinde aktif öğrenme, bilişsel etkinleştirme ve bireyselleştirilmiş öğretim yaklaşımları temel alınarak madde havuzu oluşturulmuş ve ölçek 7'li Likert tipinde yapılandırılmıştır. Araştırmanın, öğretmenlerin yapay zekâ kullanımını geçerli ve güvenilir biçimde ölçebilecek özgün bir araç geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenler, Ölçek geliştirme, Eğitimde Yapay Zeka

Teachers' Artificial Intelligence Usage Scale

Abstract

Digitalization and artificial intelligence have initiated a significant transformation process in educational applications. Teachers are among the key stakeholders in AI-based teaching, and the effective use of these technologies in education depends on the level of integration by teachers (Seufert, Guggemos, et al., 2020; Holmes et al., 2019). According to OECD TALIS 2024 data, approximately 24% of teachers in Turkey have used artificial intelligence tools in their professional work in the last 12 months, while this rate is 36% on average in OECD countries (OECD, 2024). The aim of this study is to develop the Teacher Artificial Intelligence Use Scale to determine the level of teachers' use of artificial intelligence tools in education and professional processes. During the scale development process, an item pool was created based on active learning, cognitive activation, and individualized teaching approaches within the framework of TALIS teaching practices, and the scale was structured as a 7-point Likert scale. The study is expected to contribute to the development of a unique tool that can measure teachers' use of artificial intelligence in a valid and reliable manner.

Keywords: Teachers, Scale Development, Artificial Intelligence in Education

[109] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: Narin AĞLAMIŞ, Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Öğrencisi, narinaglamis82@gmail.com, ORCID: 0009-0008-0209-9899

Kaynakça/Reference

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign.

OECD. (2019). TALIS 2018 technical report. OECD Publishing.

OECD. (2024). Results from TALIS 2024: Teachers and school leaders as valued professionals. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/talis/

Seufert, S., Guggemos, J., & Sailer, M. (2020). Technology-related knowledge, skills, and attitudes of pre- and in-service teachers: The current situation and emerging trends. Computers in Human Behavior, 115, 106552. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106552

Eğitim yönetiminde "Beyaz fil" sendromunun ölçülmesi: Bir ölçek geliştirme çalışması*

Hasan Ulvi Evren[110], Ali Rıza Erdem[111],

Öz

Beyaz Fil Sendromu, kamu yatırımlarında yüksek maliyetli ancak düşük faydalı projelerin tanımlanmasında kullanılmaktadır. Bu çalışmada "Eğitim Yönetiminde Beyaz Fil Sendromu Ölçeği (EYBFSÖ)"nin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında geliştirilen "Eğitim Yönetiminde Beyaz Fil Sendromu Ölçeği (EYBFSÖ)", beş alt boyuttan (Verimlilik, Bilinç, İsraf, Planlama, Paydaş) ve 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik analizi genel olarak 0.815 Cronbach Alpha katsayısıyla "oldukça güvenilir" bulunmuş, doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) ise uyum değerlerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. "Eğitim Yönetiminde Beyaz Fil Sendromu Ölçeği (EYBFSÖ)", eğitime ayrılan kıt kaynakların verimli ve planlı kullanılmasının önemini vurgularken, yerli ve yabancı alanyazında eksik olan bu tür ölçme araçlarına önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Eğitim yönetimi, beyaz fil sendromu, ölçek geliştirme.

*Bu bildiri Hasan Ulvi Evren'in Prof. Dr. Ali Rıza Erdem danışmanlığında yürüttüğü "Kamu okullarında görev yapan okul yöneticilerine ve öğretmenlere göre eğitim yönetiminde beyaz fil sendromu" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

[110] Sorumlu Yazar: Öğretin Görevlisi Doktor, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, e-mail: hasan.evren@adu.edu.tr, ORCID 0000-0003-2839-3849

[111] Profesör Doktor, Pamukkale Üniversitesi, e-mail: arerdem@pau.edu.tr, ORCID 0000-0001-9704-9529

Dijital çağda liderlik: Bir okul müdürünü dijital lider yapan nedir?

Murat Akbıyık[112], Aydın Balyer[113]

Öz

Bu açıklayıcı, ardışık, karma yöntemli çalışma, Türkiye'deki farklı eğitim bağlamlarında okul müdürlerinin dijital liderliğine ilişkin paydaş algılarını ve uygulamalarını araştırmaktadır. Çalışma, 317 katılımcıdan elde edilen anket verilerini, müdürler, müdür yardımcıları, öğretmenler ve öğrencilerle yapılan 20 yarı yapılandırılmış görüşmeyle birleştirmektedir. Nicel bulgular, algılanan dijital liderlik düzeylerinin genel olarak yüksek olduğunu ve okul türü, paydaş rolü ve teknolojik altyapı algılarından önemli ölçüde etkilendiğini göstermektedir. Özel okullardan ve idari pozisyonlardan katılımcılar, dijital liderlik algılarının daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Teknolojik altyapı ile dijital liderlik arasında güçlü bir pozitif ilişki de bulunmuştur. Bununla birlikte, nitel bulgular, idari ve pedagojik dijitalleşme arasında önemli gerilimler olduğunu ortaya koymaktadır. Yöneticiler ağırlıklı olarak altyapı, verimlilik ve operasyonel yönetimi vurgularken, öğretmenler ve öğrenciler pedagojik entegrasyon, eşitlik, işlevsellik, etik ve vizyonu vurgulamıştır. Çalışma ayrıca, dijital eşitsizlik, mesleki kapasite, yönetim açıkları ve yapay zeka gibi gelişmekte olan teknolojilerle ilgili zorlukları belirleyerek, dijital liderliğin dağıtılmış, bağlama bağlı ve ilişkisel bir olgu olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital liderlik, eğitim, dijitalleşme, karma yöntemli araştırma, paydaş algıları.

Leading in the digital era: What makes a school principal a digital leader?

Abstract

This explanatory sequential mixed-methods study investigates stakeholder perceptions and practices of school principals' digital leadership across different educational contexts in Türkiye, combining survey data from 317 participants with 20 semi-structured interviews with principals, vice-principals, teachers, and students. Quantitative findings indicate that perceived digital leadership levels are generally high and significantly influenced by school type, stakeholder role, and perceptions of technological infrastructure. Participants from private schools and administrative

[112] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author. Doktora Öğrencisi/PhD Candidate, Yıldız Teknik Üniversitesi / Yıldız Technical University, murat.akbiyik@std.yildiz.edu.tr, İngilizce Öğretim Görevlisi / English Lecturer, Biruni University ORCID 0000-0003-2638-6397.

[113] Prof. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi / Yıldız Technical University, balyer2001@gmail.com, ORCID 0000-0002-4157-1155.

positions reported higher perceptions of digital leadership. A strong positive relationship was also found between technological infrastructure and digital leadership. Qualitative findings, however, reveal substantial tensions between administrative and pedagogical digitalisation. While administrators mainly emphasised infrastructure, efficiency, and operational management, teachers and students highlighted pedagogical integration, equity, functionality, ethics, and vision. The study further identifies challenges related to digital inequality, professional capacity, governance gaps, and emerging technologies such as artificial intelligence, demonstrating that digital leadership is a distributed, context-dependent, and relational phenomenon.

Keywords: Digital leadership, education, digitalization, mixed-method research, stakeholder perceptions.

Sosyal Adalet Temelli Yükseköğretim Kurumu Oluşturmak: Bir Durum Çalışması[114]

Sevgi Kaya-Kaşıkcı[2], Yaşar Kondakçı[3], Cennet Engin[4]

Öz

Türkiye'de yükseköğretimin kitleselleşmesine rağmen, üniversiteye katılım oranlarındaki artış ve sayısal göstergelere dayalı değerlendirmelerin sosyal adalet perspektifi açısından yeterli olmadığı belirtilmektedir. Kitleselleşmeye rağmen, Cunningham (2007) üniversitelerin sosyal adalet açısından çift yönlü bir yaklaşım sergilediğini, eşitsizliklerin üniversitenin yapısına işlediğini (Kezar & Posselt, 2009) ve hatta sosyal adalet temelli bir üniversitenin nasıl bir özellik taşıdığının net olmadığını ifade etmiştir. Buradan hareketle, bu çalışmanın amacı, Türkiye'de prestijli bir üniversitede var olan eşitsizliklerin nasıl azaltıldığını, hangi tür mekanizmaların kullanıldığını ve sonuç olarak yükseköğretim düzeyinde bir üniversitede sosyal adaletin hangi tür pratiklerle işletildiğini ortaya koymaktır. Durum çalışması olarak tasarlanan bu araştırmada, katılımcılar maksimum örnekleme yöntemi ile seçilen 24 akademisyen ve idari personelden oluşmaktadır. Görüşme ve dokümanlara dayanan veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve bulgular üniversite içerisinde yer alan dağıtıcı, temsil edici ve katılımcı mekanizmalar (Fraser, 2009) ile birlikte yöneticiler ve akademisyenler tarafından sergilenen sosyal adalet liderliği rolleri aracılığıyla yapısal olan eşitsizliklerin getirdiği olumsuzlukların azaltıldığını ve bu mekanizmalar sayesinde sosyal adalet temelli bir üniversite yapısının nasıl kurgulandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet, Eşitsizlik, Fraser, Yükseköğretim.

Building a Socially Just Higher Education Institution: A Case Study

Abstract

Despite the massification of higher education in Türkiye, it has been argued that increases in university participation rates and evaluations based on quantitative indicators remain insufficient from a social justice perspective. Despite this massification, Cunningham (2007) noted that universities display a dual approach to social justice; inequalities are embedded within the structure of universities (Kezar & Posselt, 2009), and even the defining characteristics of a socially just university remain unclear. Based on this, this study aims to reveal how existing inequalities are mitigated at a prestigious university in Türkiye, what types of mechanisms are employed, and ultimately, through which practices social justice is enacted at the higher education level. Designed as a case study, the research participants consist of 24 faculty members and administrative staff selected through maximum variation sampling. Interview and document-based data

---

[114] *Bu çalışmanın sonuçları doktora tez çalışmasına dayanmaktadır. /* The findings of this research is based on a doctoral thesis.

[2] Sorumlu Yazar Sevgi Kaya-Kaşıkcı/ Dr./Orta Doğu Teknik Üniversitesi/kasevgi@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-0949-6877

[3] Prof. Dr. /Orta Doğu Teknik Üniversitesi / kyasar@metu.edu.tr / https://orcid.org/0000-0003-2244-7076

[4] Prof. Dr. /Orta Doğu Teknik Üniversitesi / cennet@metu.edu.tr. / https://orcid.org/0000-0003-1561-5182

were subjected to content analysis. The findings indicate that the negative consequences of pre-existing and structural inequalities are reduced through distributive, representative, and participatory mechanisms within the university (Fraser, 2009), as well as through social justice leadership roles demonstrated by administrators and academics, illustrating how a social justice–oriented university structure is constructed through these mechanisms.

Keywords: Social justice, Inequality, Fraser, Higher education.

Kaynakça/Reference

Cunningham, F. (2007). The university and social justice. *Journal of Academic Ethics, 5*(2-4), 153–162. doi:10.1007/s10805-007-9031-y

Fraser, N. (2009). *Scales of justice: Reimagining political space in a globalizing world.* Columbia University Press.

Kezar, A., & Posselt, J. (2019*). Higher education administration for social justice and equity: Critical perspectives for leadership.* Routledge.

Okul müdürlerinin güçlendirici liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri arasındaki ilişki: İşle bütünleşmenin aracı rolü ve psikolojik sermayenin düzenleyici rolü*

İbrahim Çolak[115], Ahmet Şakir Yazıcı[116]

Öz

Mesleki öğrenme, öğretmenlerin meslektaşlarıyla bilgi, beceri ve deneyimlerini paylaşarak öğretimin kalitesini artırmayı amaçlayan ve öğretmenleri aktif olarak içerisine alan bir süreç olarak kavramsallaştırılmaktadır (Konstantinou ve Fincham, 2010). Öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri, öğretmenlik mesleğinin etkililiği ve mesleki gelişim açısından önemli bir yere sahiptir. Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin güçlendirici liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri arasındaki ilişkide işle bütünleşmenin aracı rolü ve psikolojik sermayenin düzenleyici rollerinin incelenmesidir. Araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2025-2026 eğitim öğretim yılında Muğla ilinde görev yapan 425 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemin seçilmesinde oransız küme örnekleme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Hayes (2013) tarafından IBM SPSS programı için geliştirilen PROCESS makrosu kullanılmıştır. Sonuç olarak, okul müdürlerinin güçlendirici liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri arasındaki ilişkide işle bütünleşmenin anlamlı bir aracı değişken olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, psikolojik sermayenin, okul müdürlerinin güçlendirici liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri arasındaki dolaylı ilişkinin gücünü anlamlı bir şekilde düzenlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güçlendirici liderlik, mesleki öğrenme, işle bütünleşme, psikolojik sermaye, öğretmen.

The relationship between school principals' empowering leadership behaviors and teachers' professional learning: The mediating role of work engagement and the moderating role of psychological capital

Abstract

Professional learning is conceptualized as a process that actively involves teachers, aiming to improve the quality of teaching by sharing knowledge, skills, and experiences among colleagues (Konstantinou & Fincham, 2010). Teachers' professional learning holds significant importance for the effectiveness and professional development of the teaching profession. The aim of this research is to examine the mediating role of work engagement and the moderating role of psychological capital in the relationship between school principals' empowering leadership behaviors and teachers' professional learning. The research employed a survey design. The sample consists of 425 teachers working in Muğla province during the 2025-2026

* Bu çalışma, Trabzon Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından #25KDP00309 nolu proje kapsamında desteklenmiştir.

[115]Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, ibrahimcolak@trabzon.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-7914-3447

[116] Dr., Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ahmetsakiryazici@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-4185-1376

academic year. Disproportionate cluster sampling was used to select the sample. The PROCESS macro developed by Hayes (2013) for IBM SPSS was used for data analysis. As a result, work engagement was found to be a significant mediating variable in the relationship between school principals' empowering leadership behaviors and teachers' professional learning. Furthermore, it was concluded that psychological capital significantly moderates the strength of the indirect relationship between school principals' empowering leadership behaviors and teachers' professional learning.

Keywords: Empowering leadership, professional learning, work engagement, psychological capital, teacher.

Kaynakça/Reference

Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach.* Guilford Publications.

Konstantinou, E., & Fincham, R. (2010). Not sharing but trading: Applying a Maussian exchange framework to knowledge management. *Human Relations, 64*(6), 823e842.

Özel Öğretim Kurumlarında Kurum Yöneticileri İle Kurucu Temsilcileri Arasında Yaşanan Sorunlar*

Özleyiş Kıyak[117], Hüseyin Aslan[118]

Öz

Özel öğretim kurumları, kamu okullarından farklı olarak hem eğitimsel hem de ekonomik hedefleri birlikte gerçekleştirmeyi amaçlayan örgütlerdir. Bu kurumlarda yönetim süreçleri, çoğu zaman kurucu temsilcilerinin beklentileri ile profesyonel yöneticilerin eğitim odaklı yaklaşımları arasında şekillenmektedir. Bu durum, kurum yöneticileri ile kurucu temsilcileri arasında çeşitli yönetsel, iletişimsel ve rol temelli sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Yaşanan bu sorunlar yalnızca yöneticiler arası ilişkileri değil, aynı zamanda kurumun işleyişini, öğretmenlerin motivasyonunu ve okul iklimini de doğrudan etkileyebilmektedir. Bu bağlamda, özel öğretim kurumlarında yönetim süreçlerinin sağlıklı yürütülmesi açısından söz konusu sorunların derinlemesine incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, özel öğretim kurumlarında görev yapan kurum yöneticileri ile kurucu temsilcileri arasında yaşanan sorunları tespit etmektir. Bu kapsamda özel öğretim kurumlarında görev yapan kurum yöneticileri ile kurucu temsilcileri arasında yaşanan sorunların kaynakları, etkileri ve çözüm süreçlerini yöneticilerin deneyimleri, algıları ve gözlemleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim öğretim yılında Ordu ilinde özel öğretim kurumlarında görev yapan ve kurucu temsilcileri ile doğrudan çalışan 23 yönetici oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem kullanılmıştır. Bu kapsamda farklı türdeki özel öğretirim kurumlarında görev yapan yöneticilerden veriler toplanmıştır.

Araştırma kapsamında yöneticilerin kurucu temsilcileri ile yaşadıkları sorunların türleri, bu sorunların ortaya çıkmasına neden olan faktörler, kurum işleyişi üzerindeki yansımaları ve çözüm stratejileri incelenmiştir. Ayrıca yetki paylaşımı, rol belirsizliği, iletişim sorunları, performans beklentileri ve ekonomik kaygılar gibi unsurların ilişkiler üzerindeki etkileri de değerlendirilmiştir. Toplanan veriler veri analiz tekniklerinden içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilecek bulguların, özel öğretim kurumlarında yönetsel ilişkilerin daha sağlıklı yapılandırılmasına katkı sağlaması, rol ve yetki sınırlarının netleştirilmesine yönelik politika ve uygulamalara ışık tutması beklenmektedir. Ayrıca çalışma, özel okul yönetimi alanında sınırlı sayıda bulunan nitel araştırmalara katkı sağlayarak literatüre özgün veriler sunmayı amaçlamaktadır. Verilerin çözümlenmesi devam ettiğinden veriler kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özel öğretim kurumları, okul yöneticisi, kurucu temsilcisi, yönetim sorunları.

Conflicts Between Institutional Administrators and Founder Representatives in Private Educational Institutions

Abstract

Private educational institutions are organizations that, unlike public schools, aim to achieve both educational and economic goals simultaneously. In these institutions, management processes are often shaped by the expectations of founder representatives and the education-oriented approaches of professional administrators. This situation may lead to various managerial, communicational, and role-based problems

[117] Öğrenci/ Ondokuz Mayıs Üniversitesi/ kiyakozleyiss@gmail.com / 0009-0002-0905-2520

[118] Hüseyin Aslan/ Dr. Öğr. Üyesi / huseyarslan@yahoo.com / Ondokuz Mayıs Üniversitesi/ 0000-0003-2724-0445

between institutional administrators and founder representatives. Such problems affect not only relationships among administrators but also the functioning of the institution, teachers' motivation, and the overall school climate. In this context, an in-depth examination of these issues is important for the effective functioning of management processes in private educational institutions.

The primary aim of this study is to identify the problems experienced between institutional administrators and founder representatives working in private educational institutions. In this regard, the study seeks to reveal the sources, effects, and resolution processes of these problems based on the experiences, perceptions, and observations of administrators. The research was designed using the phenomenology approach, one of the qualitative research methods. The study group consists of 23 administrators who worked in private educational institutions in the province of Ordu during the 2025–2026 academic year and who had direct working experience with founder representatives. Data were collected through a semi-structured interview form. Purposeful sampling was used to determine the study group. Accordingly, data were obtained from administrators working in different types of private educational institutions.

Within the scope of the study, the types of problems experienced by administrators with founder representatives, the factors leading to these problems, their reflections on institutional functioning, and the strategies used to resolve them were examined. In addition, the effects of factors such as authority sharing, role ambiguity, communication problems, performance expectations, and economic concerns on these relationships were evaluated. The collected data were analyzed using content analysis. The findings of the study are expected to contribute to the healthier structuring of managerial relations in private educational institutions and to inform policies and practices aimed at clarifying roles and authority boundaries. Moreover, the study aims to provide original contributions to the literature by addressing the limited number of qualitative studies in the field of private school administration. As data analysis is still ongoing, the findings will be presented at the conference.

Keywords: Private educational institutions, school administrator, founder representative, management problems

Kaynakça/Reference

Aküzüm, C. (2017). Kurucu müdürlerin okul yönetimi bağlamında karşılaştıkları temel yönetsel sorunlar ve çözüm önerileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(60), 161-185.

Aydın, M. (2018). *Eğitim Yönetimi: Kavramlar, kuramlar, süreçler, ilişkiler.* Gazi Kitapevi

Balcı, A. (2004). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (4. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* . Ankara: Pegem Akademi.

Bursalıoğlu, Z. (2023). *Eğitim Yönetiminde teori ve uygulama. Ankara:* Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kurban, A., & Kazak, E. (2023). Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Kurulum Aşamasında Kurucu Müdürlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 155-177.

Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (Çev. M. Bütün, S.B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.

Uluslararası Araştırma İş Birliği Özyeterliği Ölçeğinin Geliştirilmesi*

Yasar Kondakci[119], Sevgi Kaya-Kaşıkcı[120], Anıl Ersöz[121], Pelin Yüce[122], Merve Zayim-Kurtay[123]

Öz

Her ne kadar son yıllarda farklı bir anlam kazanmış olsa da, Uluslararası Araştırma İş Birliği (UAİB) her zaman akademisyenlik mesleğinin önemli bir özelliği olagelmiştir. Konuya odaklanan çalışmalar, araştırmacıların daha önce UAİB yapıp yapmaması ya da ne sıklıkla yaptığı üzerinden ölçümler yapmış ve bu süreci ağırlıklı olarak davranışsal bir perspektiften incelemiştir (Choi, 2012; Kwiek, 2018; 2020). Fakat bir davranışın ortaya çıkması yalnızca eylemin kendisiyle sınırlı olmayıp kişilerin o davranışa yönelik tutumları ve özyeterlik algılarından da etkilenmektedir. Alanyazındaki bu sınırlılıktan hareketle, bu çalışma araştırmacıların UAİB özyeterliğini ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmeyi amaçlamaktadır. UAİB özyeterliği, araştırmacıların bu süreci yönetmek için gerekli becerilere sahip olup olmadıklarına ve bu süreci yönetme kapasitesine dair inançlarını ifade eder (Bandura, 1998). Bu çalışma kapsamında geliştirilen ölçek, pilot çalışmada 305 araştırmacıya uygulanmış ve açıklayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin tek boyuttan oluştuğunu göstermiştir. Geçerlilik çalışmasında ölçeğin altı maddelik son hali 450 araştırmacıya uygulanmış ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin tek boyutlu yapısını doğrulamıştır. Ölçeğin Cronbach alfa cinsinden iç tutarlık katsayısı ise .87 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası araştırma iş birliği, Özyeterlik, Ölçek geliştirme.

Development of the International Research Collaboration Self-efficacy Scale

Abstract

Although it has taken on a different meaning in recent years, International Research Collaboration (IRC) has always been an important characteristic of the academic profession. Studies focusing on this topic have measured whether researchers have previously engaged in IRC or how frequently they have done so, and have examined this process primarily from a behavioral perspective (Choi, 2012; Kwiek, 2018, 2020). However, the emergence of a behavior is not limited to the action itself; it is also shaped by individuals' attitudes toward that behavior and their self-efficacy beliefs. Given this limitation in the literature, this study aims to develop a valid and reliable scale to measure researchers' IRC self-efficacy. IRC self-efficacy refers to researchers' beliefs about whether they possess the necessary skills and capacity to manage this process (Bandura, 1998). In the pilot study, the scale was administered to 305 researchers, and exploratory factor analysis indicated a unidimensional structure. In the second phase, the final version of the six-item scale was administered to 450 researchers, and confirmatory factor analysis results confirmed the scale's unidimensional structure. The Cronbach's alpha coefficient for the scale was .87.

Keywords: International research collaboration, Self-efficacy, Scale development.

*** Bu çalışma, daha kapsamlı bir TÜBİTAK araştırma projesinin parçasıdır. /*This study is part of a larger TÜBİTAK research project.**

[119]Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Prof. Dr. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, kyasar@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-2244-7076,

[120] Araştırmacı/Researcher. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, kasevgi@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-0949-6877

[121] Araştırma Görevlisi/Research Asistant. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, anile@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-5673-9678

[4] Doktora Öğrencisi/PhD Student. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, pelin.yuce@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-4618-5691

[5] Doç. Dr/Assoc. Prof. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, mkurtay@metu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-4499-2139

Kaynakça/Reference

Bandura, A. (1998). efficacy in human adaptation and change. *Advances in Psychological Science: Social, personal, and cultural aspects*, *1*, 51. Taylor & Francis.

Choi, S. (2012). Core-periphery, new clusters, or rising stars? International scientific collaboration among `advanced' countries in the era of globalization. *Scientometrics*, *90*, 25–41. https://doi.org/10.1007/s11192-011-0509-4

Kwiek, M. (2018). International research collaboration and international research orientation: comparative findings about European academics. *Journal of Studies in International Education, 22*(2), 136-160. https://doi.org/10.1177/1028315317747084

Kwiek, M. (2020). Internationalists and locals: International research collaboration in a resource-poor system. *Scientometrics, 124*(57), 105. https://doi.org/10.1007/s11192-020-03460-2

Türkiye'nin ulusal eğitim politikasında yapay zekâ, veri yönetişimi ve etik: Eğitim ve bilim-teknoloji alanındaki resmî politika belgelerinin belge analizi

Gülsüm Betül Karakuş[124]

Öz

Yapay zekâ, veri kullanımı ve etik konuları eğitim politikalarında giderek daha merkezi bir rol oynamaya başlamıştır; ancak bu üç ayrı konunun eğitim politikalarını nasıl şekillendirdikleri incelenmemiştir. Bu çalışmanın amacı, bu üç konuya ilişkin ulusal düzeydeki kurumların yayınladıkları belgeleri inceleyerek, yapay zekâ, veri yönetişimi ve etik konularının eğitim politikaları karşısında nasıl konumlandırıldıklarını ortaya koymaktır. Diğer bir ifade ile çalışma bu üç konuda politika belgelerinin eğitim politikalarını şekillendirmede nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'de yapay zekâ strateji, politika ve etik yönetişim belgeleri incelenmiştir (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2025a, 2025b, 2025c, 2026; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, 2025; Yükseköğretim Kurulu, 2024). İlgili belgeler dokuman analizine tabi tutulmuştur. Tümevarımsal kodlama sonuçları üç ana örüntüyü ortaya koymaktadır. Birincisi, yapay zekâ sistem iyileştirmesi için stratejik bir araç konumlandırılmıştır. İkincisi, veri analitiği, izleme, değerlendirme ve karar destek de dahil olmak üzere kanıta dayalı yönetişimin temeli olarak çerçevelenmiştir. Üçüncüsü, etik, çok düzeyli yönetişim (merkezi-yerel-okul yapıları) ve ilgili prosedürler aracılığıyla işlevselleştirilmiştir. Bulgular, yenilik hedeflerini kurumsallaşmış etik denetimle birleştiren ve uygulama kapasitesi ihtiyaçlarını vurgulayan yeni bir politika rejimini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ yönetişimi, eğitim politikası söylemi, yapay zekâ etiği, veri yönetişimi.

AI, data governance, and ethics in Türkiye's national education policy: Document analysis of official policy documents in education and science-technology

Abstract

AI, data use, and ethical issues have begun to assume an increasingly central role in education policies; however, how these three distinct domains shape education policies has not been examined. The aim of this study is to examine documents published by national-level institutions on these three domains and to reveal how AI, data governance, and ethics are positioned vis-à-vis education policies. In other words, the study seeks to show how policy documents in these three areas are instrumentalized in shaping education policies. Within this scope, AI strategy, policy, and ethical governance documents in Türkiye were examined (Council of Higher Education, 2024; Ministry of Industry and Technology, 2021; Republic of Türkiye Ministry of National Education, 2025a, 2025b, 2025c, 2026; The Scientific and Technological Research Council of Türkiye, 2025). The relevant documents were subjected to document analysis. The results of inductive coding reveal three main patterns. First, AI is positioned as a strategic tool for system improvement. Second, data analytics is framed as the foundation of evidence-based governance, including monitoring, evaluation, and

[124] Doktora Öğrencisi/PhD Student. Orta Doğu Teknik Üniversitesi/Middle East Technical University, karakus.betul@metu.edu.tr, 0000-0002-9995-6680

decision support. Third, ethics is operationalized through multi-level governance (central–local–school structures) and related procedures. The findings point to a new policy regime that combines innovation goals with institutionalized ethical oversight and emphasizes the need for implementation capacity.

Keywords: AI governance, education policy discourse, AI ethics, data governance.

Kaynakça/Reference

Council of Higher Education [Yükseköğretim Kurulu]. (2024). *Yükseköğretim kurumları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde üretken yapay zekâ kullanımına dair etik rehber* [Ethical guide on the use of generative artificial intelligence in the scientific research and publication activities of higher education institutions]. (In Turkish). https://proje.yok.gov.tr/documentFiles/17539645334.Y%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretimde%20%C3%BCretken%20yapay%20zeka%20kullan%C4%B1m%C4%B1-tr.pdf

Ministry of Industry and Technology [Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı]. (2021). *Ulusal yapay zekâ stratejisi (2021–2025)* [National artificial ıntelligence strategy (2021–2025)]. (In Turkish). https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_07/25145919_Ulusal_Yapay_Zeka_Stratejisi_UYZS_2021-2025.pdf

Republic of Türkiye Ministry of National Education [T.C. Millî Eğitim Bakanlığı]. (2025a). *Eğitimde yapay zekâ politika belgesi ve eylem planı (2025–2029)* [Policy document and action plan on artificial intelligence in education (2025–2029)]. (In Turkish). https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_06/17092340_egitimdeyapayzekapolitikabelgesiveeylemplani202520291.pdf

Republic of Türkiye Ministry of National Education [T.C. Millî Eğitim Bakanlığı]. (2025b). *Yapay zekâ etiği tavsiyeleri* [Artificial intelligence ethics recommendations]. (In Turkish). https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_10/25104431_yapay_zeka_etigi_tavsiyeleri_22102025_webformati.pdf

Republic of Türkiye Ministry of National Education [T.C. Millî Eğitim Bakanlığı]. (2025c). *Yapay zekâ uygulamaları etik kurulu yönergesi* [Directive on the ethics committee for artificial ıntelligence applications]. (In Turkish). https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_10/23133643_yapay_zeka_yonerge.pdf

Republic of Türkiye Ministry of National Education [T.C. Millî Eğitim Bakanlığı]. (2026). *Eğitimde yapay zekâ uygulamaları etik kılavuzu* [Ethical guidelines for the application of artificial intelligence in education]. (In Turkish). https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2026_01/09152326_egitimdeyapayzekauygulamalari_etik_kilavuzu.pdf

The Scientific and Technological Research Council of Türkiye [Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu]. (2025). *Destek süreçlerinde üretken yapay zekânın (ÜYZ) sorumlu ve güvenilir kullanımı rehberi* [Guide to the responsible and trustworthy use of generative artificial ıntelligence (GenAI) in support processes]. (In Turkish). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2025-10/UYZ_Rehberi_v03_TR.pdf

Yapay zekâ desteği ile yapay zekâ hazırbulunuşluğu arasındaki ilişkide paradoks zihniyetinin düzenleyici rolü

Yaser Arslan[125]

Öz

Bu araştırma, müdür yardımcılarının yapay zekâ desteği (YZD) algıları ile yapay zekâ hazırbulunuşlukları (YZHB) arasındaki ilişkide paradoks zihniyetinin (PZ) düzenleyici rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Kesitsel araştırma türünde tasarlanan araştırmanın ön verileri, Kocaeli ilinde farklı kademelerde görev yapan 166 müdür yardımcısından ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Berkovich ve Eyal (2025) tarafından geliştirilen ve bu araştırma kapsamında Türkçeye uyarlanan YZD Ölçeği, Kılınç vd. (2025) tarafından Türkçeye uyarlanan YZHB Ölçeği ve uluslararası bir proje kapsamında Pietsch vd. (baskıda) tarafından Türkçeye uyarlanan PZ Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın ön bulgularına göre; müdür yardımcılarının YZHB ve PZ düzeylerinin yüksek, YZD algılarının ise orta düzeyde olduğu görülmektedir. Müdür yardımcılarının algıladıkları YZD ile YZHB düzeyleri arasında ve PZ düzeyleri ile YZHB düzeyleri arasında pozitif ve doğrudan ilişkiler saptanmıştır. Araştırmanın ön bulguları, YZD algısı ile YZHB arasındaki ilişkide PZ'nin düzenleyici rolü olmadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka desteği, yapay zeka hazırbulunuşluğu, paradoks zihniyeti.

The moderating role of paradox mindset in the relationship between artificial intelligence school support and artificial intelligence readiness

Abstract

This study aimed to examine the moderating role of paradox mindset (PM) in the relationship between vice principals' perceptions of artificial intelligence school support (AISS) and their artificial intelligence readiness (AIR). The preliminary data for this cross-sectional survey design study were collected using a convenience sampling method from 166 vice principals working at various levels in Kocaeli province. The data collection instruments used in the study were the AISS Scale, developed by Berkovich and Eyal (2025) and adapted into Turkish for this study; the AIR Scale, adapted into Turkish by Kılınç et al. (2025); and the PM Scale, adapted into Turkish by Pietsch et al. (in press) as part of an international project. According to the preliminary findings of the study, vice principals' AIR and PM levels were found to be high, whilst their AISS perception levels were moderate. Positive and direct relationships were identified between the AIR levels and AISS levels, as well as between the AIR levels and PM levels. The preliminary findings of the study indicate that the PM does not play a moderating role in the relationship between the perception of AISS and AIR.

Keywords: AI school support, AI readiness, paradox mindset.

Kaynakça/Reference

Berkovich, I., & Eyal, O. (2025). Support for generative artificial intelligence as a predictor of middle leaders' generative artificial intelligence self-efficacy, valuing, and integration in school leadership work. *Educational Management Administration & Leadership*. https://doi.org/10.1177/17411432251361251

Kılınç, A. Ç., Özdemir, S., Sezgin, F., Savaş, G., & Dolapcı, E. (2025). Are Turkish school principals ready to use artificial intelligence? Exploring the roles of growth mindset, self-efficacy and openness to change. *Educational Management Administration & Leadership*. https://doi.org/10.1177/17411432251393449

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Dr.Öğr.Üyesi/Asst.Prof.Dr., Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi/Kocaeli University Faculty of Education, yaser.arslan@kocaeli.edu.tr, ORCID

Öğretmen Görüşlerine Göre Okullarda Yapay Zekâya Yönelik Direnç ve Kabul Süreçlerinin İncelenmesi*

Ayşe Hülya BAYDIN ASLAN[126], Arzu BAL[127] Berivan KARAKUŞ 128, İlknur ÇALIŞ129, Gizem ARSLANLAR130

Özet

Yapay zekânın her alanda giderek yaygınlaşması eğitim örgütlerini de derinden etkilemektedir. Bu etki öğretim süreçlerinde önemli dönüşümlere yol açmakta ve öğretmenlerin mesleki rollerini yeniden şekillendirmektedir. Fakat bu teknolojilerin eğitim ortamlarında kullanılması ve kullandırılmasında, öğretmenler tarafından her zaman aynı düzeyde kabul görmemekte; bazı durumlarda direnç, kaygı ve uyum güçlükleri ile karşılaşılabilmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin yapay zekâya yönelik algı, görüş ve deneyimlerinin incelenmesi, teknolojinin etkili ve sürdürülebilir biçimde kullanılabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre okullarda yapay zekâya yönelik direnç ve kabul süreçlerini incelemek ve bu süreçleri etkileyen faktörleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. Öğretmenlerin eğitimde yapay zekâ kullanımına yönelik genel görüşleri ve tutumları nasıldır?
2. Öğretmenlerin yapay zekâ uygulamalarını benimsemelerini etkileyen faktörler nelerdir?
3. Öğretmenlerin yapay zekâ kullanımına yönelik direnç göstermelerine neden olan etmenler nelerdir?
4. Yapay zekâ uygulamalarının öğretmenlerin mesleki rolleri ve öğretim süreçleri üzerindeki etkileri nelerdir?
5. Okullardaki örgütsel koşullar öğretmenlerin yapay zekâya yönelik kabul ve direnç süreçlerini nasıl etkilemektedir?

Araştırmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında, İzmir ve Samsun illerindeki resmi okullarda görev yapan 30 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar; farklı branş ve kıdem düzeylerinden "maksimum çeşitlilik örneklemesi" yöntemiyle seçilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Olası araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin yapay zekâ teknolojilerini genellikle öğretim süreçlerini destekleyici bir araç olarak gördüklerini; ancak etik kaygılar, mesleki rol değişimi, teknik yetersizlikler ve yeterli hizmet içi eğitim eksikliği gibi nedenlerle temkinli yaklaştıklarını ortaya koyması yönündedir. Bununla birlikte yönetim desteği, teknik altyapı ve mesleki gelişim fırsatlarının öğretmenlerin yapay zekâya yönelik kabul düzeylerini artıran önemli unsurlar olduğu öngörülmektedir. Sonuç olarak, eğitimde yapay zekâ entegrasyonunun yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda pedagojik ve örgütsel bir dönüşüm süreci olduğu değerlendirilmektedir. Araştırma bulgularının, eğitim politikalarının geliştirilmesine, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği uygulamalarına ve öğretmen eğitim programlarının planlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırma bulgularının analizleri devam ettiğinden kesin sonuçlar kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, öğretmenler, direnç, kabul.

An Examination of Resistance and Acceptance Processes Toward Artificial Intelligence in Schools According to Teachers' Views

Abstract

The increasing prevalence of artificial intelligence (AI) across various fields has profoundly influenced educational organizations as well. This influence has led to significant transformations in instructional

[126]Öğretmen/ Samsun MEB/ hocahulya@hotmail.com /0000-0003-3054-5258
[127] Öğretmen/ İzmir MEB / enstruman.tel@hotmail.com/0000-0003-1698-3032
[128] Öğretmen/İzmir MEB/berivankarakus5426@gmail.com/0009-008-3885-5975
[129] Öğretmen/İzmir MEB/ilknurcc@hotmail.com/0000-0003-1698-3032
[130] Öğretmen/İzmir MEB/gizemarslanlar@gamil.com/0009-0006-8124-7153

processes and has reshaped teachers' professional roles. However, the use and implementation of these technologies in educational settings are not always met with the same level of acceptance by teachers; in some cases, resistance, anxiety, and adaptation difficulties may arise. In this context, examining teachers' perceptions, views, and experiences regarding artificial intelligence is of great importance for the effective and sustainable integration of this technology into educational environments.The aim of this study is to examine the processes of resistance and acceptance toward artificial intelligence in schools based on teachers' views and to identify the factors affecting these processes. In this regard, the study seeks to answer the following research questions:

1. What are teachers' general views and attitudes toward the use of artificial intelligence in education?
2. What factors influence teachers' adoption of artificial intelligence applications?
3. What factors lead teachers to exhibit resistance to the use of artificial intelligence?
4. What are the effects of artificial intelligence applications on teachers' professional roles and instructional processes?
5. How do organizational conditions in schools affect teachers' acceptance and resistance processes regarding artificial intelligence?

The study was designed using the phenomenological approach, one of the qualitative research methods. The study group consists of 30 teachers working in public schools in the provinces of İzmir and Samsun during the 2025–2026 academic year. Participants were selected through maximum variation sampling to ensure diversity in subject areas and professional seniority. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researchers and were analyzed using content analysis. Preliminary findings suggest that teachers generally perceive artificial intelligence technologies as supportive tools for instructional processes; however, they tend to approach them cautiously due to ethical concerns, changes in professional roles, technical inadequacies, and insufficient in-service training. Furthermore, administrative support, technical infrastructure, and opportunities for professional development are anticipated to be significant factors that enhance teachers' levels of acceptance toward artificial intelligence. In conclusion, the integration of artificial intelligence in education is considered not only a technological transformation but also a pedagogical and organizational change process. The findings of the study are expected to contribute to the development of educational policies, the technology leadership practices of school administrators, and the planning of teacher education programs. As the data analysis is still ongoing, the final results will be presented at the conference.

Keywords: Artificial intelligence, teachers, resistance, acceptance

Kaynakça/Reference

Adıgüzel, S., Karalı, Y., & Aydemir, H. (2025). Teachers' Views on the Use of Artificial Intelligence in the Education Process. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, *12*(1), 107-125. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.1511789

Balcı, A. (2004). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (4. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Coşkun, B. (2024). Aday öğretmenlerin yapay zekâ algıları ve eğitimde yapay zekâ kullanımına ilişkin düşünceleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi* , *5* (2), 439-456. https://doi.org/10.69643/kaped.1566047

Creswell J. (2008). Nitel araştırmanın temelleri. SAGE.

Çelik, I., Dindar, M., Muukkonen, H., & Järvelä, S. (2022). Öğretmenler için yapay zekanın vaatleri ve zorlukları: sistematik bir araştırma incelemesi. TechTrends, 66(4), 616–630. https://doi.org/10.1007/s11528-022-00715-y

Kandemir, M. A., Uğurlar, A., & Aktaş Yıldız, H. (2025). Özel eğitim öğretmenlerinin eğitimde yapay zekâ uygulamalarını kullanmaya yönelik görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(16), 225-247. https://doi.org/10.56677/mkuefder.1737218

Lindner, A., & Romeike, R. (18-20 Kasım 2019). Öğretmenlerin yapay zekâya bakış açıları. (Sözlü bildiri). ISSEP 2019 - 12. Uluslararası Okullarda Bilişim Konferansı: Durum, değerlendirme ve perspektifler. Larnaka, Kıbrıs.

Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (Çev. M. Bütün, S.B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık

Türkiye'de politika belgeleri çerçevesinde eğitimde yapay zekâ: Doküman analizi

Berrenur Dinç[131]

Öz

Teknolojik ilerlemelerin eğitim örgütlerine güvenilir ve kapsayıcı biçimde entegre edilebilmesi, politika belgeleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu belgeler, tüm eğitim paydaşlarına kapsamlı bir rehber sunmakta ve resmi söylemleri bütüncül bir çerçevede toplamaktadır. Politika belgelerinin incelenmesi ise eğitim yönetimine doğrudan çıktı üretmesi ve teori ile saha çalışmalarına ortak bir kaynak sunması bakımından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de üst düzey ve kurumsal politika belgelerinde yer alan eğitimde yapay zekaya ilişkin strateji ve eylemlerin incelenmesidir. Nitel yaklaşımla kurgulanan araştırmada, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bulgular, kalkınma planları ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarında MEB, YÖK ve üniversiteler için eğitimde yapay zekaya yönelik tedbir, proje ve faaliyetlerin belirlendiğini göstermektedir. Ulusal yapay zekâ politika belgelerinde MEB ve YÖK'ün sorumlulukları ile iş birlikleri tanımlanmıştır. Eğitimde yapay zekâ konusuna ilişkin eylem planları, strateji belgeleri ve etik kılavuzlar geliştirilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye'de politika belgelerinin kapsamlı ve çok yönlü hazırlandığı, ancak izleme-değerlendirme süreçleri yeterince somutlaştırılmadığından öz değerlendirmeye yönelik yapılandırılmış bir mekanizma ihtiyacı bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde yapay zekâ, eğitim politikası, doküman analizi, politika belgeleri.

Artificial intelligence in education within the framework of policy documents in Turkey: Document analysis

Abstract

The reliable and inclusive integration of technological advances into educational organizations is ensured through policy documents. These documents provide comprehensive guidance to all educational stakeholders and consolidate the official discourse within a holistic framework. The examination of policy documents is important because it directly produces outputs for educational management and providing a common source for theory and field studies. The aim of this study is to examine the strategies and actions related to artificial intelligence in education included in high-level and institutional policy documents in Turkey. Document analysis has been used in this research, which is designed with a qualitative approach. The findings show that development plans and Presidential Annual Programs specify measures, projects, and activities related to artificial intelligence in education for the Ministry of National Education (MoNE), the Council of Higher Education (CoHE), and universities. National artificial intelligence policy documents define the responsibilities and collaborations of MoNE and CoHE. Action plans, strategy documents, and ethical guidelines have been developed regarding artificial intelligence in education. In conclusion, while policy documents in Turkey are comprehensive and multifaceted, there is a need for a structured mechanism for self-assessment, as monitoring and evaluation processes have not been sufficiently concretized.

Keywords: Artificial intelligence in education, education policy, document analysis, policy documents.

[131] Berrenur Dinç / Doktora Öğrencisi/ Hacettepe Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Eğitim Yönetimi A.B.D., dincberre@hotmail.com, https://orcid.org/0000-0002-2346-6650

Kaynakça

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *On birinci kalkınma planı (2019-2023).* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *2024 yılı cumhurbaşkanlığı yıllık programı.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/10/2024-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *On ikinci kalkınma planı (2024-2028).* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2024). *2024 yılı yatırım programı.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2024/01/2024-Yili-Yatirim-Programi-26012024.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2024). *2025 yılı cumhurbaşkanlığı yıllık programı.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2024/11/2025-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi-05112024.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2025). *2025 yılı yatırım programı.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/02/2025-Yili-Yatirim-Programi-06022025.pdf

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2025). *2026 yılı cumhurbaşkanlığı yıllık programı.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/10/2026-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf

Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (2025). *Yapay zekâ teknolojilerine akademik bakış.* https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/58f74957-ac01-4d67-97bd-8edd8287bd4e.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2026). Eğitimde yapay zekâ uygulamaları etik kılavuzu. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2026_01/09152326_egitimdeyapayzekauygulamalari_etik_kilavuzu.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2025). *Eğitimde yapay zekâ politika belgesi ve eylem planı (2025-2029).* https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_06/17092340_egitimdeyapayzekapolitikabelgesiveeylemplani202520291.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2025, 17 Temmuz). *Bakanlık yönetim sistemi (MEBBYS).* https://yegitek.meb.gov.tr/www/bakanlik-yonetim-sistemi-mebbys/icerik/3844

Öğretmen eğitimi dijital ekosistemi projesi. (2025, 24 Aralık). *Öğretmen öğrenme laboratuvarı Gaziantep'te açıldı.* https://ogedep.eba.gov.tr/2025/12/24/ogretmen-ogrenme-laboratuvari-gaziantepte-acildi/

Öğretmen eğitimi dijital ekosistemi projesi. (2025, 8 Nisan). *Öğretmen eğitimi dijital ekosistemi projesi eğitici eğitimi faaliyetleri tamamlandı.* https://ogedep.eba.gov.tr/2025/04/08/egitici-egitimi-2-istanbul/

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021). *2021-2025 Ulusal yapay zekâ stratejisi.* https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_07/25145919_Ulusal_Yapay_Zeka_Stratejisi_UYZS_2021-2025.pdf

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2024). *Ulusal yapay zekâ stratejisi 2024-2025 eylem planı.* https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/UlusalYapayZekaStratejisi2024-2025EylemPlani.pdf

Yükseköğretim Kurulu. (2024). *Yükseköğretim kurumları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde üretken yapay zekâ kullanımına dair etik rehber.* https://proje.yok.gov.tr/documentFiles/17539645334.Yükseköğretimde%20üretken%20yapay%20zeka%20kullanımı-tr.pdf

Dijitalleşme sürecinde okul yöneticilerinin yönetim süreçlerini yeniden yapılandırma deneyimleri

Beyza Himmetoğlu Dal[132], Ali İlker Gümüşeli[133], Sera Öztürk[134]

Öz

Bilgisayarların, telefonların ve internetin günlük yaşam ve iş yaşamına dahil olması ile hızlanan dijitalleşme süreci, eğitim örgütlerinde iletişim ve iş yapma biçimlerinde değişikliklere neden olmuştur. Özellikle Covid-19 pandemisi sürecinde eğitimde dijital araçlar ve yapay zekâ tabanlı otomasyon sistemlerinin kullanımı hız kazanmış ve bu durum yönetsel süreçlerin işleyişinde de çeşitli değişikliklere kapı aralamıştır. Bu araştırmanın amacı, dijitalleşme sürecinin okullarda planlama, örgütleme, karar verme, iletişim, koordinasyon ve değerlendirme süreçlerine yansımalarını ve okul yöneticilerinin bu değişimler karşısında yönetim süreçlerini nasıl yeniden yapılandırdıklarını incelemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseninde yürütülmektedir. Maksimum çeşitlilik örneklemesiyle belirlenen devlet ve özel okul yöneticileriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmakta ve veriler içerik analizi ile çözümlenmektedir. Araştırma süreci devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, okul yöneticileri, yönetim süreçleri.

Digitalization experiences of school administrators in restructuring management processes

Abstract

The digitalization process, accelerated by the integration of computers, mobile devices, and the internet into daily and professional life, has led to significant changes in communication patterns and ways of working within educational organizations. Particularly during the COVID-19 pandemic, the increased use of digital tools and artificial intelligence–based automation systems in education has brought notable transformations in the functioning of managerial processes. This study aims to examine how digitalization is reflected in school management processes namely planning, organizing, decision-making, communication, coordination, and evaluation and how school administrators restructure these management processes in response to such changes. The study is conducted using a phenomenological design within the framework of qualitative research methods. Semi-structured interviews are carried out with public and private school administrators selected through maximum variation sampling, and the data are analyzed using content analysis. The research process is ongoing.

Keywords: Digitalization, school administrators, management processes

Kaynakça/Reference

Håkansson Lindqvist, M., & Pettersson, F. (2019). Digitalization and school leadership: on the complexity of leading for digitalization in school. *The International Journal of Information and Learning Technology*, *36*(3), 218-230.

Zacher, H., & Rudolph, C. W. (2024). Workplace digitalization and workload: changes and reciprocal relations across 3 years. *Scientific Reports*, *14*(1), 5924.

[132] Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-mail: beyza.dal@okan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0757-232X

[133] Prof. Dr., İstanbul Okan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-mail: ilker.gumuseli@okan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1471-6766

[134] Doktora Öğrencisi, İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-mail: sozturk6@stu.okan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2225-6464

Dijitalleşme mi, geleneksel araçlar mı? Eğitim politikalarında teknoloji kullanımının karşılaştırmalı analizi

[1] Esen BAĞÇİVAN [2] Bedriye ŞİMŞEK

Öz

Bu çalışma, eğitim politikalarında dijitalleşme yaklaşımını uluslararası belgeler ve ulusal uygulamalar çerçevesinde karşılaştırmalı olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel desen kapsamında doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. OECD ve Avrupa Birliği politika belgeleri ile İsveç ve Türkiye'deki dijitalleşme uygulamaları analiz edilmiştir. Bulgular, dijital araç kullanımının akademik başarı üzerinde doğrusal bir etki üretmediğini ve pedagojik tasarımla bütünleşmediği durumlarda sınırlı katkı sağladığını göstermektedir. İsveç'in erken yaş gruplarında basılı materyallere yeniden yönelmesi pedagojik denge tartışmasını güçlendirmektedir. Türkiye'de ise dijitalleşmenin destekleyici araç olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, teknolojinin eğitim politikalarında araçsallık ilkesi temelinde değerlendirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, eğitim politikası, teknoloji kullanımı, karşılaştırmalı analiz, İsveç.

Digitalization or traditional tools? A comparative analysis of technology use in education policies

Abstract

This study aims to comparatively evaluate digitalization policies in education within the framework of international documents and national practices. The research was conducted using a qualitative document analysis design. OECD and European Union policy documents, along with digitalization practices in Sweden and Türkiye, were examined. Findings indicate that technology use does not produce a linear effect on academic achievement and provides limited contribution when not integrated with pedagogical design. Sweden's renewed emphasis on printed materials in early grades strengthens the debate on pedagogical balance. In Türkiye, digitalization is positioned as a supportive tool rather than an end in itself. The study concludes that technology should be evaluated within education policies based on the principle of instrumentality.

Keywords: Digitalization, education policy, technology use, comparative analysis, Sweden.

[1]Öğr Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi, esenbagcivan@cumhuriyet.edu.tr, ORCİD: 0009-0003-4724-6972

[2]İng. Öğrt., Milli Eğitim Bakanlığı, bedriyesimsek5@gmail.com, ORCİD: 0000-0002-4321-2455

Türkiye'de eğitim örgütlerinde sessiz istifa araştırmaları: Bir sistematik derleme

Yılmaz İlker Yorulmaz[135]

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de eğitim örgütleri bağlamında yürütülen sessiz istifa çalışmalarını sistematik biçimde incelemektir. Sessiz istifa konusunda son yıllarda hızla artan akademik ilginin bir yansıması olarak ilgili makale ve lisansüstü tezler incelemeye alınmıştır. Çalışmalar; Web of Science Platform, Scopus, EBSCO, ULAKBİM ve YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden belirlenen ölçütler doğrultusunda taranmıştır. Türkiye'de eğitim örgütlerinde yürütülen makale ve lisansüstü tezler çalışmaya dâhil edilmiştir. Veriler betimsel ve tematik analizle çözümlenmiştir. Çalışmalar; yayın yılı, yayın türü, coğrafi bölge, araştırma yaklaşımı, örneklem/çalışma grubu, incelenen konular ve sonuçlar açısından değerlendirilmiştir. Bulgular, çalışmaların çoğunlukla nicel araştırma yaklaşımıyla yürütüldüğünü ve öğretmenler üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. Sessiz istifanın iş doyumu, tükenmişlik, stres, liderlik, örgüt iklimi ve çalışma koşullarıyla ilişkilendirildiği belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin destekleyici ve katılımcı liderliği tercih etmeleri; eğitim çalışanlarının iş yükü, ekstra rol davranışlarına yönelik beklentiler ve iş-yaşam dengesinin yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, sessiz istifa, sistematik derleme, Türkiye.

Quiet quitting research in educational organizations in Türkiye: a systematic review

Abstract

The purpose of this research is to conduct a systematic review of studies on "quiet quitting" within the context of educational organizations in Türkiye. As a reflection of the rapidly increasing academic interest in quiet quitting in recent years, related articles and postgraduate theses were reviewed. The studies were searched through the Web of Science Platform, Scopus, EBSCO, ULAKBİM, and the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center according to predetermined criteria. Articles and postgraduate theses conducted in educational organizations in Türkiye were included. The data were analyzed through descriptive and thematic analysis. The studies were evaluated in terms of publication year, publication type, geographical region, research approach, sample/study group, examined topics, and findings. The findings indicate that the studies were mostly conducted using quantitative research approaches and mainly focused on teachers. Quiet quitting was found to be associated with job satisfaction, burnout, stress, leadership, organizational climate, and working conditions. It is suggested that school administrators prefer supportive and participative leadership and that the workload, expectations regarding extra-role behaviors, and work–life balance of educators be reconsidered.

Keywords: Educational administration, quiet quitting, systematic review, Türkiye

[135] Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, yilkeryorulmaz@mu.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0934-3942

Öğretmenlerin Cinsiyet Rolleri ve Kendini Susturma Davranışlarının İncelenmesi

Yaren Nur İzmir [136], Ayşe Dönmez [137]

Öz

Bu çalışma, öğretmenlerin toplumsal cinsiyet rolleri algıları ile kendini susturma davranışları arasındaki ilişkinin yönünü ve düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nicel yaklaşım çerçevesinde ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Eskişehir ilinde devlet okullarında görev yapan ve gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılan öğretmenler oluşturmaktadır. Veriler, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Kendini Susturma Ölçeği aracılığıyla toplanacaktır. Verilerin analizinde normallik testleri uygulanacak; değişkenler arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenecektir. Araştırmada, geleneksel cinsiyet rol algılarının artmasının kendini susturma davranışını da artırabileceği varsayımından hareket edilmektedir. Elde edilecek bulguların, öğretmenlerin kendini ifade biçimlerinin toplumsal cinsiyet normlarıyla nasıl ilişkili olduğunu ortaya koyması ve okul ortamlarında daha eşitlikçi ve kapsayıcı iletişim iklimlerinin geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet rolleri, kendini susturma, öğretmen.

An Examination of Teachers' Gender Roles and Self-Silencing Behaviors

Abstract

This study aims to determine the direction and level of the relationship between teachers' perceptions of gender roles and their self-silencing behaviors. The research was designed within a quantitative approach using a relational survey model. The sample of the study consists of teachers working in public schools in Eskişehir province who participated in the study on a voluntary basis. Data will be collected through the Gender Perception Scale and the Self-Silencing Scale. Normality tests will be applied in the analysis of the data; the relationships between variables will be examined with correlation analysis. The study is based on the assumption that an increase in traditional gender role perceptions may also increase self-silencing behavior. It is expected that the findings will reveal how teachers' self-expression styles are related to gender norms and contribute to the development of more egalitarian and inclusive communication climates in school environments.

Keywords: Gender roles, self-silencing, teacher.

[136] Yaren Nur İzmir/ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, yarenn.izmir@gmail.com, 0009-0001-0998-3037

[137] Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Dönmez/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Bölümü, aysedonmez@ogu.edu.tr, 0000-0002-6481-3532

Eğitimde yapay zeka araştırmalarının evrimi: Bir bibliyometrik analiz

Demet Hacımustafaoğlu[138]

Öz

Bu çalışmanın amacı, eğitim alanında yapay zeka konulu çalışmaları bibliyometrik yöntemler kullanarak incelemek; alandaki gelişmeleri, eğilimleri ve araştırma boşluklarını analiz ederek değerlendirmektir. Bu doğrultuda, 1979-Mart 2026 tarihleri arasında yayımlanan 1198 makaleye Web of Science (WoS) veri tabanından ulaşılmış ve bu makaleler RStudio'daki Biblioshiny web uygulaması aracılığıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, "eğitimde yapay zeka" konulu çalışmaların yıllar içerisindeki gelişimini kapsamlı biçimde ortaya koymuştur. Analiz sonuçları, özellikle 2018 yılından itibaren eğitimde yapay zeka konulu çalışmalarda belirgin bir artış yaşandığını göstermektedir. Eğitimde yapay zeka konulu çalışmalarda Çin ve ABD'nin eğitimde yapay zeka alanındaki çalışmalarda belirleyici ve öncü bir rol üstlendikleri dikkat çekmektedir. Bu çalışma, eğitimde yapay zeka konusunda araştırma yapmayı planlayan araştırmacılar için yol gösterici nitelik taşımakta ve alana ilişkin önemli çıkarımlar sunmaktadır. Son olarak, gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı veri tabanlarından elde edilen verilerin de analiz edilmesi önerilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Eğitim, yapay zeka, bibliyometrik analiz.

The evolution of artificial intelligence research in education: a bibliometric analysis

Abstract

The aim of this study is to examine studies on artificial intelligence in the field of education through bibliometric methods and to evaluate developments, trends, and research gaps in the field. In this context, 1,198 articles published between 1979 and March 2026 were retrieved from the Web of Science (WoS) database and analyzed using the Biblioshiny web application in RStudio. The findings comprehensively revealed the development of studies on "artificial intelligence in education" over the years. The results of the analysis indicate a significant increase in studies on artificial intelligence in education, particularly since 2018. China and the United States appear to play leading and influential roles in research on artificial intelligence in education. This study provides guidance for researchers planning to conduct studies on artificial intelligence in education and offers important implications for the field. Finally, it is recommended that future studies also analyze data obtained from different databases.

Keywords: education, artificial intelligence, bibliometric analysis.

138 Demet HACIMUSTAFAOĞLU / Dr./ demethmo@gmail.com, 0000-0002-0450-0892

Kaynakça/Reference

Akgun, S., & Greenhow, C. (2022). Artificial intelligence in education: Addressing ethical challenges in K-12 settings. *AI and Ethics*, *2*(3), 431-440. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00096-7

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of informetrics*, *11*(4), 959-975. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007

Bond, M., Khosravi, H., De Laat, M., Bergdahl, N., Negrea, V., Oxley, E., Pham, P., Chong, S. W., & Siemens, G. (2024). A meta systematic review of artificial intelligence in higher education: A call for increased ethics, collaboration, and rigour. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, *21*(1), 4. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00436-z

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, *133*, 285-296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Erdoğan, Ş., & Bozkurt, E. (2023). Fizik öğretmen adaylarının "yapay zekâ" kavramına ilişkin algılarının incelenmesi: Bir metafor çalışması. Medeniyet ve Toplum Dergisi, 7(2), 152- 163.

Melak, A., Aseged, T., & Shitaw, T. (2024). The Influence of Artificial Intelligence Technology on the Management of Livestock Farms. *International Journal of Distributed Sensor Networks*, *2024*, 1-12. https://doi.org/10.1155/2024/8929748

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & PRISMA Group*, T. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *Annals Of İnternal Medicine, 151*(4), 264-269. https://doi.org/10.1136/bmj.b2535

Pérez, Y. S., Sanabria, J. R., & Nuñez, W. N. (2023). Bibliometric Study On Autonomous Learning In Higher Education. *Journal of Namibian Studies*, *34*.Reeve, J. (2009). Why teachers adopt a controlling motivating style toward students and how they can become more autonomy supportive. *Educational psychologist*, *44*(3), 159-175. https://doi.org/10.1080/00461520903028990

Sharma, S., & Kumar, N. (2023). The future of education: Implications of artificial intelligence integration in learning environments. International Journal of Enhanced Research in Educational Development, 11(5), 129-133.

Tu, W. Fang, J. Fangyu, Jiao., & Ci, Y. (2021). Bibliometric research in the field of artificial intelligence. Journal of Physics: Conference Series, 1883(1), 1-8. http://dx.doi.org/10.1088/1742-6596/1883/1/012165

Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational research methods, 18*(3), 429-472. https://doi.org/10.1177/1094428114562629

NEET gençlik olgusuna ilişkin araştırma eğilimlerinin eğitim yönetimi perspektifinden incelenmesi

İlayda Köklücan[139], Servet Özdemir[140]

Öz

Küresel ölçekte NEET (Not in Education, Employment or Training) olarak tanımlanan, Türkiye'de ise ev genci olarak kategorize edilen gençler belirli bir yaş aralığındaki eğitimde ya da istihdamda olmayan gençleri ifade etmektedir. Türkiye'de de giderek görünür hale gelen NEET olgusu, ekonomik ve sosyolojik yönlerinin yanı sıra eğitim sisteminin ürettiği sonuçlarla da ilişkilendirilmektedir. Okuldan iş gücü piyasasına geçiş süreçlerinin yönetimi, müfredatın değişen toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlara uyumu ile eğitim politikalarının etkililiği, NEET olgusunun hem oluşumunda hem de önlenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, mevcut literatürün ağırlıklı olarak ekonomik ve sosyolojik perspektiflerle şekillendiği, eğitim yönetimi boyutunun ise geri planda kaldığı görülmektedir. Bu durum, alana özgü sistematik bir incelemenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu araştırma, NEET gençlik olgusuna ilişkin uluslararası literatürün eğitim yönetimi perspektifinden sistematik biçimde incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, sistematik derleme çalışması olarak tasarlanmış olup bibliyometrik analiz yönteminden yararlanılacaktır. Araştırma kapsamında veriler, Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilecektir. Araştırmanın, NEET literatürünün eğitim yönetimi çerçevesinde geçirdiği yapısal ve tematik dönüşümü ortaya koyması ve alandaki araştırma boşluklarını tespit ederek gelecekteki çalışmalara yön vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: NEET, bibliyometrik analiz, eğitim politikaları.

An examination of research trends on the NEET youth phenomenon from an educational administration perspective

Abstract

Globally conceptualized as NEET (Not in Education, Employment, or Training) and colloquially referred to in Türkiye as "ev genci", this phenomenon encompasses young individuals who remain outside both the educational system and the labor market. While increasingly prominent in Türkiye, the NEET issue extends beyond its economic and sociological dimensions; it is fundamentally intertwined with the structural outcomes of education systems. The management of school-to-work transitions, the alignment of curricula with evolving societal demands, and the efficacy of education policies play decisive roles in both the emergence and prevention of NEET status. Despite its significance, existing literature remains predominantly shaped by economic and sociological perspectives, leaving the educational administration dimension comparatively underexplored. This study aims to systematically examine the international NEET literature through an educational administration lens. This study is a systematic review in which bibliometric analysis was employed for data analysis. Data will be retrieved from the Web of Science (WoS) database. The research is expected to illuminate the thematic evolution of NEET literature within the framework of educational administration, identify research gaps, and serve as a guiding reference for future scholarly work.

Keywords: NEET, bibliometric analysis, education policies.

[139] Arş. Gör., Başkent Üniversitesi, ilaydaerdogan@baskent.edu.tr, 0000-0002-9426-8328

[140] Prof. Dr., Başkent Üniversitesi, sozdemir@baskent.edu.tr, 0000-0001-7870-9632

Klinik Denetimin Dijital Dönüşümü: Yapay Zeka Destekli Yansıtıcı Koçluk Modeli

Pınar YENGİN SARPKAYA[141] NEŞEM ERKOÇ[142]

Öz

Araştırma, klinik denetim sürecini yapay zekâ ile harmanlayarak öğretmenlerin ders planlarını geliştirme, geri bildirim alma ve yansıtma yapma becerilerini artırmayı amaçlar. Özellikle öğretmenlerin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPACK) kapasitelerinin dönüşümü ve yapay zekâyı mesleki bir gelişim aracı olarak kullanma dinamikleri odağa alınmıştır.

Çalışma, farklı kıdem ve branşlardan dört ilkokul öğretmeni ile gerçekleştirilecek bir eylem araştırmasıdır. Süreç, Cogan'ın (1973) klinik denetim aşamalarına göre şu şekilde yapılandırılmıştır:

Ön Görüşme: Öğretmenler gelişim hedeflerini belirler ve ders planlarını YZ desteğiyle revize ederler.

Gözlem: Dersler gözlemlenirken ses kayıtları alınır.

Değerlendirme Görüşmesi: Toplanan veriler YZ ile ön analize tabi tutulur; elde edilen bireysel geri bildirim özetleri üzerinden bir sonraki ders için eylem planları oluşturulur.

YZ destekli geri bildirimlerin, öğretmenlerin yansıtma becerilerini ve öğretim kalitesini anlamlı düzeyde artırdığı ve yapay zekânın bu süreçte etkili bir koçluk sağladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Klinik denetim, yapay zeka destekli mesleki gelişim, öğretmen mesleki gelişimi, eylem araştırması

Digital Transformation of Clinical Supervision: An AI-Powered Reflective Coaching Model

Abstract

This research aims to enhance teachers' lesson planning, feedback, and reflection skills by blending the clinical supervision process with artificial intelligence. The focus is particularly on the transformation of teachers' Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) capacity and the dynamics of using artificial intelligence as a professional development tool.

The study is an action research project conducted with four primary school teachers from different seniority levels and subject areas. The process is structured according to Cogan's (1973) clinical supervision stages as follows:

Preliminary Interview: Teachers identify their development goals and revise their lesson plans with AI support.

Observation: Audio recordings are taken while observing the lessons.

Evaluation Interview: The collected data is subjected to preliminary analysis using AI; action plans for the next lesson are created based on the summaries of individual feedback obtained.

It has been observed that AI-supported feedback significantly increases teachers' reflection skills and teaching quality, and artificial intelligence provides effective coaching in this process.

Keywords: Clinical supervision, AI-assisted professional development, teacher professional development, action research

Kaynakça/Reference

Acheson, K. A., & Gall, M. D. (2011). Clinical supervision and teacher development: Preservice and inservice applications (6th ed.). John Wiley & Sons.

Celik, I., Sahin, I., Aydin, M., & Muukkonen, H. (2022). The promises and challenges of artificial intelligence for teachers: A systematic review. TechTrends, 66(4), 616-630.

Clarke, D., & Hollingsworth, H. (2002). Elaborating a model of teacher professional growth. Teaching and Teacher Education, 18(8), 947–967. https://doi.org/10.1016/S0742-051X(02)00053-7

Cogan, M. L. (1973). Clinical supervision. Houghton Mifflin.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2014). Denetim ve öğretimsel liderlik: Gelişimsel bir yaklaşım (M. Bilgin Aksu & E. Ağaoğlu, Çev.). Anı Yayıncılık.

141 Prof.Dr./Adnan Menderes Üniversitesi/ pinar@sarpkaya.net, https://orcid.org/0000-0001-8379-7083

142 Sorumlu Yazar/Dr/MEB, nesem_b@hotmail.com, https://orcid.org/0000-0003-1816-1630

Kayıkçı, K., Vantürk, G., & Yılmaz, O. (2014). Okul müdürlerinin kliniksel denetime ilişkin genel algı ve değerlendirmeleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 20(2), 217-249.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.). Sage Publications.

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. Teachers College Record, 108(6), 1017–1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x

Dağıtılmış liderlik ve öğretmen mesleki öğrenmesi arasındaki ilişkinin incelenmesi: Sosyal yapılandırmacı bir yaklaşım

Aslı Çetinkaya[143], Çiğdem Çakır[144]

Öz

Bu araştırma, Türkiye'nin merkeziyetçi eğitim sistemi bağlamında dağıtılmış liderlik ile öğretmen mesleki öğrenmesi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Sosyal yapılandırmacı kurama dayanan çalışma, ilişkisel tarama deseninde tasarlanmış ve Ankara'daki 32 devlet okulunda görev yapan 467 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler; Dağıtılmış Liderlik Ölçeği (Özkan & Çakır, 2017) ve Gümüş vd., (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan Öğretmen Mesleki Öğrenmesi Ölçeği kullanılarak toplanmış, analizde Pearson korelasyon ve betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Bulgular, dağıtılmış liderlik ile öğretmen mesleki öğrenmesi arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu (r = .54); özellikle "güven", "dayanışma" ve "ortak hedefler" boyutlarının öne çıktığını göstermiştir. Ayrıca kadın ve daha az deneyimli öğretmenlerin mesleki öğrenmeye katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, etkili bir mesleki gelişim için hiyerarşik yapıdan ziyade güvene dayalı bir liderlik ikliminin kritik olduğunu göstermektedir. Gelecek araştırmalarda, dağıtılmış liderlik uygulamalarının öğretmen öğrenmesi üzerindeki uzun vadeli etkilerinin boylamsal desenlerle veya okul içi ağ mekanizmalarının nitel yöntemlerle incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dağıtılmış liderlik, öğretmen mesleki öğrenmesi, sosyal yapılandırmacılık

Investigating the relationship between distributed leadership and teacher professional learning: A social constructivist approach

Abstract

This research aims to examine the relationship between distributed leadership and teacher professional learning within the context of Türkiye's centralized education system. Grounded in social constructivist theory, the study employed a relational survey design and was conducted with 467 teachers working in 32 public schools in Ankara. Data were collected using the Distributed Leadership Scale (Özkan & Çakır, 2017) and the Teacher Professional Learning Scale, adapted into Turkish by Gümüş et al. (2018). The data were analyzed through Pearson correlation and descriptive statistical techniques. The findings revealed a significant positive correlation (r = .54) between distributed leadership and teacher professional learning, with the dimensions of "trust," "solidarity," and "shared goals" emerging as particularly prominent. Furthermore, it was determined that female teachers and those with less experience exhibited higher levels of engagement in professional learning. The results suggest that a leadership climate based on trust, rather than a strictly hierarchical structure, is critical for effective professional development. Future research is encouraged to utilize longitudinal designs to examine the long-term effects of distributed leadership practices on teacher learning or to employ qualitative methods to investigate intra-school networking mechanisms.

Keywords: Distributed leadership, teacher professional learning, social constructivism

[143] Dr., MEB, aslicetinkaya41@gmail.com, ORCİD: 0000- 0001- 5977- 0067

[144] Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya, cigdemcakir1905@gmail.com, ORCID:0000-0003-1954-5214

Kaynakça/Reference

Gümüş, S., Apaydın, Ç., & Bellibaş, M. Ş. (2018). Öğretmen mesleki öğrenme ölçeğinin türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması [Adaptation of teacher professional learning scale to Turkish: Validity and reliability study]. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice*, 9(17), 107-124.

Özkan, M., & Çakır, Ç. (2017). Development of distributed leadership scale. *Int. J. Eurasia Soc. Sci*, 8(30), 1629-1660.

Proaktif İş Biçimlendirme ve Öğrenme Liderliği: Okul Müdürleri Üzerine Bir Yapısal Model Çalışması

Hasan Kavgacı[145], Ali Çağatay Kılınç[146], Gökhan Savaş[147]

Öz

Bu araştırma, okul müdürlerinin iş biçimlendirme davranışlarının öğrenme liderliği üzerindeki etkisini ve bu ilişkide duygusal düzenlemenin aracılık rolünü incelemektedir. Öğrenme liderliği, okul gelişiminin temel unsurlarından biri olmasına karşın, bu liderliğin hangi proaktif iş tasarımı ve psikolojik süreçlerle desteklendiği yeterince açıklığa kavuşmamıştır (Karakose vd., 2025). Bu çalışmada İş Talepleri-Kaynakları Kuramı temelinde (Bakker ve Demerouti, 2017), yapısal kaynaklarını artıran ve meydan okuyucu talepleri üstlenen müdürlerin duygularını daha etkili düzenleyerek öğrenme liderliği davranışlarını güçlendirebileceği öne sürülmüştür. Çalışmada Türkiye'nin 14 ilindeki anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan toplam 698 okul müdüründen toplanan veriler yapısal eşitlik modellemesiyle analiz edilmiştir. Bulgular, iş biçimlendirmenin öğrenme liderliğiyle pozitif yönde ilişkili olduğunu ve duygusal düzenlemenin bu ilişkide kısmi aracılık rolü üstlendiğini göstermektedir. Sonuçlar, özellikle merkeziyetçi sistemlerde iş biçimlendirmenin ve duygusal düzenlemenin öğrenmeye yönelik liderliği desteklediğini ortaya koymaktadır. Çalışma, öğrenme liderliğinin arkasındaki psikolojik ve yapısal mekanizmaları görünür kılarak liderlik alan yazınına farklı bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş biçimlendirme, öğrenme liderliği, duygusal düzenleme, okul müdürü, okul liderliği.

Proactive Job Crafting and Leadership for Learning: A Structural Model among School Principals

Abstract

This study examines the relationship between school principals' job crafting and leadership for learning, with emotional regulation as a mediating mechanism. Although leadership for learning is widely recognised as central to school improvement, the proactive work-design and psychological processes that enable its enactment remain underexplored (Karakose et al., 2025). Drawing on Job Demands–Resources theory (Bakker & Demerouti, 2017), we propose that principals who expand structural resources and seek challenging demands regulate their emotions more effectively, thereby strengthening their leadership for learning practices. Survey data were collected from 698 principals working in K-12 schools across 14 provinces in Türkiye and analysed using structural equation modelling. The findings indicate that job crafting is positively associated with leadership for learning and that emotional regulation partially mediates this relationship. The study highlights the psychological and structural mechanisms underpinning leadership for learning, offering an explanatory framework, particularly in centralised education systems.

Keywords: Job crafting, leadership for learning, emotional regulation, school principal, school leadership

Kaynakça/Reference

Karakose, T., Gurr, D., Tülübaş, T., & Kanadlı, S. (2025). What factors mediate the relationship between leadership for learning and teacher professional development? Evidence from meta-analytic structural equation modelling. *Educational Management Administration & Leadership*, 1-24. https://doi.org/10.1177/17411432241308461.

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2017). Job demands-resources theory: Taking stock and looking forward. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(3), 273-285. https://doi: 10.1037/ocp0000056.

[145] Doç. Dr./Assoc. Prof. Dr., Millî Eğitim Bakanlığı/Ministry of National Education, hasankavgaci@gmail.com, 0000-0001-5016-7704

[146] Prof. Dr., Karabük Üniversitesi/Karabük University, cagataykilinc@karabuk.edu.tr, 0000-0001-9472-578X

[147] Dr. Öğr. Üyesi/Assist. Prof. Dr., Bartın Üniversitesi/Bartın University, gokhansavas@bartin.edu.tr, 0000-0003-0690-8733

"Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindrella) Sendromu Ölçeği" Ölçek Geliştirme Çalışması

Fadime GÜRSOY[148], Ali Rıza ERDEM[149]

Öz

Külkedisi (Sindirella) Sendromu, en genel anlamıyla bir yandan toplumsal cinsiyet rollerini üstlenen bir yandan da iş hayatının gereklerini yetine getirmeye çalışan çağdaş kadının bağımsızlık korkusudur. Külkedisi Sendromu kadınların içsel olarak bağımsız ve özgür olmak yerine daha edilgen bir duruş içerisinde kalarak iş yaşamında yükselmeleri önünde bir engel olarak görülmektedir. Bu çalışmada, katılımcıların Külkedisi Sendromu hakkında görüşlerini ortaya koymak için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışmada ölçek geliştirme süreci uygulanmıştır. "Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindrella) Sendromu Ölçeği" bireysel, toplumsal ve örgütsel olmak üzere üç boyuttan ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik analizi 0.920 Cronbach Alpha katsayısıyla "oldukça güvenilir" bulunmuş, doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) uyum değerlerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. "Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindrella) Sendromu Ölçeği", kadınların üst yönetim görevlerinde daha fazla yer almalarının önündeki engelleri anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Anahtar kelimeler: "Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindirella) Sendromu Ölçeği", açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, geçerlik, güvenirlik.

"Cinderella Syndrome Scale in School Management"

Scale Development Study

Abstract

Cinderella Syndrome is the fear of independence among contemporary women assuming social gender roles also professional life. Cinderella Syndrome is seen as an obstacle to women's advancement in the workplace, as their passive stance prevents them from being inherently independent and free. This study aims to develop a valid and reliable measurement tool to reveal participants' views on Cinderella Syndrome. The scale development process was applied in the study. The "Cinderella Syndrome Scale in School Management" consists of three dimensions—individual, societal, and organizational—and 20 items. The reliability analysis of the scale was found to be "highly reliable" with a Cronbach Alpha coefficient of 0.920, and the confirmatory factor analysis (CFA) showed good and acceptable fit values. The "Cinderella Syndrome Scale in School Management" helps us understand the obstacles to women's greater participation in senior management positions and contributes to the literature.

Kaynakça

Cemaloğlu, N. (2020). ***Sendromların eğitim yönetimine yansımaları mitolojiden kurama.*** **Ankara: Pegem Akademi.**

Dowling, C. (2021). ***Sindirella kompleksi çağdaş kadının bağımsızlık korkusu.*** **İstanbul: Afrika Yayın**

---

[148] ***Bu bildiri Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM danışmanlığında yürütülen Fadime GÜRSOY tarafından yazılan " Kamu Okullarında Görev Yapan Okul Yöneticilerine ve Öğretmenlere göre Okul Yönetiminde Külkedisi (Sindirella) Sendromu" adlı doktora tezinden üretilmiştir.**

Sorumlu Yazar: Doktor İngilizce Öğretmeni, İzmir, MEB, e-mail: fadimeilgin@gmail.com, ORCID 0000-0001-8170-9158

[149] **Profesör Doktor, Pamukkale Üniversitesi, e-mail: arerdem@pau.edu.tr, ORCID 0000-0001-9704-9529**

Türkiye'de eğitim yönetimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi

Zehra Keser Özmantar[150], Pınar Ayyıldız[151]

Öz

Bu çalışma kapsamında eğitim yönetimi alanında görev yapan profesör ünvanlı öğretim elemanlarının beş yıllık bir zaman dilimi içinde yönettikleri yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme yapılarak alandaki lisansüstü araştırmalar özelinde ortaya çıkan eğilimler ve gelişmeler bakımından derinlemesine bir bakış açısı sunulacaktır. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, eğitim yönetimi alanında görev yapan profesörlerin danışmanlığındaki lisansüstü tezlerin araştırma konuları, bu konuların dağılımları ve yıllar içindeki eğilimlerini analiz etmektir. Doküman incelemesi yönteminin kullanılacağı araştırmada ilgili verilere Yükseköğretim Akademik Arama (https://akademik.yok.gov.tr/) ve Ulusal Tez Merkezi (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/) web adresleri veri tabanlarından ulaşılacaktır. Niceliksel olarak elde edilecek bu verilere ek olarak araştırmaya konu olan tezler konuları açısından ele alınarak yıllara göre değişen eğilimler, araştırılan konuların eğitim yönetimi alanının hangi boyutlarında yoğunlaştığı gibi farklı boyutlara ışık tutulacaktır. Bu araştırma, eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü çalışmaların kapsamlı bir şekilde incelenmesiyle alandaki akademik gelişmelerin ve eğilimlerin anlaşılmasına önemli bir katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, lisansüstü tez, danışmanlık, akademik eğilim, tez konuları.

An analysis of graduate theses in educational administration in Türkiye

Abstract

This study aims to identify trends and developments in graduate research within the field of educational administration by examining the master's and doctoral theses supervised by professors over a five-year period. The main objective is to analyze the research topics of these theses, their distribution, and how they have changed over time.

The study employs the document analysis method, and the data will be obtained from the databases of the Higher Education Academic Search and the National Thesis Center. In addition to quantitative data, the theses will be examined in terms of their topics to reveal changing trends and the areas of concentration within the field of educational administration.

By providing a comprehensive overview of graduate theses in this field, the study aims to contribute to a better understanding of current academic developments and research tendencies in educational administration.

Keywords: Educational administration, graduate thesis, supervision, academic trends, thesis topics.

[150] Sorumlu Yazar: Prof. Dr. Gaziantep Üniversitesi, zehrakeser@hotmail.com, 0000-0002-6753-2621

[151] Doç. Dr. , Yüksek İhtisas Üniversitesi, pinarayyildiz@yahoo.com, 0000-0002-2644-7981

Kaynakça/Reference

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal,* 9(2), 27-40.

Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation.* Jossey-Bass.

Oplatka, I. and Nupar, I. (2014), The intellectual identity of educational administration: views of Israeli academics, *International Journal of Educational Management,* 28(5) 546-559.

Dijital Dönüşüm Sürecinde Okul Müdürlerinin Deneyimleri ve Liderlik Rolleri

İlayda Duman Özge Öztekin Bayır

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin dijitalleşme sürecinde karşılaştıkları zorlukları, bu süreci nasıl yönettiklerini ve dijital liderlik bağlamında geliştirdikleri stratejileri analiz ederek eğitim yönetiminde dijital dönüşümün yarattığı değişimleri ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde fenomenoloji deseni kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu Eskişehir'de görev yapan 20 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Katılımcılar, kartopu örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve Braun ve Clarke (2006) tarafından geliştirilen tematik analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Bulgular, dijital dönüşümün yönetim süreçlerinde zaman tasarrufu sağladığını, karar verme süreçlerini hızlandırdığını ve veri temelli yönetim anlayışını desteklediğini göstermektedir. Bununla birlikte altyapı yetersizlikleri, dijital eşitsizlik ve öğretmenlerin teknolojiye uyum süreci önemli zorluk alanları olarak ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, dijital dönüşüm sürecinde okul yöneticilerinin dijital liderlik becerilerinin geliştirilmesine yönelik dijital okuryazarlık seminerleri düzenlenmesi ve yalnız bırakılma hissini önlemeye yönelik dijital mentörlük ağları kurulması gibi mesleki gelişimi destekleyici öneriler araştırma kapsamında sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, okul yöneticileri, dijital liderlik, eğitim yönetimi.

[1]i /* Bu çalışma, birinci yazar tarafından Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalında yürütülmekte olan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1İlayda Duman/Yüksek Lisans Tez Öğrencisi/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ilyadaduman@gmail.com

2Özge Öztekin Bayır/Dr. Öğr. Üyesi / Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ooztekin@ogu.edu.tr, 0000-0003-3723-206X

School Principals' Digital Experiences and Managerial Roles in The Digital Transformation Process

Abstract

The aim of this study is to reveal the changes created by digital transformation in educational administration by analyzing the challenges school principals face during the digitalization process, how they manage this process, and the strategies they develop within the context of digital leadership. The study was conducted using a phenomenological design within the framework of qualitative research. The study group consisted of 20 school administrators working in Eskişehir. Participants were selected through the snowball sampling method. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using the thematic analysis method developed by Braun and Clarke (2006). Findings indicate that digital transformation saves time in management processes, accelerates decision-making, and supports a data-driven management approach. However, inadequate infrastructure, digital inequality, and teachers' adaptation to technology emerged as major challenges. The study also presents suggestions such as digital literacy seminars and digital mentoring networks for school admnistrators.

Keywords: Digital transformation, school administrators, digital leadership, educational administration.

[1]i /* This study was derived from the master's thesis conducted by the first author at the Department of Educational Sciences, Division of Educational Administration, Institute of Educational Sciences, Eskişehir Osmangazi University.

1 İlayda Duman/Graduate Student/Eskişehir Osmangazi University, ilyadaduman@gmail.com

2 Özge Öztekin Bayır / Assistant Professor. /Eskişehir Osmangazi University, ooztekin@ogu.edu.tr, 0000-0003-3723-206X

Kaynakça/Reference

Alenezi, M. (2021). Deep dive into digital transformation in higher education institutions, Education Science, 11(12), 770.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101.

Creswell, J. W. (2003). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (2nd edition),Thousand Oaks, CA: Sage.

Milli eğitim şûralarında kapsayıcılık ve fırsat eşitliği söyleminin evrimi

Görkem Oynar[1]

Öz

Eğitimde fırsat eşitliği ve kapsayıcılık, sosyal devlet anlayışının temel meşruiyet kaynağı olup modern eğitim yönetimi tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Bu çalışma, Türk eğitim sisteminin en üst danışma organı olan Milli Eğitim Şûralarında bu kavramların tarihsel ve söylemsel evrimini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseninde kurgulanan çalışmada, 1939'dan günümüze alınan şûra kararları, doküman ve eleştirel söylem analizi yöntemleriyle çözümlenmiştir. Kız çocukları, özel gereksinimli bireyler, yoksul ve kırsal kesim öğrencileri gibi dezavantajlı gruplar araştırmanın odağını oluşturmaktadır. Bulgular, devletin fırsat eşitliği yaklaşımının başlangıçta salt "fiziksel erişim" ve himayeci bir dille sınırlandığını; ancak zamanla "pozitif ayrımcılık" uygulamalarına ve nihayetinde sosyo-ekonomik dezavantajları gidermeyi hedefleyen bütüncül "sosyal politika" söylemine evrildiğini kanıtlamaktadır. Bu dönüşüm, makro düzeyde eğitim politikalarının adalet arayışını yansıtması bakımından kritiktir. Çalışma, eğitim yöneticilerine ve politika yapıcılara sistemin kapsayıcılık kapasitesini artırma noktasında tarihsel bir perspektif sunarak literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Eğitim Şûraları, eğitim politikası, fırsat eşitliği, kapsayıcılık, söylem analizi

Evolution of the discourse of inclusivity and equal opportunity in national education councils

Abstract

Equality of opportunity and inclusion in education are central to modern educational administration debates and the social state paradigm. This study examines the historical and discursive evolution of these concepts within the National Education Councils, the highest advisory body of the Turkish education system. Utilizing a qualitative design, council decisions from 1939 to the present are analyzed through documents and critical discourse analysis. The research focuses on disadvantaged groups, including girls, individuals with special needs, and low-income students. Findings reveal that the state's approach to equality of opportunity was initially restricted to mere "physical access" and protectionist language. Over time, it evolved into "positive discrimination" practices and, ultimately, a holistic "social policy" discourse aimed at eliminating socio-economic disadvantages. This transformation critically reflects the quest for justice in macro-level education policies. The study contributes to the literature by offering policymakers a historical perspective to enhance systemic inclusion.

Keywords: National Education Councils, education policy, equality of opportunity, inclusion, discourse analysis.

[1]Görkem Oynar, Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, gorkemoynar@hotmail.com, ORCID: 0000- 0002-2689-233X

Kaynakça/Reference

Arslan, M. C. (2020). Kapsayıcı eğitim bağlamında Türkiye'de temel eğitim programlarında çokkültürlülüğün izleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6*(1), 125-141. https://doi.org/10.31592/aeusbed.563388

Cinel, M. O. (2022). 20. Millî Eğitim Şura kararlarının okul öncesi eğitim kademesi açısından incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 123-145. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2804948

Gümüş, S. & Bellibaş, M. Ş. (2020). Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasında okul liderlerinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 26*(3), 519-548. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1627451

İnan, M. & Demir, M. (2018). Eğitimde fırsat eşitliği ve kamu politikaları: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20*(1), 123-145. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuibfd/issue/39904/473769

Kalkan, H. (2025). Dijital eşitsizlikler ve teknolojik dönüşüm bağlamında eğitimde fırsat eşitliğine güncel bir bakış. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 11*(56), 1-15. https://journalofsocial.com/files/josasjournal/fe307023-a7c3-4a6f-a1d3-620728ef1cd4.pdf

Karagianni, E., & Drigas, A. (2025). Inclusive education through technology: A systematic review of types, tools and characteristics. *Frontiers in Education, 10*, 1527851. https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1527851

Karaman, P. (2019). Türk eğitim sisteminde eğitimde fırsat eşitliğine kuramsal bakış: Roller ve sorumluluklar. *Milli Eğitim Dergisi, 48*(223), 11-28. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/907041

Köse, M. (2024). Öğretmenlerin gözünden kapsayıcı eğitim: Öğretmen, sınıf ve materyaller. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 1245-1259. https://doi.org/10.29000/rumelide.1439710

Medina-García, M., Doña-Toledo, L., & Higgins, J. (2020). Equal opportunities in an inclusive and sustainable education system: An explanatory model. *Sustainability, 12*(11), 4626. https://doi.org/10.3390/su12114626

Memisevic, H., & Djordjevic, M. (2020). Preschool teacher's awareness, attitudes and challenges towards inclusive early childhood education: A qualitative study. *Cogent Education, 7*(1), 1791560. https://doi.org/10.1080/2331186X.2020.1791560

Parnell, D., Spracklen, K., & Millward, P. (2017). The complexities of implementing inclusion policies for disabled people in UK non-disabled voluntary community sports clubs. *European Sport Management Quarterly, 21*(4), 1-18. https://doi.org/10.1080/16184742.2021.1955942

Pijanowski, J., & Brady, K. P. (2020). Problematizing the concepts of 'the social' and 'culture' in social justice education. In *Social Justice and Equity in Education and Schooling*. Emerald Publishing. https://doi.org/10.1108/978-1-83549-758-6

Polat, M. & Boydak Özan, M. (2020). Okullarda eşitlik ve sosyal adalet ile ilgili yaşanan sorunlar ve çözüm yolları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30*(2), 345-365. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3915359

Ramtohul, R. (2024). Equal opportunities in education. In R. Ramtohul (Ed.), *Higher Education and SDG4* (pp. 35-54). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/978-1-83797-627-020241003

Soriano, A. J. Z. G., Montoro, M. A., & Colon, A. M. O. (2024). Digital teaching competence and educational inclusion in higher education: A systematic review. *The Electronic Journal of e-Learning, 22*(1), 31–45. https://doi.org/10.34190/ejel.22.1.3139

Şahin, E. (2022). Eğitimde fırsat eşitsizliği üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 231-245. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2163675

Terzi, L. (2017). Adalet, kapsayıcılık ve eğitimde hakkaniyetli fırsat eşitliği. *Fe Dergi, 9*(2), 16-29. https://doi.org/10.1501/Fe0001_0000000185

Turan, A. (2024). 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının kapsayıcı eğitim bağlamında incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (69), 12-34. https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/article/1390447

Yıldız, S. & Gülbahar, B. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin kapsayıcı eğitimin niteliği hakkındaki görüşleri. *Social Sciences Studies Journal, 8*(37), 37-65. https://doi.org/10.31567/ssd.881

Yılmaz, M. & Göçen, A. (2020). Okulöncesi öğretmenlerinin "kapsayıcı eğitim" kavramına ilişkin görüşleri: Bir metafor analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 28*(4), 1836-1849. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1262268

Ortaokul Öğrencilerinin Okul İklimi Algısı

Nil Gülende ÇAVUŞ[153], Mehmet ULUTAŞ[154], Bertan AKYOL[155]

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin okul iklimine yönelik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ege Bölgesindeki bir büyükşehirin merkez ilçesinde bir devlet ortaokulda öğrenim gören ve basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 278 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Emmons, Haynes ve Comer (2002) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Atik ve Güneri (2016) tarafından yapılan Ortaokul Öğrencileri İçin Okul İklimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, adalet, düzen ve disiplin, veli katılımı, kaynakların paylaşımı, öğrencilerin kişilerarası ilişkileri ve öğrenci-öğretmen ilişkileri boyutlarını ölçen 36 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri SPSS27 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ortaokul öğrencilerinin okul iklimi algılarının orta düzeyde olduğu, öğrencilerin okul iklimi algılarının cinsiyet, anne eğitim durumu ve anne-baba medeni durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermediği; sınıf düzeyi ve günlük teknoloji kullanım süresi değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda, 5. sınıf öğrencilerinin okul iklimi algılarının 6., 7., ve 8. sınıf öğrencilerinin algılarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu; günlük teknoloji kulanım süresi 4 saat ve üzeri olan öğrencilerin okul iklimi algılarının günlük 1-2 saat ve 2-3 saat kullanan öğrencilerin algılarından anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul iklimi, ortaokul, öğrenciler

[153] Sorumlu Yazar: Nil Gülende ÇAVUŞ / Öğretmen/ MEB, nillglende@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5944-2606

[154] Doç. Dr. Mehmet ULUTAŞ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mehmet.ulutas@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6539-2039

[155] Prof. Dr. Bertan AKYOL, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, bertanakyol@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-1513-1885

Finlandiya, Singapur ve Türkiye Yetişkin Eğitimi Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi

Bertan AKYOL [156], Nil Gülende ÇAVUŞ [157]

Öz

Bu çalışma, yetişkin eğitimi sistemlerini karşılaştırmalı bir perspektifle inceleyerek Finlandiya, Singapur ve Türkiye örneklerini amaç, yapı, süreç ve iklim boyutlarında analiz etmeyi amaçlamaktadır. Ülke seçimi, OECD tarafından yürütülen Yetişkin Becerileri Araştırması (PIAAC 2023) verileri temel alınarak yapılmıştır. Bu verilere göre Finlandiya yüksek performanslı modeli, Singapur orta düzeyde performans gösteren modeli, Türkiye ise gelişmekte olan modeli yansıtmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve ilgili ülkelerin yetişkin eğitimi sistemleri doküman analizi yoluyla incelenmiştir. Bulgular, Finlandiya'nın eşitlikçi ve kapsayıcı bir yaşam boyu öğrenme kültürü oluşturduğunu; Singapur'un yetişkin eğitimini ekonomik rekabet ve beceri geliştirme stratejileriyle bütünleştirdiğini; Türkiye'nin ise daha merkeziyetçi ve erişim odaklı bir yaygın eğitim yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, ülkelerin yetişkin eğitimi sistemlerinin yalnızca yapısal farklılıklar değil, aynı zamanda sosyo-kültürel öğrenme iklimi ve devlet politikalarının yönelimi açısından da belirgin biçimde ayrıştığı görülmektedir. Sonuç olarak çalışma, yetişkin eğitimi sistemlerinin başarısının yalnızca beceri çıktılarıyla değil; amaç, yapı, süreç ve iklim gibi boyutlarda nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eğitimi, hayat boyu öğrenme, PIAAC, karşılaştırmalı eğitim, eğitim politikası.

[156] Prof. Dr. Bertan AKYOL, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, bertanakyol@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-1513-1885

[157] Sorumlu Yazar: Nil Gülende ÇAVUŞ / Öğretmen/ MEB, nillglende@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5944-2606

Okul öncesinde öğretmen ve yöneticilerin istenmedik davranışlara ve önlenmesine yönelik görüşleri

Işıl ÖZTÜRK[158]

Öz

Okul öncesinde öğretmen ve yöneticilerin istenmedik davranışlara ve bu davranışların önlenmesine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma nitel araştırma yöntemi bağlamında durum incelemesiyle desenlenmiş ve 2023-2024 eğitim öğretim yılı Bahar döneminde Ankara ili Çankaya ilçesindeki okul öncesi kurumlarda çalışan 12 yönetici ve 11 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre okul öncesinde öğretmen ve yöneticilerin istenmedik davranışlara ve bu davranışların önlenmesine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen araştırma bulgularına göre öğretmenlere göre saldırganlık veya şiddet, yöneticilere göre ise akran zorbalığı en sık karşılaşılan istenmedik davranışları olduğu; hem öğretmenlere hem de yöneticilere göre karşılaşılan istenmedik davranış nedeninin aileden kaynaklandığı; öğretmenlere göre disiplin ve kurallara uymama, dikkat ve motivasyon düşüklüğü ile sosyalleşme sorunlarına, yöneticilere göre ise şiddet ve saldırganlık, psikolojik sorunlar, sosyalleşme sorunları, dikkat ve motivasyon düşüklüğü ile davranış sorunlarına yol açtığı; öğretmenlerin karşılaşılan istenmedik davranışları önlemeye yönelik çoğunlukla konuşma, aile işbirliği ve takdir etme/alkışlatma yaklaşımı sergilendiği; yöneticilerin ise sevgi ve hoşgörü yaklaşımı sergilendiği; öğretmenlerin karşılaşılan istenmedik davranışlara karşı çoğunlukla yeni yöntemler geliştirdikleri ve gözlem/takip yöntemlerini kullandıkları, yöneticilerin ise ailelerle işbirliği yöntemini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Davranış, İstenmedik Davranış.

Opinions of Preschool Teachers and Administrators on Undesirable Behaviors and Their Prevention

Abstract

This research, which was conducted to determine the views of preschool teachers and administrators on undesirable behaviors and their prevention, was designed with case study in the context of qualitative research method and was conducted with 12 administrators and 11 teachers working in preschool institutions in Çankaya district of Ankara province in the Spring semester of 2023-2024 academic year. Descriptive analysis method was used to analyze the data collected through the semi-structured interview form developed by the researcher. According to the findings of the research conducted to determine the views of pre-school teachers and administrators on undesirable behaviors and the prevention of these behaviors, aggression or violence according to teachers and peer bullying according to administrators are the most frequently encountered undesirable behaviors; according to both teachers and administrators, the cause of unwanted behaviors is the family; according to teachers, it causes discipline and non-compliance with rules, low attention and motivation and socialization problems; according to administrators, it causes violence and aggression, psychological problems, socialization problems, low attention and motivation and behavioral problems; According to the teachers, teachers mostly used talking, family cooperation and appreciation/applause approaches to prevent undesirable behaviors; according to the administrators, they mostly used love and tolerance approaches; according to the teachers, they mostly developed new methods

158 Uzman Öğretmen. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, isil.ozturk@meb.gov.tr, 0009-0000-6668-1687

and used observation/follow-up methods against undesirable behaviors, while the administrators used cooperation with families.

Key Words: Preschool, Behavior, Undesirable Behavior.

Kaynakça/Reference

Ak, E., Eser, S., Bat, A., Zengin, Z., Yıldız, B. ve Kılıççı, Ş. (2023). Ortaokullarda görevli öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve önleme yöntemleri. *Premium e-Journal of Social Science (PEJOSS), 7*(37), 1902-1922.

Akar, H., Erden, F. T., Tor, D. ve Şahin, İ. T. (2010). Öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online, 9*(2), 792-806.

Akgün, E., Yarar, M. ve Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1*(3), 1-9.

Arpacı, F. (2021). *Sınıf yönetiminde anne baba tutumlarından kaynaklanan istendik ve istenmedik öğrenci davranışlarının incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat.

Arslan, M. (2019). *Öğretmenlerin sınıfta istenmeyen davranışları yönetme stratejilerine ilişkin bir inceleme.* Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Atalay, A., Nural, E. ve Ada, Ş. (2021). Okul öncesi çocuklarda görülen istenmeyen davranışların önlenmesinde tiyatronun etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi, 5*(2), 223-238.

Aymaz, U. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve kullandıkları başa çıkma yöntemleri.* Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Bakır, H., Urtekin, M., Turay, İ. ve Erden, M. (2023). Temel eğitim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal, 46*, 104-124.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Bilgici, B. (2022). *48-72 aylık okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerileri ile istendik ve istenmedik anne tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Cilt 5). Kocaeli University.

Bilir, A. (2014). Sınıf yönetiminde başarının aracı: Önlemsel model. *Folklor/Edebiyat, 20*(78), 203-214.

Bingöl, S., Malçok, H., Ortaç, S. ve Bozkurt, M. (2021). Problemli öğrenci davranışlarının değerlendirilmesi: Doküman incelemesi. *Cihanşümul Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(3), 68-80.

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.* Ankara: Pegema Yayıncılık.

Coşan, K. (2017). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejilerin incelenmesi ve stratejilerin kullanımına yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (3 b.). (M. Bütün ve S. B. Demir, Dü) Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çayak, S. ve Ergi, D. (2015). Öğretmen-veli işbirliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, 6*(11), 59-77.

Dağ, H., Ekinci, E., Yıldırım, Ş., Yuvanç, A. ve Akdoğan, E. (2023). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve kullandıkları başa çıkma yöntemleri ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 10*(1), 160-173.

Demirkollu, M. (2022). *İlkokulda sınıf ortamında istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri.* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Derman, M. T. (2009). Okulöncesi eğitim alan beş-altı yaş grubu çocuklarda sınıf içinde gözlenen saldırgan davranışlar ve öğretmenden kaynaklanan nedenleri. *Education Sciences, 4*(3), 892-907.

Doğan, S. (2020). Öğretmen algısına göre istenmeyen öğrenci davranışları. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 7*(2), 148-159.

Dönmez, Ö., Aşantoğrul, S., Karasulu, M. ve Bal, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejilerin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 3*(2), 75-97.

Duman, R. (2019). *Öğretmen görüşlerine göre sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışları ve çözüm yolları.* Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Eren, M., Utma, S., İnan, A., Tosun, H., İlhan, N., Çetinkaya, Ö. ve Bakır, S. (2023). Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışları üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 10*(5), 1389-1399.

Gangal, M. (2013). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya yönelik uygulamaları ve sınıf yönetimi stratejileri hakkındaki inançlarının incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Gökyer, N. ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen öğrenci davranişlari ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26*(1), 93-106.

Güder, S., Alabay, E. ve Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online, 17*(1), 414-430.

Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi* (37 b.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Kaya, Z., Balkan, S., Kahraman, S. ve Tantekin, U. (2022). Okul yöneticilerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışları önleme yöntemleri. *Cihanşümul Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(4), 43-52.

Küçükali, Y. (2023). Öğrenci davranışlarının ortama göre değişiminin karma yöntem ile incelenmesi. *International Journal of Progression and Development in Education (IJPADE), 1*(2), 1-19.

Medikoğlu, O. ve Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin derste karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara yönelik çözüm stratejileriyle ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 4*(3), 20-32.

Öge, H. (2022). *Erken çocukluk döneminde çocukların sınıf içi istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Konya.

Özbey, S. ve Alisinanoğlu, F. (2009). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60–72 aylık çocukların problem davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2*(6), 493-517.

Öztürk, H. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile istenmeyen davranışlara karşı kullandıkları stratejilerin karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, Y. ve Gangal, M. (2016). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin disiplin, sınıf yönetimi ve istenmeyen davranışlar hakkındaki inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(3), 593-608.

Pehlivan, Z. (2012). Beden eğitimi derslerinde istenmeyen öğrenci davranışları, öğretmenlerin sözlü dönüt biçimi ve dönüt biçiminin öğrenci başarı güdüsüne etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi, 23*(3), 144-158.

Tanhan, F. ve Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4*(35), 44-53.

Tekel, E. (2020). İstenmeyen öğrenci davranışları: Bir erkek lisesi örneği. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi, 3*(1), 57-68.

Temiz, S. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları öğrenci davranış problemleri, bu problemlerin öğretme-öğrenme sürecine etkileri ve bunlari yönetme stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi, 1*(I), 1-15.

Tercan, H. ve Demircioğlu, H. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların problem davranışlarına yönelik yaklaşımlarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*(76), 241-250.

Tokgöz, B. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların istenmedik davranışlara yönelik görüşlerinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Uysal, H., Altun, S. ve Akgün, E. (2010). Okulöncesi öğretmenlerinin çocukların istenmeyen davranışları karşısında uyguladıkları stratejiler. *İlköğretim Online, 9*(3), 971-979.

Ünlü, C. ve Pekkan, Z. (2019). Okul öncesi sınıfında olumlu eğitim iklimi geliştirmek için durum çalışması ile çözüm arayışı. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, 36*(2), 67-91.

Yumuşak, G. ve Balcı, Ö. (2018). Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(40), 223-254.

Zincirli, M. ve Yeni, Y. (2022). *Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları.* İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Depolitize edilmiş gelecekler? TEDx konuşmalarındaki eğitimsel tahayyüllerde kaçınılmazlık*

Sinan Dağ[159] Mahmut Karakaya[160],

Öz

Bu çalışma, eğitim alanında giderek yaygınlaşan gelecek söylemlerini TEDx konuşmaları üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle eğitimde dönüşümün sıklıkla "kaçınılmaz" bir süreç olarak sunulmasının nasıl bir düşünme biçimi ve politika ufku ürettiği araştırılmaktadır. Çalışma, Michel Foucault'nun problematizasyon ve politik rasyonalite kavramlarından hareketle, eğitimin geleceği temalı en çok izlenen TEDx konuşmalarından amaçlı örnekleme ile seçilmiş, yaklaşık %70'i yabancı ve %30'u Türk konuşmacılardan oluşan 12 konuşmacının yer aldığı bir veri setine dayanmaktadır. Araştırmada nitel anlatı analizi yaklaşımı kullanılarak konuşmalardaki gelecek kurguları ve anlatı yapıları incelenmiştir. Analizler, konuşmaların büyük ölçüde benzer bir anlatı mimarisi etrafında örgütlendiğini göstermektedir. Mevcut eğitim sisteminin kriz olarak çerçevelenmesi, eğitimin tarihsel olarak aşamalı bir ilerleme içinde sunulması, dönüşümün kaçınılmaz olarak betimlenmesi ve bireylerin bu geleceğe uyum sağlamaya çağrılması. Bulgular, eğitimde gelecek anlatılarının politika tartışmalarını alternatif yönelimlerin müzakeresinden teknik uyum ve bireysel adaptasyon söylemine doğru yeniden yapılandırdığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimsel tahayyüller, kaçınılmazlık, TEDx konuşmaları, eğitim politikası, anlatı analizi.

Depoliticised futures? inevitability in educational imaginaries of TEDx talks

Abstract

This study aims to examine the increasingly prevalent future-oriented discourses in education through TEDx talks. In particular, it investigates how the transformation of education is frequently framed as an "inevitable" process and what kind of mode of thinking and policy horizon this framing produces. Drawing on Michel Foucault's concepts of problematisation and political rationality, the study is based on a dataset consisting of 12 widely viewed TEDx talks on the future of education, selected through purposive sampling and including approximately 70% international and 30% Turkish speakers. Using a qualitative narrative analysis approach, the study examines how future-oriented narratives and discursive structures are constructed in these talks. The analysis reveals that the talks are largely organised around a similar narrative architecture: the framing of the current education system as a crisis, the presentation of education as progressing through historical stages, the depiction of transformation as inevitable, and the call for individuals to adapt to this future. The findings suggest that future narratives in education reconfigure policy debates by shifting them from deliberation over alternative directions toward discourses of technical alignment and individual adaptation.

Keywords: Educational imaginaries, inevitability, TEDx talks, education policy, narrative analysis.

[159] Dr./ Milli Eğitim Bakanlığı/sinandag66@hotmail.com, ORCID: https://orcid.or/0000-0002-6687-5219 (Sorumlu Yazar)

[160] Bağımsız Araştırmacı, mahmutkarakaya1974@gmial.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3439-1092

Kaynakça/Reference

Apple, M. W. (2017). *Eğitim toplumu değiştirebilir mi?* (Ş. Çınkır, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Ball, S. J. (2012). *Global education inc.: New policy networks and the neoliberal imaginary*. Routledge.

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design* (3rd ed.). Sage.

Dean, M. (2010). *Governmentality: Power and rule in modern society* (2nd ed.). Sage.

Foucault, M. (1984). *Polemics, politics, and problematizations*. In P. Rabinow (Ed.), The Foucault reader (pp. 381–390). Pantheon.

Foucault, M. (2008). *The birth of biopolitics: Lectures at the Collège de France, 1978–1979*. Palgrave Macmillan.

Lingard, B., & Sellar, S. (2013). Globalisation, edu-business and network governance. *Journal of Education Policy, 28*(3), 265–283. http://dx.doi.org/10.1080/14748460.2013.840986.

Olssen, M., & Peters, M. A. (2005). Neoliberalism, higher education and the knowledge economy: From the free market to knowledge capitalism. *Journal of Education Policy, 20*(3), 313–345. https://doi.org/10.1080/02680930500108718.

Sellar, S., & Lingard, B. (2014). The OECD and global governance in education. *Journal of Education Policy, 29*(6), 710–725. https://doi.org/10.1080/02680939.2013.850717.

Selwyn, N. (2016). *Education and technology: Key issues and debates* (2nd ed.). Bloomsbury.

Şimşek, H. (1997). Pozitivizm ötesi paradigmatik dönüşüm ve eğitim yönetiminde kuram ve uygulamada yeni yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 3*(1), 97-109.

Taylor, C. (2004). *Modern social imaginaries*. Duke University Press.

Williamson, B. (2017). *Big data in education: The digital future of learning, policy and practice*. Sage.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications* (6th ed.). Sage.

Suriyeli Öğrenciler Bağlamında İlkokullarda Görevli Yöneticilerin, Öğretmenlerin ve Psikolojik Danışmanların Kültüre Duyarlı Liderlik Yaklaşımlarının İncelenmesi

Ahmet Gültekin AYDOĞAN[161], Burhanettin DÖNMEZ[162]

Öz

Bu araştırmanın amacı, Suriyeli öğrencilerin yoğun olarak bulunduğu ilkokullarda görev yapan okul yöneticileri, öğretmenler ve psikolojik danışmanların kültüre duyarlı liderlik yaklaşımlarını incelemektir. Araştırma, temel nitel araştırma deseni çerçevesinde yürütülmüş; Ankara ili Altındağ ilçesinde Suriyeli öğrencilerin yoğun olduğu 11 ilkokulda görev yapan katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, Miles ve Huberman'ın dört aşamalı veri analizi modeli doğrultusunda analiz edilmiştir. Bulgular, katılımcıların dil bariyeri, kültürel farklılıklar, sosyal uyum sorunları ve travma temelli güçlüklerle karşılaştıklarını; buna karşın kapsayıcı pedagoji, empati, iş birliği, esnek öğretim uygulamaları ve psikososyal destek stratejileri geliştirdiklerini göstermektedir. Ayrıca mevcut eğitim politikalarının sığınmacı öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Araştırma sonucunda kültüre duyarlı müfredatların geliştirilmesi, öğretmen eğitimlerinin artırılması, psikososyal destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve aile katılımının güçlendirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültüre duyarlı liderlik, kapsayıcı pedagoji, suriyeli öğrenciler, eğitim liderliği, psikososyal destek.

An Examination of the Culturally Responsive Leadership Approaches of Administrators, Teachers, and Psychological Counselors Working in Primary Schools in the Context of Syrian Students

The aim of this study is to examine the culturally responsive leadership approaches of school administrators, teachers, and psychological counselors working in primary schools with a high concentration of Syrian students. The study was conducted within the framework of a basic qualitative research design, and semi-structured interviews were carried out with participants working in 11 primary schools located in the Altındağ district of Ankara, where Syrian students are densely enrolled. The data were analyzed in accordance with Miles and Huberman's four-stage data analysis model. The findings revealed that participants encountered language barriers, cultural differences, social adaptation problems, and trauma-related challenges; however, they also developed inclusive pedagogical practices, empathy-based approaches, collaboration, flexible instructional strategies, and psychosocial support mechanisms. In addition, current educational policies were found to be insufficient in meeting the needs of refugee

---

[161] *Doktora tezinden uyarlanmıştır

Ahmet Gültekin AYDOĞAN, Dr., Halil İnalcık Anadolu Lisesi Etimesgut/Ankara, SVRHSR2019@gmail.com, 0000-0001-8915-1435

[162] Burhanettin DÖNMEZ, Prof. Dr., Başkent Üniversitesi, bdonmez44@gmail.com, 0000-0002-1175-8744

students. The study recommends the development of culturally responsive curricula, increased teacher training, the expansion of psychosocial support services, and stronger family involvement.

Keywords: Culturally Responsive Leadership, Inclusive Pedagogy, Syrian Students, Educational Leadership, Psychosocial Support.

Kaynakça/Reference

Alisic, E. (2012). Teachers' perspectives on providing support to children after trauma: A qualitative study. *School Psychology Quarterly, 27*(1), 51–59. https://doi.org/10.1037/a0028348.

Arar, K. (2020). *Migrant education in transition: Comparative insights*. Springer.

Arar, K. (2020). *School leadership for refugees' education: Social justice leadership for immigrant, migrants and refugees*. Routledge.

Arar, K., Orucu, D., & Kucukcayir, G. A. (2018). These students need love and affection: Experience of a female school leader with the challenges of Syrian refugee education. *Leading and Managing*, *24*(2), 28-43.

Banks, J. A. (2017). Failed citizenship and transformative civic education. Educational Researcher, *46*(7), 366-377. https://doi.org/10.3102/0013189X17726741.

Bennett, M. J. (2004). Becoming interculturally competent. *Toward multiculturalism: A reader in multicultural education*, *2*(1), 62-77.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

Creswell, J. W. (2012). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage Publications

Gay, G. (2010). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice* (2nd ed.). Teachers College Press.

Horsford, S. D., Grosland, T., & Gunn, K. M. (2011). Pedagogy of the personal and professional: Toward a framework for culturally relevant leadership. *Journal of School Leadership, 21*(4), 582–606. https://doi.org/10.1177/105268461102100404

Huberman, M. (1993). The model of the independent artisan in teachers' professional relations. *Teachers' work: Individuals, colleagues, and contexts*, 11-50.

Karataş, K. (2020). Öğretmenlik Mesleğine Kuramsal Bir Bakiş. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, *9*(17), 39-56.

Kaya, A. (2016). *İslam, göç ve entegrasyon*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kotluk, N., & Kocakaya, S. (2018). Culturally relevant/responsive education: What do teachers think in Turkey? *Journal of Ethnic and Cultural Studies, 5*(2), 98–117. https://doi.org/10.29333/ejecs/123.

Khalifa, M. (2020). *Culturally responsive school leadership*. Harvard Education Press.

Khalifa, M., Gooden, M. A., & Davis, J. E. (2016). Culturally responsive school leadership: A synthesis of the literature. *Review of Educational Research, 86*(4), 1272–1311. https://doi.org/10.3102/0034654316630383.

Ladson-Billings, G. (1995). Toward a theory of culturally relevant pedagogy. *American Educational Research Journal, 32*(3), 465–491. https://doi.org/10.3102/00028312032003465.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. SAGE Publications.

Lopez, A. E. (2016). Toward a theory of culturally responsive and social justice leadership. In *Culturally responsive and socially just leadership in diverse contexts: From theory to action* (pp. 15-31). Palgrave Macmillan US.

Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education. Revised and Expanded from " Case Study Research in Education.".* Jossey-Bass Publishers,

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1993). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). SAGE Publications.

Nieto, S. (1992). *Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education*. White Plains, Longman.

Noddings, N. (2005). *The challenge to care in schools: An alternative approach to education*. Teachers College Press.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd. ed.) Sage publications.

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research and Evaluation methods,* (4th ed.) Sage Publications

Schwandt, T. A. (1994). Constructivist, interpretivist approaches to human inquiry. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp. 118–137). Sage Publications.

Taylor, S., & Sidhu, R. K. (2012). Supporting refugee students in schools: What constitutes inclusive education? *International Journal of Inclusive Education, 16*(1), 39–56. https://doi.org/10.1080/13603110903560085.

Uğurlu, Z. (2018). Suriyeli sığınmacı öğrencilerin okula uyum sorunlarının çözülmesi ve desteklenmesinde öğretmen etkisi. In M. Şeker (Ed.), *Zorunlu göçler ve doğurduğu sosyal travmalar* (pp. 178–242). Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA).

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Wilkinson, J., & Kaukko, M. (2020). "Learning how to go on": Refugee students and informal learning practices. *International Journal of Inclusive Education, 24*(11), 1175–1193. https://doi.org/10.1080/13603116.2018.1514080.

Yapay Zekâ Çağında Okul Liderliğini Yeniden Düşünmek*

Celal Teyyar UĞURLU[163], Niyazi ÖZER[164],

Öz

Hayatın neredeyse her alanda sıklıkla kullanılan yapay zeka (YZ) destekli araç ve uygulamalar, özünde teknolojinin insan beyninin nörolojik işlevleri ve zekasını taklit etme fikrinden hareket etmektedir (Gams ve diğ., 2019). Bu varsayıma dayalı YZ teknolojilerinin ve uygulamalarının kullanım alanları hızla çeşitlenmekte, bu durum ise teknolojiyle etkileşim biçimimizi ve yaşam tarzımızı değiştirmektedir (Jamal, 2023). İnsanın öğrenme yetisine benzer özelliklerle donatılan YZ teknolojileri hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da önemli bir dönüşüme işaret etmektedir. Dünya genelinde öğretmenler, yöneticiler ve öğrenciler için çok sayıda uygulama sunan YZ'nın, okullarda giderek daha yaygın hale geldiği belirtilmektedir. Bu açıdan bakıldığında YZ teknolojilerinin hem sınıf içi öğretim hem de okul liderliği ve yönetim süreçleri bağlamında eğitimde değişim rüzgarlarının esmesine yol açacağı bir gerçektir. Bu değişimlere rağmen, YZ uygulamalarının kullanımına ilişkin etik ve felsefi bazı tartışmalar da yapılmaktadır. YZ'nın eğitim ve yönetim süreçlerinde nasıl bir etki yaratabileceğini ve nasıl kullanılacağını anlamak için öncelikle YZ'nın açıkça tanımlanması gerekmektedir. Bu çerçevede yapay zeka çağında okul liderliğini yeniden düşünmek gerekmektedir. Bu çalışmada yapay zeka ve okul liderliği kavram olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, liderlik, okul yönetimi.

Title Rethinking School Leadership In The Age Of Artificial Intelligence

Abstract*

Artificial intelligence (AI)-supported tools and applications, frequently used in almost every area of life, are fundamentally based on the idea that technology mimics the neurological functions and intelligence of the human brain (Gams et al., 2019). The areas of application for AI technologies and applications based on this assumption are rapidly diversifying, which is changing the way we interact with technology and our lifestyles (Jamal, 2023). Equipped with features similar to human learning abilities, AI technologies are signaling a significant transformation in education, as in all areas of life. It is noted that AI, offering numerous applications for teachers, administrators, and students worldwide, is becoming increasingly widespread in schools. From this perspective, it is a fact that AI technologies will lead to winds of change in education, both in the context of classroom teaching and school leadership and management processes. Despite these changes, some ethical and philosophical debates are also taking place regarding the use of AI applications. To understand how AI can impact and be used in education and management processes, it is first necessary to clearly define AI. In this context, it is necessary to rethink school leadership in the age of artificial intelligence. In this study, artificial intelligence and school leadership are discussed as concep

Keywords: Artificial intelligence, leadership, school management

[163] Prof.Dr. Uğurlu, C.T. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, celalteyyar@gmail.com, 0000-0002-5680-8362,

[164] Prof.Dr. Özer, N. İnönü Üniversitesi nozer@inonu.edu.tr, 0000-0001-7745-6645

Kaynakça/Reference

Jamal, A. (2023). The role of artificial intelligence (AI) in teacher education: Opportunities & challenges. International Journal of Research and Analytical Reviews, 10(1), 139-146.

Gams, M., Gu, I.Y., Härmä, A., Muñoz, A. ve Tam, V. (2019). Artificial intelligence and ambient intelligence. *Journal of Ambient Intelligence and Smart Environments 11*, 71–86. https://doi.org/10.3233/AIS-180508

Öğretmenlerin örgütsel adalet ile iş yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişki*

Özgür Partal[165], Kemal Kayıkçı[166],

Öz

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile okul iş yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup ilişkisel tarama modelinde hazırlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2025-2025 öğretim yılında Antalya ili merkez Konyaaltı,Muratpaşa, Kepez, Döşemealtı ve Aksu İlçelerinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde görevli öğretmenler oluşturmaktadır. Maksimum çeşitlilik örneklemesine göre seçilen her ilçedeki üç kademeden üçer okul olmak üzere toplam 45 okul ve her okuldan random usulü ile seçilen 20 şer öğretmenine ulaşılmış ve geri dönüşü sağlanan ölçeklerin 518'i değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada Veriler Polat (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, 20 maddelik Örgütsel Adalet Ölçeği ile Akar ve Üstüner (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan 23 maddelik İş Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Öğretmenlerin örgütsel adalet algılarına ilişkin aritmetik ortalama: 3,21 iken okulun iş yaşam kalitesine ilişkin algı ortalaması ise 3,31 düzeyinde gerçekleşmiştir. Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasında görevli oldukları okul kademesine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Öğretmenlerin görüşleri arasında, görev yaptıkları okul kademesi bakımından iş yaşam kalitesinin iş kontrolü, çalışma koşulları ve iş stresi boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile okulun iş yaşam kalitesine ilişkin algıları arasında anlamlı, pozitif yönde ve zayıf bir ilişki vardır (P=.05) r=.085). Öğretmenlerin iş yaşam kalitesini yükseltmek için okul yöneticilerinin örgütsel adalet anlayışını geliştirici eğitimler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Örgütsel adalet, İş yaşam kalitesi

The relationship between teachers' perceptions of organizational justice and quality of work life

Abstract

The aim of this study is to reveal the relationship between teachers' perceptions of organizational justice and their quality of school work life. A quantitative research method was used in the study, and it was prepared using a correlational survey model. The study population consists of teachers working in primary, secondary, and high schools in the Konyaaltı, Muratpaşa, Kepez, Döşemealtı, and Aksu districts of Antalya province during the 2025-2026 academic year. A total of 45 schools were reached, with three schools from each of the

*Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Prof. Dr. Kemal Kayıkçı danışmanlığında Özgür Partal tarafından hazırlanmakta olan yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır..

1Sorumlu Yazar/ Öğretmen/ Antalya Milli Eğitim Müd./e-mail::ozgurpartal@gmail.com, ORCID.0009-0002-8368-7305

166Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fak. EBB-EYD, e-mail, kemalkayikci@akdeniz.edu.tr ORCID:0000-0003-3330-5452

three grade levels in each district selected using maximum diversity sampling. Twenty teachers were randomly selected from each school, and 518 of the returned scales were included in the evaluation. In this study, data were collected using the 20-item Organizational Justice Scale, adapted into Turkish by Polat (2007), and the 23-item Quality of Work Life Scale, adapted into Turkish by Akar and Üstüner (2017). The arithmetic mean for teachers' perceptions of organizational justice was 3.21, while their average perception of the quality of work life at school was 3.31. Significant differences were found in teachers' perceptions of organizational justice based on the school level in which they worked. Significant differences were found among teachers' opinions regarding the dimensions of job control, working conditions, and job stress in relation to the school level where they worked. There is a significant, positive, and weak correlation between teachers' perceptions of organizational justice and their perceptions of the quality of work life at school (P=.05) r=.085). To improve the quality of work life for teachers, training should be provided to school administrators to enhance their understanding of organizational justice.

Keywords: Teacher, Organizational justice, Work life quality

Kaynakça/Reference

Akar, H., & Üstüner, M. (2017). Turkish Adaptation of Work-Related Quality of Life Scale: Validity and Reliability Studies. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, *18*(2), 159-176. https://doi.org/10.17679/inuefd.302675

Polat, S. (2007). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları, örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış doktora tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Akademik İtibardan Çevik Yönetişim Becerilerine: Çağdaş Yükseköğretimde Liderliği Yeniden Düşünmek

Sezer Alper Zereyalp[167] Özge Gül Zerey[168]

Öz

Yükseköğretim kurumlarından, hızlı teknolojik değişimlere, yoğunlaşan politika baskılarına ve genişleyen paydaş beklentilerine yanıt veren karmaşık ve uyarlanabilir organizasyonlar olarak faaliyet göstermeleri giderek daha fazla beklenmektedir. Bu dönüşümler, akademik prestij ve bilimsel itibarın tek başına etkili bir kurumsal liderlik için yeterli temel oluşturduğuna dair köklü varsayımı sarsmıştır. Bu kavramsal çalışma; çağdaş yükseköğretimde prestij temelli liderlik paradigmalarından çeviklik, duygusal zeka ve yönetişim odaklı yaklaşımlara doğru gerçekleşen evrimi incelemektedir. Yükseköğretim politikası, örgütsel liderlik ve yönetişim çalışmalarından oluşan disiplinlerarası literatürden yararlanan bu makale, liderliği salt bireysel bir özellikten ziyade sistemik bir kurumsal kapasite olarak anlamlandırmak için bir çerçeve olarak "Çevik Üniversite" kavramını geliştirmektedir. Çalışma; stratejik çevikliğin, ilişkisel yetkinliğin ve dağıtılmış karar alma uygulamalarının, belirsiz politika ortamlarında kurumsal dayanıklılığı ve akademik amaçları sürdürmede nasıl merkezi bir hale geldiğini vurgulamaktadır. Ayrıca; uyarlanabilir yönetişim ile mesleki geleneklerin ve akademik özerkliğin korunması arasındaki dengenin kurulması ihtiyacı da dahil olmak üzere, artan idari beklentilerin doğurduğu gerilimleri ele almaktadır. Makale, çevik yönetişimin lider seçimi, gelişimi ve değerlendirmesi üzerindeki yansımalarını netleştirerek; üniversitelerin kendilerine özgü entelektüel ve sosyal misyonlarını korurken örgütsel sürdürülebilirliği nasıl artırabileceklerine dair süregelen tartışmalara katkıda bulunmaktadır. Önerilen çerçeve, çağdaş yükseköğretim sistemlerinde liderliği yeniden düşünmek için teorik temelli ve politika açısından uygulanabilir bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim liderliği, Çevik Liderlik, Üniversite yönetişimi, Kurumsal Dayanıklılık, Liderlik Gelişimi

From Academic Reputation to Agile Governance Skills: Rethinking Leadership in Contemporary Higher Education

Abstract

Higher education institutions are increasingly expected to operate as complex, adaptive organisations responding to rapid technological change, intensified policy pressures and expanding stakeholder expectations. These transformations have challenged the long-standing assumption that academic prestige and scholarly reputation alone constitute sufficient foundations for effective institutional leadership. This conceptual study examines the evolving shift from prestige-based leadership paradigms towards agile, emotionally intelligent and governance-oriented approaches in contemporary higher education. Drawing on interdisciplinary literature from higher education policy, organisational leadership and governance studies, the paper develops the notion of the "Agile University" as a framework for understanding leadership as a

[167] Dr., Çukurova University, School of Foreign Languages, alperzereyalp@gmail.com, 0000-0002-1217-3430

[168] Dr., Mersin Univesrity, School of Foreign Languages, ozgegulz@gmail.com, 0000-0002-8633-9296

systemic institutional capability rather than a purely individual trait. The study highlights how strategic agility, relational competence and distributed decision-making are becoming central to sustaining institutional resilience and academic purpose in uncertain policy environments. It further addresses the tensions inherent in increasing managerial expectations, including the need to balance adaptive governance with the preservation of collegial traditions and academic autonomy. By articulating the implications of agile governance for leadership selection, development and evaluation, the paper contributes to ongoing debates on how universities can enhance organisational sustainability while maintaining their distinctive intellectual and social missions. The proposed framework offers a theoretically grounded and policy-relevant perspective for rethinking leadership in contemporary higher education systems.

Key words: Higher education leadership, Agile leadership, University governance, Institutional resilience, Leadership development

Kaynakça/Reference

Baker-Doyle, K. J. (2017). Transformative teacher leadership: A field guide for educators. Harvard Education Press.

Bogler, R., & Somech, A. (2004). Influence of teacher empowerment on teachers' organizational commitment, professional commitment and organizational citizenship behavior in schools. *Teaching and Teacher Education, 20*(3), 277–289. https://doi.org/10.1016/j.tate.2004.02.003

Avetisyan, P., Gevorgyan, N., & Tadevosyan, M. (2024). The role of managerial competencies in higher education: Navigating current transformational trends. *European Research Studies Journal*, *27*(1), 195–214.

Ballout, S., & Hamadeh, S. (2026). From resilience to resistance: Rethinking faculty well-being as a moral and political problem in nursing education—Toward a humane ethics of academic care. *Nursing Inquiry*, *33*, e70092. https://doi.org/10.1111/nin.70092

Barnett, R. (2011). *Being a university*. Routledge.

Beerkens, M., & van der Hoek, M. (2022). Academic leaders and leadership in the changing higher education landscape. In *Research handbook on academic careers and managing academics* (pp. 121–136). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781839102639.00017

Biely, K. (2024). Agile by accident: How to apply agile principles in academic research projects. *SN Social Sciences*, *4*, Article 12. https://doi.org/10.1007/s43545-023-00823-3

Cloete, N., Bunting, I., Sheppard, C., & Fehnel, R. (2023). "Outroduction": A research agenda on collegiality in university settings. In K. Sahlin & U. Eriksson-Zetterquist (Eds.), *Revitalizing collegiality: Restoring faculty authority in universities* (pp. 181–211). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S0733-558X20230000087008

Coronado-Maldonado, I., & Benítez-Márquez, M. D. (2023). Emotional intelligence, leadership, and work teams: A hybrid literature review. *Heliyon, 9*(10), e12955. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e12955

Crawford, M. (2023). *Leadership and wellbeing in higher education*. Bloomsbury.

Deem, R., Hillyard, S., & Reed, M. (2007). *Knowledge, higher education and the new managerialism*. Oxford University Press.

Rumbley, L., Van't Land, H., & Becker, J. (2018). Higher education leadership training: Global maps and gaps. *International Higher Education*, *93*, 4–6. https://doi.org/10.6017/ihe.0.93.10415

Seale, O. (2022). Re-imagining leadership development for middle-level academic leaders in Africa. *Journal of Higher Education in Africa*, *20*(2), 1–22.

Smith, B. L., & Hughey, A. W. (2006). Leadership in higher education: Its evolution and potential. *Industry and Higher Education*, *20*(3), 157–163. https://doi.org/10.5367/000000006777690972

Teichler, U. (2021). Are academics driven by managerialism? Governance and the changing role of academics on the way towards a knowledge society. *Acta Paedagogica Vilnensia*, *46*, 13–26. https://doi.org/10.15388/ActPaed.2021.46.1

Theobald, S., Prenner, N., Krieg, A., & Schneider, K. (2020). Agile leadership and agile management on organizational level: A systematic literature review. In *International Conference on Product-Focused Software Process Improvement* (pp. 20–36). Springer.

Weick, K. (1976). Educational organisations as loosely coupled systems. *Administrative Science Quarterly*, *21*(1), 1–19.

Westover, J. H. (2026). *Building resilient institutions: Leadership strategies for crisis management in higher education*. HCI Press.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin gelecek kaygıları ile akademik motivasyonları arasındaki ilişki*

Büşra Yıldız[169], Kemal Kayıkçı[170],

Öz

Motivasyon sorunları akademik başarıyı etkileyen önemli ve güncel bir problem alanı olarak gözlenmektedir (Cunningham, 2003; Matuga, 2009). Gerek Mesleki deneyimlerimiz gerekse yapılan araştırmalar(Şahan 2024) eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bir kısmının son zamanlarda sınıfa ders araç gereci getirmediklerini, okul terklerinin arttığını ve kontenjan açıkları oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu durumun eğitim fakültesi mezunlarının iş bulamaması ve buna dayalı olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin gelecek kaygılarından kaynaklandığı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelecek kaygılarını ve akademik motivasyonlarını saptayarak bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma nicel araştırma yöntemine dayalı olarak ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın Evrenini 2025-2026 Eğitim öğretim yılında öğrenim gören Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi maksimum çeşitlilik örneklemesine uygun olarak her branştan ve her sınıf kademesinden random usulü ile 30'ar öğrenci seçilmiş ve toplam 704 Anket uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak Karagüven (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan 7'li (1-7) likert tipi "Akademik Motivasyon Ölçeği" ile Hatun ve Demirci (2025) tarafından Türkçeye uyarlanan 7'li (0-6) "Gelecek Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin gelecek kaygısı ortalaması 4.28; Akademik motivasyon algı ortalaması ise 4.43 düzeyinde bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, ailelerinin sosyo ekonomik durumu ve öğrenim gördükleri bölümlere göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin akademik motivasyon algılarının cinsiyetlerine ve ailelerinin sosyo ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Anketin geneline göre gelecek kaygısı ile akademik motivasyon arasında anlamlı, pozitif yönde ve zayıf bir ilişki bulunmuştur (P=0.13; r=.094).

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakültesi, Öğrenci, Gelecek kaygısı, Akademik motivasyon

The relationship between future anxiety and academic motivation of faculty of education students

Abstract

Motivation problems are observed as an important and current issue affecting academic achievement (Cunningham, 2003; Matuga, 2009). Both our professional experiences and previous research (Şahan, 2024) have revealed that some students studying in faculties of education have recently not been bringing course materials to class, that school dropout rates have increased, and that quota gaps have emerged. This situation can be attributed to the inability of education faculty graduates to find employment and, consequently, to

---

* Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Prof. Dr. Kemal Kayıkçı danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır..

1 Sorumlu Yazar/ Öğretmen, Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü e-mail, bsryasaroglu@gmail.com ORCID: 0009-0000-6381-1060

170 Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fak EBB -EYD, e-mail: kemalkayikci@akdeniz.edu.tr, ORCID :0000-0003-3330-5452

the future anxiety experienced by students in these faculties. The aim of this study is to determine the future anxiety and academic motivation levels of students in faculties of education and to reveal the relationship between these variables. The research was conducted using a quantitative research method based on a correlational survey model. The population of the study consisted of students enrolled in the Faculty of Education at Akdeniz University during the 2025–2026 academic year. The sample was formed in accordance with maximum variation sampling, with 30 students randomly selected from each department and each grade level, and a total of 704 questionnaires were administered. As data collection tools, the 7-point (1–7) Likert-type "Academic Motivation Scale," adapted into Turkish by Karagüven (2012), and the 7-point (0–6) "Future Anxiety Scale," adapted into Turkish by Hatun and Demirci (2025), were used. According to the research results, the mean score of students' future anxiety was found to be 4.28, while the mean score of their perceived academic motivation was 4.43. The findings indicated that there were significant differences in students' anxiety levels based on gender, grade level, family socioeconomic status, and the departments in which they were studying. In addition, significant differences were found in students' perceptions of academic motivation according to gender and family socioeconomic status. Based on the overall results of the survey, a significant, positive, and weak relationship was found between future anxiety and academic motivation ($p = 0.13$; $r = .094$).

Keywords: Education Faculty, Student, Future Anxiety, Academic Motivation

Kaynakça/Reference

Hatun, O., & Demirci, İ. (2025). Turkish adaptation of the Dark Future Scale: Longitudinalassociations between future anxiety, self-compassion, academic self-efficacy, and test anxiety among college students. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 15(78), 697-716. https://doi.org/10.17066/tpdrd.1561131

Karagüven, M.H.Ünal (2012). Akademik Motivasyon Ölçeğinin

Türkçeye Adaptasyonu. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri •EducationalSciences: Theory&Practice - 12(4) • Güz/Autumn • 2599-2620

Şahan, S. (2024). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Okul Terki Durumlarının İncelenmesi.Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.

Türki Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinin incelenmesi: Eskişehir Örneği*

Royala Kazımova[171] 0009-0005-6215-4157 Doç. Dr. Yücel Şimşek[172] 0000-0003-0656-1047

Öz

Bu çalışmada Türki Cumhuriyetlerden gelen öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeline göre desenlenmiştir. Örneklem yöntemi olarak basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'nin Eskişehir ilinde bulunan 3 üniversitede: Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören Türki Cumhuriyetlerden gelen 379 öğrenciden oluşturmaktadır. Veriler "Üniversite Uyum Ölçeği" ile toplanılmıştır. Verilerin cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü üniversite, eğitim gördüğü bölüm, okuduğu sınıf, uyruk, burs alma durumu, eğitim düzeyi, yaşadığı yer, anne-baba eğitim düzeyi, Eskişehir'de yaşam süresi gibi değişkenlere yönelik analizi için SPSS 30.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre Türki Cumhuriyetlerden gelen öğrencilerin akademik, sosyal, kişisel-duygusal, kurumsal uyum açısından uyum düzeylerinin "genel olarak uyum sağlıyorum" düzeyinde olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, okuduğu sınıf, uyruk, eğitim düzeyi, Eskişehir'de yaşam süresi gibi değişkenler açısından uyum düzeylerinde anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenim gördüğü üniversite, eğitim gördüğü bölüm, burs alma durumu, yaşadığı yer, anne-baba eğitim düzeyi değişkenleri açısından anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uyum, üniversiteye uyum, akademik uyum.

Examination of the university adapting process of students from Turkic Republics; The Example of Eskişehir

Abstract

In this study, the aim was to examine the adaptation process of students from Turkic Republics to university life. The research was designed according to the survey model, one of the quantitative research methods. The sampling method employed was simple random sampling. The sample group consisted of 379 students from Turkic Republics studying at three universities in Eskişehir, Turkey: Anadolu University, Osmangazi University, and Eskişehir Technical University. Data were collected using the "University Adaptation Scale." For the analysis of variables such as gender, age, university attended, department of study, year of study, nationality, scholarship status, educational level, place of residence, parental education level, and duration of residence in Eskişehir, the SPSS 30.0 package program was utilized. The findings revealed that students from Turkic Republics reported their adaptation levels in academic, social, personal-emotional, and institutional dimensions as being at the level of "I generally adapt." Significant differences were observed in

---

[171] *Bildiri, sorumlu yazarın Haziran 2025'te Anadolu Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü'nde kabul edilmiş olan tezinden üretilmiştir. /*This paper is based on the thesis of the corresponding author, which was approved by the Graduate Education Institute of Anadolu University in June 2025.

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: EğitimUzmanı Royala Kazımova, royalekazim00@gmail.com, Orcid ID: 0009-0005-6215-4157

[172] Doç. Dr. Yücel Şimşek, ysimsek@anadolu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0656-1047

adaptation levels with respect to variables such as gender, age, year of study, nationality, educational level, and duration of residence in Eskişehir. However, no significant differences were found in relation to university attended, department of study, scholarship status, place of residence, or parental education level.

Keywords: Adaptation, university adaptation, academic adaptation

The Investigation of Artificial Intelligence on School Management in the Field of Education: A Bibliometric Analysis

Elanur Ersan Albayrak[173]

Abstract

In recent years, artificial intelligence (AI) has emerged as a key concept in education. The aim of this study is to analyse research on "AI on school management" in the field of education using bibliometric methods. To this end, 332 articles published between 1999 and 2026 were retrieved from the Web of Science (WoS) database and analysed using the Biblioshiny web application in RStudio. Previous studies have shown that AI has a significant role in the impact on school management and educational outcomes, making a holistic examination. The findings reveal a marked increase in publications particularly since 2023; the majority of publications appear in journals focusing on education and management. Furthermore, a substantial portion of the studies focuses on related topics such as performance, knowledge and self-efficacy. Overall, this study serves as a comprehensive guide for researchers planning to conduct future research on the impact of AI on school management.

Keywords: Artificial intelligence, school management.

Eğitim Alanında Okul Yönetimi Üzerine Yapay Zekâ Araştırmalarının İncelenmesi: Bir Bibliyometrik Analiz

Öz

Son yıllarda yapay zekâ, eğitim alanında anahtar bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, bibliyometrik yöntemler kullanarak eğitim alanında "okul yönetiminde yapay zekâ" konusundaki araştırmaları analiz etmektir. Bu amaçla, 1999 ile 2026 yılları arasında yayınlanan 332 makale Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilmiş ve RStudio'daki Biblioshiny web uygulaması kullanılarak analiz edilmiştir. Önceki çalışmalar, yapay zekanın okul yönetimi ve eğitim sonuçları üzerindeki etkisinde önemli bir role sahip olduğunu göstermiş ve bütünsel bir inceleme yapmıştır. Bulgular, özellikle 2023'ten bu yana yayınlarda belirgin bir artış olduğunu ortaya koymaktadır; yayınların çoğu eğitim ve yönetim odaklı dergilerde yer almaktadır. Ayrıca, çalışmaların önemli bir kısmı performans, bilgi ve öz yeterlilik gibi ilgili konulara odaklanmaktadır. Genel olarak, bu çalışma, yapay zekanın okul yönetimi üzerindeki etkisine ilişkin gelecekte araştırma yapmayı planlayan araştırmacılar için kapsamlı bir kılavuz görevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, okul yönetimi.

[173] *Elanur Ersan Albayrak, PhD Candidate/Hacettepe University/ elaerrsan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4976-5544

Okul binalarının sağlığa uygunluğuna ilişkin yönetici görüşleri

Duygu Sarıışık[174], Kasım Karakütük[175]

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul binalarının sağlığa uygunluğunu etkileyen durumlara ilişkin eğitim yöneticilerinin görüşlerini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Çalışma grubunu, 2025-2026 öğretim yılında Ankara'nın Altındağ, Çankaya, Yenimahalle ve Keçiören ilçelerindeki devlet okullarında (3 ilkokul, 7 ortaokul, 3 lise ve 1 Özel Eğitim Uygulama Okulunda) görev yapan 7'si okul müdürü, 7'si müdür yardımcısı olmak üzere 14 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu maksimum çeşitlilik yaklaşımıyla belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu 5 alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve kapsam geçerliğinin sağlandığına karar verilmiştir. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiş; sekiz tema ile bunlara ilişkin kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırmanın güvenirliği, katılımcıların kodlanması, doğrudan alıntılar yapılması ve verilerin tema-kategori-kod süreciyle sistematikleştirilmesiyle sağlanmıştır. Araştırma sonuçlarında yöneticilerin okul binalarını fiziksel güvenlik, çevre sağlığı, bakım-onarım, bütçe, teknik destek ve eğitim gereksinimleri açısından değerlendirdikleri belirlenmiştir. Düzenli denetim sistemi kurulması, teknik destek ekipleri oluşturulması ve havalandırmaya yönelik bakım çözümleri geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul sağlığı, okul binaları, okulun iç ortam kalitesi.

School administrators' views on the suitability of school buildings for health

Abstract

The aim of this study is to examine educational administrators' views on the factors affecting the health suitability of school buildings. The study was designed as a case study within the framework of the qualitative research approach. The study group consists of 14 school administrators, including 7 principals and 7 vice principals, working in public schools (3 primary schools, 7 middle schools, 3 high schools, and 1 Special Education Practice School) located in the Altındağ, Çankaya, Yenimahalle, and Keçiören districts of Ankara during the 2025–2026 academic year. The study group was determined through the maximum variation sampling method. The semi-structured interview form prepared as the data collection tool was submitted to five field experts, and it was concluded that content validity was ensured. The data were analyzed through content analysis, and eight themes along with related categories and codes were generated. The reliability of the study was ensured through coding participants, using direct quotations, and systematizing the data through the theme-category-code process. The findings revealed that administrators evaluated school buildings in terms of physical safety, environmental health, maintenance and repair, budget, technical

[174] Sorumlu Yazar/ Duygu Sarıışık/ Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, duygu.ns4560@gmail.com, 0000-0002-6449-2978

[175] Prof. Dr. Kasım Karakütük/Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, karakut@education.ankara.edu.tr, 0000-0003-3136-1979

support, and educational needs. It is recommended to establish a regular inspection system, create technical support teams, and develop maintenance solutions for ventilation.

Keywords: School health, school buildings, indoor environmental quality of schools.

Kaynakça/Reference

İnaltekin, A., & Mete, B. (2023). Kentsel dönüşüm ve asbest riski. In F. Tanır (Ed.), *Halk sağlığında güncel derlemeler V.* Akademisyen Yayınevi.

https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=POLgEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=OECD+E%C4%9Fitim+ve+Sa%C4%9Fl%C4%B1k+Raporlar%C4%B1+asbest+OKUL&ots=-pkv_qNV_x&sig=A_cQ_1imGy0rlMd8h1mIAQioB3g&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu. (2017). *İstanbul asbest raporu.* TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu.

UNESCO'nun üretken yapay zekâ kılavuzu çerçevesinde uluslararası öğrenci kabul süreçleri

A. Burcu Aslan[176]

Öz

Üretken yapay zekâ araçlarının eğitim alanında giderek artan entegrasyonu, eşitlik, şeffaflık ve kurumsal yönetim açısından mevcut alanyazında henüz yeterince ele alınmamış temel sorular doğurmaktadır. Bu araştırma, küresel yapay zekâ politika çerçeveleri ile uluslararası kabul süreçlerine özgü karar alma ve uygulama sorunları arasındaki ilişkinin literatürde yeterince ele alınmamasından hareketle şekillenmiştir. Çalışma; UNESCO'nun Eğitim ve Araştırmada Üretken Yapay Zekâ Kılavuzu'nu (2024) temel analitik omurga olarak almakta ve ÜYZ'nin uluslararası öğrenci kabul süreçleri için taşıdığı riskleri eleştirel biçimde incelemeyi ve sonunda da yükseköğretim kurumları ile politika yapıcılara yönelik idari çıkarımları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Doküman analizine dayanan çalışmanın çerçevesini UNESCO kılavuz belgesi oluşturmaktadır. Belgede ortaya konulan ilke ve uyarılar, uluslararası öğrenci kabulü ve yükseköğretimin uluslararasılaşmasına ilişkin mevcut mevzuatla ilişkilendirilerek yorumlanmıştır.

Çalışma, UNESCO kılavuzunun öne çıkardığı üç temel bulguyu ortaya koymaktadır: Küresel Kuzey yanlılığı, kültürel tektipleşme riski ve deepfake kaynaklı belge sahteciliği. Sonuç olarak, mevcut kabul süreçlerinin yapay zekâ odaklı olarak yeniden yapılandırılması zorunlu hale gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: UNESCO, Üretken yapay zekâ, Uluslararası öğrenci kabulü, Yükseköğretim yönetimi.

International student admissions through the frame of UNESCO's generative AI guidance

Abstract

The growing integration of generative artificial intelligence (GenAI) tools in educational administration raises fundamental questions regarding equity, transparency, and institutional governance that remain insufficiently addressed in the existing literature. This study is motivated by a notable gap between global AI policy frameworks and the specific decision-making and implementation challenges inherent in international student admissions processes. Drawing on UNESCO's Guidance for Generative AI in Education and Research (2024) as its primary analytical framework, the study critically examines the

[176] Ayşe Burcu Aslan/Öğretim Görevlisi/Gaziantep Üniversitesi, mihciogluburcu@gmail.com,0000-0002-1858-2542

structural risks that GenAI poses for international student admissions and derives administrative implications for higher education institutions and policymakers.

Methodologically, this is a conceptual study grounded in document analysis. The UNESCO guidance document serves as the unit of analysis; the principles and warnings set forth therein are systematically interpreted in relation to the existing literature on international student admissions and higher education internationalization.

The analysis identifies three key findings informed by the UNESCO guidance: Global North bias embedded in AI models, the risk of cultural homogenization in applicant evaluation, and the threat of deepfake-enabled document fraud in admissions workflows. Taken together, these findings suggest that existing admissions frameworks require a fundamental, AI-informed restructuring grounded in the principles of equity, transparency, and cultural plurality.

Keywords: UNESCO, Generative AI, International student admissions, Higher education governance.

Kaynakça/Reference

UNESCO. (2023). Guidance for generative AI in education and research. UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693

Yükseköğretim Kurulu. (t.y.). Yurt dışı öğrenci kabulüne ilişkin esaslar. https://www.yok.gov.tr/Documents/1759306432459.yurt-disi-ogrenci-kabulune-iliskin-esaslar.pdf

Öğretmen Yetiştirme Programlarındaki Sınıf Yönetimi Dersine İlişkin Model Önerisi*

Prof. Dr. Halil IŞIK[177], Doç. Dr. Rezzan UÇAR[178]

Öz

Sınıf yönetimi dersi ilk kez 1997 yılında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında bir ders olarak öğretim programına eklenmiştir. (Güner-Yıldız, 2011). 2006, 2009 ve 2018 yıllarında yapılan program değişikliklerinde sınıf yönetimi dersi öğretim programında yer almaya devam etmiştir. Tüm bu süreçte ders adı aynı kalmış içerikte de çok küçük değişiklikler olmuştur. 2018 YÖK öğretmen yetiştirme programında sınıf yönetimi dersi meslek bilgisi ders kategorisinde tüm anabilim dallarında okutulan zorunlu ortak bir ders olarak yer almaktadır. Bu kapsamda okulöncesi eğitimi anabilim dalı öğrencileri ile matematik eğitimi anabilim dalı gibi birçok farklı yaş ve ilgi düzeyine hitap eden öğretmen adayları aynı grup içinde aynı içeriğe sahip dersi almaktadır. Bu bağlamda sınıf yönetimi dersine ilişkin sadece genel bilgilerin aktarımı söz konusu olmaktadır. Sınıf yönetimi tüm öğretmenlik alanlarında temel teşkil etse de uygulama yöntemleri alana göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu kapsamda bu araştırma kuramsal bir araştırma olup ilgili alanyazın taranarak kavramsal bir değerlendirme yapılmış ve bir model önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen yetiştirme programı, sınıf yönetimi, model önerisi.

A Model Proposal for the Classroom Management Course in Teacher Training Programs

Abstract

The classroom management course was first added to the curriculum in 1997 by the Council of Higher Education as part of the restructuring of faculties of education (Güner-Yıldız, 2011). In the program changes of 2006, 2009, and 2018, the classroom management course continued to be included in the curriculum. Throughout this process, the course name remained the same, and there were only minor changes in the

[177] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Prof. Dr. /Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü/Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Department of Educationaal Sciences, halilisik17@gmail.com, 0000-0002-5305-0744

[178] Doç. Dr. /Assoc. Prof. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü/Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, ucarrezzan@gmail.com, 0000-0003-4526-2517

content. In the 2018 teacher training program, the classroom management course is included as a compulsory common course in all departments under the category of professional knowledge courses. In this context, prospective teachers from different age and interest levels, such as those in preschool education and mathematics education, take the same course with the same content within the same group. Therefore, the transfer of general knowledge about classroom management to students is crucial. While classroom management forms the basis of all teaching fields, application methods may vary depending on the field. This research is a theoretical study that involves a conceptual evaluation based on a review of the relevant literature and proposes a model.

Keywords: Teacher training program, classroom management, model proposal.

Kaynakça/Reference

Güner-Yıldız, N. (2011). Dünyada ve Türkiye'de sınıf yönetimi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(2), 37-59.

YÖK (2018). *Öğretmen yetiştirme lisans programları.* Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatında görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin görüşleri*

Mahmut Yeşil[179], **Necla Şahin Fırat**[180]

Öz

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) Taşra Teşkilatın'da görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Fenomonolojik desenin kullanıldığı bu çalışmanın verileri, örnek olayın yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Çalışma grubu, kolay ulaşılabilir durum ve maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemleriyle belirlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda iki temel tema ortaya çıkmıştır: "kararlarda etkisiz kalma" ve "kararlarda etkili olma". Bulgular, şube müdürlerinin çoğunlukla üst yöneticinin yönetim anlayışı ve yetki devrine bağlı olarak karar süreçlerine katıldıklarını göstermektedir. Rutin ve programlanmış kararlarda uygulayıcı konumda oldukları; ancak birim işleri, komisyon çalışmaları ve uzmanlık gerektiren konularda seçenek oluşturma, bilgi toplama ve ikna etme yoluyla kararları etkileyebildikleri belirlenmiştir. Karara katılım düzeyinin yönetim tarzı, iş kontrolü ve öz yeterlik algısıyla ilişkili olduğu; katılım arttıkça iş doyumu ve örgütsel bağlılığın güçlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Şube müdürlerinin eğitim sisteminin işletilmesinde etkili yöneticilik yapmaları için öz yeterliklerinin geliştirilmesi ve iş kontrolünün arttırılması sağlanarak kararlara katılım düzeyleri yükseltilmelidir.

Anahtar Kelimeler: MEB taşra teşkilatı, şube müdürü, karar verme.

*** Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında, birinci yazar tarafından yürütülmüş olan "Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatında Görev Yapan Şube Müdürlerinin Görevlerine İlişkin Görüşleri" adlı doktora tezinden üretilmiştir.**

[179] Dr. Tunceli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tunceli, Türkiye, mahmutyesil@hotmail.com, 0000-0001-7367-8988

[180] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi ABD, İzmir, Türkiye, necla.sahin@deu.edu.tr, 0000-0001-8710-9516

Okul Müdürlerinin Deprem Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Çalışma

Sadegül Akbaba Altun[181],

Öz

Bu çalışmanın amacı, 6 şubat 2023 yılında meydana gelen depremin etkilerinin okul müdürlerinin görüşlerine göre çok boyutlu ve süreçsel olarak incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma olarak tasarlanmış veriler görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Toplanan veriler tümevarım ve tümdengelim yöntemleriyle analiz edilmiştir. Bulgular temalar ve ilişkiler olarak sunulmuştur. Araştırmada depremin etkileri dokuz alt tema altında ele alınmıştır. Bu temalar, depremin psikolojik, ekonomik, fiziksel, eğitsel, örgütsel, yönetsel, bireysel, toplumsal ve kültürel etkileridir. Zamansal boyut olarak, depremin ilk günlerinden okula dönüş ve depremi anlamlandırma boyutuna kadar bu etkilerin nasıl işlediği ve birbirini etkilediği incelenmiştir. Ayrıca, bu boyutların etkileşiminde nasıl bir kriz liderliği sergilendiği, ve müdürlerin süreci nasıl anlamlandırdıkları da analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda süreçsel çok katmanlı bir model ile süreç açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Depremin etkileri, okul müdürleri, nitel araştırma.

School Principals' Experiences of Earthquakes: A Qualitative Study

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of the earthquake that occurred on February 6, 2023, in a multidimensional and process-oriented manner based on the perspectives of school principals. The study was designed as qualitative research, and the data were collected through interviews. The collected data were analyzed using both inductive and deductive approaches. The findings are presented in terms of themes and their interrelationships.

In the study, the effects of the earthquake are addressed under nine sub-themes: psychological, economic, physical, educational, organizational, administrative, individual, social, and cultural effects. From a temporal perspective, the study examines how these effects emerged and interacted with each other, from the first days of the earthquake through the process of returning to school and making sense of the disaster. In addition, the study analyzes how crisis leadership was enacted through the interaction of these dimensions and how school principals made sense of the process. Finally, the overall process is explained through a processual and multilayered model.

Keywords: Earthquake Effects, school principals, qualitative research

[181] **Prof. .Dr., Başkent Üniversitesi, akbabas@baskent.edu.tr, 0000-0001-5690-6088**

Deprem Sürecinde Okul Müdürlerinin Duyguları, Bilişleri ve Eylemleri

Sadegül Akbaba Altun[182],

Öz

Bu nitel çalışma, bir deprem sürecinde okul müdürlerinin liderliğinin zaman içinde nasıl evrildiğini, duygular, bilişler ve eylemler arasındaki dinamik etkileşim üzerinden incelemektedir. Araştırma olgubilim deseninde tasarlanmıştır. Araştırmaya 6 ilden 30 okul müdürü (27 erkek, 3 kadın; 10 anaokulu, 8 ilkokul, 5 lise) okul müdürü katılmıştır. Araştırmanın verileri görüşme yöntemi ile toplandı ve tümevarımcı analiz yaklaşımı ile analiz edildi. Bulgular deprem sırasında okul müdürlerinin liderlik davranışlarının birbiriyle bağlantılı duygusal deneyimler, bilişsel değerlendirmeler ve davranışsal tepkiler aracılığıyla şekillendiğini ortaya koymuştur. Bu unsurlar birbirinden bağımsız olarak işlememiştir; aksine, duyguların durumların nasıl yorumlandığını etkilediği, yorumların eylemleri yönlendirdiği ve eylemlerin zaman içinde yeni duygusal ve bilişsel durumlar ürettiği dinamik ve gelişen bir süreç oluşturmuştur. Sonuç olarak bu araştırma, aşırı koşullarda eğitim liderliğinin yinelenen duygusal ve bilişsel dönüşümler yoluyla nasıl evrildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Depremin etkileri, okul müdürleri, nitel araştırma.

School Principals' Emotions, Cognitions, and Actions During the Earthquake Process

Abstract

This qualitative study examines how school principals' leadership evolved over time during an earthquake process through the dynamic interaction of emotions, cognitions, and actions. The research was designed using a phenomenological approach. A total of 30 school principals from six provinces participated in the study (27 male, 3 female; 10 preschool, 8 primary school, and 5 high school principals). Data were collected through interviews and analyzed using an inductive analysis approach. The findings revealed that school principals' leadership behaviors during the earthquake were shaped through interconnected emotional experiences, cognitive evaluations, and behavioral responses. These elements did not operate independently; rather, they formed a dynamic and evolving process in which emotions influenced how situations were interpreted, interpretations guided actions, and actions, over time, generated new emotional and cognitive states. In conclusion, this study demonstrates how educational leadership evolves through iterative emotional and cognitive transformations under extreme conditions.

Keywords: Earthquake Effects, school principals, qualitative research

[182] **Prof. .Dr., Başkent Üniversitesi, akbabas@baskent.edu.tr, 0000-0001-5690-6088**

Okul müdürlerinin mevzuatı uygulamada yaşadıkları ikilemler ve karar alma süreci

İrem Eroğlu Koçak[183], Necla Şahin Fırat[184]

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin millî eğitim mevzuatını uygularken karşılaştıkları ikilem durumlarında nasıl bir karar alma süreci izlediklerini ortaya koymaktır. Araştırma olgubilim deseniyle yürütülmüş, çalışma grubunu Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde görev yapan 15 okul müdürü oluşturmuştur. Veriler senaryo temelli görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgulara göre okul müdürleri; yasal mevzuat ile üst yönetim talepleri, öğretmenlere ayrıcalık tanıma ile eşit davranma, yönetsel güvence sağlama ile öğrencinin güvenliğini önceleme ve amirlerin emirlerine uyma ile adaletli davranma gibi durumlar arasında ikilem yaşamaktadır. Sonuçlar, değer temelli ikilemlerde müdürlerin çoğunlukla kişisel ve mesleki değerlerini önceliklerini; maddi ve usulî işlemler içeren durumlarda ise mevzuata uygun hareket ederek bireysel risk almamayı tercih ettiklerini göstermektedir. Müdürlerin kararlarında öğrencilerin yararı, eğitim öğretimin sürekliliği, adalet ve öğretmenlerin mesleki motivasyonu belirleyici olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mevzuat, ikilem durumu, karar alma, okul müdürleri.

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında, birinci yazar tarafından yürütülmüş olan "Okul Müdürlerinin Mevzuatı Uygulamada Yaşadıkları İkilemler Ve Karar Alma Süreci" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

[183] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Kınık Şehit Cafer Atilla Ortaokulu, İzmir, Türkiye, av.irem.eroglu@gmail.com, 0000-0001-7243-640X

[184] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi ABD, İzmir, Türkiye, necla.sahin@deu.edu.tr,0000-0001-8710-9516

P4C Temelli Kavramsal Sorgulamanın 3. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Sürecine Etkisi

Püren Akçay[185], Aylin Ay Sarı[186], Gamze Karakaş[187],

Öz

Bu çalışmanın amacı, P4C (Philosophy for Children) yöntemiyle yürütülen kavramsal sorgulama çalışmalarının 3. sınıf öğrencilerinin yazma sürecine etkisini incelemektir. Araştırma, ilkokul düzeyinde öğrencilerin düşüncelerini yapılandırma ve yazılı anlatımda kavramsal derinlik oluşturma becerilerini destekleyecek öğretim yaklaşımlarına duyulan gereksinimden hareketle tasarlanmıştır. Yarı deneysel yöntemlerden tek gruplu ön test–son test desenine dayalı olarak yürütülen araştırmada, etik ve metodolojik gerekçelerle bekleme listesi yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışma grubunu aynı eğitim kurumunda öğrenim gören 3. sınıf düzeyinde beş şube oluşturmaktadır. Uygulama sürecinde, öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerinden seçilen kavramlar P4C yöntemiyle sorgulanmış; kavramlar arasında bağlantı kurmaları, deneyimleriyle ilişkilendirmeleri, düşüncelerini gerekçelendirmeleri ve farklı bakış açılarını dikkate almaları teşvik edilmiştir. Öğrencilerden kavramsal sorgulama sürecinde ulaştıkları düşünsel derinliği yazılı anlatımlarına yansıtmaları beklenmiş; yazma becerileri ön test ve son test yazma çalışmaları aracılığıyla, aynı analitik rubrik kullanılarak değerlendirilmiştir. Kontrol grubunun bulunmaması nedeniyle müdahalenin etkililiği, katılımcıların ön test ve son test puanları arasındaki değişim üzerinden ele alınmış olup, araştırma kapsamında veri toplama ve veri analizi süreçleri halen devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: P4C, kavramsal sorgulama, yazma becerisi, 3. sınıf öğrencileri, sorgulamaya dayalı öğrenme.

The Effect of P4C-Based Conceptual Inquiry on the Writing Process of Fifth-Grade Students

Abstract

The aim of this study is to examine the effect of conceptual inquiry activities conducted through the P4C (Philosophy for Children) approach on the writing process of fifth-grade students. The study is grounded in the need for instructional approaches that support students' abilities to structure their thinking and develop conceptual depth in written expression at the elementary level. Employing a quasi-experimental single-group pretest–posttest design, the study adopted a waiting-list (delayed intervention) approach for ethical and methodological reasons. The study group consisted of five fourth-grade sections enrolled in the same educational institution. During the implementation process, concepts derived from students' daily life experiences were explored through P4C-based inquiry sessions, encouraging students to establish connections between concepts, relate them to personal experiences, justify their ideas, and consider multiple perspectives. Students were expected to reflect their conceptual deepening achieved during the inquiry process in their written compositions, which were evaluated through pretest and posttest writing tasks using the same analytic rubric. In the absence of a control group, the effectiveness of the intervention was examined

[185] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Unvan/Title, Kurum/Institution, e-mail, ORCID

[186] Unvan/Title. Kurum/Institution, e-mail, ORCID

[187] Unvan/Title. Kurum/Institution, e-mail, ORCID

through changes in participants' pretest and posttest scores. Data collection and data analysis processes are currently ongoing, and findings and conclusions will be reported upon completion of the analyses.

Keywords: P4C, conceptual inquiry, writing skills, fifth-grade students, inquiry-based learning.

Kaynakça/Reference

Campbell, D. T., & Stanley, J. C. (1963). *Experimental and quasi-experimental designs for research*. Houghton Mifflin.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2019). *How to design and evaluate research in education* (10th ed.). McGraw-Hill Education.

Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. Houghton Mifflin.

Okul kültürünün öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisi*

Sümeyye Betül ARMUTLU[188], Şebnem YAZICI[189]

Öz

Okul kültürü, öğretmenlerin mesleki deneyim, örgütsel uyum ve dayanıklılıklarını etkileyen örgütsel bir unsurdur. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin okul kültürü algılarının psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisini incelemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinde yürütülen çalışmanın örneklemini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul'daki kamu okullarında görev yapan 491 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Okul Kültürü Ölçeği (Terzi, 2005) ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (Smith vd., 2008; Doğan, 2015) ile toplanmıştır. Bulgular, erkek öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin kadınlardan anlamlı biçimde yüksek olduğunu göstermektedir. Kıdeme göre, 5 yıl ve altındaki öğretmenlerde bürokratik kültür, 21 yıl ve üzerindekilerde görev kültürü algısı daha yüksektir. Ayrıca okul kültürü ile psikolojik sağlamlık arasında düşük düzeyde pozitif; bürokratik kültür ile psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Regresyon sonuçları, genel okul kültürünün psikolojik sağlamlığı pozitif, bürokratik kültürün ise negatif yönde yordadığını göstermiştir. Bu sonuçlar, destekleyici okul ortamının önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul kültürü, psikolojik sağlamlık, öğretmen, bürokratik kültür, eğitim yönetimi.

The effect of school culture on teachers' psychological resilience levels

Abstract

School culture is an organizational factor influencing teachers' professional experience, organizational adaptation, and resilience. This study examines the effect of teachers' school culture perceptions on their psychological resilience levels. Conducted with the relational survey model, the sample consisted of 491 teachers in Istanbul public schools in 2024-2025. Data were collected through the Personal Information Form, the School Culture Scale (Terzi, 2005), and the Brief Psychological Resilience Scale (Smith et al., 2008; Doğan, 2015). Findings showed male teachers had significantly higher psychological resilience than females. By seniority, teachers with five years or less had higher bureaucratic culture perceptions, while those with 21 years or more had higher task culture perceptions. A low-level positive relationship was found between school culture and psychological resilience, and a negative one with bureaucratic culture. Regression showed school culture positively and bureaucratic culture negatively predicted psychological resilience. Results point to the importance of a supportive school environment.

Keywords: School culture, psychological resilience, teacher, bureaucratic culture, educational administration

---

[188] ***Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında yürüttüğü yüksek lisans tezinden üretilmiştir. /*This study was derived from the first author's master's thesis conducted under the supervision of the second author.**

Sorumlu Yazar, Öğretmen, 700. Yıl Ortaokulu, İstanbul MEB, betularmutlu1@gmail.com, https://orcid.org/0009-0002-2104-3029

[189] **Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, syazici@fsm.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-8816-287X**

Kaynakça/Reference

Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine, 15*(3), 194–200.

Terzi, A. R. (2005). İlköğretim okullarında örgüt kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 43*, 423–442.

Doğan, T. (2015). Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being, 3*(1), 93–102.

Türkiye ve Filistin'de Öğretmen Liderliğine Yönetsel Destek: Karşılaştırmalı Bir Bakış[190]

Najlaa Jamal Fahmi Alnakhala [191], Necla Şahin FIRAT [192]

Öz

Bu çalışma, Türkiye ve Filistin'de ilkokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği ve yönetsel desteğin rolüne ilişkin görüşlerini incelemektedir. Çalışma, öğretmenlerin okul müdürlerinden liderlik kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik beklentilerine ve bu beklentilerin ne ölçüde karşılandığına odaklanmaktadır. Araştırma, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında İzmir (Türkiye) ve Gazze (Filistin) bölgesindeki kamu ve özel ilkokullarda görev yapan 24 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma deseni benimsenmiş olup veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve MAXQDA 2020 programı kullanılarak içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bulgular, öğretmen algılarında sosyo-kültürel, örgütsel ve politik bağlamlardan kaynaklanan benzerlikler ve farklılıklar olduğunu göstermektedir. Her iki ülkedeki öğretmenler destekleyici, katılımcı ve güçlendirici liderliğin önemini vurgulamakla birlikte, yönetsel destek düzeyi farklılık göstermektedir. Çalışma, okul müdürlerinin öğretmen liderliğini desteklemedeki kritik rolünü ortaya koymakta ve sürdürülebilir okul gelişimi için bağlama duyarlı politikaların gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen liderliği, Yönetsel destek, İlköğretim.

Administrative Support for Teacher Leadership in Türkiye and Palestine: A Comparative Perspective

Abstract

This study examines primary school teachers' perspectives on teacher leadership and the role of administrative support in Türkiye and Palestine. It focuses on teachers' expectations of school principals in fostering their leadership capacities and the extent to which these expectations are fulfilled. The study was conducted during the 2022–2023 academic year with 24 teachers working in public and private primary schools in İzmir, Türkiye, and Gaza, Palestine. Adopting a qualitative research design, data were collected through semi-structured interviews and analyzed using content analysis with MAXQDA 2020. Findings indicate both similarities and differences in teachers' perceptions, shaped by socio-cultural, organizational, and political contexts. While teachers in both countries emphasize the importance of supportive, participatory, and empowering leadership, the degree of administrative support varies. The study underscores the critical role of school principals in enabling teacher leadership and highlights the need for context-sensitive policies to promote sustainable school improvement.

Keywords: Teacher leadership, Administrative support, Primary education.

190 Bu çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 2025 yılında ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından yazılmış doktora tezinden türetilmiştir.

191 Dr. Najlaa Jamal Fahmi Alnakhala, Dokuz Eylül University, najlaajamal@gmail.com, ORCID: 0009-0002-3197-7108

192 Prof. Dr. Necla Şahin FIRAT, Dokuz Eylül University, necla.sahin@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8710-9516

Kaynakça/Reference

Alnakhala, N. J. F. (2025). *Öğretmenlerin ilkokullardaki öğretmen liderliği uygulamalarına ilişkin görüşleri: Türkiye ve Filistin örneği [Teachers' views on teacher leadership practices in primary schools: The case of Turkey and Palestine]* (Doctoral dissertation, Dokuz Eylül University, Institute of Educational Sciences).,

Alnakhala, N. J. F., & Şahin-Fırat, N. (2024). Teacher leadership challenges and facilitators: A comparative study of Turkish and Palestinian teachers. *Western Anatolia Journal of Educational Sciences*, 15(3), 3425–3458. https://doi.org/10.51460/baebd.1580614.

Angelle, P.S., & DeHart, C.A. (2016). Comparison and evaluation of four models of teacher leadership. *Research in Educational Administration & Leadership*, 1(1), 85-119.

Danielson, C. (2006). *Teacher leadership that strengthens professional practice*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Araşkal, S., & Kılınç, A. Ç. (2019).Investigating the factors affecting teacher leadership: A qualitative study. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(3), ss.419-468. doi:10.14527/kuey.2019.011.

OECD. (2019). *Turkey. In Education policy outlook 2019: Working together to help students achieve their potential.* OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/a85d5b7b-en.

Oppi, P. (2023). *Teacher leadership: Supporting teachers' collaborative learning in Estonian schools* [Doctoral dissertation, Tallinn University]. Tallinn University.

Özdemir, M., Küçükçene, M., Abaslı, K., Pektaş, V., & Ayhan, E. (2024). The effect of empowering leadership and teacher autonomy on affective commitment: The mediating role of teacher self-efficacy. *Education and Science,* 49(219), 201–224. https://doi.org/10.15390/EB.2024.12663.

Özdoğru, M., Doğuş, Y., & Akyürek, M. İ. (2025). The mediating role of the principal– teacher relationship in innovative school leadership and teacher professional learning according to Turkish teachers' perceptions. *Behavioral Sciences*, 15(4), 450. https://doi.org/10.3390/bs15040450.

Uddin, M. S.(2020). The role of the principal is developing an instructional leadership team in school. *Educational Research and Reviews*, 15(11), 662–667. https://doi.org/10.5897/err2020.4057

Unicef. (2018). *State of Palestine: Country report on out of school children.* UNICEF, Palestine.

UNESCO. (2015). *Education for all 2000–2015: Achievements and challenges*. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232205.

Yükseköğretim Kurumlarında Mütevazı Liderlik ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Aysima Lale AKTAŞ[193], Safiye Çiğdem GÖREN GOAS OSES[194]

Öz

Yükseköğretim kurumlarında liderlik anlayışı, akademik personelin örgütsel bağlılığını şekillendiren önemli faktörlerden biridir. Ancak mütevazı liderliğin örgütsel bağlılığın alt boyutlarıyla ilişkisini inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, yükseköğretim kurumlarında mütevazı liderlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma nicel yöntemle ilişkisel tarama modelinde yürütülmüş; veriler üç devlet üniversitesinde görev yapan akademik personelden toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Mütevazı Liderlik Ölçeği ve Örgütsel Bağlılık Ölçeği kullanılmış, analizlerde korelasyon, t-testi ve ANOVA tekniklerinden yararlanılmıştır. Bulgular, mütevazı liderlik ile ahlaki bağlılık arasında pozitif, zoraki bağlılık arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu göstermiştir. Çalışma, yükseköğretimde liderlik yaklaşımlarının bağlılık türleri üzerindeki farklı etkilerine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mütevazı liderlik, örgütsel bağlılık, yükseköğretim, akademik personel.

Examining The Relationship Between Humble Leadership and Organizational Commitment in Higher Education Institutions

Abstract

Leadership approaches in higher education institutions are among the significant factors shaping academic staff's organizational commitment. However, studies examining the relationship between humble leadership and the sub-dimensions of organizational commitment remain limited. The aim of this study is to investigate the relationship between humble leadership and organizational commitment in higher education institutions. The research was conducted using a quantitative correlational survey model, and the data were collected from academic staff working at three public universities. The Humble Leadership Scale and the Organizational Commitment Scale were used as data collection instruments, and correlation, t-test, and ANOVA analyses were performed. The findings revealed a positive significant relationship between humble leadership and normative commitment, and a negative significant relationship with continuance commitment. The study highlights the differentiated effects of leadership approaches on types of commitment in higher education.

Keywords: Humble leadership, organizational commitment, higher education, academic staff.

[193] Araştırma Görevlisi, Amasya Üniversitesi, aysima.aktas@amasya.edu.tr, 0009-0002-1799-2416

[194] Dr. Öğretim Üyesi, Amasya Üniversitesi, safiye.goren@amasya.edu.tr, 0000-0002-5576-2091

*Bu çalışma, Aysima Lale Aktaş'ın Dr. Öğr. Üyesi Safiye Çiğden GÖREN GOAS OSES danışmanlığında Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Kaynakça/Reference

Aguinis, H., Nesler, M. S., Quigley, B. M., Lee, S. J., & Tedeschi, J. T. (1996). Power bases of faculty supervisors and educational outcomes for graduate student. *The Journal of Higher Education, 67*(3), 267-297.

Bolman, L. ve Deal, T. E. (2013). *Örgütleri yeniden yapılandırmak* (Çev. A. Aypay ve A. Tanrıöğen). Seçkin Yayıncılık.

Ergün, E. (2007). Kurum kültürünü analiz etmede Quinn ve Cameron'un rekabetçi değerler analizi. *XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi* içinde (s. 266-271). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Milli Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatında görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin görüşleri*

Mahmut Yeşil[195], Necla Şahin Fırat[196]

Öz

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) Taşra Teşkilatın'da görev yapan şube müdürlerinin karar verme süreçlerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Fenomonolojik desenin kullanıldığı bu çalışmanın verileri, örnek olayın yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Çalışma grubu, kolay ulaşılabilir durum ve maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemleriyle belirlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda iki temel tema ortaya çıkmıştır: "kararlarda etkisiz kalma" ve "kararlarda etkili olma". Bulgular, şube müdürlerinin çoğunlukla üst yöneticinin yönetim anlayışı ve yetki devrine bağlı olarak karar süreçlerine katıldıklarını göstermektedir. Rutin ve programlanmış kararlarda uygulayıcı konumda oldukları; ancak birim işleri, komisyon çalışmaları ve uzmanlık gerektiren konularda seçenek oluşturma, bilgi toplama ve ikna etme yoluyla kararları etkileyebildikleri belirlenmiştir. Karara katılım düzeyinin yönetim tarzı, iş kontrolü ve öz yeterlik algısıyla ilişkili olduğu; katılım arttıkça iş doyumu ve örgütsel bağlılığın güçlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Şube müdürlerinin eğitim sisteminin işletilmesinde etkili yöneticilik yapmaları için öz yeterliklerinin geliştirilmesi ve iş kontrolünün arttırılması sağlanarak kararlara katılım düzeyleri yükseltilmelidir.

Anahtar Kelimeler: MEB taşra teşkilatı, şube müdürü, karar verme.

Kaynakça

Aydın, M. (2000). *Eğitim yönetimi* (6.Baskı)P. Hatipoğlu Yayınevi.

Bakan, İ. ve Büyükbeşe, T. (2008). Katılımcı karar verme: Kararlara katılım konusunda çalışanların düşüncelerine yönelik bir alan çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 13*(1), 29-56.

Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* (Çev. H. Aydın). Eğitim Kitabevi. (Orijinal yayın tarihi 2012)

Bozkurt, V. (2005). *Endüstriyel post ve endüstriyel dönüşüm.* Aktuel Yayınları.

Creswell, J. W. (2016). *Research design: Qualitative, and mixed methods approaches.* (Çev. S. B. Demir) (2. Baskı). Eğiten Kitap (2014)

Çit, G. (2012). *İstanbul ili avrupa yakası endüstri meslek liselerinde çalışan meslek grubu öğretmenlerinin yönetime katılma düzeyleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi]. YÖK veri tabanından erişildi (Tez No: 323266.).

Eren, E. (1998). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi* (5. Baskı). Beta Yayınları.

Eroğlu, H. T. (2006). Yönetime katılma biçimleri ve yerel yönetimlerde demokratik mekanizmalar. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6* (11), 191-206.

---

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında, birinci yazar tarafından yürütülmüş olan "Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatında Görev Yapan Şube Müdürlerinin Görevlerine İlişkin Görüşleri" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

[195] Dr. Tunceli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tunceli, Türkiye, mahmutyesil@hotmail.com, 0000-0001-7367-8988

[196] Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi ABD, İzmir, Türkiye, necla.sahin@deu.edu.tr, 0000-0001-8710-9516

Galipoğlu, Ö. (2014). *İnsan kaynakları yönetiminde çalışanların yönetime katılması ve öneri sistemlerinin firmalara sağladığı katkılar üzerine farklı sektörlerden uygulama örneği* (Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK veri tabanından erişildi (Tez No: 380122.).

Heller, F.A. ve Yukl, G. (1969). Participation, managerial decision-making and situational variables. *Organizational Behaviour and Human Performance, 4*(3), 227-241. doi:10.1016/0030-5073(69)90007-5

Jain, H. C. ve Giles, A. (1985). Workers' Participation in Western Europe: Implications for North America. *Relations industrielles, 40*(4), 747. doi:10.7202/051376ar

Karatepe, S. (2004). Polis teşkilatında halkla ilişkilerin önemi: Bir alan araştırması. *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(2), 261.

Koçel, T. (2007). *İşletme yöneticiliği* (11. Baskı). Arıkan Yayınları.

Koçel, T. (2020). İşletme yöneticiliği (18. Baskı). Beta Yayınları.

Lewin, K., Lippitt, R., ve White, R. K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created "social climates." *The Journal of Social Psychology, 10*(2), 271 299. https://doi.org/10.1080/00224545.1939.9713366

Mıhçıoğlu, C. (1983). Türkiye'de Yönetime Katılma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 38* (1).

Narangerel, E-O. (2020). *İş yükü ve iş kontrolünün karar verme sitilleri üzerindeki etkkisinde karar verme öz-yeterliliğinin aracılık rolü* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK veri tabanından erişildi (Tez No: 612803.).

Özer, M. A. (2015). *Yeni kamu yönetimi* (3. Baskı). Gazi Kitabevi.

Özer, M.A. (2016). Herbert simon'un yönetim bilimine katkıları üzerine değerlendirmeler. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 5*(11).

Serdar, A. (2011). *Sosyal Politika* (1.Baskı). Y. Alper, A. Tokol (Ed.). Dora Yayınları.

Stecher, B. ve Borko, H. (2002). Integrating findings from survey and case studies: examples from a study of standards-based educational reform. *Journal of Educational Policy, 17*(5), 547-560.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi: Genel esaslar* (6. Baskı). Savaş Yayınları.

Türk Dil Kurumu (t.y.). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri.* 06 Aralık 2022 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınları.

Zencirkıran, M. (2012). Örgüt ve yönetim kuramları. M. Zencirkıran (Ed.), *Örgüt sosyolojisi* içinde (s. 1-56). Dora Yayınları.

Öğretmen eğitiminde dijital dönüşüm: Yapay zeka entegrasyonu ve yeni pedagojik paradigmalar

Nazife Karadağ[197],

Öz

Bu araştırmanın temel amacı; öğretim üyelerinin öğretmen yetiştirme sürecinde yapay zeka (YZ) kullanımına ilişkin farkındalıklarını, bu teknolojilerin öğretim tasarımı ve ölçme-değerlendirme süreçlerindeki mevcut yansımalarını ve gelecekteki pedagojik paradigmaları dönüştürme potansiyeline dair görüş ve öngörülerini derinlemesine incelemektir. Araştırma, öğretim üyelerinin yapay zeka entegrasyonuna ilişkin öznel deneyimlerini ve bu olguya yükledikleri anlamları derinlemesine keşfetmeyi hedeflediği için nitel araştırma yaklaşımlarından Olgu Bilim (Fenomenoloji) deseniyle yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenler oluşturacaktır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden "Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi" kullanılacaktır. Bu kapsamda; farklı akademik unvanlara (Dr. Öğr. Üyesi, Doçent, Profesör) ve farklı branşlara (Temel Eğitim, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler vb.) sahip 12 akademisyen ile görüşülmesi hedeflenmektedir. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınarak geçerliliği sağlanan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" aracılığıyla toplanacaktır. Elde edilen veriler, ses kayıtlarının döküm haline getirilmesinin (transkripsiyon) ardından içerik analizi yöntemine tabi tutulacaktır.

.Anahtar Kelimeler: Öğretmen eğitimi, yapay zeka, dijital dönüşüm

Digital transformation in teacher education: AI integration and new pedagogical paradigms

Abstract

The primary objective of this study is to conduct an in-depth examination of faculty members' awareness regarding the use of artificial intelligence (AI) in teacher education, the current implications of these technologies in instructional design and assessment processes, and their views and predictions regarding AI's potential to transform future pedagogical paradigms. Since the study aims to deeply explore faculty members' subjective experiences with AI integration and the meanings they ascribe to this phenomenon, it will be conducted using the Phenomenology research design, a qualitative research approach. The study group will consist of faculty members working in the education faculty during the 2025–2026 academic year. "Maximum Diversity Sampling," one of the purposeful sampling methods, will be used to select participants. Within this scope, the study aims to interview 12 faculty members holding different academic titles (Assistant Professor, Associate Professor, Professor) and representing various disciplines (Elementary Education, Natural Sciences, Social Sciences, etc.). Research data will be collected using a "Semi-Structured Interview Form" developed by the researcher and validated through expert consultation. The data obtained will be subjected to content analysis following the transcription of audio recordings

Keywords: Teacher training, artificial intelligence, digital transformation

Nazife Karadağ/ Prof. Dr./Adıyaman Üniversitesi/nazifekaradag@adiyaman.edu.tr, 0000-0002-8194-4315

Okullarda Hiyerarşik Mikroagresyonlar*

Elgiz Henden[198], Aytaç GÖĞÜŞ[199]

Öz

Eğitim kurumları, farklı statü ve rollere sahip bireylerin bir arada bulunduğu, doğası gereği liyakat ve entelektüel gelişmişlik üzerine kurulması gereken karmaşık yapılardır. Hiyerarşik mikroagresyon, kişilerin kurum içindeki rollerine (öğrenci, öğretmen, yönetici veya yardımcı personel) bağlı olarak sistemik bir şekilde bireyin değersizleştirilmesi, günlük ve sıradan küçümsemeleri, aşağılamaları ifade etmektedir. Güç mesafesinin yüksek olduğu toplumlarda hiyerarşik mikroagresyon iletişimde bir bariyer ve nezaketin içine saklanmış bir şiddet olarak görülebilmektedir. Bir kurumda görevlerin yerine getirilmesi için tanımlanan roller farklı değerlere sahiptir ve o rolü üstlenen kişinin değerini de etkiler (Fuller, 2003). Hiyerarşik mikroagresyonlar kişinin çalıştığı kurumda sahip olduğu rol nedeniyle maruz kaldığı ve maruz bıraktığı mikroagresyonları içermektedir ve kişiye zarar vermektedir.

Bu araştırmanın amacı, okullarda sıkça karşılaşılan ancak adının tam koyulamadığı yatay ve dikey ilişkilerde meydana gelen hiyerarşik mikroagresyonu okul yöneticileri ve öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden yorumlayıcı fenomenolojik analiz yöntemiyle tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul'da iki farklı ilçede yer alan iki farklı ortaokulda görev yapan 36 öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların hiyerarşik pozisyonlarından öğretmen-öğrenci, yönetici-öğretmen, öğretmen-öğretmen yönünde kaynaklanan hiyerarşik mikroagresyon deneyimleri temalandırılmıştır. Araştırma bulguları, hiyerarşik mikroagresyonların eğitim kurumlarında görünmez bir statü ve güç kullanımı aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler boyutunda, öğretmen görüşlerine göre akademik etiketlemeler yoluyla yapılan mikro değersizleştirmeler "otorite sağlama", "başarı karşılaştırması" veya "yetenek ve becerinin aşağılanması" gibi eylemlerin sıklıkla yaşandığı görülmüştür. Bu durum öğrencilerin "yetersiz hissetmesine" veya "okuldan soğumasına" neden olmaktadır. Öğretmen boyutunda, öğretmenlerin özellikle mesleklerini değersizleştirmekte oldukları vurgulanmıştır. Türkiye'deki öğretmenlik mesleğindeki düzenlemeler ve mesleğin toplumdaki algısı, statüye bağlı öğretmenin hiyerarşik mikraogaresyona maruz kalmasına ve maruz bırakmasına neden olduğu belirtilmiştir. Bu durum öğretmenin yetersiz ve değersiz hissetmesine neden olmaktadır. Yöneticiler boyutunda, yöneticilerin "mikroyönetim", "otorite sağlama" ve "varsayımda bulunma" şeklinde hiyerarşik bir mikraogresyona maruz bıraktıkları ve kendilerinin de maruz kaldıkları vurgulanmıştır. Türkiye bağlamında eğitim kurumlarının merkezi yönetime bağlı olması bağımsız karar verme ve mikro yönetim konusunda okul yöneticilerinin davranışlarını etkilemektedir. Bu durum okul yöneticilerinin hiyerarşik mikroagresyona bağlı olarak yetersiz ve değersiz hissetmesine ve yönetimde zorlanmasına neden olmaktadır. Okullarda hissedilen hiyerarşik mikroagresyonlar, okul, sınıf iklimini ve bireylerin potansiyellerini etkileyen adındaki mikro kavramına aldanılıp uzun vadeli sonuçlarının öngörülmesine engel olan bir durumdur, bu yüzden kültürel alçakgönüllülük ve mikro nezaket davranışlarının öğrenilmesi ve geliştirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Hiyerarşik mikroagresyonların varlığı, nedenleri ve sonuçları konusunda direnç göstermek ve savunmaya geçmek yerine sorumluluk alan ve ilişkilerde, yönetimde onarıcı ve kapsayıcı bir dil kullanımı yaklaşımın benimsenmesi gereklidir.

---

* Bu çalışma Prof. Dr. Aytaç GÖĞÜŞ danışmanlığında, Dr. Elgiz Henden tarafından İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde tamamlanmış, "Okul Ortamında Mikroagresyon" adlı tezin küçük bir bölümüdür.

[1]Dr. Elgiz HENDEN, İstanbul Okan Üniversitesi Email: elgiz@izkocluk.com ORCID 0000-0001-7912-1435

[2]Prof. Dr. Aytaç GÖĞÜŞ, İstanbul Okan Üniversitesi Email: aytac.gogus@okan.edu.tr ORCID 0000-0001-8215-3294

Anahtar Kelimeler: Mikrosaldırı, mikroaşağılama, mikroadersizleştirme, hiyerarşik mikroagresyon, Okulda mikroagresyon.

Hierarchical Microaggressions in Schools

Abstract

Educational institutions are complex structures where individuals with different statuses and roles coexist, and which, by their very nature, should be built upon merit and intellectual development. Hierarchical microaggression refers to the systemic devaluation of individuals based on their roles within the institution (student, teacher, administrator, or support staff), encompassing daily and mundane contempt and humiliation. In societies with high power distance, hierarchical microaggression can be seen as a barrier to communication and a form of violence disguised as politeness. Roles defined for fulfilling tasks within an institution have different values and also affect the value of the person assuming that role (Fuller, 2003). Hierarchical microaggressions include microaggressions that an individual experiences or inflicts due to their role within the institution, and these actions are harmful to the individual.

The aim of this research is to examine hierarchical microaggression, a frequently encountered but often undefined phenomenon in horizontal and vertical relationships within schools, according to the perspectives of school administrators and teachers. This research was designed using the interpretive phenomenological analysis method, a qualitative research design. The study group consisted of 36 teachers and administrators working in two different middle schools located in two different districts of Istanbul. Data were collected through semi-structured interviews. The participants' experiences of hierarchical microaggressions stemming from their hierarchical positions were themed around teacher-student, administrator-teacher, and teacher-teacher relationships. The research findings reveal that hierarchical microaggressions are an invisible tool for the use of status and power in educational institutions. At the student level, according to teachers' opinions, micro-devaluation through academic labeling frequently occurs, involving actions such as "establishing authority," "comparing achievements," or "demeaning talent and skills." This leads to students feeling "inadequate" or "alienated from school." At the teacher level, it was emphasized that teachers, in particular, devalue their profession. It was stated that regulations in the teaching profession in Turkey and the perception of the profession in society cause teachers, due to their status, to be exposed to and to perpetrate hierarchical microaggressions. This situation causes teachers to feel inadequate and undervalued. At the managerial level, it was emphasized that managers both inflict and are subjected to hierarchical microaggression in the form of "micromanagement," "authority assertion," and "assumption." In the Turkish context, the centralized management of educational institutions affects the behavior of school administrators regarding independent decision-making and micromanagement. This situation causes school administrators to feel inadequate and undervalued due to hierarchical microaggression, and makes it difficult for them to manage. Hierarchical microaggressions felt in schools are a situation that affects the school and classroom climate and the potential of individuals, and the long-term consequences are not foreseen because of the misleading "micro" aspect of the term. Therefore, learning and developing cultural humility and micro-courtesy behaviors has become a necessity. Instead of resisting and becoming defensive regarding the existence, causes, and consequences of hierarchical microaggressions, it is necessary to adopt an approach that takes responsibility and uses restorative and inclusive language in relationships and management.

Keywords: Microaggression, microhumiliation, microdisadvantage, hierarchical microaggression, school microaggression.

Kaynakça/Reference

Fuller, R. W. (2003). *Somebodies and nobodies: Overcoming the abuse of rank*. New Society Publishers.

Pedagojik Otorite Mi, Sosyal Baskı Mı? Okullarda Resmî Olmayan Güç Kullanımına Yönelik Toplumsal Algılar

Şakir Çınkır[200], Tuğba Keler[201]

Öz

Ebeveynlerin okul yaşamına katılımı, çağdaş eğitim sistemlerinde öğrenci başarısını, okul iklimini ve aile–okul ilişkilerini etkileyen temel unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir (Fan & Chen, 2001; Jeynes, 2012). Araştırmalar, ebeveyn katılımının öğrencilerin akademik gelişimini desteklediğini, okul bağlılığını güçlendirdiğini ve okul ile aile arasında daha sürdürülebilir iletişim kanalları oluşturduğunu göstermektedir (Epstein, 2011; Shatkin & Gershberg, 2007). Bununla birlikte, ebeveyn katılımının her bağlamda eşit ve sorunsuz sonuçlar üretmediği, katılım biçimlerinin sınıfsal, kültürel ve toplumsal cinsiyete dayalı farklılıklar üzerinden yeni eşitsizlikler yaratabildiği de literatürde vurgulanmaktadır (Lareau & Horvat, 1999; Vincent & Ball, 2007). Türkiye bağlamında yaygın biçimde gözlenen "Sınıf Annesi" uygulaması, ebeveyn katılımının bu ikili doğasını görünür kılan özgül bir örnek sunmakta; pedagojik destek ve iletişim işlevleriyle meşruiyet, rol belirsizliği ve gayriresmî otorite tartışmalarını aynı anda gündeme getirmektedir. Bu çalışma, "Sınıf Annesi" ve benzeri ebeveyn temelli uygulamaların okulun pedagojik, yönetsel ve kamusal işleyişi içindeki yerini incelemeyi; bu uygulamaların ebeveyn katılımı literatüründe nasıl konumlandırılabileceğini ve neden bazı bağlamlarda meşruiyet sorunları ürettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, ebeveyn temsilciliği ve gönüllü ebeveyn uygulamalarını karşılaştırmalı bir perspektifle ele alarak, okul, öğretmen, öğrenci ve veliler açısından ortaya çıkan etkileri nitel veriler ve mevcut uluslararası literatür ışığında analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn katılımı, Sınıf annesi uygulaması, Gayriresmî otorite.

Pedagogical Authority or Social Pressure? Societal Perceptions of Informal Power Use in Schools

Abstract

Parental involvement in school life is regarded as one of the fundamental factors influencing student achievement, school climate, and family–school relationships in contemporary education systems (Fan & Chen, 2001; Jeynes, 2012). Research indicates that parental involvement supports students' academic development, strengthens school engagement, and establishes more sustainable communication channels between schools and families (Epstein, 2011; Shatkin & Gershberg, 2007). Nevertheless, the literature also emphasises that parental involvement does not yield uniform and unproblematic outcomes across all contexts, and that forms of participation may generate new inequalities along class-based, cultural, and gender-related lines (Lareau & Horvat, 1999; Vincent & Ball, 2007). The "Class Mother" practice, widely

[200] Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, cinkir@gmail.com ORCID: 0000-0001-8057-938X

[201] Öğr. Gör., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, tugba.keler@asbu.edu.tr, ORCID: 0001-0003-3103-3393

observed in the Turkish context, offers a specific example that renders visible this dual nature of parental involvement; concurrently, it brings to the fore discussions concerning legitimacy through its pedagogical support and communication functions, alongside debates on role ambiguity and informal authority. This study aims to examine the place of the "Class Mother" and similar parent-based practices within the pedagogical, administrative, and public functioning of the school, to explore how these practices may be positioned within the parental involvement literature, and to elucidate why they generate legitimacy problems in certain contexts. Adopting a comparative perspective on parent representation and voluntary parent practices, the research analyses the emerging effects on schools, teachers, students, and parents in the light of qualitative data and the extant international literature.

Keywords: Parental involvement, Class mother practice, Informal authority

Kaynakça/Reference

Epstein, J. L. (2011). School, family, and community partnerships: Preparing educators andimproving schools (2nd ed.). Westview Press

Fan, X., & Chen, M. J. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review, 13*(1), 1–22. https://doi.org/10.1023/A:1009048817385

Lareau, A., & Horvat, E. M. N. (1999). Moments of social inclusion and exclusion: Race, class, and cultural capital in family–school relationships. *Sociology of Education*, 72(1), 37–53. https://doi.org/10.2307/2673185

Eğitim örgütlerinde işten ayrılma niyeti: liderlik ve okul iklimi temelli bibliyometrik analiz

Murat ÖZDEMİR[202]

Öz

Bu çalışma, eğitim örgütlerinde işten ayrılma niyetinin örgütsel bileşenlerin çıktısı olarak nasıl konumlandırıldığını bibliyometrik analiz yöntemiyle anlamlandırmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda Ocak 2026 tarihinde alanyazına dayalı olarak belirlenen bir anahtar kavram dizini vasıtasıyla Web of Science ve Scopus veri tabanlarından elde edilen 183 yayın Bibliometrix yazılımıyla analiz edilmiştir. Bulgular, literatürün iş doyumu ve örgütsel bağlılık etrafında olgunlaştığını; liderlik, tükenmişlik ve okul iklimi temalarının ise pandemi sonrası dönemde belirginleşerek yükselişe geçtiğini göstermektedir. Tematik harita sonuçları, "işten ayrılma niyeti–bağlılık–iş doyumu" ekseninin motor tema olarak konumlandığını, liderlik ve okul iklimi gibi örgütsel faktörlerin ise temel temalar arasında yer aldığını ortaya koymaktadır. Yıllık yayın eğilimleri 2023 yılında zirve noktasına ulaşarak alanın doygunluk aşamasına yaklaştığına işaret etmektedir. Bu bulgular, eğitim bağlamında işten ayrılma niyetinin örgütsel davranış literatüründeki tutumlar, algılar ve liderlik pratikleri üzerinden kavramsallaştırıldığını ve son dönemde psikolojik risk faktörleri (örn. tükenmişlik) ile yeniden çerçevelendiğini göstermektedir. Çalışma sonuçları gelecekteki araştırma yönelimlerine ilişkin ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşten ayrılma niyeti, liderlik, okul iklimi, eğitim, bibliyometrik analiz.

Turnover intention in educational organizations: a bibliometric analysis on leadership and school climate

Abstract

This study aims to make sense of how turnover intention is positioned as an outcome of organizational components in educational organizations through a bibliometric analysis. For this purpose, a corpus of 183 publications retrieved from Web of Science and Scopus via a keyword set developed in January 2026 was analyzed using the Bibliometrix software. The findings indicate that the literature has matured around job satisfaction and organizational commitment, while leadership, burnout and school climate have gained prominence, particularly in the post-pandemic period. The thematic map results show that the "turnover intention–commitment–job satisfaction" axis constitutes a motor theme, whereas organizational factors such as leadership and school climate emerge as basic themes. Annual publication trends peaked in 2023, suggesting that the field is approaching a saturation stage. Overall, the findings reveal that turnover intention in education has been conceptualized through attitudes, perceptions and leadership practices rooted in organizational behavior, and has been reframed more recently in relation to psychological risk factors (e.g. burnout). The study provides insights into possible future research directions.

Keywords: Turnover intention, leadership, school climate, education, bibliometric analysis.

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, muratozdemir37@yahoo.com, muratozdemir@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2041-211X

Kaynakça/Reference

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, *11*(4), 959–975. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007

Borman, G. D., & Dowling, N. M. (2008). Teacher attrition and retention: A meta-analytic and narrative review of the research. *Review of Educational Research, 78*(3), 367-409. https://doi.org/10.3102/0034654308321455

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record, 111*(1), 180-213. https://doi.org/10.1177/016146810911100108

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research, 133*, 285–296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Guarino, C. M., Santibanez, L., & Daley, G. A. (2006). Teacher recruitment and retention: A review of the recent empirical literature. *Review of Educational Research, 76*(2), 173-208. https://doi.org/10.3102/00346543076002173

Hallinger, P., & Kovačević, J. (2019). A bibliometric review of research on educational administration: Science mapping the literature, 1960 to 2018. *Review of Educational Research*, *89*(3), 335-369. https://doi.org/10.3102/00346543198303

Hanushek, E. A., Kain, J. F., & Rivkin, S. G. (2004). Why public schools lose teachers. *Journal of Human Resources, 39*(2), 326-354. https://doi.org/10.3368/jhr.39.2.326

Hughes, G. D. (2012). Teacher retention: Teacher characteristics, school characteristics, organizational characteristics, and teacher efficacy. *The Journal of Educational Research, 105*(4), 245-255. https://doi.org/10.1080/00220671.2011.584922

İnce, A., & Ateş, Ö. T. (2024). Öğretmenlerin işten ayrılma niyetinin altında yatan sebeplerin belirlenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9*(2), 134-149. https://doi.org/10.47479/ihead.1546670

Ingersoll, R. M. (2001). Teacher turnover and teacher shortages: An organizational analysis. *American Educational Research Journal, 38*(3), 499-534. https://doi.org/10.3102/00028312038003499

Kukla-Acevedo, S. (2009). Leavers, movers, and stayers: The role of workplace conditions in teacher mobility decisions. *The Journal of Educational Research, 102*(6), 443-452. https://doi.org/10.3200/JOER.102.6.443-452

Leithwood, K., Seashore Louis, K., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How leadership influences student learning*. The Wallace Foundation.

Loeb, S., Darling-Hammond, L., & Luczak, J. (2013). How teaching conditions predict teacher turnover in California schools. In J. W. Guthrie, & M. G. Springer (Eds.) *Rendering school resources more effective* (pp. 44-70). Routledge.

Ronfeldt, M., Loeb, S., & Wyckoff, J. (2013). How teacher turnover harms student achievement. *American Educational Research Journal, 50*(1), 4-36. https://doi.org/10.3102/0002831212463813

Tümkaya, G. S. (2024). Özel eğitim öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyetlerinin sosyodemografik değişkenlere göre incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 19*(42), 1986-2016. https://doi.org/10.35675/befdergi.1385024

Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods, 18*(3), 429–472. https://doi.org/10.1177/1094428114562629

Politikalar ilerlemeyi sağlar mı? Akademisyenlerin yükseköğretim politikaları ve araştırma süreçlerine bakışı

Berna Ünal[203], Aydın Balyer[204]

Öz

Bu araştırma, Türkiye'de yükseköğretim politikalarının akademisyenlerin araştırma süreçlerini nasıl şekillendirdiğini ve bu politikaların akademisyenler tarafından nasıl anlamlandırıldığını deneyimlendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel fenomenolojik desende yürütülen bu çalışmada kamu ve vakıf üniversitelerinde görev yapan 13 akademisyenle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, yükseköğretim politikalarının üstten dayatılan, belirsiz ve sık değişen düzenlemeler olarak deneyimlendiğini göstermektedir. Yine akademik teşvik ve yükseltme ölçütlerinin araştırma gündemini nicel performans göstergelerine sıkıştırdığını; bu durumun nicel performans (performativite), akademik kapitalizm ve denetim kültürü bağlamında popüler konulara yönelme, uzun vadeli uzmanlaşmanın zayıflaması ve etik kaygıların artması gibi sonuçlara yol açtığı anlaşılmıştır. Bu süreçte sürekli raporlama ve belgelendirme işlerinin akademisyenlerde zihinsel yorgunluğa yol açtığı saptanmıştır. Çalışma, yükseköğretim politikalarının salt performans göstergelerinden arındırılarak; nitelik odaklı, üniversitede tüm bileşenlerin katılımını esas alan ve akademik özgürlüğü yeniden tesis eden bir yapıya kavuşturulması gerektiğini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim politikaları, akademisyenlerin anlamlandırma süreçleri, nicel performans (performativite)

Do policies drive progress? Academics' views on higher education policies and research processes

Abstract

This research aims to examine how higher education policies in Turkey shape the research processes of academics and how these policies are perceived and experienced by them. Conducted within a qualitative phenomenological design, the study employed semi-structured interviews with 13 academics working at both public and foundation universities. The data were analyzed using the thematic analysis method. Research findings indicate that higher education policies are experienced as top-down, ambiguous, and frequently changing regulations. Furthermore, it was found that academic incentive and promotion criteria compress the research agenda into quantitative performance indicators. Within the context of academic performativity, academic capitalism, and audit culture, this situation leads to consequences such as a tendency toward popular topics, the weakening of long-term specialization, and increasing ethical concerns. It was determined that constant reporting and documentation tasks during this process cause mental fatigue among academics. The study argues that higher education policies should

[203] Berna Ünal Araştırma Görevlisi/ Research Assistant, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi/ Istanbul Sabahattin Zaim University, bernayildirimunal@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-1539-5899

[204] Prof. Dr. / Professor, Yıldız Teknik Üniversitesi/ Yıldız Technical University, balyer@yildiz.edu.tr , https://orcid.org/0000-0002-4157-1155

be purified from mere performance indicators and transformed into a structure that is quality-oriented, based on the participation of all university stakeholders, and restores academic freedom.

Keywords: Higher education policies, sense-making processes of academics, academic performativity.

Kaynakça/Reference

Ball, S. J. (2003). The teacher's soul and the terrors of performativity. *Journal of Education Policy, 18*(2), 215-228. https://doi.org/10.1080/0268093022000043065

Jessop, B. (2017). Varieties of academic capitalism and entrepreneurial universities: On past research and three thought experiments. *Higher Education, 73*(6), 853-870. https://doi.org/10.1007/s10734-017-0120-6

Marginson, S. (2011). Higher education and public good. *Higher Education Quarterly, 65*(4), 411-433. https://doi.org/10.1111/j.1468-2273.2011.00496.x

Shore, C., & Wright, S. (1999). Audit culture and anthropology: Neo-liberalism in British higher education. *Journal of the Royal Anthropological Institute, 5*(4), 557-575. https://doi.org/10.2307/2661148

Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Sınıf Yönetimi: Bir Karma Yöntem Araştırması

Yusuf Attila Yiğit[205], Ceyhun Kavrayıcı[206]

Öz

Dijitalleşmeyle birlikte yaygınlaşan çevrimiçi öğrenme uygulamaları, sınıf yönetimi anlayışının yeniden ele alınmasını gerekli kılmıştır. Bu araştırmanın amacı, çevrimiçi öğrenme ortamlarında sınıf yönetimi süreçlerini karma yöntem yaklaşımıyla incelemektir. Nicel aşamada çevrimiçi sınıf yönetimine ilişkin ölçekler uygulanmış ve veriler betimsel ve ilişkisel analizlerle çözümlenmiştir. Nitel aşamada yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş ve veriler tematik analiz yoluyla incelenmiştir. Bulgular, çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetiminin özellikle öğrenci katılımı, etkileşim kontrolü ve dijital disiplin boyutlarında yoğunlaştığını göstermektedir. Nitel bulgular, öğretmenlerin teknoloji temelli geri bildirim ve izleme stratejileri geliştirdiğini; ancak görünmez katılım ve motivasyon sorunlarının devam ettiğini ortaya koymuştur. Sonuçlar, çevrimiçi sınıf yönetiminin pedagojik ve dijital yeterliklerin bütüncül entegrasyonunu gerektirdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi öğrenme, sınıf yönetimi, dijital disiplin, öğrenci katılımı.

Classroom Management in Virtual Learning Environments: A Mixed-Methods Investigation

Yusuf Attila Yiğit [207], Ceyhun Kavrayıcı [208]

Abstract

The growing digitalization of education and the prevalent usage of online learning environments have prompted a reevaluation of classroom management strategies. This study aims to investigate classroom management processes in online learning environments using a mixed-methods approach. During the quantitative phase, data were gathered utilizing a scale that assesses online classroom management and analyzed employing descriptive and relational statistical methods. During the qualitative phase, semi-structured interviews were performed, and the data were examined by thematic analysis. The results demonstrate that classroom management in virtual settings primarily focuses on student engagement, interaction regulation, and digital discipline. Qualitative findings indicate that educators formulate technology-driven feedback and monitoring procedures; yet, challenges such as unobservable engagement and motivational difficulties remain. The findings indicate that successful classroom management in online environments necessitates the combined use of pedagogical and digital skills.

[205] Arş. Gör. / yusufattilayigit@anadolu.edu.tr , 0009-0003-9081-3813

[206] Doç. Dr. / ceyhunkavrayici@gmail.com / 0000-0002-8878-6102

Keywords: Online learning, classroom management, digital discipline, student engagement.

Kaynakça/Reference

Hojeij, Z., Baroudi, S., & Meda, L. (2023). Preservice teachers' experiences with classroom management in the virtual class: a case study approach. , 8. https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1135763.

Keshavarz, M., Mirmoghtadaie, Z., & Nayyeri, S. (2022). Design and Validation of the Virtual Classroom Management Questionnaire A Case Study: Iran. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. https://doi.org/10.19173/irrodl.v23i2.5774.

Türkiye'de sosyal adalet liderliği

Hasan Cüneyt Bozkurt[209], Nedim Özdemir[210]

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yürütülmüş sosyal adalet liderliği araştırmalarını bütüncül biçimde inceleyerek literatürün kuramsal, yöntemsel ve değişken temelli eğilimlerini ortaya koymaktır. Tezler YÖKTEZ'den, makaleler Dergipark'tan, ayrıca Scopus ve Web of Science veri tabanlarından "Türkiye" filtresiyle taranmıştır. Tekrarlayan kayıtlar çıkarılmış; başlık–özet ve tam metin incelemeleri sonrası ölçütlere uyan çalışmalar örnekleme dahil edilmiştir. Çalışmalar yürütüldüğü il, yıl, yöntem, örneklem grubu, kullanılan kavramsal çerçeve ve ölçek boyutları, sosyal adalet liderliğini etkileyen ve etkilenen değişkenler açısından analiz edilmiştir. Bulgular, araştırmaların büyük ölçüde belirli ölçek boyutlarına dayandığını; nicel çalışmalarda lider özelliklerinin öne çıktığını; sosyal adalet liderliğinin ise okul iklimi, örgütsel bağlılık ve kapsayıcı uygulamalarla ilişkilendirildiğini göstermektedir. Çalışma, Türkiye literatürünün kapsamlı bir haritasını sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal adalet liderliği, Türkiye, sistematik inceleme, eğitim yönetimi.

Social Justice Leadership in Türkiye

Abstract

The aim of this study is to comprehensively examine social justice leadership research conducted in Türkiye and to reveal the theoretical, methodological, and variable-based trends within the literature. Theses were retrieved from the National Thesis Center (YÖKTEZ), while articles were searched in DergiPark as well as the Scopus and Web of Science databases using the "Türkiye" filter. Duplicate records were removed, and studies meeting the inclusion criteria were incorporated into the sample following title–abstract and full-text reviews. The studies were analyzed in terms of the province in which they were conducted, year, research method, sample group, conceptual frameworks and scale dimensions employed, and the variables influencing and influenced by social justice leadership. The findings indicate that the research largely relies on specific scale dimensions, that leader characteristics are emphasized in quantitative studies, and that social justice leadership is associated with school climate, organizational commitment, and inclusive practices. The study provides a comprehensive map of the social justice leadership literature in Türkiye.

Keywords: social justice leadership, Türkiye, systematic review, educational administration.

[209] Uzm. Öğretmen/ Specialist Teacher. MEB/ Turkish Ministry of National Education, hasabcuneyt_bozkurt@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0620-5053

[210] Sorumlu Yazar/ Corresponding Author Doç. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Ege University, Institute of Educational Sciences, ozdemirdenim@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3054-926X

Kapsayıcı Sınıfların Fiziksel Özelliklerine Disiplinlerarası Bir Bakış

Beyza Himmetoğlu Dal[211], Gül Ağaoğlu Çobanlar[212], Esmahan Ağaoğlu[213]

Öz

Kapsayıcı eğitim yaklaşımı, farklı öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını kolaylaştıran bir eğitim yaklaşımını ifade etmektedir (Ioannidi ve Malafantis, 2022). Öğrenme öğretme süreçlerinde çok boyutlu düzenlemeleri gerektiren kapsayıcı eğitim, genellikle eğitim programlarının ve öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarının kapsayıcılığı üzerinden incelenmektedir. Öğrenme öğretme sürecinin önemli bir boyutunu oluşturan öğrenme ortamının fiziksel özellikleri üzerinde ise yeterince durulmamaktadır (Khurana, 2022). Bu ortamlara yönelik yürütülen tartışmalar da genellikle pedagojik ilkeler ile tasarım kararları arasında bir ilişki kurmadan ele alınmakta ve sınıfın fiziksel ortamına yönelik pedagojik olarak temellendirilen beklentilerin mekân tasarımındaki karşılıkları açık bir şekilde ortaya konulmamaktadır. Bu nedenle öğrenme ortamına ilişkin beklentilerin disiplinlerarası bir bakışla incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesi ve iç mimarlık öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak kapsayıcı sınıfın fiziksel özelliklerine ilişkin parametreleri ortaya koymaktır. Araştırma, temel nitel araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırma kapsamında sınıf yönetimi dersi alan öğrencilerin kapsayıcı sınıfların fiziksel özelliklerine yönelik geliştirdikleri kriterler ile iç mimarlık bölümü öğrencilerinin geliştirdikleri tasarım kriterleri bir araya getirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı öğrenme ortamı, sınıfın fiziksel ortamı, duyarlı tasarım yaklaşımı, disiplinlerarası yaklaşım

An Interdisciplinary Perspective on the Physical Characteristics of Inclusive Classrooms

Abstract

The inclusive education approach refers to an educational approach that facilitates the participation of diverse students in the learning process (Ioannidi and Malafantis, 2022). Inclusive education, which requires multidimensional arrangements in learning and teaching processes, is usually examined through the inclusiveness of curriculum and teachers' classroom practices. However, the physical dimension of the learning environment is not sufficiently addressed (Khurana, 2022). Discussions on this dimension of inclusive learning environment are also generally addressed without establishing a relationship between pedagogical principles and design decisions, and the pedagogically grounded expectations for the physical environment of the classroom are not clearly reflected in the spatial design. Therefore, there is a need to examine expectations regarding the learning environment from an interdisciplinary perspective. Within this scope, the aim of this study is to reveal the parameters related to the physical characteristics of inclusive classrooms based on the views of education faculty and interior design students. The study is designed as

[211] Dr. Öğretim Üyesi/ İstanbul Okan Üniversitesi, beyza.dal@okan.edu.tr, 0000-0003-0757-232X

[212] Arş. Gör. Dr. / Eskişehir Teknik Üniversitesi, gulagaoglucobanlar@eskisehir.edu.tr, 0000-0002-2324-7327

[213] Prof. Dr. / Anadolu Üniversitesi, esagaogl@anadolu.edu.tr, 0000-0001-5473-9554

basic qualitative research. This research combines the criteria developed by students taking classroom management courses regarding the physical characteristics of inclusive classrooms with the design criteria developed by interior architecture students.

Keywords: Inclusive learning environment, physical dimension of classroom, responsive design, interdisciplinary approach

Kaynakça/Reference

Ioannidi, V., & Malafantis, K. D. (2022). Inclusive education and pedagogy: A practice for all students. *European Journal of Education Studies, 9*(10).

Khurana, A. (2022). Converting physical spaces into learning spaces: Integrating universal design and universal design for learning. *Frontiers in Education, 7.*

Pansiyonlu Liselerde Verilen Yemek Hizmetine İlişkin Yönetici Görüşleri

Şefika Melike Çağatay[214], Öykü Altınok [215]

Öz

Fen, Sosyal Bilimler, Anadolu, Spor ve Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin barınma ihtiyacı 1099 okul pansiyonunda karşılanmaktadır. Bu verilere göre 2024-2025 eğitim-öğretim yılında pansiyonda kalan öğrenci sayısı 244.666 'dır. MEB'in "Pansyonları İyileştirme ve Geliştirme Projesinde" de belirtildiği üzere, *"öğrencilerin barındığı pansiyonlarda öğrencinin yattığı yataktan ve yemek yediği yemekhaneye kadar hizmet kalitesinin arttırılması ve pansiyonların çağın gereksinimlerini karşılaması gerekmektedir*" ve bu çok önemli bir gerekliliktir (https://ogm.meb.gov.tr/www/pansiyonlari-iyilestirme-ve-gelistirme-projesi/icerik/2072).

Bu araştırmanın amacı, lise pansiyonlarındaki yemek hizmetine ilişkin yönetici görüşlerinin belirlenmesidir. Bu araştırmanın bir boyutu olarak, öğrencilerin yemek hizmetlerinden memnuniyetine ilişkin yapılan araştırmada, araştırmacılar tarafından 19 International Conference on Food Science and Nutrition Kongresinde 25.04.2025'de sunulan bulgulara göre, öğrencilerin, sunulan yemeklerin beslenme ihtiyacını karşılamadığı ve duyulan açlık nedeniyle ara öğün tüketimine yöneldikleri belirtilmiştir.

Nitel desende olan bu araştırmada, Marmara Bölgesinde yer alan bir ilde bulunan 7 pansiyonlu okulun yöneticisi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden 2'si çevrimiçi, 5'i yüz yüze yapılmıştır. Yönetici görüşlerine göre ise yemek menülerinin oluşturulmasında ve okullardaki öğrencilerin beslenme profillerine göre farklılıklar vardır.

Anahtar Kelimeler: pansiyon, yatılı okul, beslenme, yönetici

Administrators' Perspectives on Meal Services Provided in Boarding High Schools

Abstract

The accommodation needs of students studying at Science, Social Sciences, Anatolian, Sports, and Fine Arts High Schools are provided 1,099 school dormitories. The number of students staying in dormitories in the 2024-2025 academic year is 244,666. As stated in the Ministry of National Education's -it is very important

Şefika Melike Çağatay/ Dr.ÖğrÜyesi/ÇOMÜ, Eğitim Fakültesi,melikecagatay@comu.edu.tr; https://orcid.org/0000-0003-0844-4573

Öykü Altınok, /Dr.Öğr.Üyesi, Fenerbahçe Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, altinokoyku@gmail.com,, https://orcid.org/0000-0003-0507-7122

that"*Dormitory Improvement and Development Project," "it is essential to improve the quality of services in dormitories where students reside, from the beds they sleep in to the dining halls where they eat, and to ensure that dormitories meet the requirements of the modern age."* (https://ogm.meb.gov.tr/www/pansiyonlari-iyilestirme-ve-gelistirme-projesi/icerik/2072)

This study's aim is to determine the opinions of administrators regarding food services in high school dormitories. As one dimension of this research, in a study conducted on student satisfaction with food services, according to the findings presented by researchers at the 19th International Conference on Food Science and Nutrition on April 25, 2025, it was pointed that students felt the meals provided did not meet their nutritional needs and that they prefer to snacking due to hunger.

This study is a qualitative research. For data collecting, interviews were conducted with the administrators of seven boarding schools located in a province in the Marmara Region. Two of the interviews were conducted online, and five were conducted face-to-face. According to the administrators' views, there are differences in the creation of meal menus and the nutritional profiles of students in schools.

Key Words: boarding school, boarding school, nutrition, administrator

Kaynakça/Reference

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. (2024, 16 Eylül). *Pansiyonları iyileştirme ve geliştirme projesi.* https://ogm.meb.gov.tr/www/pansiyonlari-iyilestirme-ve-gelistirme-projesi/icerik/2072

Altınok, Ö., & Çağatay, Ş. M. (2025). Evaluation of food service satisfaction in boarding high school. In *ICFSN 2025: Proceedings of the 19th International Conference on Food Science and Nutrition* (p. 53).